

Plaut. *Aulul.* sc. 1. a. 1. Ut te dignam mala malam ætatem exiges. Idem *Capt.* sc. 5. a. 3. Quicum unà puer ætatem exegeram. Ovid. *Eleg.* 4. lib. 3. *Trist.*

— mollesque inglorius annos

Exige.

¶ Interdum Perdiscere, inquirere, àvæx̄er, içteræx̄er. Virg. 1. *Eneid.*

Quarere constituis, sociisque exacta referre.

Suet. in *Cas.* Britannianis perisse spe margaritarum, quarum amplitudinem conferentem, interdum sua manu exegisse pondus. ¶ Interdum facere. Virg. 6. *Eneid.*

— quos improbab ventris

Exegit cæcos rabies.

¶ Interdum Definire, constituere. Idem 4. *Eneid.*

Decrevitque mori, tempus secum ipsa, modumque

Exegit.

¶ Interdum Completere, n̄ār. Plaut. in *Amph.* sc. 2. a. 1. Menses jam tibi exactos esse vides. ¶ Aliquando Extorquere. Cic. pro *Foncio*. Itaque Titurium Tolosæ quaternos denarios in singulas vini amphoras portorii nomine excigisse. ¶ Interdum expellere. Plaut. in *Aul.* Is uxorem suam sibi res habere jussit, & exegit. ¶ Exigere poenam, est sumere poenam. Ovid. 4. *Metam.*

Exigit indicii memorem Cythereia panam.

Idem *Epist.* 8.

Perfidia poenas exigit ille locus.

Exigere à se poenas. Senec. cap. 3. de consol. ad *Marc.* ¶ Exigere aliquem ad suam formulam. Idem cap. 24. de vita beata. Suet. in *August.* cap. 45. Certationes & gladiatoriæ pugnas severissimè semper exigit. ¶ Exigere viam, dicuntur magistratus, cùm viciniam cogunt munire quām diligentissimè sumptu factō. Ascon. Pæd. 3. *Verr.* exponens illud Cicer. Quam tu viam Theusarum & pompæ ejusmodi exegisti. ¶ Exigere portorium, pro exigitur de me portorium, dixit Cæcilius apud Gell. cap. 14. lib. 15. Item, Exactus est aliquis pecuniam, pro exacta est ab aliquo pecunia, dici posse Latinè, idem ibid. probat ex oratione Qu. Metelli Numidici adversus Messalam, ita loquentis: Socios ad Senatum questum flentes venisse, sese maximas pecunias exactos esse (sup. à Val. Messala) pro de lese pecunias exactas esse. Et Plaut. *Trinum.* sc. 4. a. 2. Quas (drachmas) sponsione tu nuper exactus es (id est, quæ abs te nuper exactæ sunt.)

Exactus, participium: Præteritus, confectus, expulsus. ¶ תְּנִידָה, וְנִידָה niddah, וְנִידָה nighrâsch, מַשְׁלָמָה, מַתְּמָם. naq̄ nūv̄. בְּגַדְתָּא. גַּדְתָּא. GALL. Passe, parfait, achieve. ITAL. Finito, passato. GERM. Verschlossen/vergangen/ausgerissen. HISP. Perfecto o passado. ANGL. Passed over demanded, perfectly done and finished. ¶ Liv. 2. bell. Pun. Exacta erat media astas. Terent. in *Adelph.* sc. 4. a. 5. Nunc exacta ætate hoc fructi pro labore ab his fero odium. Cic. 7. *Verr.* Hoc tantum, exacta ætate, laboris, itinerisque suscepit. Virg. 3. *Georg.*

At tribus exactis, ubi quarta accesserit astas.

Exacti reges, expulsi. Cic. 1. de *Or.* Exactum tempus, mensis, ætas, anni, vita, &c. i. elapsum, finitum, prædictum tempus, &c. Vide *Exigo*. Plaut. *Amph.* sc. 3. a. 1. Menses tibi exactos vides (de gravida, i. completos.) Suet. in *Calig.* cap. 8. Exacto Consulatu. ¶ Exacta ad omnem legem innocentia (i. redacta, effecta, sive examinata.) Senec. cap. 3. al. 22. de consol. ad *Polyb.* ¶ Exactus furii suis Orestes? Ovid. *Eleg.* 4. lib. 4. *Trist.* ¶ Exactus pecuniam. Vide *Exigo*.

Exactus, exactior, exactissimus: Diligens, absolutus, ad unguem factus. אֲמֵתָה, אֲמֵתָה. Mart. lib. 4.

Exhortor, monœque te libelle,

Vt docto placeas Apollinari:

Nisi exactius, eruditiusque.

Plin. *Epist.* 176. Quod ille obsequium Serviano exactissimo viro præstet?

Exactus, pro venditione: quia merx dum venditur, exigitur à nobis, id est, emittitur. ¶ ἔξαγον, ἔχεσθαι. ANGL. A sole or utterance of war. ¶ Quint. *declam.* 19. Sacrosanctus mercator opportunum mercis exactum puto invenit: si tam benè vendideras, miror cur pecuniam non reddideris.

Exactör, is: Qui pecunias publicas exigit. ¶ מַדְיָאָחָה, מַדְיָאָחָה maddiach, מַדְיָאָחָה megharech, מַדְיָאָחָה megħarach, מַדְיָאָחָה. GALL. Exacteur. ITAL. Ricostititore. GERM. Ein schuldforderer/ein zieher. HISP. Cobrador de las rentas y pedidos. ANGL. Agatherer of taxes. ¶ Cæs. 3. bell. civ. Erat plena lictorum, & Imperatorum provincia, confecta præfectis & exactoribus. Exactores Regum, id est, expulsores. Liv. 9. ab Vrbe, Ita reges gesserant bella, ita deinde exactores Regum Junii, Valerii. ¶ Exactor supplicii. Idem lib. 9. dec. 4. Exactor disciplinæ. Suet. in *Cas.* e... Qui fait garder & observer les loix militaires, & punit les transgressors d'icelles.

Exactio, nis, אֲמֵתָה, אֲמֵתָה. GALL. Exaction, comme levement & recouvrement de deniers. ITAL. Recottimento. GERM. Ausstreitung. HISP. Aquella obra de cobrar las rentas, cogimiento. ANGL. A pilling, a sacking. ¶ Col. lib. 1. cap. 8. Nulla est autem major vel nequissimi hominis custodia, quam operis exactio. Cicer. z. de legib. Eaque pecunia non minor esset facta cum superiore exactione.

Exigūs, a, um: Parvus, modicus. Fortassis ab exigendo, quia quæ opera locata exigimus, in iis minima quæque præstati volumus. יְמַפְּקָה katón, וְמַפְּקָה mehat, מַפְּקָה dak. בְּגַדְתָּא. GALL. Petit. ITAL. Poco, picciolo. GERM. Klein. HISP. Pequeño. ANGL. Small, little. ¶ Cicer. pro *Dejor.* Antea quidem majores copias atere poterat, nunc exigua vix tueri potest. Virg. 4. *Georg.*

Pulveris exigui jactu compressa quiescent.

Plin. in *Epist.* Qui nunc exigua legata, theatalis operæ corollarium, accipient ab hæredc. Horat. 1. *Carm.* Ode 18.

Quæ fas atque nefas exiguo fine libidinum.

Discernunt avidi.

Exiguus animi. Claud. in *Eutrop.*

Acter in absences lingua jactator: abundans

EX

Corporis, exiguisque animi.

¶ Exiguum, substantivum.

Exiguum pleno de mare demat aque.

Id est, particulam malorum. Ovid. *Eleg.* 2. lib. 5. *Trist.* ¶ Exiguum aliquando pro Exiguæ, adverbium. Plin. *Epist.* 50. Quantum ego sapio, qui fortasse in omni re, in hac certe perquam exiguum sapio. ¶ Exiguum, pro Patum. Ovid. *Eleg.* 1. lib. 3. *Trist.*

Vtque sit exiguum pæna.

¶ Exiguum temporis. Liv. lib. 10. d. 4.

Scilicet exiguis prodest annosa vetustas:

Grandibus accedunt tempore damna malis.

Ovid. *Eleg.* 2. lib. 5. *Trist.*

Par fuit exigui similisque licentia Calvi.

Idem *ibid.* *Eleg.* 1. lib. 2.

Exiguo post, id est, paulò post. Plin. lib. 3. 1. cap. 2. Exiguo post cibum ipsius: de Cicerone. Exiguissimus, Superlat. Ovid. *Epist.* 14.

De fratribus turbæ pars exiguissima restat.

Exigūta, adverbium, parcè, tenuiter, exiliter. ¶ וְמַפְּקָה mehat, מַפְּקָה. פְּקָה. GALL. Petitement. ITAL. Picciolmente. GERM. Wenig/ schlächlich. HISP. Pequeña y escassamente. ANGL. Smallly. Terent. Heaut. Præbent exiguæ sumptum: & ea sunt tamen ad virtutem omnia. Cic. 3. de *Orat.* Celeriter exiguæque dixisse, duas tibi reliquæ feceras. Cic. ad Attic. lib. 11. A te enim est peccatum, ut me illa epistola nihil consoletur; nam & exiguæ scripta hæc est, & suspicções magnas habet.

Exigūtas, atis. ¶ וְמַפְּקָה mehat, מַפְּקָה dallah. בְּגַדְתָּא. גַּדְתָּא. וְמַפְּקָה. GALL.

Petitement. ITAL. Picciolmente. GERM. Wenigkeit/luzelheit. HISP. Pequeñezza, escasseza. ANGL. Smallness, littleness. ¶ ut Exiguatas copiarum. Cælius Cicer. lib. 8. Nunc hæc exiguatas copiarum recessum, non dimicationem mihi tuam præsagiebat. Exiguatas laetis. Varr. Exiguatas cibi. Col. Exiguatas temporis. Liv. Exiguatas corporis. Cæl. Exiguatas fisci. Suet. in *Claud.* cap. 28.

Exilio, is: Ab ex, & salio, significat saltando egredior, vel erumpo. ¶ קְרַרְקָה, כְּנִתְרָה, כְּנִתְרָה. GALL. Sauter hors, sortir, tressaillir. ITAL. Saltar fuori. GERM. Herauspringen. HISP. Saltar à defuera. ANGL. To out. ¶ Lucan. lib. 5.

sic fata relitti

Exiluit stratis.

Ovid. 9. *Metam.*

Exiliit, junctasque manus patetacta remisit.

Cic. 4. *Verr.* Ita properans de scila exilivit. Plaut. *Amph.* Citus è eius exilivit. Ovid. lib. 5. *Fast.*

Et vos lunares exilivitis equi.

Accipitur etiam pro vehementer gaudere, & pro gaudio saltare, & ἀνδέων, καρογία, αγάλμα. Cic. Tironi, Mihi crede, tuis & illius litteris perfectis exilii gaudio. Terent. in *Heaut.* non advorti primò sed postquam aspexi, illico cognovi, ad te exilii: hoc est, veluti saltando & gestiendo cucuri. Hujus frequentativum est Exulto, אֲגַבְּעָה.

Exillis, e: Tenuis. ¶ תְּנִינָה, קְרַרְקָה dallah. תְּנִינָה, תְּנִינָה. GALL. Menu, grefie. ITAL. Tenue, sortile. GERM. Kleinran. HISP. Sotil, y delgado. ANGL. Small, leane, bare, slender. ¶ ut, Exilis vox. Plin. lib. 11. cap. 51. Bubus tantum foeminas vox gravior, omni in alio genere exiliis quam maribus. Vattro 3. de re rust. cap. 2. Et hic aptum glans quam pascet emptitia, facit pinguem: illic gratuita, exilem, hoc est, gracilem & male saginatum. Cicet. 4. de fin. Illorum verò ista ipsa quam exilia: de virtutis vi, &c. Gell. cap. 1. lib. 14. Exilia argumenta. ¶ Exiles, & Ilia, inquit Festus Pompeius, à tenuitate viatum (pendendum ex MS. codice inayum, i. וְמַפְּקָה, quas Graeci in chattis ita appellant,) videntur esse dicta. Alibi dicit, Ilia dicta ab ina, quæ pars chartæ est tenuissima. At quis non vider, Ilia ab εἰδός (immunita tamen significatione) deductum esse? Et exile non ob id tenuem dici, quod in equis strigos atque emacitatis ilia subsidant, ut absque ilibus esse videantur, cum in obesis protuberent & maxime compareant?

Exilitas: tenuitas, jejunias. ¶ תְּנִינָה dallah. תְּנִינָה, תְּנִינָה. GALL. Menuesse, petitesse, foiblesse, tenuité. ITAL. La minuzza, la sonrighezza. GERM. Kleine, dünnne. HISP. Sotileza y delgadeza. ANGL. Sleudernes, smallenesse. ¶ ut, Foliorum exilitas. Plin. lib. 21. cap. 6. Foliorum exilitate usque in fila extenuata. Col. lib. 5. cap. 5. Ne oneatur exilitas vitis.

Exilitér, adverbium: Tenuiter, jejunè. ¶ תְּנִינָה, תְּנִינָה. GALL. Petitement, subtilement. ITAL. Sottilmente, picciolmente. GERM. Kleinfügisch/oder schlächlich. HISP. Delgadamente. ANGL. Slenderly, thynely. ¶ Cicer. 1. de *Orat.* Etenim videmus iisdem de rebus jejunè quosdam & exiliter, ut cum, quem acutissimum ferunt Chrysippum, disputavisse.

Exilium: vide *Exil.*

Exulta, Etrorum marinus. Lege Errorum manus. Gl. Ifid.

¶ Eximequi, proxenetæ. Gl. Ifid.

Eximo, is: Ab ex & emo, significat excipio, seu aufero. ¶ תְּנִינָה besir, תְּנִינָה atsäl. תְּנִינָה, תְּנִינָה, וְמַפְּקָה, וְמַפְּקָה. GALL. Oster, délivrer, retirer. ITAL. Cavare fuori, eccettuare. GERM. Xüssnemmen / hinnemmen. HISP. Saccar fuera de numero. ANGL. To discharge, to except or tak awaay. ¶ Plaut. *Amphitr.* Partem tu exemplisti (i. depropriaisti è cistula.) Cato cap. 112. Ubi triduum præterierit, eximito de dolio. Plaut. Nunquam à depol omnibus balneari mihi hanc lassitudinem eximent. Credidi ex servitute me eximisse filium. Idem *Capt.* sc. 5. a. 3. Hæc sunt quæ nos eximamus opinionibus vulgi. Quintilian. Me è vinclis eximis. Plaut. *Capt.* sc. 2. a. 2. Pigeat herum si vos eximat vinclis. Ibid. sc. 1. a. 2. Eximi è manu manubrium. Proverb. Idem *Aul.* sc. 4. a. 3. Sub terra lapides eximer (paulò antè, effodier.) Idem *Capt.* sc. 5. a. 3. Tam se è catenis eximunt aliquo modo. Idem *Capt.* sc. 1. a. 5. Eximet tibi ætas tristitiam. Senec. cap. 8. de consol. ad *Marc.* Eximere teum, est quovis modo auferre & impeditne in judicio se sistat. Pomponius Juris. Eripere, est de manibus auferre per raptum: eximere vero, quoquo modo auferre;

auferre;

auferte: utputa si quis non raperet aliquem, sed motam ficeret quod minus in judicium venit. ut actionis dies exire, vel res tempore amitteretur videtur eximere, quamvis corpus non eximitur. ¶ Eximere de reis dicitur, cuius nomen, quum ipse in eos relatus esset, delatum est. Quod cum aliis causis, tum praecipue propter accusatoris absentiā fieri solebat. Cicer. 4. Verr. Quo tempore omnis ista mea festinatio fuit cum periculo capitatis, ob eam causam ne tu ex reis eximerere, si ego ad diem non affuissem. Et Pædian. in Corn. Postero die quum P. Caesius assedisset, & citati accusatores non aderent, exemptum nomen est de reis Cornelii. ¶ Eximere diem, est extrahere. Cicer. ad Quint. fratr. Cum Clodius rogatus, diem dicendo eximere cœpit. Capito apud Gellium cap. 10. lib. 14. Cato rem, quam consulebat, quoniam non è Republica videbatur, perfici nolebat: ejus rei gratia ducenda, longa oratione utebatur, eximebaturque dicendo diem. Erat enim jus Senatori ut sententiam rogatus, diceret antea quicquid vellet alterius rei, & quoad vellet. Sic Eximere horam. Cicer. 5. Philipp. Horam eximere nullam in tali cive liberando, sine scelere non possumus. Et eximere tempus. Sueton. in Othon. cap. 6. Medium quoque tempus religio & Seleucus exemit. ¶ Aliquando cum dativo construtor: ut eximere noxæ, est pro absoluto habere, vel poenam remittere, aut gratiam criminis facere: hoc est, remissionem (ut vocant) dare. Livius 5. ab Urbe, Benè habet, inquit Dictator, Quirites: vicit disciplina militaris, vicit populi maiestas: non noxæ eximitur Fabius qui contra edictum Imperatoris pugnavit. Eximere noxæ, remittere infamiam. Gell. lib. 4. cap. 20. Sed cum ille de jeraſſer, invitissimum se oscitatione vietum, tenerique eo vitio, quod oſcedo dicitur, noctæ jam destinatae exemptus est à Censoribus. Eximere honoribus, id est, privare. Plin. in Epist. Quid enim miserius quam exactum, & exemptum honoribus Senatoriis, laboribus & molestia non carere? ¶ Eximere numerum, quod est rejicere, & tanquam indignum ab aliorum numero excludere. Quint. lib. 1. Authores alios in ordinem redegerint, alios omnino exemerint numero. Senec. cap. 3. de consol. ad Marc. Eximere se numero vivorum. Liv. lib. 6. ab Urbe, Eximere se arbitrio populi. Idem lib. 1. bell. Maced. Eximere obsidione, & passim ubique, ut lib. 6. & 7. doc. 4. ¶ Memoriae eximere. Suet. in Claud. cap. 11. ¶ Eximere metu, i. metu liberare. Plaut. in Rudent. Exime hoc misericordiam metu.

Exemptus, participium: Consumptus, liberatus. { נָשַׁנְנִיסָּה, נָשַׁר, נָשַׁנְנָה neetsál, үүрүн garruáš. ἵκεριδης. GALL. Osté, excepté, & retiré. ITAL. Tratto fuori del generale, eccettuato. GERM. Ausgenommen oder hingenommen. HISP. Sacado à fuera. ANGL. Excepted, taken away. } Cicer. ad Quint. fratr. lib. 10. Cato concessionatus est comitia haberi non futurum, si sibi cum populo dies agendi essent exempti. ¶ Exemptus apud Jurisconsultos dicitur, qui à suo judge, sive à jurisdictione Ordinarii subductus est. { GALL. Exempt. ANGL. Enfranchised. } Exemptus est rebus humanis, id est, mortuus est. Exempta actio, quæ perempta est, quum desit quis agere posse, l. 1. & l. 26. D. quibus ex causis maior. Senec. cap. 3. de consol. ad Marc. Exemptus est (i. mortuus, ademptus.) Idem de consol. ad Marc. cap. 17. Exempto discrimine.

Exemptus, us, ui. Nomen, id est, detractio. ἀφαιρετος, cui adjectus, sive adjectio opponitur. Vitruv. lib. 9. cap. 9. Quatum brevitates, aut crescentias cuneorum adjectus, aut exemptus in singulis diebus & mensibus perficie cogit.

Exemptilis, quod auferri & eximi potest. { ἵκεριδης. GALL. Facile à oſter. ITAL. Facile da levar via. GERM. Das man aussnemmen oder hinnemmen kan. HISP. Cosa que se puede sacar a fuera. ANGL. That is easily exempted or taken away. } Colum. lib. 9. Quadratæ perticæ paxillæ sunt exempliles, ut quum res exigit, à paxillis deductæ, liberum aditum convertentibus stabulum præbeant.

Exemplo, nis. { מְגַרְחָה migrachah. ἵκεριδης, ἵξερις. GALL. Exemption, retranchement de parmy autre. ITAL. Il levar via. GERM. Aussnemmung. HISP. Quitamiento, obra de sacar a fuera. ANGL. A taking away, exception or exempting. } Col. lib. 3. cap. 18. Quum enim per exemptionem imæ patres eorum perfectæ sunt, aperiæ medullæ deponuntur.

Exemptor, is. { נָשַׁנְנָה nosé, נָסַס mesir, נָשַׁוֹת otsir. ἵקְאֶגְיָן, ἵקְאֶגְיָן. GALL. Celuy qui oſte, comme un carrier qui oſte les pierres de la carrière. ITAL. Chi leva & toglie. GERM. Ein aussnemmer/ein steinbrücher/so dia Stein aus der gruben nimpt/oder zeucht. HISP. El que saca a fuera, como el cantero. ANGL. A taker away. } Plin. lib. 36. cap. 15. Et inter plurima alia Italæ miracula, ipsa marmora in lapidinæ crescere author est Papyrius Fabianus, naturæ rerum peritissimus. Exemptores quoque affirmant, compleri sponte illa montium uleera. Ubi, Exemptores vocat qui eximunt lapides sub terra.

Exilia causa, quæ adversus exilem agitur. Festus.

Eximus, a, um: Excellens, egregius, præstans: ab eximendo. { אֲדִיר adhir, נְכֻבָּה nichbadh. ἕλεγχος, εὐέργεια, ἵκεριδης. GALL. Excellent, singulier, choisi. ITAL. Excellentissimo, egregio, eccettuato de gli altri. GERM. Fürträfflich / fürnäm / aufsbündig. HISP. Notable, reputado grande, escogido. ANGL. Singuler, passing goode. } Eximi porci dicebantur majores, qui ad sacrificium electi erant, signati macula, aut nota, sicut egregiae oves ē grege electæ. Festus. Et quia id quod à exteris eligitur & eximitur, non vulgare esse solet, factum est, ut eximum ponatur pro Insigni. Virg. lib. 4. Georg.

Quatuor eximios præstanti corpore tauros.

¶ Eximus videtur dici Livio lib. 9. Appius, qui unus non tenetur lege: ut à Cicer. in Divin. Te unum eximum fuisse. ¶ Sumitur & in malam partem. Cicer. in Verr. Sin hanc vos in rege tam eximiam injuriam, tam acerbam neglexisse. Idem ad Lentulum, lib. 1. Lentulum eximia spe, summae virtutis adolescentem, cum cæteris artibus quibus studiisti semper ipse, tum in primis imitatione tui fac eradias.

Eximie, adverbium: Excellenter, egregie. { אֲלֵגְרָפִית algeforitas. GALL. Par excellence, excellentement. ITAL. Excellentemente. GERM. Sür-

träffenlich/herrlich. HISP. Notable y señaladamente. ANGL. Excellentlye, passing well. Plin. lib. 22. cap. 21. Picris ab insigni amatudine cognominaatur, ut diximus: rotundo folio tollit eximiè vertucas. Eximiè ornatum templum. Liv. Eximiè diligere. Cic.

|| Eximietas, præstantia, sublimitas. Gloss. Isid. || Symmach. lib. 3. epift. 3.

Exin, per apocopen, sive Exinde, adverbia sunt ordinis, idem significantia quod Deinde. { אַחֲרִיכָן acharechen. כִּרְאָגָי. GALL. En après. ITAL. Dopo, dapo. GERM. Darnach/dannenhin. HISP. Desde ò despues. ANGL. Since that tyme, afterwardes, from thence forth. } Liv. lib. 1. Ut igitur paulò ante animum inter Fidenatem Romanamque rem accipitrem gessisti, ita jam corpus passim distraherendum dabis. Exin duabus admotis quadrigis, in curru earum distinatum illigat Metium. Exin, metri causa dicitur, pro Exinde. Festus. Virg. 12. Aeneid.

Exin, qua in mediis ingenti adnixa columna.

Exinde. Plaut. Pseud. sc. 3. a. 2. Exinde sapete (id est, ex eo, ob eam rem.) Gell. cap. 4. lib. 9. Exinde quædam carpsi (i. ex iis libtis.) Plaut. Moſ. sc. 3. a. 1. Ut fama est homini, exinde solet pecuniam invenire. Idem Cure. sc. 3. a. 2. Ostium ubi confexi, exinde (i. ex ostio,) me illico protinam dedi. Suet. in Neron. cap. 7. Scutum sua manu prætulit: exinde patri gratias in Senatu egit.

Exinatio, is, ab ex & inanio: Evacuo, exhaario, exonerio. { ἔκτη herik. פְּנַנְנָה pinnah. κένων. GALL. Vuider, évacuer, épuiser. ITAL. Vacuare, menorare, attenuare, ridurre à niente. GERM. Auslädtan. HISP. Vaziar ò menguar. ANGL. To emptie or mak voyde. } Plin. lib. 10. cap. 60. Ova sale exinaniri creduntur. Cicer. 7. Verr. No illa tota exinanienda navi consumitur. Ventrem exinanire. Cels. lib. 4. c. 12. ¶ Hinc Exinanitio, κίνησις. GALL. Inanition, évacuation. Plin. lib. 13. cap. 21. Succurrat aliquando præcepis alvi exinanitio.

Exinanitus, a, um: Particip. κίνητας. Cic. 2. prolege Agrar. Vestigibus abalienatis, sociis vexatis, regibus atque omnibus gentibus exinanitis, illi pecunias habebunt, vos agros non habebitis. Cal. lib. 1. de bell. civ. Exinanitæ civitates frumentis.

|| Exinfibulabat, exinfibulabat, exerebat. Infulas enim Sacerdotum flamenta vocabant. Fest. ||

Exinsperatō, adverbium, præter spem. { μηε' ιδωδη, οὐτε πεποδοκήτη. GALL. Hors d'esperance. ITAL. Fuor di speranza. GERM. Unverhofft, unverwahrsähnlich. HISP. Fuera de esperanza. ANGL. Unlooked for, be syde all hope or expectation. } Liv. lib. 1. Tum clamore, qualis exinsperatō faventium solet, Romani adjuytant militem suum.

|| Exintegro, denuo. ||

Existimo, as, ab ex & x̄stimo, hoc autem est ab æs, quasi æs ημ. Puto, judico, & quasi ex x̄stimatione statuo, atque decerno. { אֲבַנְחָשָׁב ἕλεγχος schabér. ἵξεριδης, αἴδεια. GALL. Estimer, & penser, porter jugement de quelque chose. ITAL. Estimare, pensare, giudicare. GERM. Meynen/achten/schätzen. HISP. Iuzgar ò pensar estimando. ANGL. To suppose or tink. } Quint. Ex præteritis existimari solent præsentia. Cicer. 4. Verr. Certissimum accipite argumentum, quo facilis de singulari ejus impudentia existimare possis. Plaut. Aul. sc. 1. a. 2. Ain't tu ita esse? Tu te existima (i. hinc fac coj. eturam.)

Existimatus, a, um, pro reprehensus, a, um. Gell. cap. 20. lib. 10. Sed M. Cato non solum existimatæ, sed multatas quoque à Judice mulieres refert, non minus si vinum bibissent, quam si probrum, aut adulterium admisissent.

Existimans, antis: Particip. act. Cicer. in Orat. Orationis subtilitas inimitabilis illa quidem videtur esse existimanti: sed nihil est experienti minus.

Existimatio, quæ ferè semper passivæ significationis est, & pro representatione ac bona fama capitur: ut, Homo magnæ existimationis, id est, de quo omnes bene opinantur. { ἔκτη jekar. δόξα, αἴδεια. GALL. Reputation, renommée, honneur. ITAL. Reputatione, fama. GERM. Achtfarkeit / ein gütler Leumbd. HISP. Buena fama, la estima que en alguno es tenida. ANGL. A supposell, reputation. } Paulus Jurecons. Existimatio est dignitatis illæta status legibus ac moribus comptobatus: quæ ex delicto nostro autoritate legum aut minuitur, aut consumuntur. Minuitur quoties manente libertate circa statum dignitatis pœna plectimur: sicut quum relegatur quis, vel quum ordine movertur, vel quum prohibetur honoribus publicis fungi, vel quum plebeius fustibus cæditur, vel in opus publicum datur, vel quum in eam causam quis incidit, quæ edicto perpetuo infamie causa memoratur. Consumuntur vero quoties magna capitis diminutio intervenit, id est, quum libertas amittitur, veluti quum aqua & igni interdictitur. Albinus Consul apud Gell. cap. 8. lib. 11. ita loquitur: Sum homo Romanus, natus in Latio: Græca oratio à nobis alienissima est. Ideoque veniam gratiamque malæ existimationis, si quid esset erratum, postulavit. ¶ Accipitur etiam nonnunquam active pro opinione hominum, quam de nobis conceperunt. { מְבָשָׁבָחָה mabashah. ἕλεγχος, ὅντες. GALL. Pensément ou jugement qu'on fait de quelque chose, estime. ITAL. Pensamento, giudicio, stima. GERM. Achtung/ein urtheil so man von einem ding hält. HISP. Aquella obra de juzgar ò pensar, pensamiento. ANGL. An opinion or judgement that one conceives. } Cicer. pro Calio: Nam quod de piacate dixistis, est ita quidem nostra existimatio, sed judicium certe parentis.

Existimætor, is: Judex, opinator. { בְּשַׁפְנָה choschét, γύψ schohér, τόκο mokir. δόξας. GALL. Priseur & estimateur de quelque chose, expert. ITAL. Giudice, stimatore di qualche cosa. GERM. Ein richter schäzter. HISP. Estimador, tassader. ANGL. That speaketh and supposeth ofter he hath thought upon it. } Cic. in Orat. Meminerimus nihil nos præcipiendi causa esse dicturos: atque ita potius acturos, ut estimatores videamus loqui, non magistri.

Existo, is: Appareo, emineo, prodeo, exurgo, exorior. { מְהֻרָה mireah, מְקַם kam. ἕλεγχος, ἀνάστατη, ἀναγένεση, ἕλεγχος. GALL. Eſtre evident & se montrer, apparoir, sortir, être en veue. ITAL. Eſſere, apparesser. GERM. Entstehen / entspringen, herfukommen. HISP. Eſtarſe, appaecer. ANGL. To be, to appear, to be advanced

advanced or sett up. } Valla lib. 5. Existit, atque extat, quorum verbotum unum atque idem præteritum est, simile quiddam significans, quod Est, eminet, & superest. Sed primum cum motu, aitemum sine motu: ut illud sit, prodit, vel exurgit: hoc verò superstis. Cic. 2. de nat. deor. Quicquid enim oritur, qualecunque est, causam habeat à natura necessitatem: ut etiam præter consuetudinem extiterit, præter naturam tamen non possit existere. Idem 1. de Divinat. Submersus equus voraginibus non extitit. Et iterum, Extitit hoc loco quæstio subdificilis. Et lib. 2. Offic. Atqui eo tempore tantæ discordia sequuntur sunt, ut & tyranni existerent, & optimates exterminarentur, id est, exurgerent, vel emergerent. Extitisse Arionem cum fidibus (pro repente apparuisse) dixit Gellius sub finem lib. 16.

Exiteria, exanglia: dies quæ quis magistratum deponebat Athenis. || Exjūro, as: Juramento assistro, & affirmo. { יְשֻׁבָּה בְּרִיעַת, יְשֻׁבָּה בְּרִיעַת. GALL. Assurer avec serment. ITAL. Affirmare congiumento. GERM. Mitt schwören bestätigen. HISP. Mucho jurar y con juramento. ANGL. To sware with an othe. } Plaut. Amph. Quando exjurasti te mihi dixisse per jocum.

Exlēx: Experts legis, qui sine lege, vel extra legem vivit, qui non tenetur legi. { בְּלִיאַהָּלָאַבְּרָגָס. GALL. Qui n'a point de loy, qui vit sans loy, déreglé. ITAL. Senza legge. GERM. Der ohn ein gesetz ist. HISP. Cosa que esta fuera de ley. ANGL. He that yeth with out any law an out law. } Lucilius Satyr. 2.

Non dico, vincat licet, & vagus exulet, erret

Exlex.

Varr. Postremo quæsto, parebis legibus, an non? An non exlex solus vivis? Cic. pro Cluent. Non quo illi exlegem aut esse Syllam, aut causam pecuniae publicæ contemptam atque objectam putarent; sed, &c. Horat. in Arte,

— & potus & exlex.

Exlōquōr, vetus est verbum, pro Eloquor. { דְּבָר dibber. διδάσκων. GALL. Parler bien & eloquement. ITAL. Parlar bene. GERM. Aufreden/aufsprechen. HISP. Hablar bien, hablar eloquentemente. ANGL. To speak out, to utter eloquentlie. } Plaut. in Milite, Nempe iudicari militem tuum herum vis? PA. Exloqua es.

Exmata, castrati. Atnob.

Exobigla, extreme excubia, & remotius positæ. L.g.b. ||

Exōbs̄cro, as, are, pro Valde obsecro, usurpavit Plaut. in Asin. Supplicabo, exobsecrabo, ut quemque amicum video. { וְבָקַחֲךָ בְּקִיכָּה. בְּקַרְבָּה, בְּקַרְבָּה. GALL. Fort prier & requerir, supplier affectueusement. ITAL. Pregare con instancia. GERM. Trügenlich bitten. HISP. Rogar mucho. ANGL. To request much. }

Exocatacceli, secretorum Ecclesiasticorum præfecti. ||

Exochæ, es. { תְּהִלָּה maṭalāh, ῥֵי zeckar. ιξοχή. GALL. Excellence, grandeur. ITAL. Excellenza, grandezza. GERM. Güträffenheit. HISP. Excelencia, eminencia sobre otra cosa. ANGL. Excellencie. } Eminentia, vel excellentia. Unde καὶ ιξοχώ aliquid nominari dicitur, quod præstantia, sive excellentia causa nominatur. Serv. in illud Virg. I. Georg.

Nec Pelusiacæ curam aspernabere lentis.

Pelusium, inquit, unum est de septem ostiis Nili, ubi optima lens nascitur, unde καὶ ιξοχώ loquutus est.

Exocetus, piscis est qui & Adonis: similis moenies jam scotis, aut gobionibus: cui semipedalis magnitudo, forma teres, color subfulvus, de quo Plin. lib. 9. cap. 19.

Exōcūlo, as, are: Oculum eruo, effodio. { יְנִיחַת בְּיִתְעֶרֶת, ιξοχλυζείν. GALL. Oster les yeux. ITAL. Cacciare, cavar gl' occhi. GERM. Die augen aufstechen. HISP. Quebrar o cejar à otro los ojos. ANGL. To tak or pike out the ayes. } Apuleius, Cæcam & prorsus exoculatam esse fortunam.

Exoculæ, is, ere, idem quod Exoculare. Plaut. Rnd. Vos adeò, ubi ego invenero, si non ei caput exoculatis, quasi myrteta juncis, iterum ego vos virgis circumvinciam.

Exōdīum, ii, ιξόδιον. Carmen erat ridiculum, quod in exitu chori cantabatur à juventute in fine fabularum Atellanarum. Suet. in Tib. cap. 45. Unde nota (i. dictum acre) in Atellanico exodio, proximis ludis, assensu maximo, excepta percrebuit, &c. Vide & Adr. Turneb. cap. 17. lib. 3. Adversar. Tractum est vocabulium δῶρον ιξόδης, hoc est, ab exitu, quod in fine fabula ab exente juvenum chorajactabatur. Unde etiam veteres exodium pro exitu & fine uniuscujusque rei acceperunt. Varr. Quum in vinculis publicis esset, & jam bibisset κάννας in exodium vita. Idem. Vitæ clivsum ut cognoscere possem, & quæ servitutis & libertatis ab origine ad exodium ductæ. Apul. Nullum ego ejus rei exodium inveniebam. ¶ Sunt qui exodium arbitrabantur dici ab ιξω extra, & ἀδην, cantus, quod sine cantu soleat jactari: quorum tamen opinio refellitur testimonio poëtarum, qui antepenultimam semper corripiunt: quæ præculdibio si δῶρον ιξόδης deduceretur, ratione & deberet produci. Juvenal. Satyr. 6.

Vrbicus exodio risum mouet Atellana

Gestibus Autonoës.

Idem,

— tandemque redit ad pulpita notum

Exodium.

Exodiarius, actor exodii. Ammianus Marcellinus. Ut in omni spectaculo, exodiario, venatori, aurigæ, & histrionum geneti omni.

Exodiafestes, dispensator titus exequiarum. Euchol.

Exodoratum, odore destitutum. Tertull.

Exodus, ιξόδης, via qua alicunde exitur, exitus. Sic vocatur liber secundus Mosis, ubi ab initio describitur exitus Israëlitatum ex

Egypto. }

Exōlēscō, is, ui, evi, etum: Excresco, ad finem incrementi pertingo, pro quo & Exoleo antiqui dixerunt. { GALL. Avoir atteint sa consistance, son croissement, ne croître plus en hauteur, comme ceux qui ont atteint 25. ans ou environ. Sic Exoleta virgo dicitur à Plauto quæ adulta, & exolescendi, i. crescendi modum seu tempus excedit. Vide Exoleta infra. } pny ιαθάκ, תְּלִי בְּלָהָר, τְּכַבֵּשֶׂר.

Ιαθάκ, ιαθάκ, ταπαχουά. GALL. Se passer, défaillir n'est plus en usage. ITAL. Cessare di crescere, invecchiare. GERM. Aufwachsen/aufhören wachsen/veralten. HISP. Dejar de crecer, desacostumbrarse, hazerse viejo. ANGL. To passe grooving, to wane out of use. } Aliquando exolescere, est inverteastere, sive obsolescere, inusu esse desinere, temporis progressu deteriorioris conditio nisi fieri, sive desiccare, ιαθάκ. Cicet. in Salust. Posteaquam ætas tua jam ad ea patientia quæ alteri collibuerint, exoleverat Agretius, Adolescere augmenti est, inolescere coagimenti, exolescere evanescere. Plin. lib. 37. Chalcedonii nescio an in totum exleverint, postquam metalla æris defecerunt. Colum. lib. 1. Nam multa sunt (ut dixi) quæ negligentia exolescant, & fiant sterilia. Livius lib. 2. ab Vrb. Haud exoleverat favor.

Exolētūs, a, um, id est, adultus, justæque statuæ altitudinem jam adeptus. { pny ιαθέκ, pny ιαθέκ. Plaut. Trinummo, Reliqui domi exolētam virginem.

Exolētūs: Vetustus, & ab usu remotus. { ιωνος noschán, ρινυ battik. ιαθεζουαρδός, παρηγορός, ιείμλα, απωρετός. GALL. Vieil & ancien & tout passé, qui n'est plus en usage, aboli. ITAL. Invecchiato, non più in uso. GERM. Veralt / das nit mehr im brauch ist. HISP. Cosa desacostumbrada. ANGL. Past grooving, out of use. } Quint. lib. 8. Obscuritas fit in verbis etiam ab usu remotis, ut si commentatio quis Pontificum, & vetustissima federa, & exolescens scrutatus authores, id ipsum petat. Liv. Atte agendum, exoleto jam vetustate odio. Idem lib. 7. bell. Pun. Exoleta vetustate exépla.

Exolētī, dicuntur scorta mascula, quæ jam provectionis sunt atatis quam ut amari sint idonea. { ιαθίκρις kadheschim. ιαθεζ. } quod genus non paucos circum se habuisse Heliogabalum ferunt: quos deinde Alexander Severus rerum potitus partim in insulas deportandos, partim naufragio mergendos curavit. Sueton. in Cas. cap. 76. Exoleto suo id demandavit. Cicero pro Milone, Clodius semper secum scorta, semper exolescens, semper lupas ducebat. Dicuntur & Exoleta scorta. Plaut. in Cure. sc. 1. a. 4. Ibidem apud Cloacinæ sacrum, ibidem erunt scorta exoleta, quique stipulari solent.

Exōlōvo, is: Quod ligatum etat solvo, expedio, libero. { ιωνος πατάχ, ιρψ schakál. διπλόν. GALL. Délier, délivrer. ITAL. Sciorare, slégare. GERM. Aufzöpfen. HISP. Desatar, o pagar. ANGL. To unbind, to paye all olerelye. } Construitur aliquando cum accusativo solo. Plaut. in Amph. Agedum eam solve cistulam. s. Quid ego istam exsolvam? obsignata est recte. Aliquando præter accusativum habet & ablativum. Cicer. lib. 3. Epist. Si me occupationibus relaxato: nam ut iis me planè exsolvam, non postulo, &c. Ter. in Hecyr. Illas errore, & te simul suspicione exsolvas, i. liberes, explices. Plaut. Amph. Quæ vota vovi, ea exsolvam omnia. Idem Men. sc. 6. a. 5. Quod strenue faciam, herus pretium exsolvet. Idem Capt. sc. 2. a. 3. Jussi hunc exsolvi (vinclis.) Item, Exsolvit pœnas male consultorum. Velleius. Accipitur pro satisfacio, εἰλιν. Cic. in Verr. Ille tantum decumanis, quantum iste imperavit, exsolvit. Plin. in Epist. Pecuniam etiam, quæ illi tunc ampliore opus erat ut æs alienum exsolveret contractum, ex pulcherrimis cassis mutuatus, ipse gratuitam dedit. Exsolvere aliquem religione, est illi religionis scrupulum adimere, & omni profus religione liberare. Liv. 1. ab Urbe, lib. 9. Dedamur per Feciales nudi, vinclique exsolvamus religione populum Romanum, si qua obligavimus. Sueton. in Tib. cap. 35. Exsolvere jure ac dignitate matronali. Sed melioris noctæ authores retinent s, scribuntque Exsolvo. Exsolui, tetrasyllabum. Ovid. 4. Fast.

Longāmque imprudens exsoluisse fidem, fertur, sup.hic autem puto legendum famem.

Exsolutes, a, um: Participium, ut Compede exsoluta. Stat. t. Sylv.

Saturnus mibi compede exsoluta,

Et multo gravidus mero December

Adfuit, &c.

Exsoluto: Integra, & plena solutio. Scævola D. lib. 20. tit. 1. l. 31. Si cùm in exsolutione rectigalis tam debitor quam creditor cessassent.

Exomantium, exterior mantellum, sive pallium. Gloss. gr. b.

Exomerâsis, actio poscendi obsides. ||

Exomides. { ιαθαίδης. GALL. Robbes sans manches. ITAL. Veste senza maniche. GERM. Ein rock oder ander kleid ohn etmel da man zu den löschen die arm hinaus stossen muß. HISP. Vestidura sin mangas. ANGL. Jackets or coats without sleeves. } Appellantur vestes substrictæ & breves (teste Gell. cap. 12. lib. 7. noft. Attic.) sine manicis, & circa humerum desinentes. Talibus usi sunt monachi, qui hodieque pinguntur exterritis extra vestem brachiis. Quod genus vestium & colobia nuncupant, quasi truncata, & mutilata sine manicis. Meminit hujus vestis & Plutarchus in Catone. Επικαλά, ή (inquit) εἰ τὸ ξεπέιος, οὐ μὴ ηχεῖν, ιαθιδητα βασιά θερετή, γενος ιαθαίδης μητρού: hoc est, Reversus autem in agrum, si quidem hyems erat, exomida sumebat: si autem æstas, nudus cum servis operabatur. Dictæ exomides, sive quod expeditæ essent (id enim ιαθαίδης dicunt Graeci,) sive quod circa humeros (quos iidem ιαθαίδης appellant) desinerent.

Exomidium, superhumeral, ex humeris dependens.

Exomis, ιαθαίδης, brevis substricta tunica, circa humerum desinens: ab ιαθ., & ιαθ. humerus. ||

Exomnis: Sine somno. ιαθ. Velleius Paternulus histor. 2. C. Mæcenas vir, ubi res vigiliam exigeret, sanè exomnis, providens, atque agendi sciens. Melius Exomnis.

Exomologesis, ιαθ. μαρτυρία, confessio: confessio religionis: prædictio, confessio sacramentalis. ιαθ. μαρτυρία, confiteor.

Exomonites, presbyter forensis. L.g.b. ||

Exomphalon, ιαθ. φαραος. Umbilici vitium, quum plus æquo extat. Celsus Umbilicium prominentem, Plinius prociduum appellat.

Exonaba, forte Ossonaba. V. olim E. Lusitanæ, sub M. Enicita. ||

Exōnero, as, are: Onere levo, onus detraho. { ιρψ chekál. διαφέζει. GALL. Décharger. ITAL. Scaricare. GERM. Entladen den lasten ab dem abnehmen. HISP. Descargar. ANGL. To unlode. } Tercy

Hecyr. Ego non mihi cesso, quin hunc humerum exonerem pallio?
¶ Item, Exonercare colos. { GALL. Vuidre les quenouilles chargées de lin ou filace. } Ovid. lib. 3. Fast.

— & plena exonerare colos.

¶ Exonerare fidem. Liv. lib. 2. d. 5. ¶ Exonercavit utbes (de colonis.) Senec. cap. 6. de cos. ad Helv. ¶ Per translationem accipitur pro eo quod est molestia quapiam aliquem liberare. Ibid. Nos quoque amicos ejus exonerastis metu. Ovid. Eleg. 3. lib. 1. Trist.

Attamen hanc odiis exonerare fugam.

¶ Exonerare item se in mare amnes dicuntur, quum aquas alioqui ripas egressuras paulatim in mare emittunt. ¶ Exonercare ventrem. Mart. lib. 10.

Exoneraturas ventrem mihi villica malvas

Attulit, & varias, quas habet horus, opes.

Exonercari, pro Dponi. Tacit. lib. 8. Exundantem per Egitum multitudinem ducibus Jerosolymo ac Juda proximas in terras exonerata.

¶ Exonia, Excester. V.E. Angliae, sub A. Cantuariensi.

Exophthalmus, qui oculis est prominentibus.

Exopistus, qui pullos non alit. Orneus. L. g.b. ||

Exopinatō, adverbium. { GALL. A l'impourvu, inopinément. ANGL. Unlooked for, be side all hope and expectation. } Hoc est, insperatō, & prater spem. Liv. 4. ab Urbe, Ipse parte copiarum, parvo circuitu, locum maximē secretum ab tumultu petit, unde nec exopinatō adversum hostem invadit.

¶ Exopportun, porta exterior. L. g.b.

Exoprosia, tributum pro iis que exportantur. Buleng. ||

Exōpto, as, are: Valde expeto, valde desidero. { יְמִין כְּבָשָׂא. GALL. Souhaiter, désirer. ITAL. Desiderare grandemente, bramare. GERM. Erwünschen. HISp. Mucho desear & elegir. ANGL. To wish, to desire fervently. } Tercer. in Andr. Sed quem ego potissimum exoptem nunc mihi, cui haec natrem, dari? Cic. 2. Offic. Quæque majori parti pulcherrima videntur, ea maximē exoptant. Si exoptem ribi quantum d'gous. Plaut. Pseud. sc. 1. a. 4. Exopta id quod vis maximē tibi evenire. Idem Asin. sc. 3. a. 3. Ergo sinit quæ exoptas, mihi quæ exoptem volo. Ibid. sc. 1. a. 5. Sanusne es, qui istuc exoptes. Idem Mens. sc. 2. a. 5.

Exōptātūs, participium & nomen: Expectatus, desideratus. { נַאֲוֹתֵה, יְמִין כְּבָשָׂא. GALL. Souhaité, désiré. ITAL. Desiderato. GERM. Erwünscht. HISp. Codiciado, mucho deseado. ANGL. Wished, desired earnestly. } Cicer. pro Rose. Amer. Non modò ut exoptatum inimico nuntium primum afferret, sed etiam cruentum inimici, &c. Virg. 2. Æneid.

Nec mihi iam patriam antiquam spes illa videndi:

Nec dulces natos, exoptatāmque parentem.

Ædepol me exoptatum uxori credo adventurum domum. Plaut. Amph. Salve exoptate quare mi. Idem Capt. sc. 4. a. 5. Facilè exoptata obtingent. Idem Asin. sc. 3. a. 3. Curculio exoptate salve. Idem Cure. sc. 3. a. 2. Cic. ad Attic. lib. 5. Nihil exoptatus advenit meo, nihil charius. Exoptatissima gratulatio. Cicero ad Attic. lib. 4.

Exōptābilis, e, adjectivum, Jucundus, suavis, qui exoptatur. { נַאֲוֹתֵה, יְמִין כְּבָשָׂא. GALL. Desirable. ITAL. Desiderabile. GERM. Das zu erwünschen ist. HISp. Desseable. ANGL. Greatly to be wished. } Tempus exoptabile. Silius lib. 11.

Nec Venerem interea fugit exoptabile tempus.

Exōrābūlā, orum, plur. num. ab Apuleio vocantur omnia artificialia argumenta, quibus orator per vim eloquentiae judices exorat. αραιγέσαια.

Exōrbēo, es, exorbui, exorbitum, vel exorpsi, exorptum. Est sorbendo exhaudio. { יְלִבְלָה, יְלָבְלָה, יְלָבְלָה. GALL. Humor & avaller sans goûter, comme un breuvage. ITAL. Sorbere. GERM. Aussopfen. HISp. Sorber. ANGL. To sup up all. } Plaut. in Epid. Jam ego me vertam in hirundinem, atque horum exorbo sanguinem. Melius. Exorbo. Juven. Satyr. 6.

Tu tibi nunc curruca places, lachrymāsque labellis

Exorbes.

Idem Satyr. 18. per metaphoram in fœda significatione usus est, quum ait,

— quot longa viros exorbeat uno

Maura die.

Exorberere civilem sanguinem, per translationem, pro avidè haurire, & copiosè effundere. Cic. 2. Philipp. Gustatas civilem sanguinem, vel potius exorberas.

Exōrbo, as: Privo oculorum, vel cæcum reddo. { יְלִבְלָה schichchel. GALL. Aveugler, ou oster les yeux. ITAL. Orbare, acciicare. GERM. Blind machen. HISp. Cegar, o privar otro de los ojos. ANGL. To mak blind, to pull out the eyes. } Exorbare animam dixit Plaut. in Bacchide, pro Occidere. Jam (inquit) ego animam amborum exorbabo oppidō.

Exōrbito, as: Ab eo quod rectum est aberro, quasi ex orbita recedo. { יְמִין takah. neqeret ipso, ad neqeret & od. GALL. Se dévoyer du droit chemin. ITAL. Suiarsi dal sentiero, dalla ditta via. GERM. Verirren/ab dem rechten weg treten. HISp. Declinar o errar y salir fuera del camino. ANGL. To go astray, to wander out of the right road. } Aug. lib. 9. de Civit. Non eis edentes ad aliquid approbandum, vel perpetrandum quod exorbitet ab itinere sapientie & lege justitiae.

Exōrcīzo, idem quod Adjuro. { יְמִין hischbiath. iżoqix. GALL. Conjurer, exorciser. ANGL. To conjure and chase away the devil by adjuration and invocation of the name of god. } Vocabulum magorum & impostorum. Ulpian. l. 1. D. de extraor. cogn. Non tamen si incantavit, si imprecatus est, & si, ut vulgari verbo impostorum utar, exorcizavit. Non sunt ista medicinæ genera, tametsi sint qui hos sibi profuisse cum prædicatione affirment. Talium imprecationum meminat Plin. lib. 28. c. 2. ¶ Sumitur etiam in bonam partem,

videlicet Dei nomine ad veri confessionem adigere: ut in Evangelio Matth. c. 26. vers. 76. Adjuro te per Deum vivum ut dicas nobis si tu es Christus filius Dei. Εἰργάζω σε καὶ τὸ Θεόν, &c. ¶ Est quoque Adjuratio contra diabolum, Sacra enim Scriptura in Christi & Apostolorum miraculis hac phrasí utitur. Et similiter Ecclesia in conferendo Baptismo, in Basilicis consecrandis, aliisque factis peragendis. Can. Placuit, 10. quæst. 1. can. Ante 55. de consecr. diff. 4.

Exōrcismus, i: Adjuratio, quum scilicet homini, dæmoni cuipiam magico carmine necessitas imponitur proloquendi ea de quibus rogarur. { iżoqix. GALL. Exorcisme, conjuration. } Quo genere adjuratio qui utuntur, Exorcista, iżoqix. Græco vocabulo appellant: δέος & iżoqix, quod est adjurare: pro quo & exorcizare nonnulli usurparunt: quod verbum in sacra Scriptura aliquoties occurrit. ¶ Exorcizavit apud Ulpian. Christianis infensissimum, in l. 1. de var. cogn. qui ibidem indicat, vulgare fuisse impostorum verbum: quod propriè significat obstringere religionem, hoc est, alicujus animo religionem injicere, id est, metu religionis temerat percussere, aut perterrefacere: quod & religionem implere dicitur. Exorcista, adjurator: inter Cleros recensetur in Ecclesia Dei, cap. 1. diff. 21. in pr. & §. Exorcista.

Exōrdinē, sine intermissione. { תְּמִם tamidh. iżn. Exorcista invocant super catechumenos, vel super eos qui habent spiritum immundum nomen Domini Iesu, adjurantes per eum, ut egreditur ab eis. GALL. Par ordre, sans intervalle. ITAL. Senza interposizione. GERM. Ordentlich/nach einander. HISp. Sin entrepuesto. ANGL. orderly, without interruption. } Virg. lib. 4. Georg.

Septem illum totos perhibent exordine menses
Flevisse.

Exōrdiūm, ii: Initium, principium, exorsus, procēdium. { תְּמִם techillāch. iżoqiuos, δέξια. GALL. Commencement, prologue, entrée. ITAL. Effordio, principio, cominciamento. GERM. Anfang. HISp. Comienzo. ANGL. A beginning, or entrance. } Cicer. 1. de Invent. Atque hujus quoque exordium mali, quoniam principium boni dimicimus, explicemus. Est etiam exordium apud Rhetores prima pars orationis, qua auditoris attentio captatur, benevolentia, & docilitas. Græci vocant αρχήν. Author ad Heren. lib. 1. Exordium est principium orationis, per quod animus auditoris, vel judicis constitutur, vel apparatur ad audiendum. ¶ Pro codem etiam legitur Exordium, in neutro genere. Virg. 2. Georg.

— Non hic te carmine fito,

Atque per ambages, & longa exorsa tenebo.

Exordium est oratio animum auditoris idoneè comparans ad reliquam dictiōnem: quod evenit si eum benevolum, attentum, docilem fecerit. Exordiorum vitia. Vitia vero exordiorum hæc certissima, quæ summopere vitare oportebit, Vulgare, Commune, Comitabile, Longum, Separatum, Translatum, Contra præcepta. Vulgarē exordium est, quod in plures causas potest accommodari, ut convenire videatur. Comitabile, est quod ab adversario potest leviter mutatum ex contraria parte dici. Commune est, quod nihil minus in hanc quam in contrariam partem causæ potest convenire. Longum est, quod pluribus verbis, aut sententiis ultra quam satis producitur. Separatum est, quod non ex ipsa causa ductum est, nec sicut aliquod membrum annexum orationi. Translatum est, quod aliud conficit quam causæ genus postulat, ut si quis docilem facit auditorem, quum benevolentiam causa desiderat, aut si principio utatur, quum insinuationem postulat. Contra præcepta est, quod nihil eorum efficit, quorum causa de exordiis præcepta traduntur, hoc est, quod quum qui audit, neque benevolum, neque attentum, neque docilem reddit, aut quo profecto nihil pejus est, ut contraria facit. Cic. de Invent. lib. 1.

Exōrdesco, is. Gell. cap. 2. lib. 9. Cur ergo nos patimus nomen Philosophiae illustrissimum in hominibus deterrimis exordescere (id est, fordescere.) Melius Exordesco.

Exōrdiōr, iris, exorsus: Incipio, auspicor, ordior, exordium capio. { תְּמִם hechel. iżoqix. GALL. Commencer. ITAL. Cominciare, das principio. GERM. Anfahen/anheben. HISp. Ordir y comenzar. ANGL. To beginne. } Plaut. in Asin. sc. 1. a. 1. Pergam quod occipi, & ibi consilia exordiar. Nunc argumentum exordiar (i. enarrare incipiam.) Idem Mil. sc. 1. a. 2. Teneat consilia nostra, quemadmodum exorti sumus. Ibid. sc. 2. a. 2. Neque exordiri primum unde accepias habes, neque ad detexendam telam certos terminos. Idem Pseud. sc. 4. a. 1. ¶ Est etiam hoc verbum R̄hetoribus frequens, pro orationem auspiciari, vel procēdium uti. αρχιμάζειν, αρχεπιτοῦ. Cicer. de Orat. Qui non timidè ad dicendum accedunt, neque in exordienda oratione perturbantur, penè videntur impudentes. Idem 2. de Orat. Jubent exordiri ita, ut cum qui audiat, benevolum nobis faciamus & docilem, & attentum. Sed hæ significationes translatae videntur. ¶ Propriè enim exordiri textores dicuntur, quum telæ futuræ stamen instruant: quo sit ut apud Cicer. duo hæc, Exordiri, & Per texere, in eadem oratione s̄æpe conjuncta videamus, ut in 3. de Orat. Per texere modò Antoni quod exorsus es. Item, Ea quibus ante exorsa, & propè per texta retexantur. ¶ Exordiri, cum infinitivo. Cic. 1. de finib. Tunc dicere exorsus est.

Exōrsūs, participium. { תְּמִם machel. iżoqiuasādph. δέξια. GALL. Qui a commencé. ITAL. Chi a cominciato. GERM. Angefangen. HISp. El que comienza. ANGL. That hath begunne. } Cic. pro Cat. Quid tumultuaris soror? quid insanis? quid clamore exorsa verbis parvam rem magnam facis? Plaut. Persæ. Hanc ego rem exorsus sum & facet & callide.

Exorsa, orum, in plur. num. Substantivum, δέξια. Virg. 10. Æneid.
— sua cuique exorsa laborem

Exorsa (inquit Servius,) id est initia, actus hodiernæ dici. Idem 2. Georg.

— non hic te carmine fito,

Atque per ambages & longa exorsa tenebo:
id est, simpliciter universa describam: neque ut in Æneide, aliquibus

Exostra, ἔξοστα, scdes erat sublicis clata, strata longuriis, super quibus erat sella. Destinabatur locus is ad ea recitanda, quæ secerè parata essent in ædibus: qualia in Oedipo Sophoclis, Plauti Amphitruone & Casina. Aliter έξελλημα.

Exostacismus, ostracismus, exilium decennale in certum locum, sine bonorum amissione.

Exoterica, scripta trivialia.||

Exōsūs, a, um, ferè activè dicitur de eo qui odio habet: sed interdum quoque passivè pro eo qui odio habetur. { שָׁנָא sanu. μισῶ. GALL. Qui hait, haineux, ou qui est hay. ITAL. Che odia, che è odiato. GERM. Ein verhasser/oder verhasster. HISP. Cosa que aborresce, ò cosa aborrecida. ANGL. That hateth or detesteth, or is hated. } Virg. 5. Aeneid.

Iuppiter omnipotens, si nondum exosus ad unum,
Troianos si quid pietas, &c.

Accipitur aliquando & passivè, ut apud Gellium lib. 2. cap. 18. Ejus Epicteti etiam de se scripti duo versus feruntur, ex quibus latenter intelligas, non omnes modò dii exosos esse.

Exōticus, a, um: Peregrinus, adventitius. { נְכַרְנוֹן nochri, נְכַרְנוֹן necrān. יִגְרֵר. έξωληγός. GALL. Qui est, ou qui vient, ou est apporté d'étrange pays, étranger. ITAL. Forestiere. GERM. Ausländisch. HISP. Peregrino ò estrangero. ANGL. Stranger, brought, out of a strange countrey. } Plaut. in Moſtell. Non omnes possunt olere unguenta exotica: hoc est, aliunde asportata. Dictum exoticum, ab έξω, Græca præpositione, quæ foras, vel peregrè significat. Plaut. Menach. Istros, Hispanos, Massilienses, Illyricos, Mare superum omne, Græciāmque exoticam, orāsque Italicas omnes sumus circumve. Eti. Ad differentiam magnæ Græcia sic vocat. ¶ Exotica vina. Gell. cap. 5. lib. 13.

EXPĀLLEO, es: Pallidus sum, vel sio. { רְחַבָּר chavár, נְלָבָן hilbin. ωχαίων, έξωχός ο ρινούγος. GALL. Devenir ou être pâle, jaillir. ITAL. Divenir pallido. GERM. Erbleichen. HISP. Hacerse amarillo. ANGL. To waxe pale. } Plin. Epist. 5. Expalluit notabiliter, quamvis pallear semper. Ovid. 6. Metam.

Horruit infelix, totoque expalluit ore.

Plaut. Cura. sc. 3. a. 2. Viden' ut expalluit (de eo qui animo male erat.)

EXPĀLLIO, as, are: Pallium auferre. { αφινετών, μπάνεν τολβάνα δένδω. GALL. Oster la robe, dérober. ITAL. Levare la vesta, spogliare. GERM. Den rock oder mantel dannen legen oder hinnehmen. HISP. Quitar la capa ò manto. ANGL. To spoile one of clothes. } Plaut. in Caf. Neque quibus modis purgem scio meæ uxori: me qui expalliatus sum miser.

Expålpo, as: Elicio, & quasi palpationibus extorqueo. { תְּנַבְּשָׁה plissah. δέντρων δένδω. GALL. Flatter & amadouer pour impetrer quelque chose, tirer par flaterie. ITAL. Tor qualche cosa da quelqu' uno con inganno. GERM. Mit schmeicheln vnd flattieren etwas aus: einem bringen. HISP. Alcançar alguna cosa con lisonjas. ANGL. To flatter and gett any thing by flatterie. } Plaut. in Aulul. Nunc servus argentum à patre expalpabit. Idem Fæn. Quid faciam? AG. Exora, blandire, expalpa. M. Faciam sedulò.

EXPĀNDO, is, di, sum: Extendo, aperio, explico. Unde Expassum. Vide Gell. cap. 15. lib. 15. { תְּנַטְּנָה natáh, פְּרַפָּרָס. έξωνυψ. GALL. Epandre, étendre, déployer. ITAL. Spandere, aprire, spiegare. GERM. Aufstrecken/aufspannen. HISP. Abrir, ò tender hazia fuera. ANGL. To displaye, to spred abroad. Columell. lib. 12. cap. 13. Ha herba diligenter purgantur, & sub umbram expanduntur. ¶ Expandere dictis, explicare. Lucret. lib. 1.

— & rerum naturam expandere dicitis.

Hinc particip. Expassus, apud Tacit. lib. 21. Expassæ repente delubri fore.

Expānditor, verbale. { שְׁרֵפֶת porés, γέρετος poréts. } Plin. in Paneg. Neque enim solum ut vagus ille expanditor amois intra usurpata semper collum substiterat, atque haeserat. Amnem expanditorem dixit, qui se extra alveum suum expandit & effundit.

EXPĀNGO, is, ere: Figo, constituo. { יְפַנְּנָה takáh, מְקַיֵּם kajám. καταπίνειν, καταπίνειν. GALL. Fischer & attacher, mettre contre. ITAL. Constituire. GERM. Nach ordnung hessien oder setzen. HISP. Constituir. ANGL. To orne, to fallen or set. } Plin. lib. 2. cap. 16. Itēmque ausus, rem etiam Deo improbam, annumerate posteris stellas, ac sydera ad normam expangere, organis excogitatis, per quæ singulatum loca, & magnitudines signarunt. Loquitur de Hipparcho.

Expāpillo, as: Usque ad papillam denudo: unde brachium expapillatum dicitur, id est, exertum, inquit Festus. { μαζός γυμνός, μαζός ωφίας. GALL. Découvrir la mamelle. ITAL. Scoprire sin alle mammelle. GERM. Die brust entblößen. HISP. Despechugar ò sacar fuera las tetas. ANGL. To un cover the breaſt. } Plaut. Mil. Idem erit cum nexus in humero lævo, expapillato brachio.

Expapillatum brachium, exsertum: quod cùm sit, papilla nudatur, ut Festo placet: vel, usque ad papillam renudatur, ut Nonio. Allii exipulato, pro exibulato: alii exfilato, vel exaffilato: alii expallato, apud Plaut. in Milt. glor. act. 4. sc. 4.

EXPĀTIOR, aris: Abstro, vel latius egredior, quasi spatium transeo. { תְּלַבְּנָה bitħħalléh. μαργαρίτα. GALL. Se pourmener. ITAL. Passegiare, spatiare, vagare. GERM. Aufspazieren/füthin irdetten. Item, sich spreiten. HISP. Pasearse, ò espaciarse. ANGL. To walk abroad. Quint. lib. 2. cap. 10. Ex poëtica (ut verè dixerim) pueris themata tractare permittemus, ut expatientur. Ovid. 15. Metam.

Ne tamen oblitis ad metam tendere longè

Expatiemur equis.

Plin. lib. 16. cap. 36. Hanc in insulis fluitantibus natam: illam in tipis expatiantis lacus. Ovid. 1. Metam.

Expatiatarunt per apertos flumina campos.

Exparta, partus vacua: vide Partus. Varr. de re rust. cap. 5.

Expāttius, qui patritius fuit. Zeno l. 3. C. de senat. vel patr. Quæties viro fortè patritio, vel expatriatio, &c. Hotoman.

EXPĀTRO, as: Patro, perficio. { בְּנִישָׁן hischlim, בְּנָה beħhem. πλείω. GALL. Achever. ITAL. Fornire. GERM. Volbringen/

begehn. HISP. Acabar. ANGL. To perfite and end. } Catull. in Cib. Quid est? An hæc finistra liberalitas partim expatriavit?

EXPĀVÉO, es, expavi, sive Expavesco, is: Terreor. { תְּרַפְּנָה cbaradh, תְּרַפְּנָה pachádh. επωνύμη, φοβήση. GALL. Estre epouvanté, avoir peur. ITAL. Spasmare. GERM. Erchräcken/mit zittern sich führen. HISP. Temer con miedo. ANGL. To be afraid or abzched. } Liv. 9. ab Urbe, Quum ad id moris ejus insueta expavisset minor Fabia, risu sutori fuit. Plin. lib. 13. cap. 24. Non aestuum, non frigotum, non grandinum, aut nivis injuriam expavescit. Sueton. in Aug. cap. 71. Non expavit rumores.

Expāvēficio: Terreor, terrefacio. φοβώ. Senec. Epist. 86. al. 85. Certi sunt domitores ferarum, qui sævissima animalia & ad occursum expafacentia (al. legitur, exterrentia homines,) cogant pati jugum.

Expāvēdūs, a, um, id est, perterrefactus. Gell. cap. 8. lib. 1. Tali petulantia mulieris, atque pecuniae magnitudine ictus, expavidusque Demosthenes avertit iter.

EXPĀTO, as: In locum patentem me do, ut interpretatur Festus, vel in spatiū me confero. Pacuvius, Expatant se omnes, publicèque ostendunt.

EXPĒCTO, as: Maneo, operior, metuo, ab ex, & specto. Quia qui operitur, aut cupit, subinde respicit, & qui metuit quoque: inde tres illæ significaciones. { קְוָרָה kaváh, קְוָרָה jicbel. אַמְּדָה, אַמְּדָה. GALL. Attendre, désirer. ITAL. Espettare, attendere. GERM. Warten. HISP. Esperar lo que ha de venir. ANGL. To tarry or abide looking for. } Solemus enim expectantes sibi respicere anne veniat. Cic. de Amicit. Amicorum causâ honesta faciamus: ne expectemus quidem dum rogemur. Terent. in Phorm. Semen quoad expectatis vestrum. Amica expectat me, scio (parato prandio.) Plaut. Men. sc. 2. a. 4. Magnum inceptas, si id expectas quod nusquam est. Idem Cure. sc. 2. a. 1. Proculeius inquit filio: Expectas mortem meam? Cui ille: Non expecto pater. At, inquit, rogo expectes. Quint. Ne expectetis dum hac domum redeam via. Plaut. Iseud. sc. 7. a. 4. Colligatis vasis, expectat ut aufugiat. Ibid. sc. 3. a. 4. Famen expectat obambulans. Idem Amphitr. Dum ejus expectamus mortem. Idem Asin. sc. 4. a. 3. Pater me expectat, aut aliquem nuntium. Idem Capt. sc. 3. a. 2. Ponitur pro desiderare: quoniam qui desideramus, expectamus. μέμνεσθαι. Cic. 14. Philipp. Ante verò quamca res, quam avidissimè civitas expectabat, allata sit, luctitiae, &c. Terent. in Andria, Expecto quid velis, id est, desidero scire quid velis. Acastor erras, quæ illum expectes unum. Mox, Unum inservie agantem. Plaut. Mostell. sc. 3. a. 1. Item pro Sperare, απεκτίνειν. Virg. lib. 1. Georg.

— sed illos

Expectata seges vacuis clusit aristis.

¶ Expectare, metuere, Cic. de Amicitia. De C. Gracchi autem tribunatu quid expectem, non libet augurari.

EXPĒCTATŪS, nomen ex participio: Cupitus, desideratus, exoptatus. { תְּנַחְזֵה mejuchal, תְּנַחְזֵה mekvéh. וְגַדְעָנָה, וְגַדְעָנָה. GALL. Attendu, désiré. ITAL. Aspettato, desiderato. GERM. Mit sommer begird. HISP. Esperado lo que ha de venir, deseado. ANGL. Desyred, wished and looked for. } Cicer. Tironi, lib. 16. Nemo nos amat, qui te non diligt: charus omnibus expectatisque ventes. Idem, Nihil unquam expectatus fuit. Idem Planc. lib. 10. Intellexi enim te non laborare, ut ad me mihi expectatissimæ litteræ perferrentur. ¶ Expectatus, pro odio: ut, Expectati parentes, inquit Donatus, dicuntur malæ vitæ & odio digni, quorum mors in singulos expectanda sit. Ter. in Adelph. Si essem homo, sineres nunc facere dum per ætatem licet, potius quām ubi te expectatum esset foras. Ante expectatum, ut apud Ovid. 4. Metam.

Ante expectatum tacuit:

id est, ex inopinato, & citius expectatione. Idem lib. 7.

Ante expectatum portus tenuere petitos.

EXPĒCTATIŌ: Desiderium, spes. { תְּנַחְזֵה teħħeléh, קְרֻפָה tikuáh. וְגַדְעָנָה, וְגַדְעָנָה, וְגַדְעָנָה. GALL. Attente, désir. ITAL. Aspettazione, desiderio. GERM. Wartung mit begird. HISP. Aquella obra de esperar así, esperanza deſſo. ANGL. A desir, a looking for. } Cic. ad Attic. lib. 2. Quantam tu mihi moves expectationem de sermone Bibuli? Vincere expectationem omnium, hoc est, opinionem & existimationem superare. Cic. 7. in Verr. Expectationis & spei discrimen, apud Livium lib. 3. ab urb. Profectus cum exercitu ab urbe expectatione hominum majore, quām spe. Gell. cap. 1. lib. 14. Expectatio spei te suspensum fatigabit. ¶ Expectationem disjicere, & movere. Suet. in Cesar. cap. 42. De pecuniis mutuis, disjecta novatum tabularum expectatione, quæ crebrò movebatur, &c. Liv. 2. d. 5.

EXPĒCTABILIS. Tacitus lib. 16. Quodque juvenalium ludicro parum expectabilem operam præbuerat.

EXPĒCTO, as: Extra pectus ejicio. { διαγνήσεις. GALL. Littere & mettre hors de l'estomach, décharger son cœur. ITAL. Mandar fuori del petto. GERM. Auf dem herzen entladen/vom herzen schlagen. HISP. Echar fuera del pecho. ANGL. To cast out of the breast, or stomach. } Cic. lib. 3. de Orat. Tum pavor mihi sapientiam omnem ex animo expectorat. Accius Epigono, Eloquere propriè, ac pavorem hunc meum expectora. Ex Nonio.

Expectulati servi à Pluto dicuntur, qui peculio sunt exhausti.

EXPĒDIO, is: Extrico, libero, & quasi pedum ligamenta dissolvo. { פְּרַיְמָה herik, פְּרַיְמָה hittédh, פְּרַיְמָה pitteách, חַזְקָה bitsál, חַזְקָה chalát. אַמְּלָה, אַמְּלָה. GALL. Dépêtrer, délivrer, dépecher. ITAL. Spedire, finire, schogliere. GERM. Entledigen/ledig machen / entwinden. HISP. Desembaraçar, desempachar, despachar. ANGL. To dispatch, to rid, to sort in readiness. } Sisen. lib. 3. histos. Inermes armati, impeditos expedit. Terentius in Andr. Viden' me tuis consiliis miserum impedimentum esse? d. At jam expediam. Idem Hecyr. Qui te expediias iis æturnis? ¶ Aliquando pro Extra fero, pro fero. Virg. t. Aeneid.

— Cererémque canistris

Expeditunt.

Expedire virgas, id est, profette. Cic. 7. Verr. Quum repente hominem protipi, atque in foro medio nudari ac deligari, & virgas expediti

expediti jubet. ¶ Expediunt sese equites. Cæs. lib. 1. bell. civil. (id est, parant & accingunt sese.) Benè expedire res & rationes. Plaut. Amph. prologo. Cingitur, expedit se ad pugnam. Idem. ¶ Expedire rem frumentatiam. Cæs. lib. 1. de bell. civil. Expedite tela animosque. ¶ Non expediebat satis causam adventus. Livius lib. 4. dec. 4. Expediet hanc doctè fallaciam. Plaut. Capt. Prolog. Expediebat ejus facto Cæsarem Tyrannum vocari. Velleius. Expedivit ex servitute filium. Plaut. Capt. sc. 3. a. 2. Nulla fides est nisi cum expedit. Senec. cap. 1. 5. de transq. Profectò expedit huic fabula operam dare. Plaut. Capt. Prolog.

Expediit studiis lumen abesse meis.

Ovid. Eleg. 8. lib. 1. Trist. Expedire nomen: vide Ratio. ¶ Aliquando pro Extollo. Virg. 12. Æneid.

Tum verò augurium Rutuli clamore salutant,

Expediuntque manus.

¶ Expedire item, est utile, seu bonum, ac necessarium esse. συμφίεσθαι. Sed hoc ratiū in tertia persona singularis, vel pluralis numeri. Ter. in Heanton. Expedit bonis esse vobis. Idem in Phorm. Nostrate culpa facimus ut malos expediāt esse, dum nimium dici nos bonos studemus atque benignos. ¶ Est etiam eventum habere. ἀνέσθαι. Plaut. in Amphit. Nequiter penè expedit. Expedire, pro Paucis verbis dicere. Terent. Eunuch. Agedum hoc mihi expedi. Primum istam, quam habes, unde habes vestem? Taces. Plaut. Amph. sc. 1. a. 5. Agedum expedi (id est, paucis loquere.) Item, Cur dixisti, inquit, ego expediam. Virg. 4. Georg. & Lucr. lib. 4.

Multa tibi expediam doctis solatia dictis.

Altius expediāt. Virg. 4. Georg.

— altius omnem

Expediam, prima reperens ab origine famam.

¶ Expedibo, pro expediāt, antiquè. Plaut. in Truculento.

Expeditus, a, um, nomen ex participio: Promptus, paratus, nullis impedimentis oneratus. ¶ מְרֻאֵת murak, מְרֻאֵת mehuttâdh, מְרֻאֵת mehuttâch, מְרֻאֵת mutsal, מְרֻאֵת chalâts. סָבָבָה, אַמְּלָאָה. GALL. Prest & appareillé. ITAL. Spedito, prompto. GERM. Sertig/gerüst/vorverhindert. HISP. Aparejado, desfachado. ANGL. Readie, in readiness, not letted, dispatched. ¶ Cic. pro Mil. Fit ei obviam Clodius, expeditus in equo, nulla rheda, nullis impedimentis. Idem 11. Phil. Expedito nobis homine, & parato, P. C. opus est. Expedita cena, brevis & succincta, apud Plinium in Epist. ¶ Expeditum iter. Cic. ad Att. lib. 16. Omnibus copiis te impliceat, ne ad me iter expeditum tibi sit. ¶ Expedita via, hoc est, facilis nihilque habens impedimenti, aut obstaculi. Idem de Amic. Reditus in cœlum optimo cuique expeditissimus est. ¶ Expeditior labor, facilior, apud Col. lib. 2. cap. 4. ¶ Expediti milites, dicuntur levioris armaturæ, & sine impedimentis, πορεύεται, οὐχίσκει, οὐχίσκει. Salust. in Iugurth. Legionem cum qua hyemabat, & quamplurimos potest Numidas equites patiter cum occasu Solis expeditos educit. Expedita legio, expeditus exercitus, expedita subsidia, in quibus milites sunt levis armaturæ, & qui facile huc illuc perducuntur. Liv. 4. bell. Pun. Cum legione expedita profectus. Cic. ad Caton. lib. 14. Epist. Quum adveniperasceret, expedito exercitu ita noctu iter feci, ut, &c. Quintilian. Promptum, hoc & in expedito positum.

Expeditè, adverbium: Celeriter, facile. ¶ παρέδει, & ζώως. GALL. Facilement, sans empêchement, aisément. ITAL. Facilmente, spedimente. GERM. Füglich/leichtlich. HISP. Ligeramente. ANGL. without embrase, quicklie. ¶ Cic. 2. de Invent. Sed ut expeditiū ratio tradatur, ea quæ proposuimus, brevi nominabuntur. Colum. lib. 2. cap. 10. Et sine vento purgari expeditissime sic poterit. Plaut. Menach. sc. 2. a. 1. Expeditè fabulatus. Senec. cap. 14. de Tranquill. Juget me fortuna expeditiū philosophari.

Expeditiō, nis: Exercitus, apparatus belli, bellum. ¶ מְרֻאֵת gedhûdh, מְרֻאֵת spâla. GALL. Une dépeche, un voyage de guerre, expedition. ITAL. Spedizione, viaggio da guerra. GERM. Ein kriegsrüstung/ein zug. HISP. El exercito, o la hueste, o la ida à la guerra. ANGL. A setting forth toward des warres, a voyage. ¶ Curtius 8. bell. Gall. Deinde omne impedimentorum agmen, quod tamen erat mediocre, ut in expeditionibus esse consuevit. Et suscipere expeditionem, ιππολίτευον. Senec. cap. ult. de Tranquill. Ab expeditione redeuntum militum mox immunis. ¶ Ponitur aliquando pro confectione, Author ad Heren. Habet paucis comprehensa brevitas multarum rerum expeditionem.

Expeditiōnālis, Spartianus in Nigr. Hic fuit tantæ severitatis, ut cum milites quosdam in cauco argenteo expeditionis tempore vivere videret, jussit omne argentum semoveri de usu expeditiōnali.

EXPELLO, is, expuli: Ejicio. ¶ מְרֻאֵת gereesch, מְרֻאֵת hiddiach, מְרֻאֵת, צִבָּא. GALL. Letter ou repousser hors par force. ITAL. Cacciare fuori, scacciare. GERM. Aufstreiben. HISP. Empuxar à fuera. ANGL. To push or thrust out, to drive away. ¶ Plaut. Ancillam domo expulit. Cæs. 3. bell. civil. Magis copiis cum sorore Cleopatra gerens bellum, quam paucis ante mensibus per suos propinquos atque amicos regno expulerat. Horat. 2. Epist. 2.

Expulit helleboro morbum, bilémque meraco. Idem,

Naturam expellas furca, tamen usque recurret.

Ovid. lib. 8. Metam.

¶ vt verò est expulsa quies, furit ardor edendi.

Expulsus, a, um, Ovid. Eleg. 2. lib. 4. Trist.

Nos procul expulso communia gaudia fallunt.

Expulso, nis. ¶ מְרֻאֵת maddhâch, מְרֻאֵת gereesch, מְרֻאֵת, אַתָּאָזֵב, מְרֻאֵת. GALL. Déchassement, reposusement. ITAL. Esso e cacciare fuori. GERM. Aufstreibung. HISP. Empuxamiento a fuera. ANGL. A trussing or driving out. ¶ Cic. Parad. Quid expulsiones vicinorum, qui latrocinia in agris, &c.

Expulsor, verbale. ¶ מְרֻאֵת maddhâch, מְרֻאֵת gereesch, מְרֻאֵת, אַתָּאָזֵב, מְרֻאֵת. GALL. Celuy qui jette & pousse hors. ITAL. Chi e caccia fuori. GERM. Ein aufstreiher. HISP. El que empuxa a fuera, empuxador. ANGL. He that putteth out. ¶ Cic. pro Quintio, Ille bonorum possessor, expulsor, creptor.

Expulsum, adverbium à frequenti pulsu. Varro, Purgatum scito, quoniam videbis Romæ in foro ante lanienas pueros pila expulsum lu-

Calepinus RARE L.

dentes. Nigidius Gram. Cujusmodi genus adverbiorum motu quodam venit, ut expulsum, cursum. Ex Nonio.

Expultix. ¶ מְרֻאֵת maddâchath, מְרֻאֵת goreescheth, מְרֻאֵת, אַתָּאָזֵב, מְרֻאֵת. GALL. Celle qui chasse dehors. ITAL. Dona che caccia fuori. GERM. Ein aufstreiberin/aufsegerin. HISP. La que empuxa a fuera, empuxadora. ANGL. She that putteth forth. ¶ Cic. 5. Tuscul. Philosophia expultrix vitiorum.

Expullo, as. ¶ מְרֻאֵת, מְרֻאֵת, מְרֻאֵת. Frequentat. Martial.

Si me nobiles sis expulsare finistris,

Sum tua: si nescis, rustice, reddo pilam.

EXPENDO, is, di, sum: Pondero. ¶ מְרֻאֵת tachan, מְרֻאֵת pes. GALL. Payer, examiner, dépenser. ITAL. Misurare à peso, pesare. GERM. Auswägen/erwägen. HISP. Pesar, medir al peso. ANGL. To weigh, to examine strictly, to spend money, to pay. ¶ Plaut. in Asin. sc. 2. a. 2. Quot pondo te censes esse nudum? At pol ego qui te expendi scio, nudus vincetus centum pondo es, per pedes quando pendes. Idem Rud. Aurum auro expendetur, argentum argento exæquabimus. ¶ Quandoque significat exactè examino, considero, λογίζομαι, έξιτο. Cicero. 1. Offic. Quæ contemplantes expendere oportebit quid quisque habeat sui, eadèmque moderari. Ovid. 13. Metam.

— Meritis expedite caussam.

¶ Quandoque lucre, exsoluere cœlitum. Virg. 2. Æneid.

— & scelus expendisse merentem

Laocoonta ferunt: id est, persoluisse.

Sic expendere pœnas scelerum. Idem 11. Æneid.

Supplicia, & scelerum pœnas expendimus omnes.

¶ Aliquando idem est quod ero, consumo, ἀναλιῶμαι. Unde expensa vocamus in rationibus, id est, in usum aliquem erogata, de quibus paulò post.

Expensus, particip. Datus ¶ acceptus. ¶ מְרֻאֵת nithechán, מְרֻאֵת yeshayach. GALL. Pesé, examiné, considéró, dépensé. ITAL. Peso, esaminato, considerato. GERM. Gewogen/betrachtet. HISP. Peso, considerado. ANGL. weighed, considered. ¶ Aurum expensum. Cicer. pro Flac.

Expensæ, æ, & Expensum, i: Sumptus, hoc est, quod in usum aliquem erogatur. ¶ δαπάνη. GALL. Dépense, emploite. ITAL. Spesa. GERM. Das ausgeben/entost. HISP. El gasto, o expensa. ANGL. Expence, cost, charge layed out. ¶ Plaut. in Trucul. Usuraria accipiat illico expensa. Plin. lib. 33. cap. 3. Et adhuc expensæ in rationibus dicuntur. ¶ Expensum ferre, est scribere se pecuniam dedisse, ut scribit Asconius: ut quum per singula expensi nomina summam quandam expensam adscribimus. Nomina autem vocantur in rationibus, quos nunc articulos dicimus. Cicer. 3. Verr. Homo stultissime & amenissime, tabulas quum conficeres, satis te elapsurum omni suspicione arbitrabare, si quibus pecuniam credebas, iis expensum non ferres, neque in tuas tabulas ullum non referres? Idem, Quum tot tibino minibus acceptum Curtii referrent, quid proderat tibi expensum illis non tulisse? Neque solum de pecunia, sed etiam de aliis rebus dicitur. Cælius Ciceroni, Mentio facta est de legione ea quam expensam tulit Caio Cæsari Pompeius. Javolenus de suppell. leg. l. 10. qui vestem omnem, & res plurim generum suppelletilis nomine expenso ferre solitus erat. Acceptum referre alicui, nihil aliud est quan in tabulas referre (id est, scribere se ab aliquo acceptisse) ut expensum ferre alicui, est scribere se & dedisse, & appendisse. Plaut. Moſt. sc. 3. a. 1. Expensi & accepti ratio benè inter nos convenit.

Expensæ, apud Jurisconsultos, est expensam pecuniam consignare ac tradere. Scævola D. lib. 40. tit. 5. l. 41. Cupito exactionem commiserunt, isque nummos redactos expensavit eisdem tutoribus. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 2. Argentum accepto, expenso, & dato. ¶ Interduci expensare est compensare. Macrob. Satur. lib. 1. cap. 13. Alternis ternos vicinósque intercalares expensabant intercalationibus quatuor. Expenditatio, vel divisim Expendiatio, ut apud Gell. cap. 2. lib. 14. Probari clamitabat apud me debere pecuniam datam consuetis modis, expensi latione, mensæ rationibus, &c.

EXPÉRGO, experti, expersum. ¶ מְרֻאֵת nazâh, מְרֻאֵת scarâh. διηγεῖσθαι, βείχει. GALL. Faire sortir, faire lever, éveiller, exciter. ITAL. Aspergere, bagnare, spruzzare. GERM. Aufsprühen/mit besprengen naß machen. HISP. Mojár, o ruciar. ANGL. To over sprinkle with liquor. ¶ Compositum à spargo, idem est quod madefacio, ut docet Servius in illud Virg. 3. Æneid.

— sanguine expersa natarent Limina.

EXPÉRGO, is, experti, rectum: Quasi exportigo, à somno excitato. ¶ διηγεῖσθαι. διηγέω. GALL. Eveiller. ITAL. Svegliare, excitare. GERM. Aufwecken/erwecken. HISP. Despertar. ANGL. To waken. ¶ Accius in Antig.

Heu vigiles properate expergite tarda sopore

Pettora.

Gell. lib. 6. cap. 10. Ista re animos juvenum expergebat.

Expergitus, ab alio excitatus, quem solemus dicere expergescit. Etam, Fest, ab Expergo.

Expergiè. Apul. lib. 2. Vide oro, quoniam expergiè munus obeas. Et lib. 8. Expergiè m'hi ausculta. ¶

Experiectus. ¶ מְרֻאֵת nehôr. διηγεῖσθαι. GALL. Eveillé. ITAL. Svegliato. GERM. Aufwache. HISP. Despertado. ANGL. That wakeneth him self. ¶ Participium, ut quibuldam placet: quoniam rectius videatur sensisse Diomedes, qui hoc à verbo expergiscor deduci maluit, cujus etiam significationem retinet. Expergitus enim dicitur, teste Festo, qui sponte evigilavit. Cicer. 1. de Divinat. Quum autem expergitus esses hora secunda ferè, &c.

Experiectus, nomen: ut, Experiecta nobilitas. ¶ ANGL. wakened. ¶ Cicer. pro Sext. Rose. Idecircone experiecta nobilitas armis atque ferro Rempublicam recuperavit, &c. Colum. lib. 9. cap. 7. Ut apricum habent apes matutinum egestum, & sint experiectors.

EXPERGOR, passivum. Vide quid sit apud Diomed. lib. 1. ¶ ANGL. To bewakened. ¶ Lucret. lib. 5. Experi quo possit vis anima. Lucili. Ego è somno pueros, quoniam manè expergitur, clamo.

parasitatio (id est, evenit, successit.) Ita legit Passer. non expeditivit. Plaut. *Amphit.* Insonti mihi illius ira in hanc & maledicta expertent. Ibid. sc. 2. a. 3.

Expētēns, participium. { מְתַהֲרוּ מִתְהָרֵבֶת, תְּמַחַם chomédh. ḥo. i. ḥo. ḥo. ḥo. ḥo. GALL. Desireux. ITAL. Desideroso. GERM. Begärend/wünschend. HISP. Codicioso. ANGL. That desireth much desyrous. } Plin. lib. 12. cap. 17. Caprae, maleficum frondibus animal, odoratorum verò fruticum expertentius. Consilia sana expertens. Senec. Hippol.

Expētitūs, participium: Cupitus, desideratus. { נְאָוֶה כְּחֹמֶדֶת nechmádh, תְּמַחַם chomédh. ḥo. i. ḥo. ḥo. ḥo. GALL. Desiré, convoité. ITAL. Desiderato, bramato. GERM. Begärt/oder erwünscht. HISP. Deseado, codicido. ANGL. Desired greatly. } Ut Complexus expertiti. Senec. Thyest.

Expertendus, a, um: Dignus qui expertatur. Plaut. in Persa, Forma expertenda liberalem mulierem.

Expētisco, is, ere: Vehementer desidero. { תְּמַחַם chomédh, תְּמַרְאָה irováh. ḥo. i. ḥo. ḥo. ḥo. GALL. Convoiter, desirer fort. ITAL. Desiderare grandemente, bramare. GERM. Heftig begären. HISP. Mucho desear. ANGL. To covet and desire carnosilie. } Plaut. in Milit. A luculenta, atque festiva fœmina, quæ te amat, tum quæ expertiscit pulchram pulchritudinem.

Expētēssō, is, ere: Petere, desiderare. { תְּמַחַם chomédh, תְּמַרְאָה irováh. ḥo. i. ḥo. ḥo. ḥo. GALL. Demander, requerir, desirer. ITAL. Chiedere, desiderare, demandare. GERM. Begeren. HISP. Desejar, demandar. ANGL. To requir. } Plaut. in Trinum. Sed hoc non liquet, Nec satis cogitatum utram potius harum mihi artem expertissim. Idem in Asin.

Ultrò amas, ultrò expertissis, ultrò ad te accersiri jubes.

Expilo, as: Diripio, spolio. { שְׁלָאָה schalál, בְּזָבָזָז bazaz, שְׁשָׁבָשָׁה schasah. ḥo. i. ḥo. ḥo. ḥo. GALL. Piller tout, dérober furtivement. ITAL. Fraudare, rubbare con inganno. GERM. Sämnlich berauben/aufzuländern. HISP. Robar, ð saltar. ANGL. To pill or poll, to tak by extortio. } à Græco τιλλω, id est, complano, quod qui è domo supellestilem detrahunt, xquare ac complanare omnia videantur. Inde apud Jurisconsultos titulus est de criminis expilata hereditatis, D.lib. 47. tit. 19. & Cod.lib. 9. tit. 32. cuius criminis convicti, extraordinarie solent coerceri. Cic. in Part. Si socios spoliias, ærarium expilas. Ovid. lib. 3. Metam.

Expilatque genis oculos.

Jul. Matern. Si Luna à Mercurio defluens feratur ad Martem in diurna genitura, faciet effractores, fures & qui tempora semper sacrilego furore expilent. Cicer. 6. Verr. Quum in suspicionem venissent sub civibus, fanum expilasse Apollinis. { Expilate uxorem. Plaut. Asin. sc. 3. a. 4. }

Expilatūs, participium. { בְּזָבָזָז bazaz, שְׁשָׁבָשָׁה schasui. ḥo. i. ḥo. ḥo. ḥo. GALL. Pillé. ITAL. Rubbato. GERM. Beraubt/aufgeplündert. HISP. Robado, ð saltado. ANGL. Robbed, pilled. } Cic. 3. de Orat. Quæ quoniam jam aliunde non possumus, sumenda sunt nobis ab iis ipsiis, quibus expilati sumus. Idem pro Cluent. Armarium expilatum, pecunia ablata.

Expilata cubilia ferarum. Senec. cap. 7. de cons. ad Marc.

Expilatōnis. { בְּזָבָזָז bizzáz, שְׁשָׁבָשָׁה meschissáh. ḥo. i. ḥo. ḥo. GALL. Pillément, pillerie. ITAL. Pillamento, robbamento. GERM. Beraubung/plünderung. HISP. Aquella obra de robar ð saltar, robbing. ANGL. A spoiling, a robbing. } Cic. 2. Offic. Tanta sublatiis legibus & judiciis expilatio, direptioque sociorum.

Expilatōr, is: Fur, deprædator, direptor. { בְּזָבָזָז bozéz, שְׁשָׁבָשָׁה schosh. ḥo. i. ḥo. ḥo. ḥo. GALL. Pillard, pilleur. ITAL. Ladro, rubbatore. GERM. Ein reuber/der einem aufzuländern. HISP. Robador, ð saltador. ANGL. A spoiler, a robber. } Cic. ad Quint. fratr. lib. 1. Quum urbs custodem, non tyrannum: domus hospitem, non expilatorem receperisse videatur. Expilatores (inquit Alconius Pædius) sunt fures atrociores, qui ne pilum quidem relinquunt in corpore spoliatorum. Innuens nimurum expilatores à pilis evelendis dictos. Cui tamen sententiae refragatur (pi) syllabæ quantitas, quæ in verbis expilo, & compilo producitur, quum in nomine pilus corripiatur.

Expingo, is: Pingo. { פְּנַחַק pnach, חַקְקָה chikkáh, ḥo. i. ḥo. ḥo. GALL. Dépeindre. ITAL. Depingere. GERM. Mahlen. HISP. Pintar. ANGL. To paynte, and drave out the shape of a thing. } Cic. 5. Tusc. Qui motus hominum, qui ferarum, quum ita expictus est, ut quæ ipse non viderit, nos ut videremus efficerit. Plin. lib. 33. cap. 7. Quoniam & pericula expingimus, ne quis miretur & rogoscungi.

Expingere, ornare. Tertull. de cultu fæmin. Et, Expictæ mulieres. Ibidem.

Explo, as, are: Purgo, mundum ac putum facio, placo. { כְּפָר chippér, נְעַנְנָה nikkáh, ḥo. i. ḥo. ḥo. ḥo. GALL. Purger, reparer, expier. ITAL. Purgare, mondare, nettare. GERM. Reinigen. Item, Büssen. HISP. Purgar, ð limpiar por sacrificio. ANGL. To purge by sacrifice. Liv. lib. 1. ab Vrbe, Itaque ut cædes manifesta aliquo tamen piaculo lueretur, imperatum patri, ut filium expiatet pecunia publica. Plin. in Epist. Dum se prægnantem esse puellariter nescit, ac per hoc quædam custodienda prægnantibus omittit, facit omittenda: quem errorem magnis documentis expiavit, in summum periculum adducta. Plaut. Mostell. sc. 2. a. 2. Veteor te & istos expiare ut possies. Item, Expiare somnium. Sueton. in Galb. cap. 18. &c. { Expiare scelera, id est, punire. Cicer. in Pisone, Tua scelera dili immortales in nostris milites expiavent, id est, propter te affixerunt nostros. Salust. in Catil. De eujus moribus hominis pauca prius explananda sunt, quam initium narrandi faciam. Cic. Acad. Post argumentis, & quasi rerum notis ducibus utebantur ad probandum & concludendum id, quod explanari volebant. Idem 1. Offic. Qualis differentia sic honesti & decori, facilius intelligi quam explanari potest.

Explatūs, part. Purgatus. { מְכַפֵּר mechupper, מְכֻתָּה mechuttá, נְכַפֵּר nichappér, כְּפָר chuppár, מְנֻקְבָּה menukkáh, ḥo. i. ḥo. ḥo. GALL. Purgé, expié. ITAL. Purgato. GERM. Getriniget/vetschinet. HISP. Purgado, limpiado. ANGL. Cleared by sacrifice purged. } Cic. 1. Philipp. Quem potes recordari in vita tibi alluxisse diem lætiorem, quam quum expiato foto, dissipato concursu impiorum, &c.

Explatōnis. { כְּפָר chippúr, נְעַנְנָה chattáth, ḥo. i. ḥo. ḥo. GALL. Purgation, expiation. ITAL. Purgatione. GERM. Reinigung/büssung. HISP. Calcpini Pars I.

Aquella obra de limpiar assi, purgacion. ANGL. A cleening, a purgation. } Cic. 1. de legib. At vero scelerum in homines atque impientum nullacexpiatio est.

Explabili's: Purgabilis & facilis expiatu. { עֲגַדָּה עֲגַדָּה. GALL. Purgatif, qui se pent purger. ITAL. Che si puo purgare. GERM. Leichtlich zu reinigen oder zu bussen. HISP. Cosa que se puede purgar por sacrificio. ANGL. That may be purged. } ut, Expiabilis religio, apud Cicer. 4. Tusc. Bellum expiabile. Idem 13. Philipp. Sed hoc primum vindendum est, p.c. cum omnibusne pax esse possit: an sit aliquod bellum expiabile, in quo pacto pacis lex sit servitutis: id est, necessarium, & expiandi gratia susceptum, piaculo admisso. Budæus.

Explamētum, i: Expiatio { ANGL. A purging by sacrifice. } Expiationis autem necis humanæ ab imprudentibus admissæ exemplum videre licet apud Herod. lib. 1. quo in loco Crœsi meminit nuptias filii sui celebrantis. Quum autem (inquit) filii nuptias Crœsus in manibus haberet, advenit Sardeis quidam calamitate prædictus, manibusque impuris, natione Phryx. Hic quum ad Crœsi ædes accessisset, gentilique instituto, tituque patro postulasset sibi ut licet expiamenti optati compotem esse, Crœsus cum expiavit, Budæus.

Exiō, as, are: Spiritum emitto, efflo, exhalo. { יְנַגְּהַבָּה, הַפִּוְתָּה hippiach. ḥo. i. ḥo. ḥo. GALL. Rendre l'esprit, jettter l'haline ou vent dehors. ITAL. Spirare, mandar fuori il fiato. GERM. Ausathmen/aussäubern. Item, sterben. HISP. Soplar, espirar, ð embiar afuera el espíritu. ANGL. To breath out, to die, to yeede the ghoste. } Lucil. lib. 3.

Expirans animam pulmonibus ager agebat. Aliquando per se plenum est: ut, Expiravit, id est, mortuus est. ḥo. i. ḥo. ḥo. Liv. 2. ab Vrb. Inter primam curationem expiravit. Item, Expirare animam-gaudio. Gell. cap. 15. lib. 3. Animam expiravit equus. Idem cap. 2. lib. 15. Et Sueton. in Tib. cap. 21. Ne si te lauguere audierimus, & ego, & mater tua expiramus: sunt verba Augusti ad Tiberium. Idem Livius lib. 5. decad. 4. { Translate Plin. i. Paneg. Ita vero quæ civitas quinques, atque etiam sexies Consules vident, non illos qui expirante jam libertate, per vim ac tumultum creabantur, hoc est, declinante libertate, ac pessum cuncte. ¶ Expiratur, Impersonale. Plin. lib. 11. cap. 37. Eandem esse ei natum quam cerebro colligunt, quoniam prætenui ejus membranam modò incisa statim expiretur. De spina lumborum ossea.

Expirāns, participium. { יְנַגְּהַבָּה, הַפִּוְתָּה mappiacb. ḥo. i. ḥo. ḥo. GALL. Qui rend l'esprit. ITAL. Chi gitta fuori il vento o fiato. GERM. Ausblasend/aussäthend. HISP. El que espira ð echay y embia el espíritu. ANGL. Yeeling the ghoste. } Lucret. lib. 2.

Sanguinis expirans calidum de pectore flumen. Expiratō, nis: { הַפִּוְתָּה mappach. ḥo. i. ḥo. ḥo. GALL. Expiration, exhalation. ITAL. Espiratione, suaporamento. GERM. Aufblasung/aussathung. HISP. Echamiento del espíritu. ANGL. A yeeling of the ghoste. } Cic. 2. de nat. Deor. Ejusdémque expirationibus aëris alitur, & æther, & omnia supera.

Expirātor, aris: Indago, percontor, diligenter inquirō: translationē à pescatoribus tracta, qui piscium latebras diligenter perscrutantur. { רְקַב chakár, שְׁקָב bikkésh. ḥo. i. ḥo. ḥo. GALL. S'enquerir soigneusement, s'informer. ITAL. Pescare, investigare. GERM. Erforschen / mit fleißiger nachfrag erkundigen. HISP. Pescar, buscara. ANGL. To searche diligent. } Terent. in Phorm. Perinde expiscare, quasi non noris. { Quandoque lucrifacio, elicio. ḥo. i. Plaut. Tan-démque nescio quid ab eo expiscatur.

Expisso, as, are: Spissum facio, denso, constipo. { συμπίνειν. GALL. Fairre ou rendre épais. ITAL. Spessire. GERM. Dick machen. HISP. Espesar, bazer spesso. ANGL. To mak thick. Plin. lib. 5. cap. 1. Semine trito expressus, & Sole densatus in pastillos, necat, sanguinem expissando. Idem lib. 10. cap. 7. Expiissatum lac.

Explāno, as: Planum facio. { רְכַב bikkáh, שְׁרַב ischschér, שְׁרַב sal, בְּהָר parásch. ḥo. i. ḥo. ḥo. GALL. Aplanir & unir, declarer, donner à entendre. ITAL. Spianare, manifestare, dichiarare. GERM. Gleiten/ebnen. Item, erklärlich machen. HISP. Declarar, ð allanar lo aspero, ð oscuro. ANGL. To mak plane and even. } ut, Explanatus in denos pedes cortex, apud Plin. lib. 16. cap. 8. ¶ Explanate etiam est declarare, manifestare, exponere. ḥo. i. ḥo. Ter. in Phorm. Quem amicum tuum ait fuisse istum, explana mihi. Cic. 7. Verr. Explanandum est enim diligenter, corum causa qui locum ignorant. Idem 3. Tusc. Non enim verbo solùm posuit voluptatem, sed explanavit quid diceret. Salust. in Catil. De eujus moribus hominis pauca prius explananda sunt, quam initium narrandi faciam. Cic. Acad. Post argumentis, & quasi rerum notis ducibus utebantur ad probandum & concludendum id, quod explanari volebant. Idem 1. Offic. Qualis differentia sic honesti & decori, facilius intelligi quam explanari potest.

Explānatōs, participium. { שְׁרַב mephorasch. ḥo. i. ḥo. ḥo. GALL. Declarat. ITAL. Dichiarato. GERM. Erklärt/erleutert. HISP. Declaro. ANGL. Declared, made smooth. } Cic. 1. Acad. In lingua etiam explanatam vobum impressionem ponabant.

Explānatō, adverbium: Aperte. { בְּרַח hetéb baér, ḥo. i. ḥo. ḥo. ḥo. ḥo. GALL. Clairement, manifestement. ITAL. Chiaramente, manifestamente. GERM. Klärlich/heiter. HISP. Claramente y manifestamente. ANGL. Planely, clearlie. } Cic. in Orat. Erit igitur haec facultas in eo quem volumus esse eloquentem, ut definite rem possit: neque id faciat tam pressè & angustè, quam in illis eruditissimis disputationibus fieri solet: sed cum explanatus, tum etiam uberioris, & ad commune judicium popularēmque intelligentiam accommodatius.

Explānatōr, is, qui interpretatur & exponit. { בְּרַח mebaér, ḥo. i. ḥo. ḥo. ḥo. ḥo. GALL. Expositeur, qui declare ð donné à entendre. ITAL. Chi dichiara, dichiaratore. GERM. Ein erklärer, ausleger. HISP. Declarador y llanador. ANGL. An expounder. } Cic. 2. de Divin. Sunt enim explanatores, ut Grammatici, Poëtarum.

Explānatō, onis: Explicatio, exodatio, interpretatio. { שְׁרַב para-scháh. ḥo. i. ḥo. ḥo. ḥo. ḥo. GALL. Declaration, exposition. ITAL. Dichiariatione, esposizione. GERM. Erklärung/erleutering/auslegung. }

ausslegung. HISP. *Declaramiento, llanamiento.* ANGL. *A declaring, a making manifest.* } Cic. 1. de *Divin.* Item igitur somniis, vaticinationibus, oraculis, quod erant multa obscura, multa ambigua, explanationes adhibitae sunt interpretum. ¶ Explanatio item figura est Rhetorum, de qua vide authorem ad *Helen.* lib. 4.

Explānabilis. Senec. lib. 1. de *Ira.* Et vox est quidem, sed non explānabilis, & perturbata & inefficax: de animalium voce.

EXPLĀNTO, as, ate: Plantas evello. { ἀπορρίψω, ἀ. GALL. Déplanter, transplanter ce qui est planté d'un lieu en autre. ITAL. Spiantare, suellere. GERM. Aussätzen/aufspalten. HISP. Desplantar, arrancar plantas. ANGL. To pull up that is sett. } Colum. lib. 4. cap. 14. Pampini se capreolis illigent suis, ne ventis explantentur. Idem lib. 5. cap. 9. Antequam explantes arbusculam, &c.

EXPLĒNDESCO, is, ere: Luceo, emineo. { ἐγένετο nagháb. ἐφένεσθαι. GALL. Resplendir, reluire. ITAL. Risplendere. GERM. Ausscheinen. HISP. Resplender. ANGL. To shyne, to give light. } Sueton. in *Tib. Vesp.* cap. 2. In puerū statim corporis animique dotes exsplenduerunt: magis ac magis deinceps per ætatis gradus forma egregia. Nepos in *vita Attici*, Nobilis in pueritia, int̄a ipæquales ferebatur, clariusque exsplendescet.

EXPLÉO, es: Impleo, compleo, sature, satio. { נְלַכֵּד malé, יָשִׁבָה hisbiah. הַמְּלַכְּתָה, הַמְּלַכְּתָה. GALL. Remplir, combler, assouvir, contenir. ITAL. Satiare, impire, compire. GERM. Erfüllen. HISP. Hinchir, hartar. ANGL. To fill, to satisfy. } Componitur à præpositione ex, & verbo pleo, quod aliquando in usu fuit, factum ex nomine Græco μάλη, sive μάλη. Cicer. de *Orat.* Neque infercens verba, quasi rimis expletat. Virg. lib. 4. Georg.

Improbis ingluviem ranisque loquacibus explet.

Salust. Neque prius jugulandi finis fuit, quam Sylla omnes suis divitiis explevit. Explere consilium. Cæs. lib. 1. de bell. civil. Expleri tempus cœperat. Suet. in Cæs. cap. 26. Explere spem, cui opponitur destitutio expectationem. Liv. lib. 5. dec. 4. Explere vacarem locum filii. Senec. cap. 16. de *consol. ad Marc.* Isto nomine, dum scribo, explevi totas certas quatuor. Plaut. *Cure.* sc. 1. a. 3.

Vtique sicut nostro possis explere crux.

Ovid. Eleg. 11. lib. 3. Trist. Qui modus dandi? Nam tu quidem nunquam expleri potes. LE. Quid modi est ductando, & amando, nunquam expleri potes? Plaut. Asin. sc. 3. a. 1. ¶ Hic me intus implevi probè (i. saturavi.) Idem *Cure.* sc. 1. a. 3. Explere nomen numerumque filii. Senec. cap. 12. de *consol. ad Marc.* Non explevit auctoritatem Deorum (in status.) Polycletus. Quintilian.

Expletur lacrymis, egerit türque dolor.

¶ Interdum Compleo, perficio. Cæsar lib. 1. de bell. civil. Explere munitiones (id est, perficere.) Explēta decem millia. Liv. lib. 6. dec. 4. Explere locum totum, pro occupare. Cæs. lib. 1. de bell. civ. Expectationem explere. Suet. in Cæs. cap. 30. Virg. 6. Æneid.

Discedam, explebo numerum, reddarque tenebris.

Plin. lib. 36. Ulcera eorum purgant leniter, explēntque cicatrices, & emendant. ¶ Interdum Consolor. Terentius in *Heauton.* Hem tor mei solius solliciti sunt causa, ut me unum expleant. ¶ Interdum Exonero: nam Ex quandoque privativa est. Ennius,

Navibus explebant se, terrisque replebant.

Vide Servium. Explere animum curis, pro Exonerare. Terentius in *Heauton*, exple animum tēque hoc crimine expedi. ¶ Explere animum, pro satisfacere animo. Terentius in *Andr.* Dum tempus ad eam rem tulit, qui animum ut expleret suum. ¶ Explere aliquando pro Minnere usurpatum. Nam Ex, præpositio nonnunquam privativa particula est.

Explētūs, participium: Completus, perfectus. { נְלַכְּתָה malé, כְּנַצְּרָה עַל־פֶּרֶת, תְּלַכְּתָה, כְּנַצְּרָה. GALL. Rempli, plein, parfait. ITAL. Pieno, fornito, perfetto. GERM. Erfüllt. HISP. Hinchido, lleno, perfecto. ANGL. Filled, made full. Cic. 2. de *finib.* Habes undique expletam, & perfectam Torquate formam honestatis.

Explētio, nis: Impletio, perfectio. { נְלַכְּתָה meló. כְּנַצְּרָה עַל־פֶּרֶת. GALL. Remplissement, perfection. ITAL. Impimento, perfezione. GERM. Erfüllung. HISP. Hinchimiento, perfección. ANGL. A filling, a perfiting. } Cic. 5. de *finib.* In eaque expletione naturæ summi boni finem consistere. Ovid. 3. Faſt.

Expletum patro corpore matris onus.

Explēmentum, i. { נְלַכְּתָה meló. כְּנַצְּרָה עַל־פֶּרֶת. } Idem. Senec. epist. III. Si icieris cacumina arborum explementum esse ventris. Seneca Pater, Hic Virgilium desinere debuisse: cetera quo sequuntur, explementum esse.

Explēbilis, e, quod expleri potest. { διανυτήσατε. GALL. Aisé à remplir, assouvir & contenir. ITAL. Cosa che si può impire, contentato. GERM. Das gut zuerfüllen ist. HISP. Cosa que se puede hinchir y contentar. ANGL. That may be filled or satisfied. Cicer. 4. Tuscul. Indigentia, libido explebilis. Revisor Calepini hanc testatur falsam esse authoritatem: nam ibi legitur, *Inexplebilis.* Excusabitur tamen si animadvertisimus simplex contineri in composito.

Explēnūt, pro explent, scripserunt veteres, ut annotavit Festus Pompeius.

EXPLICO, as, explicui, & explicavi, explicitum, & explicatum: Extendo, evolvo: & propriè de iis rebus dicitur, quæ plicis involutæ sunt. { נְלַכְּתָה galál, וּבָהַ paschát, שְׁרָב parás. כְּנַצְּרָה עַל־פֶּרֶת. GALL. Déployer, étendre, mettre au large. ITAL. Disvolgere, piegare. GERM. Aufwickeln/zerthun/ausfchun. HISP. Desplegar. ANGL. To display, to un fold. } Explicare vestes. Cicer. Explicate velum. Plaut. Explicare plagas. Martial. ¶ Dicitur & de aliis rebus. Virg. 2. Georg.

Sed trudit gemmas, & frondes explicat omnes.

Martial. de pavone lib. 3.

Mirari quoties gemmantes explicat alas.

Ovidius,

— atque explicat ensim.

¶ Explicare aciem, sive ordines, sive agmen. ισχύον τὸ φάλαγξα, dicuntur Imperatores quum milites suos in patentem locum exponunt ad concertationem inquadam. Liv. 4. ab Urbe, Planitiem in

medio non parvis modò excursionibus ad prælia, sed vel ad explicandas utrinque acies satis amplam habebant. Senec. cap. 7. al. 6. de *consol. ad Polyb.* Explicant cursus suos sidera. Et Velleius, Explicatis classibus ad pugnam. ¶ Explicate litteras, sive epistolam, pro aperte, & clausam referate, apud Cicer. ad *Quintum Fratrem.* lib. 3. ¶ Explicatam esse urbem in plano loco, pro dilpositam esse & descriptam. ¶ Explicare & diffundere umbram, id est, redde. Mart. lib. 1.

Claudia diffusas ubi porticus explicat umbras.

¶ Explicare negotium aliquod, sive mandatum, pro Absolvere, expedire, excipi. ¶ Explicare se laqueis, & periculis, pro libertate. Plaut. Pseud. sc. 1. a. 4. Pulchrè explicatam tibi hanc rem dabo (i. effectum.) ¶ Explicare ægrum, id est, morbo liberare. Cels. lib. 3. cap. 9. Ac si moverat sudorem, explicuisse se ægrum judicabat. ¶ Explicatur sermo, id est, profertur atque editur. Idem Cels. lib. 7. cap. 9. Quia minus facile & cibus assumitur (nempe contractis labbris,) & sermo explicatur. ¶ Explicate, interdum idem est quod curare: ut explicare pecuniam, annonam. Calistrat. l. 31. ff. de re iudic. Si qui tamen per contumaciam magis quam quia non possint explicare pecuniam, differunt solutionem. Sic explicare annonam, curare est ut in promptu sit. Cæs. lib. 2. bell. Gal. Legiones quartadecimam & sexam ex hybernis ab Arari educit, quas ibi explicandæ rei frumentariae causa relietas superiore commentario monstravimus, id est, ut per eos faciliorem haberent rem frumentariam. ¶ Transfertur etiam ad res obscuras & difficiles, & pro explanare, atque clarius reddere ponitur. { נְבָבָה, שְׁרָב parash. אֲגֹוִזָה, אֲגֹוָעָלָיָה. GALL. Expliquer, declarer. ITAL. Dichiarare, esporre, esplicare. GERM. Erklären/auflegen. HISP. Declararlo escuro. ANGL. To declare, or expone. } Cicer. ad Attic. lib. 1. Quod me hortaris, ut eos dies consumam in Philosophia explicanda, id est, in scribendo aliquid planius in Philosophia. Ad cunctum lib. 10. Meas cogitationes omnes explicavi tibi superioribus litteris. ¶ Explicare mare intelligitur apud Senecam Tragediarum scriptorem pro Turbatum componere & serenare, & quasi corrugatum explicare. Sic enim apud illum legimus in *Hercule Oeth. Vernare jussi frigore in medio nemus:*

Missumque fulmen stare: concussi fretum

Cessante vento: turbidum explicui mare.

¶ Explicit, i. e. desinit, ex plicis quasi solutum. ¶ Derivatur ab Explico. Verbum est defectivum. Vetus. Dict.

Explīctūs, particip. Explicatus, explanatus. { שְׁרָב mephorasch, כְּנַצְּרָה schalém. ἀνταντόποιος, διπλωνόποιος. GALL. Explié, déployé, accomplit, achevé, parfait. ITAL. Perfetto, finito. GERM. Erklärt. HISP. Expuesto, acabado y perfecto. ANGL. Displayed, expounded, ended. } Cic. Attic. lib. 9. Quanquam à te ejus quoque ita justa defensio est explicita, hoc est, explanata. ¶ Explicitus liber, pro absoluto. Mart. lib. 4.

Quo vis cunque loco potes hunc finire libellum,

Veribus explicitum est omne duobus opus.

¶ Item, expliciti valetudine adversa. Senec. cap. 1. de *transq.*

Explīctūs, comparat. ab Explicitus nomine. Cæs. bell. civ. Sed ex propositis consiliis duobus explicitius videbatur ad Illedam tevett.

EXPLICATIŌ: Explicandi actus. { שְׁרָב miphras. ἀνταντήσ. GALL. Déploiement, exposition, explication. ITAL. Spiegamento. GERM. Erklärung/auf legung. HISP. Aquella despliegadura. ANGL. An unfolding, an exposition. } ut, Rudentis explicatio. Cicer. 1. de *Divinat.* ¶ Explicatio, declaratio. { שְׁרָב parashah. διάλογος. } Idem 3. de *finib.* Multumque ad ea quoque quærimus, explicatio ita profecerit.

Explīcatūs, us. Aliud verbale ejusdem significationis. { ANGL. An unfolding or opening out. } Cic. de nat. deor. lib. 3. Quibus non vulgaris in curru gradus, sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio. Idem, Hæc ferè dicere habui de natura deorum, non ut eam tollerem, sed ut intelligeretis, quæ esset obscura, & quæ difficile explicatus habet.

Explīcātor, is, qui aliquid explicat, aut exponit. { שְׁרָב porésch. כְּנַצְּרָה metaér. אֲגֹוָעָלָיָה. GALL. Qui declare & donne à entendre, expositeur. ITAL. Chi dichiara & fa intendere. GERM. Ein erkläret. HISP. Declarador, el que declara lo escuro. ANGL. He that exponehit or declarerit. } Cic. in *Orat.* At laudatus est ab omnibus, fateor: sed ita ut rerum explicator, prudens, severus, gravis: non ut in judiciis versaret causas, sed ut in historiis bella narraret.

Explīcātrix, femin. gener. { שְׁרָב poréscherh, כְּנַצְּרָה mebaéret. ἀνταντήσ. GALL. Celle qui declare & donne à entendre. ITAL. Donna che dichiara & fa intendere. GERM. Ein erkläret. HISP. Declaradora, la que declara. ANGL. She that expones. } ut, Explicatrix orationis perpetuae, est vis dicendi. Cicer. 1. Acad.

Explīcābilis, e, { δ' ἀνταντήσ. GALL. Facile & aisé à declarer & explicquer. ITAL. Facile da dichiarare. GERM. Das man leichtlich erklären mag. HISP. Cosa que facilmente se puede declarar. ANGL. That may be declared. } ut, Explicabilis mensura. Plin. lib. 4. cap. 13. Toto autem hoc mari ad Scaldim usque fluvium Germanicæ accolunt gentes, haud explicabili mensura.

Explīcābilitēr: Adverbium, explicatē. Diomedes Grammaticus lib. 1.

Explīcātē, adverbium, pro clarē & apertē. { נְבָבָה hotéb baér. διάδοση, αφώση, τεράση. GALL. Clairement, ouvertement. ITAL. Chiaramente, apertamente. GERM. Klärlich/heiter. HISP. Clara y desplegadamente. ANGL. Plainly, clearly. } Cic. 3. de *Orat.* Qui distinctè, qui explicatē, qui abundanter, qui illuminatē, & rebus & verbis dicunt.

Explōdo, explosi, explosum: ab ex & plodo, cum sono ejicio, quod fit quum rem quæ non placuit, clamore, & gestu, ac sttepitu damnamus. { ἀναγοτία. GALL. Chasser & mettre hors en claquettant des mains. ITAL. Cacciare via con strepito. GERM. Mit einem gestöß aufstreben oder verwerfen. HISP. Patear en disfavor, achar con estrondo. ANGL. To drive out with chapping of hands. } Cic. 1. de *Orat.* Itaque nos rayos sacerdotes attentissime audiri video stenet enim res ipsa argue

atque causa) ut Aesopum, si paulum irraueuerit, explodi. Idem pro Cluent. Te vero illud idem quod cum explosum & ejectum est, nunc retulisse demitor. Cic. 2. de Divin. Sed hoc genus divinationis vita jun communis explosit. Senec. cap. 10. de consol. ad Marc. Ne in arenam quidem aut litus exploder (naufragos.)

EXPLORAS: Antiqui utebantur pro exclamo, sive ejulo. { **pyzaták.** δινδιογύη, επαδίω. GALL. Crier. ITAL. Gridare. GERM. Schreyen/ heulen/weinen. HISP. Gritar. ANGL. To crye. } Varro: Gemit, explorat, turbam omnem concitat. Exploro antiqui pro exclamare usi sunt: sed postea pro prospicere, & sagaciter inquirere. { **רְקַרְבָּהָקָר,** בְּגַדְגַּהֲלָה, תְּרִתְּרָה, נְגַנְנֵהָן, נְגַנְנֵהָן. GALL. S'enquerir soigneusement, guetter, épier. ITAL. Cercare con diligenza. GERM. Aufspähen/erfundigen. HISP. Buscar, espiar. ANGL. To view, watch or spie. } Virg. lib. 1. Aeneid.

Vt primū lux alma data est, exire, locosque
Explorare novos, quas vento accesserit oras,

Quærere constinxit.

Plin. in Epist. Locus suspectus, & mollis, quem ego interim explorati modo impedio jussi, an recipere, & sustinere opus possit.

¶ Interdum idem est quod Observare. Virg. 9. Aeneid.

Necnon & trepidi Troes formidine portas

Explorant.

¶ Interdum deliberare, οντηνος. Idem 1. Aeneid.

— tuu ὥ regina quod optas

Explorare labor.

¶ Interdum Siccare. Idem lib. 1. Georg.

Et suspensa focis explorat robora fumus.

EXPLORATUS, nomen ex participio: Certus, apertus, perspicuus. { **נְחֹקָהָר.** δεξιγάθεις, ὁ μέσος. GALL. Certain & assuré. ITAL. Cosa certa, indubitate. GERM. Erkundigt/geviß. HISP. Cosa cierta y non dudada ni dudosa. ANGL. Certaine, sure. } ut, Explorata salus: cuius contrarium, Salus deplorata. Cicer. ad Appium, ut consolare fortē virum atque sapientem, quām ut exploratā spem salutis ostenderem, &c. ¶ Exploratum est mihi, vel exploratum habeo, id est, certō scio, liquidō novi. Cic. de senect. Quis est tam stultus, quamvis sit adolescens, cui sit exploratum, se ad vesperam usque esse victurum? Idem Attic. Quid enim exploratus esse possit, quām illius animus in Rēpublicam? Idem post redditum, Quum mihi esset exploratissimum, P. Lentulum proximo anno Consulem futurum. Idem Attic. Cæsarem hoc idem probaturum exploratum habeo. Plaut. Capt. sc. 4. a. 3. Exploratum dico hoc & provisum tibi (paulo ante exquisitum.) Gell. cap. 7. lib. 1. Explorata aure. Velleius, Exploratissima aure.

EXPLORATÉ, adverbium: Certè, planè. { **βιβαίως.** δεδοκιμασθείως. GALL. Certainement, véritablement. ITAL. Certamente, veramente. GERM. Gewißlich. HISP. Ciertamente, en verdad. ANGL. Fora suerte, fora certaintie. } Cicer. ad Quint. Fratr. Hæc ita sentio, judicad, ad te exploratè scribo. Planc. ad Senatum, Non solum bene sperare de nobis homines, sed exploratè judicare volumus.

Exploratō, probatio. **ἰδεῖσθαις,** δοῦνειν. Macrobius Saturnal. lib. 2. cap. 2. Quod non infacet in adulterii explorationem ambiguitate convertit.

EXPLORATÖR, verb. Speculator. { **רְתִtar.** מְרַגְּהַלְתִּים, ὁ δριψός, ἕλασθις, οὐονής, νεγίνην. GALL. Espion, une guette ou espie, guetteur. ITAL. Spione, investigatore. GERM. Ein aufspäher/erfundiger. HISP. La espia o assechador de los enemigos. ANGL. An spy or privie, searcher. } Qui explorat & observat. Cæs. 3. bell. Gall. Plaut. Pseud. Exploratorem hunc ludo faciamus suppositum. Plin. lib. 16. cap. 9. Scribit ia recenti ad duces explorator, &c. Suet. in Tiber. cap. 60. Explorator via.

Exploratōrēs, um qui secreta nuntiant hostibus, proditores sunt, & capitī pœnas luunt. Arrianus in l. omne delictum, de re milit.

Exploratōrlus: Exploratoriæ coronæ. Sueton. in Caligula, cap. 45. Comites autem & Principes victoriæ novo genere, ac nomine Coronarum donavit: quas distinctas Solis ac Lunæ syderūmque specie, exploratoriæ appellavit. ¶ Exploratoriæ naves, speculatorix. Bayf. //

Exploratō, ablativus participij absolutè positus. Tacit. lib. 18. Et explorato jam profectos amicos, noctem quietam, utque affirmatur, non insomnem egit, id est, postquam exploratum est illi & cognitum.

EXPÓLIO, as, are: Spolio, privo. { **שְׁלָאָלָה.** λαφυρωνία, ονυματω. GALL. Déponiller, dégarnir, oster. ITAL. Spogliare. GERM. Gar berauben oder aufzischen. HISP. Despojar. ANGL. To spoile or robbe. } Cicer. pro Deiotaro, Quo tum erga te rex animo fuit, qui auctionatus sit, scelere & filium suum expoliare maluerit, quām tibi pecuniam non subministrare? ¶ Expoliare honorem & dignitatem Cæsar. Hirtius 8. bell. Gall. ¶ Expoliati, Zafius inquit, eleganti figura dicuntur qui sunt privati, qui jacturam in bonis passi sunt. Ita Juriscons. in l. 1. ff. de donat. inter virum & uxorem, dixit donationem esse prohibitam inter conjuges, ne se mutuo amore spoliarent. Sic l. 2. de bon. dam. Is qui detruditur in carcerem propter crimen, non debet spoliari bonis, antequam feratur sententia, id est, pvari. Et quod Justinianus in §. compensationes. Institutionib. de actionib. dicit, Expoliatum bonis: Juriscons. in l. finali, ad fin. de his qua in fraud. dicit, Exutum bonis, ut paria sint Exui bonis, & Expoliati bonis, id est, jacturam bonorum pati. Unde interpretates ditti §. compensationes, verbi Expoliatus, elegantiam non intelligentes, alienum, ridiculum, & planè impium, ut Zafiano utar verbo, sensum inverxerunt.

EXPÓLIO, is, ire: Exornare, absolvere, extreman manum imponere. { **מְרַבָּך.** מְרַבָּת, מְרַבָּת, שְׁלָאָלָה, שְׁלָאָלָה. GALL. Polir, achover, orner. ITAL. Polire, adornare. GERM. Ausschalten/ausschützen/gieren. HISP. Mucho polir. ANGL. To burnish, to trumme, to polise. } Plaut. in Milite, Meum opus ita dabo expolitum, ut improbare non queas. Cicer. de Inventione, lib. 2. Nihil simplici in genere omni ex parte perfectum natura expolivit. Senec. cap. 9. de Tranquill. Expolitur Bibliotheca, Calepini Pars I.

ut necessarium domus ornamentum. Plaut. Mostell. sc. 2. a. 1. Explorant, docent litteras.

EXPÓLITUS, participium. { **מְרַבָּך.** מְרַבָּת, מְרַבָּת, שְׁלָאָלָה. GALL. Poli, parfait,achevé. ITAL. Polito,lisciato. GERM. Aufgebalirt/häpsich/ aussgebutzt. HISP. Mucho polido. ANGL. Polished , trimmed, bur nished. } Pictum atque expolitum orationis genus. Cicer. in Orat. Deus expolitior. Catullus, Libellus pumice expolitus. Item Plaut. Mostell. sc. 2. a. 1. Ædes paratae, expolitæ, factæ probæ.

EXPÓLITO, nis: Exornatio, explicatio. { **מְרַבָּך.** מְרַבָּת, מְרַבָּת, שְׁלָאָלָה. GALL. Ornament,politesse. ITAL. Esso polire,lisciare. GERM. Aufsbürzung/ein zierliche Zubereitung. HISP. Polideza,obra de polir. ANGL. A polishing, à burnishing. } Cic. ad Quint. Fratr. Urbanam expolitionem urget ille quidem & Philotimus, &c. Expolitio quoque exornatio quædam tententiarum, apud Heren, cum in eodem loco manemus, & aliud atque aliud dicere videamus.

EXPÓLITISSIMUS, superlativus. Gell. lib. 2. cap. 20. ubi agros optimè cultos, & villas expolitissimas vidisset. Verba Scipionis contra Claudium Asellium.

|| Expompare, vituperare, detestari. Cath. ||

EXPÓNO, is, ere: Exprimo, profero. { **פְּרַשׁ** parás, פְּרַשׁ parásch, פְּרַשׁ beér. inklivay. GALL. Exposer, mettre en un lieu & laisser là. ITAL. Mettere fuori. GERM. Auslegen / austhun. HISP. Ponere de fuera. ANGL. To expone, to set forth, to set out to hazard. } ut, Exponere vasa. Cicer. Exponere in Sole fœnum, ut siccescat. Columell. Exponere in terram copias. Livius. Exponere in navibus milites. Cæsar. Et Virg. II. Aeneid.

— socios de pupibus altis

Pontibus exponunt.

Plaut. in Trucul. Nunc ego istos mundulos urbanos amasios hoc istu exponam. ¶ Aliquando significat abjecere, & sorti ac fortunæ committere. Unde infantes abjecti & commissi fortunæ, expositi dicuntur. Ter. in Heaut. sc. 1. a. 4. Quum exponendam do illi, de digito annulum detraho, & cum dico, ut unā cum puella exponeret. Liv. 1. ab Urbe, In proxima alluvie, ubi nunc ficus ruminalis est, pueros exponunt. Plaut. in Cistell. Dat eam puellam ei servo exponendam ad necem. Plin. junior, Epistola omnibus commendationibus destituta, malignitati interpretatium exponitur. Cicer. 3. Verr. Quum tibi exposita esset omnis Pamphylia ad prædandum. Ovid. Eleg. 8. lib. 4. Trist.

— qui (Dii) me terraque marique

Iactum Sarmaticis exposuere locis.

Senec. cap. 9. de consol. ad Marciam. Exponi ad omnes ictus fortunæ. ¶ Aliquando significat Declarat, explicare, interpretari. { **יְנַצְּרָאָלָה,** διλοῦ, τελευτ. GALL. Exposer, declarer. ITAL. Dichiarare. GERM. Aufstellen oder erklären. HISP. Declarar lo escuro. ANGL. To shew and declare. } Cicer. 1. Philip. Antequam de Republica scribam, P. C. exponam vobis breviter consilium profectionis, & reversionis meæ. ¶ Ponitur etiam interdum pro Expendo, **מְלֹאתָה,** Solinus, Quum magnam is pecuniam exposuisset. Senec. c. 9. al. 28. de consol. ad Polyb. Expositum mare in omnes tempestates. Item, Expositus in fronte spectaculorum conspicietur. Sueton. in Claud. cap. 4.

EXPÓSITO: Adverbium, explicatè. { **מְלֹאתָה,** διλοῦ, τελευτ. } Gell. lib. 3. cap. 2. Virgilius quoque idipsum ostenderit, non expositè atque aperte, sed (ut hominem decuit poëicas res agentem) recon dita, & quasi opera veteris ritus significatione.

EXPÓSITIO, nis: Explicatio. { **מְלֹאתָה** paraeschah. **יְנַצְּרָאָלָה.** GALL. Declaration, exposition. ITAL. Dichiariatione, espositione. GERM. Aufklärung/erklärung. HISP. Declaracion de lo escuro. ANGL. An expostion or declaring. } Author ad Heren. lib. 1. Narratio defensoris brevem & simplicem expositionem habere deberet. Expositio, apud Oratores, pro propositione, quæ & Intentio dicitur, & est prima propositio ratiocinationis. Quint. in Progno lib. 8. de officio Oratoris. Ex quibus ad docendum expositio, argumentatio ad movendum affectus pertinet.

EXPÓSITIUS, adjct. { **מְלֹאתָה.** ANGL. That is cast or put forth to hazard. } Qui est abjectus ut pereat. Plaut. Revertar ad illam puellam exposititiam.

EXPÓVLO, aris: Populor, deprædotor. { **מְלֹאתָה,** διλοῦ, τελευτ. GALL. Depredare. GERM. Sar verderben und vertrüsten. HISP. Robary de struyl el campo. ANGL. To spoile, to roast. }

EXPÓPULATÓ, nis: { **מְלֹאתָה** schadiah. **מְלֹאתָה** meschissah. **יְנַצְּרָאָלָה.** GALL. Saccagement, dépeuplement, dégast. ITAL. Sacchagimento. GERM. Verherrung / veröüstung. HISP. Robamiento assi. ANGL. A spoiling, roasting. } Col. lib. 3. cap. 2. Pluviis, ventisque, & apibus afferunt prædam: quarum vocabulo propter hanc expopulationem cognominantur.

EXPÓRKIGO, is, vel per syncopen Exporgo. Extendo, quasi porro ago. { **מְלֹאתָה.** magistris. GALL. Estendre, alonger, ou élargir. ITAL. Sporgere, stendere, allargare. GERM. Aufstrecken. HISP. Estender lo encogido. ANGL. To reache, to strech or spread out, to offer. } Hirc. 5. bell. Africani, Postero die corum aciem propius instituit exporige munitiones. Plaut. Pseud. Exporgi melius est lumbos, atque exurier. ¶ Exportigere frontem, est hilarescere: sicut contrahens frontem, est ringi. Terent. in Adelph. Da te hodie mihi: exportige frontem. Exportigere, Prorogare. Senec. de brevit. vita, Quid menses tibi & annos & longam temporis seriem exportigis?

EXPÓRTO, as, are: Extra porro, aufero. { **מְלֹאתָה,** מְלֹאתָה, נְקָדָה. lakach. **לְקָדָה.** GALL. Porter dehors, emporter, transporter. ITAL. Portar fuori. GERM. Auftragen oder fahren. HISP. Llevar à fuera. ANGL. To bear or carrie out. } Cicet. 6. Verr. Per istos quæ volebat, in navem clam imponenda, occulte exportanda curabat. Exportare ex oppido, ibid. Ex provincia secum exportare. Idem 7. Verr.

EXPÓRTA, nis. { **מְלֹאתָה** massaah. **מְלֹאתָה**, **יְנַצְּרָאָלָה.** GALL. Transport, emportement. ITAL. Esso portar fuori. GERM. Auftragung oder führung. HISP. Aquella obra de llevar fuera, llevamien-

ANGL. A bearing or carrying out. { Cicer. 2. Offic. Jam verò earum retum, quibus abundaremus, exportatio, & earum quibus egere mus, inventio certè nulla esset. Exportatio, pro exilio. Senec. de tranquil. vita. Quæ dignitas, ejus non prætextam, & augurale, & loca patria comitentur, & sordes, & exportatio, &c.

EXPÓSCO, is, est enixè, & cum instantia aliquid peto. { נַחֲשׁוֹ שְׁחָאֵל, בְּבָקָה, וְבָקָה בִּקְקֶשׁ. iżaq̄t̄. GALL. Demander instantamment, requérir. ITAL. Dimandare con instanza. GERM. Häufig begeren, trüglich außherschen. HISP. Demandar o pedir mucho. ANGL. To require & desire instantlie. { Cicer. pro Milone, Misericordiam ipse non implorat, ego autem repugnante hoc & imploro, & exposco. Virg. 3. Æneid.

Sed votis precib⁹que jubent exposcere pacem.

Ovid. Eleg. 10. lib. 1. Trist.

Exposcit votis immemor artis opem.

Item Liv. lib. 7. ab Vrb. Pacis Deum exposcendæ causa lectisternium fuit. Exposcere, vel depositare aliquem, est petere eum ad pœnam dedi. Liv. 8. bell. Maced. Legatos deinde misit ad depositados autores defensionis. Expofcit audire. Virg. 4. Æneid.

Iliac⁹que iterum demens audire labores

Expofcit.

EXPÓSTVLO, as: Vehementer peto, exposco. { נַחֲשׁוֹ שְׁחָאֵל, בְּבָקָה, וְבָקָה בִּקְקֶשׁ. iżaq̄t̄. GALL. Faire requeste à aucun, le requérir & prier, demander instant. ITAL. Dimandare con instanza. GERM. Auffordern. HISP. Demandar con instancia. ANGL. To require or to aske instantli. { Cicer. pro Q. Roseio, Vix mediusfidiis, tu Fanni hoc à Ballione expostulate auderes. Sæpius accipitur pro conqueror cum eo ipso qui fecit injuriam, cum objurgo. { יְהִילָּן, נַיְגָלָה, נַיְגָלָה, נַיְגָלָה, נַיְגָלָה. GALL. Se plaindre de quelqu'un. ITAL. Lamentarsi. GERM. Verweisen. HISP. Quejarse de alguno, querellarse. ANGL. To quarell. { Terent. in Adelph. Nisi si me in illo credidisti esse hominum numero, qui ita putant sibi fieri injuriam: ultrò si quam fecere ipsi, expostulant, & ultrò accusant. Habet autem ferè post se ablative personæ, mediante prepositione cum, aut (quod perinde existimari debet) has particulas, mecum, tecum, secum, nobiscum, vobiscum. Cicet. lib. 1. Epist. Sed locus alienus videtur tecum expostulandi. Nonnunquam præter hunc ablative personæ, habet & ablative rei, de qua quis expostulat, idque mediante prepositione de. Cicer. Metel. Lenis & facilis à te existimari debeo, qui mihi tecum de his ipsis rebus expostule. Loco cujus tamen ablativi, nonnunquam legitur accusativus dependens à prepositione Ob, vel Proptet, subaudita: quod frequens est apud Comicos. Terent. in Andr. Sed quid agam? Adeamne, & cum eo injuriam hanc expostulem? hoc est, propter injuriam.

Expostulatio, verbale: Criminatio, quedam accusatio. { מַגְלִיתָה, תְּלֻנָּה. iżaq̄t̄, ḥaṭṭaṭt̄, iżaq̄t̄, mīqāṣ. GALL. Requête, plainte envers aucun du tort & injure qu'on nous a fait. ITAL. Querela di danno ricevuto. GERM. Verweisung. HISP. Aquella obra de quejarse de alguno, queja. ANGL. A quarellung. { Cicer. ad Quint. Frat. lib. 2. Euere nonnulli aculei in C. Caesarem, contumeliae in Gellium, expostulationes cum absente Pompeio.

Expostulatōr, qui expostulat. { iżaq̄t̄. ANGL. A quarreller. }

Expotūs, veteres dixerunt pro Epotus. Plaut. in Triummo. Quid fatum est eo? s. Comesum, expotum, exutum, elorum in balneis.

Expræcēpō. Col. lib. 2. cap. 1. Sacrificia nisi expræceptō domini facere nesciat, id est, nisi dominus præcepit.

|| Expræfectus, præfecturā functus.

Exprætor, præturā perfunctus. ||

Expræpātō, vice adverbii ponitur. Liv. lib. 2. Tumultuario prælio ac præcursu magis militum, quam expræparatō, aut jussu Imperatorum orto: id est, dedita opera.

xpretus, pro expertus, antiquè dicebatur. Festus Pomp. Expertæ antiqui dicebant, quasi ex peritia habita. Plaut. in Bacch. It magister quasi lucerna, expertus uncto linteo.

EXPŘIMO, is: Premendo extraheo, & elicio. { מַחְסֵה, מַחְסֵה, מַחְסֵה. iżaq̄t̄, iżaq̄t̄, iżaq̄t̄. GALL. Exprimer, effreindre. ITAL. Esprimere di forte che necca il liquore. GERM. Aufdrücken. HISP. Expressir. ANGL. To winge out. } ut Expressere oleum, expressere liquorem. Plin. lib. 14. Expresso vino infunditur aqua vinaceis. Idem lib. 28. cap. 9. Dein liquatæ per linta exprimuntur, ac reponuntur in fistili locis frigidis, id est, transcolantur. Item, Supprimet montes (fortuna) & novas rupes expresset. Senec. cap. ult. de consol. ad Marc. & Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Sic quo concubitus variis Venerisque figuræ

Exprimit.

Sueton. in Tiber. cap. 19. Tormentis expressa confessio. Aliquando declaro, manifesto. { וְבָקָה, וְבָקָה, וְבָקָה. GALL. Declarer. ITAL. Dichiara. GERM. Heiter und aufdrückenlich machen. HISP. Declarar. ANGL. To declare and mak manifest. { Plin. in Epist. Possimus apud Prusenses area, quam vacare scribis, ut illud tamen parum expressisti. Gell. cap. 16. lib. 11. Verbum de verbo expressum, ut dicitur. Aliquando repræsentate, effingere. { פְּנִיחָה, חַקְקָה. iżaq̄t̄, ḥak̄k̄. GALL. Represente, tirer au vif. ITAL. Representare, ritrar naturalmente. GERM. Abbilden, ein bildnis auffräcken / abcontrafeien. HISP. Representar. ANGL. To mak or express the likeness of a thing. { Plin. in Epist. Nam si cels nobis curæ solet, ut facies nostra ab optimo quoque artifice exprimatur, nonne debeamus, &c. Expressere inter alia et iam hoc significat, vi impetrare, quod & extorquere dicimus. { ANGL. To mak to do by force. { Cicer. pro Quint. Extorquendum est invito, atque ingratiss quod non debet, cripendum atque exprimendum est: de fortunis omnibus P. Quintius deturbandum est. Unde expressa Senatus-consulta, apud Tranquillum, teste Budæo, id est, extrusa & extorta.

In Augusto, cap. 57. Omitto Senatus-consulta, quæ possint videri vel necessitate expressa, vel verecundia. Idem in Otbon. cap. 5. Pro im- petrata dispensatione decies festiū expresserat. Item expressere confessionem viciis. Liv. lib. 6. doc. 4. Expressere formulas, pro-

conficere. Cicer. pro Rosc. Com. Expressæ sunt enim ex uniuscujusque damno, dolore, incommodo, calamitate, injuria, publica à Prætoce formulæ, ad quas privata lis accommodatur.

Expressus, a, um, nomen ex participio. { פְּרִקְפָּתְחָה, חַקְקָה, מַחְסֵה. iżaq̄t̄, ḥak̄k̄, iżaq̄t̄. GALL. Tiré & fait au vif, exprimé sur un patron naïvement. ITAL. Ritratto naturalmente, molto simile al naturale. GERM. Aufgerückt/aigentlich/abgebildt. HISP. Representado. ANGL. Lyvelie medo, wrong out by force. { Cicer. pro Calio, Habuit enim ille sicuti meminisse vos arbitror, permulta maximarum non expressa signa, sed adumbrata virtutum. Idem Lenulo, Hæc profecto videt quantum expressiora, quantoque illustriora futura sint. Plin. Epist. 100. Quia omni genere laudis ad exemplar antiquitatis expressius. Catullus ad Ortal.

— mitto

Hac expressa tibi carmina Battia de. al. Excerpta.

Plaut. Pseud. sc. 1. a. 1. Expressam in cera ex anulo imaginem. Quint. In narratione pleni atque expressi esse debemus.

Expressio, vulgò, quo vocabulo Plin. & Celsus in ea utuntur significazione, in qua barbari medici Colaturam usurpant. { וְבָקָה, מַחְסֵה. GALL. Espreinte. ITAL. Espressione. GERM. Ausdrückung. HISP. Obra de exprimir. ANGL. A wringing out. }

Expressè, adverbium: Manifestè, aperte. { אַמְּרָה עֲלָה, אַמְּרָה עֲלָה. GALL. Expressément, évidemment. ITAL. Chiaramente, espressamente. GERM. Aufdrücklich. HISP. Expressa y claramente. ANGL. Expressie, namely. { Plin. in Epist. Ut mihi Attilius noster expressè dixisse videatur, sic in foro pueros à centum viralibus causis explicari, ut ab Homero in scholis.

Expressum, idem quod expressè, disertè, nominatim. Paul. l. 98. de sol. Quod ita potest admitti, si hoc ipsum expressum agebatur.

EXPROBRO, as: Objicio, probro & vitio do. { וְבָקָה, מַחְסֵה. GALL. Reprocher, tourner à honte & reproche. ITAL. Riproverare, gittare in ombra. GERM. Verweisen / einem zuschauend auffeben. HISP. Dar en denusto, improperar. ANGL. To upraise, to lay in reproche, to twoste. { Terent. in Andr. sc. 1. a. 1. Nam isthac commemoration, quasi exprobratio est immemoris beneficii. Cic. de Amicit. Odiosum sanè genus hominum officia exprobantum, quæ meminisse debet is, in quem collata sunt, non commemorate qui contulit. Plaut. in Amphitr. prologo, Noa fuit illi mos, ut exprobaret quod bonis faceret boni. Idem Moſ. sc. 3. a. 1. Triginta minas pro capite tuo dedi: Cut exprobras? Egone id exprobrem, qui mihi capio id exprobriarier. Exprobrians sonus. Quint. Dulcis debet esse, non exprobrians sonus (sup. vocis.) Senec. cap. 16. de consol. ad Helv. Non te fecunditatis tux (quasi exprobaret etatem,) puduit. Ovid. lib. 12. Metam.

— trepidoque fugam exprobavit amico.

Plaut. in Capt. sc. 4. a. 3. Pergin' servum me exprobaret esse, quod vi hostili obtigit: Aliquando est objicere culpam, non verbis, sed re, & aliquo facto, νανηγεῖσι, ναλεποδένων, ματεσάρ. Plin. in Epist. Nam mala emptio semper ingrata, eo quod exprobare stultum domino videtur.

Exprobriatix, femin. quæ exprobriat. Senec. de benefic. lib. 7. cap. 22. ut hæc nimia & exprobatrix memoria subsideret, obliuisci cum qui dedit jussivus.

Exprobriatio. { וְבָקָה, מַחְסֵה. GALL. Reproche. ITAL. Rinfacciamento. GERM. Verweisung/aufhebung. HISP. Aquella obra de zaherir y dar en denuesto, zaherimiento. ANGL. An upbraiding. { Plin. lib. 19. c. 4. Terent. And. sc. 1. a. 1. Nam isthac commemoration quasi exprobratio est immemoris beneficii. Esse in exprobatione, id est vitio verti. Plin. Nam pari desiderio etiam erant in exprobatione.

EXPRÓMITTO, is, ere, est pro alio promittere, hoc est, fidejubere. Addi, ita tamen ut principalis debitor non sit efficaciter obligatus. { וְבָקָה, מַחְסֵה. GALL. Promettre & s'obliger pour un autre, réponde pour l'ny. ITAL. Promittere per altri. GERM. Für ein anden versprächen / verbürgen. HISP. Prometer por otro. ANGL. To promise or undertake for an other. { Vlpius. de iure dot. Debitor mulietis iusta ejus pecuniam viro suo expromisit. Idem de donat. Si quis seruo suo grandem pecuniam crediderit, deinde liber factus eam expromiserit. Alijs expromitto, idem est quod simplex Promitto. Pompon. lib. 14. tit. ult. 1. fin. Si is, cui dum in potestate patris esset, motua pecunia data fuerat, paternas factus, per ignorantiam facti, novatione facta eam pecuniam expromisit, si petatur ex ea stipulacione, in factum excipiendum erit.

Expromissor. { וְבָקָה, מַחְסֵה. GALL. Pompon. de verborum obligationib⁹, l. 5. §. 2. Satis acceptio est stipulatio, quæ ita obligat promissorem, ut expromissores quoque ab eo petantur (lege Admissores:) nam Expromissores sunt hi, qui pro eo promittunt qui ipse efficaciter obligatus non est, ut qui pro servo promittit centum domino, si cum manumiserit, nec enim cum servo contrahitur vera obligatio. Quo verò expromissor à mandatore, fidejussore, sponsore, constitutore, & principaliter obligato differat, annotatum est in Authentic. de fidejussor. in princip. Accedit d. §. satis acceptio, l. 5. ff. de verborum obligat. & l. si quis accepto, de condit. ob caus. Spiegel.

EXPRÓMO, is: Extra promo, profero, expono. { וְבָקָה, מַחְסֵה. GALL. Tirer hors, produire, mettre hors. ITAL. Trar fuori, producere. GERM. Aufnehmen/fürziehen. HISP. Sacar à fuera. ANGL. To draw forth, to utter. { Plaut. in Mil. Neque equidem heminas octo expromisti in urecum. Varr. 2. de re rust. cap. 2. Quum emperor dixit, Tanti sunt mihi emptæ, & ille responderet: Sunt, & expromisti numeros. Cic. pro Milon, Expromere crudelitatem. Expromere interdum idem est quod Eloqui, & animi sensa efferre. Cicer. 4. Acad. Expromam primù illa invidiosa, quod eos omnes qui, &c. Liv. 9. bell. Pun. Expromerent quid sentirent, cum bona venia se auditurum, Catull. ad Ortal.

Nec potis est dulces Musarum expromere fatus. Mens animi.

Plaut. Milit. sc. 2. a. 2. Quicquid est incoctum non expromit, bene coctum dabit (de Consilio & de dolo.)

Expromitū,

Exproximatur, passivè. Cic. 2. in Cat. Quorum omnis industria vitæ, & vigilandi labor in antelucanis cœnis expromit.

Exproximus, participium. In medium prolatus, inquit Donatus. { נָגַד מִתְפָּרֵס. מִגְנְּזֶה זָבֵב. GALL. Tiré hors, produit, mis hors. ITAL. Messo fuori. GERM. Hervorungen/ oder hervorgelegt. HISP. Sacado a fuera. ANGL. Drawen forth, taken forth. } Ter. in And. Mysis, nunc opus est tua mihi ad hanc tem exprompta memoria.

Exproximus, qui Proximi dignitate perfunctus est.

Expudoratus, impudens. Gloss. Isid. || Impudicus.

EXPUGNO, as : Pugnando capio. { יְצַבֵּא וְעַבְדֵּת תָּמָּחָס. καταπληκτός, ὀντολιστής. GALL. Gaigner en bonne guerre, vaincre par force, forcer. ITAL. Prendere combattendo. GERM. Bestreiten / mit streitten erobern. HISP. Coger combatiendo. ANGL. To winne by assault, to conquer. } Terent. Eunuch. Primum ædes expugnabo. Cæl. 4. bell. GALL. Compluribus expugnatis oppidis. Cicer. 1. Verr. Nihil esse tam sanctum, quod non violari, nihil tam munitum, quod non expugnari pecunia possit. Plaut. Pseud. sc. 4. a. 1. Falso expugnatum hoc erit oppidum. Idem Pseud. sc. 7. a. 4. An expugnavit ille carcerem patriam tuam? & metaphorice, idem ibid. sc. 1. a. 7. Hoc oppidum expugno. Idem Amphitr. Id vi & virtute militum victum & expugnatum oppidum (de dedito.) Et Sueton. in Tiber. cap. 21. Expugnatus precibus. } Expugnare, pro Pugnando & contendendo obtinere & impetrare. Cicer. 3. in Verr. Quibus allegationibus illam sibi legationem expugnavit. || Expugnare, exortare. Cesaub. || ¶ Expugnare aurum ab aliquo, metaphorice, pro Extorquere nummos ab aliquo. Plaut. Bacchid. Expugnavi amanti herili filio aurum ab suo patre, id est, technis tantum effeci, ut pater daret pecunias filio. ¶ Coepit expugnare, id est, expugnando & instando assidue incepta perficie. Ovid. 9. Metam. ¶ Expugnare pudicitiam puellæ. Cicer. pro Cælio, Utrum hic tibi L. Herennii adulter, an amator, expugnare pudicitiam, an explorare libidinem voluisse videatur?

Expugnassere. Plaut. Amph. Sese igitur summa vi eorum oppidum expugnassere.

EXPUGNATI, nis. { נָגַד מִטְפָּרֵס. εὐπολιόκητης. GALL. Forcement, prinf d'assaut. ITAL. Forzamento, vittoria. GERM. Erobening. HISP. Aquella obra de tomar por combate. ANGL. A winning by assault, a vanquishing. } Cic. pro lege Manil. Non multum ab hostili expugnatione differunt.

EXPUGNATOR, is. { יְצַבֵּא πολεμητός. GALL. Conquerant, vainqueur. ITAL. Forzatore, vincitore. GERM. Ein eroberer / ein Sieger im streit/ sin überwinder. HISP. Vencedor, tomador por combate y por fuerza. ANGL. A vanquisher, an overcomer. } ut, Expugnator pudicitia. Cic. 3. Verr.

EXPUGNABILIS, e. { οὐ πολίμιος. GALL. Qu'on peut vaincre. ITAL. Cosa che si puo vincere. GERM. Was durch streitung zuerobern. HISP. Cosa que se puede vencer. ANGL. That may be vanquished or overcome. } Tacit. lib. 12. Miles præsum poscere, cuncta virtute expugnabilia clamitare. Statius 4. Theb. in fine,

— & nulli ruis expugnabilis astro.

EXPUMO, as, are : In modum spuma emanu. { יְצַבֵּא עַמְּגָעָם. GALL. Ecumer, rendre & jeter écum. ITAL. Schiumare. GERM. Überschaumen / ausschaumen. HISP. Espumar echando la espuma. ANGL. To expell / ouf fome. } Cels. lib. 6. cap. 7. Si ex gravedine est, purgare auctem oportet, & spiritum continere, donec inde humor aliquis expumet.

EXPUMICO, as, expurgo, expolio : verbum formatum à pumice, cuius usus est in chatis laxigandis, & sordibus pedum abradendis in balneis. Tertull. adversus Valent. Et ab omnibus injuriis passionis expumicat.

EXPUNGO, is, quod scriptum est deleo, eredo, induco. { טְבַדֵּל machâb. יְצַבֵּא. GALL. Effacer & ôster, casser, annuler, abolir une écriture. ITAL. Cancellare, annullare, cassare. GERM. Aufhünen, aufstilgen / durchstreichen. HISP. Cassar la escritura ó la cuenta. ANGL. To prick or cross out a word or sentence written. } Plaut. in Cist. Nunc quod reliquum restat, volo persolvere, ut expungatur nomen, ne quid debeam. Unde etiam milites expungi dicuntur à militia, quum nomina eorum ex albo eraduntur. Et expuncti milites dicti sunt deleti, & à militia remoti. Vide interpretem Persii. Plaut. in Cist. Miles pulchrè centuriatus est expuncto in manipulo. Expungi dicuntur Judices, quando amoventur à judicando, veluti eras ex albo Judicum, יְצַבֵּא דָבָר, אֲשֶׁר־בְּדָבָר, διαλύεις, οὐκεῖναι. Persius Sat. 2. per translationem posuit pro Expellere, & loco mouere, — pupillum utinam quem proximus hares Impello, expungam: namque est scabiosus, & acris Bile tumet.

Plaut. Amphitr. Ut metuo ne victis hostibus Dii pattam expungant gloriam. Item Suet. in Claud. cap. 13. Cum decurias rerum actu expungeret. ¶ Expungere rationes, est ultimam manum calculo imponere. Hermog. de divers. temp. præscript. Reipublicæ rationes subscriptæ & expunctæ adversus eum quidem qui administraverit, ultra viginti: adversus verò hædem, ultra decem annos retractari non possunt. Tracta est loquutio à more supputantium, qui semel atque iterum dispuncto calculo, ubi minores omnes summas in unam contraxerint, reliqua omnia solent expungere. ¶ Dispungere verò rationes (ut suo loco dictum est,) est expensa & accepta conferre.

EXPUNCTA, fibræ pectorum. Gloss. Isid.

EXPUNCTORES, dispunctores, qui alias ab hereditate expungunt.

EXPUNCTUS miles, ære dirutus, ex albo deletus, exautoratus. ||

EXPÜO, is : Salivam, aliudve quid ex ore ejicio. { פְּרַקְקָה. בְּרַקְקָה. GALL. Cracher, jeter hors. ITAL. Sputare. GERM. Auspewen. HISP. Espupir. ANGL. To spette out, to woidie out. } Plin. lib. 7. cap. 23. Anaxarchus, quum simili de causa torqueretur, prætulam dentibus linguam, unamque spem indicii, in os tyroni expuit. Terentius per translationem in Eunicho dixit, Ubi illam expuerit miseriam ex animo. Plaut. Pseud. sc. 1. a. 1. Nequeo lacruman exorare ut expuant unam modò (sup. oculi.)

EXPÜLTO, { פְּרַקְקָה. בְּרַקְקָה. GALL. Crachement, crachat. ITAL. Spu-

tamento. GERM. Auspewung. HISP. Escupidura. ANGL. A spitting out. } Plin. lib. 23. cap. 1. Et ad expunctionem sanguinis quoque adhibent.

EXPÜRGO, as : Purgo, vel perfectè purgo. { בְּרַקְקָה נִקְהָה. כְּרַבְבָּה. GALL. Purger, nettoyer, émonder. ITAL. Purgar. GERM. Auspübern / was reinigen. HISP. Alimpiar. ANGL. To cleanse, to mak cleane. } Cicer. de clar. Orat. Quo magis expurgandus est sermo. Gell. cap. 3. lib. 7. Expurgare fidem. ¶ Expurgare se à criminis aliquajus suspicione, est se innocentem probare. Plaut. in Milit. sc. 6. a. 2. Expurgare volo me. PB. Tunc expuges mihi, qui facinus tantum, tamque indignum feceris. Idem Capt. sc. 4. a. 3. Hoc volo expurgare tibi. Salust. Iugurth. 108. al. 112. Turpissimus iussus à Metello causam dicere, postquam se se parum expurgat, condemnatus, verbata tisque peinas capite soluit.

EXPÜRGATIO, verbale. { נִקְהָה נִקְהָה tahorah. אֲמִינְדָּה. דְּמָרְגָּה. GALL. Purgation, nettoyement. ITAL. Purgamento, netramento. GERM. Auspüberung / reinigung. HISP. Purgacion, obra de alimpiar. ANGL. A purgation or cleansing. } Expurgationem habere, id est, se purgare. Plaut. Amph. sc. 3. a. 3.

EXPÜTO, as. Abex, & puto compositum, significat ramos superfluentes ex arboribus, vel sarmenta ex vitibus runca ressecare. { וְיִזְמָרָה, שְׂבֵרָה, טְבֻרָה, κλαδός. GALL. Tailler ce qui est superflu, couper, pouer. ITAL. Tagliare, podare. GERM. Aufzäubern / ausschneiden. HISP. Podar. ANGL. To loppe trees, to cuts of boughes. } Col. lib. 11. Palos una opera cedere, & exputatos acuere centum numero potest. Et lib. 3. cap. 15. Deinde velut veteranam vitem totam exputare, & ad unam materiam summissimam redigere. ¶ Per translationem ponitur pro Reputare, & mente volvere, απλοπίζει. Plane, Ciceroni, lib. 10. ep. 201. Quia mens eum, aut quorum consilia à tanta gloria, sibi vero etiam necessaria ac salutari avocant, & ad cogitationem Consulatus bimestris, summo cum terrore hominum, & insulsa cum efflagitatione transtulerint, exputare non possum: id est, apud me perpendere, & ratiocinari. ¶ Exputatum & excolatum argentum. Gell. cap. 5. lib. 6.

EXPÜTRESKO, is, apud Plaut. in Cist. sc. 1. a. 2. legitur pro Penitus putreficio. { יְפַרְקָה, נִלְאָךְ neelach. נִלְאָךְ. GALL. Se pourrir & gaster. ITAL. Putrefarsi. GERM. Gar ersauen. HISP. Podrirse. ANGL. To rot, to putrefie, to waxe rotten. } Quin (inquit) tu aliquot dies perdura, dum intestina exputrescunt tibi.

EXQUATOR, is. Justinian, lib. 1. Institut. Dicitur is qui quæsturæ functus est munere: quemadmodum Exconsul, qui consulatu. Justinian. in Lat. prefat. Pandectarum.

EXQUILIAS, arum, tantum plurale. Mons Romæ dictus ab excubiis regiis Tullii Hostilii, qui hunc collem urbi adjecie, ut author est Livius 1. ab Urbe, & in eum, ut frequentius habitetur, domicilium suum transtulit. Ovid. lib. 1. fast.

Adde quod excubias ubi rex Romanus agebat,
Qui nunc Exquiliias nomine collis habet.

Sunt qui ab excolendo, Exquiliias dictas volunt, quod ea pars utbis quin ante neglecta jacuisset, à Tullo rege furcit exulta. Quicquid id est, constat certè per x, & sine diphthongo scribendum esse, contra receptum abusum.

EXQUILINUS, a, um, quod in Exquiliis est, aut ad Exquiliias pertinet: ut Exquiliina porta, Mons Exquilius. Varro, Exquilius mons septi ceps apud eadem Junonis Lucinae, ubi editiuus habitat soleat.

EXQUILLIUS, a, um. Ovid. 2. Fastor.

Monte sub Exquilio multis incedutus annis,

Iunonis magna nomine lucus erat.

EXQUIRO, is: Diligenter inquito, secerno, eligo. { שְׁבַק bikkesh, שְׁבַק darash. בְּקָר bikkher, שְׁבַק chapkash, בְּקָר bachar. בְּמִילָּה, יְצַבֵּא. GALL. S'enquerir diligemment. ITAL. Cercare diligentemente. GERM. Fleißig nachsuchen. HISP. Buscar con diligencia. ANGL. To seek, search or trier out. } Cic. 4. Academ. Neque nos studium exquirendi defatigati relinquimus. Ter. in Andr. Nunc ea me exquirere iniqui patris est. Plaut. in Amphitr. Te certè hexi advenientem illi & salutavi, & valuisse usque exquisivi. Satius est adire arguere exquirere sintne ea vera. Idem Pseud. sc. 5. a. 1. Ex multis exquirere unum amicum certum. Ibidem sc. 3. a. 1. Id dicam si me exquireret (id est, ex me queret.) Idem Mil. sc. 2. a. 2. Si ex iis, quæ volo, exquisivero. Idem Capt. sc. 2. a. 2. Qui id exquiris tu? id est, togas, personaris, Idem Amphitr. I intro, exquire, sicut ita, ut prædicto. Idem Aut. sc. 6. a. 4. Dabo ei spatium exquirendi meum factum. Ibid. Istud patrem exquisito est opus. Idem Amph. sc. 1. a. 2. & sc. 3. a. 2. Idem Capt. sc. 4. a. 3. Satin' mihi exquisitum est fuisse hunc servum. ¶ Exquirere fidiculis. Suet. in Calig. cap. 33. (de quæstione.) Exquirere in exemplum. Liv. lib. 4. bell. Pun.

EXQUISITUS, a, um: nomen ex participio. Accutatus, lectus, excellens. { שְׁבַק nechpus, בְּקָר nibehar. יְצַבֵּא צְבָעָה, יְצַבֵּא צְבָעָה. GALL. Exquis, excellent. ITAL. Exquisito, excellent. GERM. Ersucht / auferidzen. HISP. Buscado con diligentia, excellentes. ANGL. Much, searched for fine, deintie, singulier, piked. } ut, Exquisitæ doctrinæ Philosophus: exquisita verba, exquisita opera, יְצַבֵּא צְבָעָה. Apud Cic. Exquisita ingenia: exquisitæ cœpulae, apud Plin. Tacit. lib. 12. Cæterum auctæ principi grates exquisitiore in Domitium adulatio. ¶ Exquisitorum tormenta. Suet. in Tib. cap. 62. Item, Exquisitis modis os ducere. Quint. de incepto gestu.

EXQUISITISSIMUS, superlativus. Suet. in Calig. cap. 38. Vario & exquisitissimo calumniarum & actionum & vestigialum genere. Idem in Othon. cap. 3. ad avertendas suspiciones cœnam utriusque exquisitissime comitatis dedit.

EXQUISITÉ, adverbium. Diligenter, accuratè. { אֲקָרְבָּן. GALL. Soignement, avec soin & diligence. ITAL. Con gran considerazione & diligentia. GERM. Fleißiglich. HISP. Diligentemente. ANGL. Finely, passingly. } Cic. de clar. Orat. De crimine accuratè atque exquisitè dilputare. Colligere exquisitiū aliquas rationes. Idem 1. Tus.

EXQUISITISSIME, Adverbium: Valde exquisitè. Gell. lib. 10. cap. 1. Erit rem Pompeius exquisitissime retulit ad doctissimos civitatis. Vnde eundem lib. 13. cap. 7.

Exquisitum, aliud adverbium. Varr. *Ajace*, ut citat Nonius, *Æger* medicos exquisitum convocabat, ut convalesceret.

EXRĀDICO: Unā cum radice evello. { יְרַבָּהּ hakár, שְׁרֵשׁ scherésh. ἀναστῶν, ἄν. GALL. *Arracher, gaster*. ITAL. *Sradicare, sveltere insieme con la radice*. GERM. *Aufzurzeln mit der routhel aufreißen*. HISP. *Desarraigar, arrancar*. ANGL. *To pluck up by the rootes*. } Varr. lib. 1. de re rustica, cap. 27. Terram rudem proscindere oportet: quæ sunt exenata prius, quæm ex iis quid seminis cadat, ut sint exradicata. Plura vide in verbo *Eradico*.

EXRÖGO, as. ἀφρεγία. Ex lege veteri aliquid eximo per legem novam. Festus.

EXSACRIFIČO, as: Sacrifico, verbum antiquum. { נִבְחַת zahách. ἀνθίσιον. GALL. *Sacrifier, immoler*. ITAL. *Sacrificare, immolare*. GERM. *Auffopfern*. HISP. *Hacer sacrificio*. ANGL. *To sacrifice*. } Cic. 1. de Div. ex Ennio, *Exsacrificat hostiis balantibus*.

EXSAVIO, is, ire. Livio lib. 10. bell. Punic. *Exsævire* dicitur tempestas, quand elle passe sa fureur.

|| *Exsanio*, idest, saniem, aut alium quemvis inutilem liquorem exprimo. || *Expurgo*.

EXSCENDO, is, idem quod descendō, unde particip. *Exscendens*, apud Livium lib. 5. d. 5.

Exscensus, us: idem quod descensus. { טְרוֹדָה morádh. ἀνίβασις, ἔκβασις, κατάβασις. GALL. *Descente*. ITAL. *Scendentia*. GERM. Ein aufgang oder nidergang. HISP. *Descendimiento, baxada*. ANGL. A dorone going. } Liv. 2. bell. Punic. Itaque ad Honoscam classe proiecti, exscenū è navibus in terram factō, quum vi urbem cœperissent, captiāque ditipuisserent, Carthaginem inde petunt. Ab exscendo, verbale.

Exscensio, vel (ut quidam libri habent) *Extensio*. Liv. lib. 7. & 8. bell. Punic. idem quod exscensus.

EXSCRIBO, is: Transcribere, describere, exempla transferre. Asconius 3. *Verrin*. { פִּינְעַן hehethik. ἀπογράφειν. GALL. *Transcrire, copier, extraire*. ITAL. *Transcrivere*. GERM. *Ausschreiben*. HISP. *Transladar escritura*. ANGL. *To copie, to writ out of a copie*. } Cic. 3. *Verr*. Perinde quasi exscribendi potestatem non haberet. *Exscribere tabulas*. Idem 4. *Verr*. Col. lib. 12. cap. 3. Hæc primò tradidimus, & loca singulis demonstravimus, & cuique sua anumeravimus, & annumerata ipsi exscriptimus, cùmque admonuimus, &c. ¶ *Exscribere patrem similitudine*. Plin. epist. 3. lib. 5. Amisit enim filiam, quæ non minus mores ejus, quæm os, vultumque referebat, totumque patrem mira similitudine exscripterat: id est, effinxerat, & vivam patris effigiem reddiderat.

|| *Exscubo*, as, excubias facio. Vide *Excubo*.

Exscudo, is, malleo fabrico. Vide *Excudo*.

Exsculpo, extorqueo. Lucil. ||

Exsecro, as, quod consecratum erat profanum facio, profano.

Exsemnatio, id est, stirpitus. Sic Ulp. interpretatur in l. viitem, §. quod quis, ff. arb. furt. cas.

Exscensus, a, um, id est, sine sensu, ἀναδηλό. Nævius in *Alcesti*. apud Gell. lib. 19. cap. 7. Corpore, pectorēque undique obeso, ac mente exsensa, tardigenulo senio oppressum. Obeso, id est exeso, macro.

Exsiguātē: Signare. { מְנֻחָה chathám. ἐνοχγίαν. GALL. *Marquer, & signer, ou cacher, contremarquer*. ITAL. *Segnare*. GERM. *Auffzeichnen*. HISP. *Señalar*. ANGL. *To mark or seale*. } Liv. 1. ab Urbe, Eique sacra omnia exscripta exsigniataque attribuit.

|| *Exsinuare*, è sinu emittere.

Exsolvo, Persolvo.

Exsolutē, Absolutē, indubiq. Innoc.

Exsolutio, integra & plena solutio.

Exsomnis, somno privatus.

Exspicio, video, à verbo *Specio*, quod est Augurum.

Exspes, sine spe. ||

ExsordēSCO, is: Sordidus & abjectus fio. { נְתַנְתָּנָה tamé. ὑπαλίζομαι. GALL. *Devenir ord & sale, estre méprisé & tenu pour vilain*. ITAL. *Divenir sordido*. GERM. *Gar unflätig werden / zu einem rost werden*. HISP. *Ensuziarso*. ANGL. *To waxe filthy or foul*. } Gell. lib. 6. cap. 2. Cur ergo nos patimur nomen Philosophi illustrissimum in hominibus deterrimis exsordescere?

|| *Exsortia*, extra fortē, præstantissima. Cerd. ||

Extrā, orum, plurali tantum numero, & neutro genere, quasi exsecta, vel ab extando: dicuntur viscera in corpore animantis maxima extantia, ex quibus aruspices futura prænoscebant. { מְעִיר mahájim. ἀπόγεια. GALL. *Les entrailles*. ITAL. *L'interiora*. GERM. Das eingeweyd/ oder gehenck. HISP. *La assadura, entrañas*. ANGL. *The inwardes or entrailes of beastes*. } Exta (inquit Festus) dicta quod ea diis prosecentur, quæ maximè extant emanentque. Plin. lib. 11. cap. 3. Exta homini ab inferiore viscerum parte separantur membranis, quæ præcordia appellant, quia cordi prætenduntur. Virg. 2. *Georg*.
Pinguiaque in verubus torrebimus exta columnis.

Plaut. *Anl. sc. 5. a. 3*. Qui ossa atque pellis totus est, ita cura macter, extra inspicere in sole etiā vivo licet, ita is pellucet, quasi laterna Punicā. Cic. 1. de Divinat. Quæ est autem gens, aut quæ civitas, quæ non aut extis pecudum, aut monstra, aut fulgura interpretantium, aut augurum, aut astrologorum, aut sortium, aut somniorum, aut vaticinationum prædictione moveatur? Idem 2. de Divin. Concedam hoc ipsum si vis, et si magnam jacturam causæ fecero, si uilam esse convenientiam naturæ cum extis concessero. Ovid. 4. Fast.

Settāque fumosis exta dedere facis.

Plaut. *Pseud. sc. 3. a. 1*. Si sacrificem, & in manibus exta tenebam. Idem ibid. Nolo victimas, agnitis me extis placari volo. ¶ *Exta contraria Diti patri potiora*. Suet. in *Othon*. cap. 8.

Extabesco, is: Tabe conficior, tabesco, marcesco. { נְתַנְתָּנָה namé, נְתַנְתָּנָה. የተናግሬ. GALL. *Devenir sec & heftique, devenir en langueur*. ITAL. *Ammarcire*. GERM. *Verzehrten / aufsderren*. HISP. *Desleirse*. ANGL. *To pine or wether away*. } Cic. 2. *Tusc*. Refugere oculi, corpus macie extabuit. Idem 2. de nat. deor. per translacionem posuit pro Evanscere. Etenim, inquit, videmus cæteras opi-

niones fictas, atque vanas diutuinitate extabuisse. Suet. in Galb. 17. Extabescere fame.

|| *Exalis*. ἀπόξις. Gloss. V. an quod extet, at extuberet, ἀπόξις. Extar, olla, ubi exta coquebantur. Gloss. vct.

Extaris aula, idem apud Plaut. in Ruden. Semper petunt aquam, aut ignem, aut veru, aut aulam extarem.

Exlatate, ἀπόξις. Gl. V. videtur esse Ex telis liberare. ||

Exemplò, adverbium: Statim, illico, continuo. { מְנֻחָה pichebm. αὐτίκα. GALL. *Soudain, incontinent*. ITAL. *Subito, incontinent*. GERM. Von stundan geschwind. HISP. A deshora, luego. ANGL. *Incontinent, forthwith, by and by*. } Varr. lib. 5. de lingua Latina. Exemplò (inquit) id est continuo, quod oninc templum debeat esse continuo septum, nec plusquam unum introitum habere. Plaut. Amphitr. Se exercitum exemplò domo reductum. Liv. lib. 3. ab Urbe condit. Secundaque bellis res exemplò urbanos motus excitaverunt. Exemplò simul, pro simul ac. Liv. lib. 34. Item, Ædes cum exemplò paratae sunt (i. simul ac.) Plaut. Most. sc. 2. a. 1. Cum exemplò veniunt conductum coquum (i. simul ac.) Idem Pseud. sc. 2. a. 3. Cum exemplò advenit à foro. Idem Mil. sc. 6. a. 2. Cum exemplò in forum advenero (i. simul ac.) Idem Capt. sc. 1. a. 4. Cum exemplò adventum apporto illico, Amphitruo sio (i. simul ac.) Idem Amph. Pro monstrō exemplò est, quando qui sudat, tremit. Idem Afin. sc. 2. a. 2. Exemplò se applicant. Idem Men. sc. 2. a. 2. Quam exemplò mihi operam das. Idem Afin. sc. 4. a. 2. Nam si ignis vivet, tu extinguerē exemplò. Idem Aut. sc. 2. a. 1. Ne tu me ignores, cum exemplò meo ē conspectu abscesseris. Idem Capt. sc. 3. a. 2. Eaque exemplò ubi vino has conspersi fores. Idem Cure. sc. 1. a. 1. Eam obtuncabo exemplò. Idem Mil. sc. 5. a. 2.

Extemporē: Ex improviso, & impræmeditatè. { מְנֻחָה mijádh. ἀντεπαράπτω, ἀντεπαράπτω, ἀντεπαράπτω, αὐτορχέστιον. GALL. *Tout sur le champ, incontinent*. ITAL. *Immantenente, all' improvviso, subito*. GERM. *Einswâggs / unbedächtlich / unverzogenlich*. HISP. *Derepente, y de improvviso*. ANGL. *Vpon a sodaine, at unware*. } Cic. 2. Offic. Quos credimus expedire rem, & consilium extempore capere posse. Extempore, & A cura opponuntur. Suet. in Tib. cap. 70. ¶ Aliquando extempore, pro temporis conditione, ἀντεπαράπτω. Cic. 3. Offic. Hujus generis questiones sunt hæ omnes in quibus extempore officium queritur.

Extemporāllis, e: Ex tempore factus, immediatus. { אֲבִזְבִּידָה, אֲבִזְבִּידָה. GALL. *Soudain, subit, fait à l'improviste, & sur le champ*. ITAL. *Cosa fatta all'improvviso*. GERM. *Das in einer eil / ohn verzug und unbedächtlich geschicht*. HISP. *Cosa hecha de repente*. ANGL. *Doone, said or made upon a sodaine*. } ut, Extemporalis oratio, impræmeditata. Quint. lib. 4. cap. 1. Extemporalis actio, apud eundem lib. 10. cap. 7. Extemporalis actio frequenter excitatur. Extemporalis Rhetor, qui extempore dicit. Mart. lib. 5. Extemporalis garrulitas: & extemporalis temeritas, apud Quintilianum. Extemporalis facultas. Suet. in August. cap. 84.

Extemporālitas, extemporalitatis: Promptitudo, sive facultas extempore aliquid dicendi, faciendive. { אֲבִזְבִּידָה. GALL. *Promptitudo, action soudaine*. ITAL. *Prontezza fuor di tempo, senza considerarsi*. GERM. *Unverzogenheit / behendigkeit von stundan etwas zu tun*. HISP. *Aquella obra subita*. ANGL. *A sodaine ablenesse in doing a thing*. } Suet. in Tito, cap. 3. Latinæ Græcæque lingua vel in orando, vel in fingendis poëmatibus promptus, facilisque, vel ad extemporalitatem usque.

Extemporānūm, pro subitaneo accipimus, ἀπελθόντες, αὐτορχέστιον. Extempulò. Vide supra *Exemplò*.

EXTENDO, is, di, sum vel extentum: Porrigo, protraho, explico. { מְנֻחָה natáh, ὑπάρχα. ὕπαρχα hoschit. ḡurni, ἀντεπαράπτω. GALL. *Estendre*. ITAL. *Distendere, porgere*. GERM. *Außstrecken / ausspannen*. HISP. *Estender*. ANGL. *To streich out*. } Col. lib. 5. Quare quum ad sumum palum recta vritis extenta est, capistro constringitur. Liv. lib. 4. d. 5. Quantum extendere iter posset, in castra properaret. Plin. ep. 37. Extenderem pieces, nisi tu diu rogari nolles. Liv. 7. ab Urbe, Quum cernaret metu tenendos quos fide non tenuisset, extenderet omnes imperii vires Consules delectu habendo jussit. Virg. 6. *Aeneid*. Et dubitamus adhuc virtutem extendere fatis.

¶ Extendere aures dicitur oratio, quæ nimis lenta est: obruere, quæ nimis rapidè volvitur. Sen. epist. 40. Aequè stillare orationem nolo, quæ currere. Nec extendat aures, nec obruat. ¶ Se extendere supra vires (de pauperibus). } Liv. lib. 34. ¶ Extendere somnum in partem diei. Senec. cap. 6. de cons. ad Polyb. Extendit illa suam gratiam pro me. Idem cap. 17. de cons. ad Helv. Quod magis vinclæ extendis, tanto astringunt arctiūs. Plaut. Men. sc. 1. a. 1. Et Cæsar lib. 3. de bell. civ. Cū se magnis itineribus extenderet. ¶ Extendere pretia. Suet. in Calig. cap. 38. Eo usque extendens pretia, ut, &c. Item, Extende cervicem. Velleius.

Extēndēns, participium. Suet. in Calig. cap. 38. posuit pro Intendens: Exquirens per se pretia, & usque eò intendens, &c.

|| *Extensio*, regio. Gloss. Isid.

Extēnsus, participium. { מְנֻחָה natúi, ὕπαρχα merukkáh. ḡurni, ἀντεπαράπτω. GALL. *Estendu*. ITAL. *Steso*. GERM. *Außgestreckt / außgespannt*. HISP. *Estendido*. ANGL. *Streetchedt out*. } Cic. 4. Acad. Cū extensis digitis adversam manum ostenderat.

Extēnsivūs, a, um: ἀπλάγης. Paulus D. lib. 8. tit. ult. 1. 6. Propter hæc verba, si nemo filiorum volet hæreditatem suscipere, quia extensiva sunt. Et cū verba extensiva sint, pœnitentia ejus usque ad annum admittenda sit.

Extēntūs, aliud participium, idem. { מְנֻחָה natúi, ὕπαρχα merukkáh. ḡurni, ἀντεπαράπτω. Cicer. 2. de Orat. Per statuas verò quum dixit, & extento brachio paululum etiam de gestu addidit, vehementer risimus. Ovid. de Arte. Hæc movet arte latus, tunicisque fluentibus aurau.

¶ Extēntūs, aliud participium, idem. { מְנֻחָה natúi, ὕπαρχα merukkáh. ḡurni, ἀντεπαράπτω. Cicer. 2. de Orat. Per statuas verò quum dixit, & extento brachio paululum etiam de gestu addidit, vehementer risimus. Ovid. de Arte. Hæc movet arte latus, tunicisque fluentibus aurau.

¶ Extēntūs, aliud participium, idem. { מְנֻחָה natúi, ὕπαρχα merukkáh. ḡurni, ἀντεπαράπτω. Cicer. 2. de Orat. Per statuas verò quum dixit, & extento brachio paululum etiam de gestu addidit, vehementer risimus. Ovid. de Arte. Hæc movet arte latus, tunicisque fluentibus aurau.

¶ Extēntūs, aliud participium, idem. { מְנֻחָה natúi, ὕπαρχα merukkáh. ḡurni, ἀντεπαράπτω. Cicer. 2. de Orat. Per statuas verò quum dixit, & extento brachio paululum etiam de gestu addidit, vehementer risimus. Ovid. de Arte. Hæc movet arte latus, tunicisque fluentibus aurau.

Tempus ut extensis tumeat facit uva ratemis.

Velleius, Extentam cervicem præbere.

Extento, as, are, frequentativum. { παρεχέσθω. GALL. Estendre fort souvent. ITAL. Stendere spesso. GERM. Offst aussstrecken. HISP. Estender mucho. ANGL. To stretch out of ten. } Plaut. Bacch. Quæ te mala crux agitat, qui ad istunc modum alieno vites tuas extensas ostio?

EXTENSO, as: Minuo, attenuo, deprimo. { כְּרַח hedhák, שׁוֹכֵחַ chachásch. λιπλιώ, ἀπτυχώ, μενεύω, ὥ. GALL. Extenuer, menuiser, faire menu & desfie. ITAL. Menorare, assottigliar, estenuare. GERM. Klein machen verkleinern. HISP. Adelgazar. ANGL. To diminish, to mak leane, lesse or slenderer. } Cicero, 2. de natura deorum, Dentibus autem in ore constructis manditur, atque ab his extenuatur & molitur cibus. ¶ Extenuare mala ferendo, est fortitudine & aequanimitate leviora reddere. Ovid. 3. Trist.

Quod potes extensa, forti mala corde ferendo.

Idem Eleg. 4. lib. 1. Trist.

Spiritus hic vacuas prius extenuandus in auras
Ibit.

¶ Extenuare tem aliquam verbis, deprimere, & minorem facere, quam revera sit. ¶ Elevare. ἐφωτίζειν, ἐφωτίζειν. Cicero, 2. de Offic. Neque vero verbis auget munus suum, in quo foris fungitur, sed extenuat. Sic extenuare causam. Author ad Her. lib. 2. Defensor autem causam fuisse negabit, si poterit, aut eam vehementer extenuabit.

EXTENSO, participium, cui opponitur concretus. { כְּרַח dal, λιπλιώς, ἀπτυχίας. GALL. Extenné, amoindri, appetissé. ITAL. Extenuato, indebolito. GERM. Dunn oder subtil gemacht. HISP. Adelgazado. ANGL. Diminished, made leane or slender. } Cicero, 2. de natura deorum, Exin mari finitimus aer die ac nocte distinguitur: isque tum fatus & extenuatus sublimè fertur, tum autem concretus in nubes cogitur. Brutus Ciceroni, Recurri ad meas copolas: sic enim ferè eas appellare possum: sunt enim extenuatissimæ, & inopia omnium rerum pessimè acceptæ.

EXTENSO, nis. { כְּרַח dalláh, שׁוֹכֵחַ chachásch. λιπλιώς, ἀπτυχίας. GALL. Amoindrissement, rabaïs. ITAL. Extenuazione, smagrimento. GERM. Verkleinerung. HISP. Adelgazamiento. ANGL. A diminishing or appairing. } Cicero, 3. de Orator. Significatio, & distinctè concisa brevitas, & extenuatio. ¶ Exaggeratio.

EXTENSO, Adverb. Senec. lib. 1. cap. 4. Extenuissimè maritus, & dedit adulteris locum.

Exter, vel Exterus, a, um. Idem ac externus. { כְּרַח nochri, נֶחָרִי nochár. λιπλιώς, ἀπτυχίας. GALL. Estranger. ITAL. Straniero, forestiere. GERM. Ausländerisch. HISP. Estrangero, forestero. ANGL. Foreyne, strange. } Stat. Exter hostis, dixit pro extraneo. Cicero, in Catil. Exterus hostis atque longinquus. Idem in Verr. Exteræ nationes & gentes.

EXTÉRCORO, as: Purgo. { פְּנַת pinnáh, נְקַר nikkáh. λιπλιώς, ἀπτυχίας. GALL. Purger, purifier, & nettoyer. ITAL. Purgare, nettare. GERM. Außseubern von kah vnd dreck. HISP. Purgar, alimpiar. ANGL. To purge, to cleanse. }

EXTÉREBRO, as: Terebrando extraho. { λιπλιώς. GALL. Percer tout autre, pertuisier. ITAL. Trivellare, pertuggiare. GERM. Aussboven. HISP. Barrenar, ò horadar. ANGL. To pearce or make hole trougħt. } Cicero, 1. de Divinat. Itaque ex eo auto quod exterebratum esset, bulbam curasse faciendam. ¶ Per translationem significat, Aliquid extorqueo. Plaut. in Persa, Nunquam hercule exterebrabis tu, ut sis prior, quam ego siem. ¶ Nonnunquam idem quod perquirere, seu perscrutari. Varro, atque omnes adeò perquirit, atque exterebrates.

EXTÉRGO, is, extersi, extersum: Tergendo purgo. { כְּרַח marák. λιπλιώς, ἀπτυχίας. GALL. Torché poli & nettoyé, effuyé. ITAL. Forbito, nettato. GERM. Aussgerüscht/ aussgebalzert/ aussgesaubert. HISP. Alimpiao, enxugado. ANGL. wiped cleane. } Plin. lib. 34. cap. 9. Aer extersa rubiginem celerius trahunt, quam neglecta, nisi oleo perungas. Plaut. Cure. sc. 4. a. 4. Linteum extersum in supellestile lenonia.

EXTÉRMINO, as: Extra terminos ejicio, expello. { כְּרַח gerésch, נְדַח nadhach. λιπλιώς. GALL. Exterminer, bannir & chasser hors des fins & limites, perdre, gaster. ITAL. Esterminare, cacciare fuori, bandire, cacciare fuori de confini. GERM. Ober die marchen aussstreichen/ verjagen. HISP. Exterminar, enagenar, desterrare, sacar de sus terminos. ANGL. To banish, to drive out of the boundes. } Cicero, lib. 3. Offic. Atque omne genus pestiferum, atque impium, ex hominum communitate exterminandum est. Exterminare urbe, atque agro. Cicero, 1. denat. deor. ¶ Exterminare morbum, est abigere, seu depellere. Plin. lib. 31. cap. 10. Regium quoque morbum in vino exterminat potum. ¶ Aliquando exterminare ponitur pro Demoliri, & evertente. Cicero, post redit. ad Quirit. Itaque neque republica exterminata mihi locum in hac urbe esse doxi.

EXTÉRMINATOR: Eversor, expulsor. { כְּרַח gorésch, נְדַח schodhédh. λιπλιώς. GALL. Exterminez, détruire, gaster. ITAL. Esterminatore, guastatore. GERM. Ein vertrieber/ zerstörer. HISP. Exterminador, guastador. ANGL. One that destroyeth. } Cicero, pro domo sua. Tamen observamus ante oculos exterminatoris sui.

Exterminum, verbale. Ruticius epist. 47. Unde nec à tinea poteris pertimescere exterminum, nec à fine formidare dispendium.

EXTERNO, || vel potius externo, as: || ab ex, & sterno: Mente exturbo, dementem facio. { כְּרַח chath, נְדַח hamaw. λιπλιώς, ἀπόγνωση. GALL. Mettre hors du bon sens, découper, troubler, conster-

ner. ITAL. Far impazzire. GERM. Von sinnen bringen, unsiñig machett. HISP. Estantar, hazer loco. ANGL. To abash greatlie and discourage. } Pacuvius, Sed ecceam miseram, quam frequens luctus externavit. Catullus in Argon.

Ah miseram, affiduis quam luſtibus externavit

Spinosas Erycina serens in pectore curas.

EXTÉRNATUS, participium. { כְּרַח chath, נְדַח nidham. λιπλιώς, ἀπτυχίας. GALL. Eperdu, hors du sens. ITAL. Fuori di senso, perduto. GERM. Erstant / von sinnen gebracht. HISP. Estantado, hecho loco. ANGL. Abashed, and discongrued. } Catullus,

Sed quid ego ignaris nequicquam conqueror auris

Externata malo?

¶ Equi externati, id est, consternati, & perterriti. Ovid. in Ibin. Idem 11. Metam.

Sic quicunque solo defixa cohæserat harum,

Externata fugam frustra tentabat.

EXTÉRNUS, a, um, ab Extra præpositione: Extraneus, extrarius, extetus, { כְּרַח nochri, נֶחָרִי nochár. λιπλιώς. GALL. Estranger. ITAL. Forastiere, quello che è dalla parte di fuori. GERM. Ausländerisch. HISP. Estrano ò estrangero. ANGL. Out ward, a foreigner, estranger. } Cui opponitur Internus. Unde externa pars corporis dicitur quæ foris appetat: & externa vis, quæ aliunde ingruit. Liv. lib. 1. Timor deinde Patres incassit, ne civitatem sine imperio, exercitum sine duce, multarum circa civitatum irritatis animis vis aliqua externa adoritetur. Sic etiam externi homines dicuntur exteri, & alienigenæ. Cicero, 2. Offic. Homines extenos non egere, ornamento est recipiēbile.

EXTÉRÉO, is: Terendo excutio, comminatio. { כְּרַח hiksfah, נֶחָרִי hehdhak. λιπλιώς, ἀπτυχίας. GALL. Vser à force de frotter, oster en frottant. ITAL. Consumar fregando, far minuzzole. GERM. Aussteiben, aussstrochen. HISP. Trillar, gaſtar usando. ANGL. To grinde, to tak away by rubbing. } Col. lib. 2. Quum ipsis amplior messis provenierit, quicquid exteretur, capisterio expurgandum erit. Varro lib. 1. de re rust. A pud alios exteritur grege jumentorum inacto, & ibi agitato petiscis, quoad ungulis ē spica exteruntur grana. Quintil. Opus poliat limā, non exterat. ¶ Exterere etiam dicimus aciem ferri, pro acuere. Exterere literam, est eam expungere, & delere. Varro 2. de re rust. cap. 1. A quo post Balare dicunt extrita e, litera, ut sit in multis. Exterere cibum, pro conficere & digerere.

EXTÉRITUS, particip. { כְּרַח muksféh, אַמְּטְרָאַמְּפִּתְּרָה, אַמְּטְרָאַמְּפִּתְּרָה. λιπλιώς. GALL. Ut ignis, extritus. Luer. lib. 5. de fulgere.

EXTÉRITUS, a, um: sive Exter, à præpositione Extra: Quod alibi natum est, vel quod aliunde advenit. { כְּרַח nochri, נֶחָרִי nochár. λιпплів. GALL. Estranger. ITAL. Forastiere, d'altro paese. GERM. Trembling/trembl. HISP. Estrangero, forastero. ANGL. Foreine, strange, of another countrey. } Cicero, in Catil. Exterus hostis, atque longinquus. Virg. lib. 4.

& nos fas extera querere regna.

EXTÉRIOR, Extimus: vide Extra.

EXTÉRANÉUS: Advena, quasi ex alia terra. { כְּרַח nochri, נֶחָרִי nochár. λιпплів. GALL. Estranger, né en terre estrange, aubain. ITAL. Straniere, nato altrove. GERM. Ein ausländerischer. HISP. Estrangero, de tierra estraña. ANGL. Strange, foreyne. } Vide Exterricineus.

EXTÉRÉO, es, ui, itum, idem quod simplex Terreo. { כְּרַח bibél. λιпплів, επωβέα, επωδίτια. GALL. Espouvanter. ITAL. Spaventare, sbigottire. GERM. Erschrecken. HISP. Estantar. ANGL. To mak afearde, to put in feare. } Cicero, 2. Offic. Et dolorum quum admoventur facies, præter modum plerique exterritentur. Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Nunc ubi detonuit, & repitique exterruit orbem.

¶ Exterrei metu. Liv. 4. ab Urbe. Exterricineus, ἄλτοπλυδ (qualis Eurystheus apud Homerum) qui ante tempus natus, ut tradit Festus Pompeius, vel potius ejactus est. Dictus autem exterricineus (mendosè scribitur exterraneus) quod eum mater exterrita alvo ejicit.

EXTÉRITUS, Territus, perterritus. { כְּרַח nibhál. επωδίτια. GALL. Espouvanté. ITAL. Sbigottito. GERM. Erschrocken. HISP. Estantado. ANGL. Put ingreat feare, a frayd. } Virg.

plausumque exterrita penitus

Dat teſſo ingentem.

Idem 3. Georg.

Savit agris, aſperque ſiti, atque exterritus aſſu.

Quo in loco quidam exponunt exterritus, pro inflammatus, & incensus. Loquitur enim Poëta de angue, qui nimio æstu fitibundus per agros oberrat. Sed illi nimis longè recedunt à prima significacione.

EXTÉSTINUS, extraneus, alienæ gentis. Pap. II

EXTÉXO, is: Retexo quod textum est. { επωδίτια. GALL. Détifstre, défaire ou rompre ce qui est tissu, ou ce qui est fait. ITAL. Disfare, quello che è tessuto. GERM. Das geweben widerumb aufzulösen. HISP. Detexer, deshazer lo texido. ANGL. To unweave, to untwist or untwirl. } Plaut. in Bacch. per translationem posuit pro Avertere quempiam ab eo quod cogitavit: Extexam (inquit) ego cum pulchri jam, si dii volunt.

EXTÉLLO, as, are: est guttatum effluete. { כְּרַח nataph, ευσελάζειν. GALL. Dégouter, distiller. ITAL. Stilare, lambicate. GERM. Aussropfen. HISP. Destilar. ANGL. To drop out. } Col. lib. 12. cap. 48. Sicutque triginta dies pati exudescere, atque omnem amuream extillare. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 3. Sinapi, oculi ut extillent, facit. ¶ Extillare lachrymis, est totum in lachrymas dissolui. Ter. in Phorm. Hisce ego dictis illam tibi incensam dabo, ut ne restinguas, lachrymis si extillaveris.

EXTIMESCO, ab extimeo: Valde timeo. { כְּרַח jaré, נְגַחַת ragház, επωδίτια. GALL. Avoir grand peur, craindre fort. ITAL. Temer grandemente. GERM. Sich biss auf das hinderst föchten und entsezten. HISP. Mucho temer. ANGL. To feare greatlie. } Et modò absolutè accipitur. Terent. in Hec. Extimui illico. Plaut. in Cistell. Extimuit tum illa. Modò activè. Cicero, in Catil. Quid igitur adulescentes, &

hi quidem non solum indocti, sed etiam rustici contemnunt, indocti
senes extimescent? Cæsar 3. bell. Gall. Quarum rerum omnia no-
stris navibus casus erat extimescendus.

EXTIMVLO: Stimulo, hoc est, veluti stimulis quibusdam incito. { **רַעַנְהֵבָר** hebir, **רַעַנְהֵבָרִתְהָ** hosith. **רַעַנְהֵבָרְוֹ**. GALL. Eguillonner, émonvoir, inci-
ter. ITAL. Stimolare. GERM. Stupfen/treiben. HISP. Herir con agui-
jon. ANGL. To edge or provoke, to prick forward. { Colum. lib. 6.
cap. 27. Id præcipue armenrum, si prohibeas libidines, extimulatur
furiis. Plin. lib. 3. cap. 36. Quoties errantium accessu impulsa, aut
conjectu radiorum extimulata sunt, &c. Tigris fame extimulata.

Digna quidem facies, sed & hunc innata libido
Extimulat, &c.

Ovid. lib. 6. Metam. Extimulare aliquem dictis. Idem lib. 6. Fast.
Idem Eleg. 2. lib. 3. Trist.

Extimulare precor cessantia fata.

EXTIMULATÖR. { **רַעַנְהֵבָרְמֶהָרִ** mehir, **רַעַנְהֵבָרְמִסִּירְתְּ** mesith. **רַעַנְהֵבָרְמִשְׁמָרְ**, **רַעַנְהֵבָרְמִשְׁמָרְגָּ**. GALL.
Eguillonneur. ITAL. Stimulatore. GERM. Ein treiber/ antreiber. HISP.
Heridor con agujon. ANGL. A pricker forward. { Extimulatör acer-
rimus belli. Tacit. lib. 3. & lib. 18. Virginii extimulatör.

EXTIMUM, extremum significat, ita ut Intimo sit contrarium. || Vide,
Extra.

EXTINGUO, is: ab ex, & tinguo. Propriè dicitur de iis quæ incensa sunt.
{ **רַעַנְהֵבָרְמִשְׁמָרְמְבָרְ** chibbah. **רַעַנְהֵבָרְמִשְׁמָרְמְבָרְ**, **דְּמוֹבִנְמָרְ**. GALL. Eſteindre. ITAL. Eſtin-
guere, ammorzare, ſpegne. GERM. Auslöschen. HISP. Apagar, comofuego. ANGL. To quenche, to put out any thing that burneth. { Plaut. in Asin. Neque illa ulli homini nutet, nictet, annuat. Post id
lucerna extincta sit, ne quid, &c. Idem in Persa, Da illi cantharum,
extingue ignem, si cor uritur, caput ne ardeſcat. Senec. cap. 7. de
conf. ad Marc. Extinguunt rabiem (desiderii) feræ. Idem cap. 3. de
conf. ad Marc. Plaut. Moſt. ſc. 2. a. 2. Lucernam forte oblitus fueram
extinguere. Idem Aulul. ſc. 2. a. 1. Extingui (ignem) volo. Nam si
ignis vivet, tu extinguito exemplò. Idem, Extinguere vocem fi-
lentio. Liv. 3. bell. Pun. { Per translationem verò accipitur pro Op-
primo, sic tamen ut minorem in se vim habeat, quam opprimo. Cic.
in Lelio. Primum danda opera est, ne qua amicorum diſſidia fiant:
ſin tale aliquid evenerit, ut extinctæ potius amicitiae, quam oppreſſæ
videantur. { Aliquando pro Occidere, deſtruere. **אֲלֹפְתִּים**.
Lactant. lib. 3. Cœlestes animas unà cum corporibus extingunt.
Idem lib. 4. Judæorum nomen & gentem Vespasianus extinxit, i. dele-
vit. Terent. in Adelph. Seni animam primùm extinguerem ipſi, qui
illud produxit ſcelus. Virg. 4. Æneid.

Impleſſéſque foros flammis, natūmque patrémque
Cum genere extinxem.

EXTINQUIRUM dissipatam rivis extinguere. Liv. lib. 5. dec. 1. { Extingui,
mori. Cicер. de ſen. Extingui hominem ſuo tempore optabile eſt.
Aliquando eſt perfectè diſtinguere. **אֲפֹכִיָּה**. Cicер. in Hortens.
Quam ſi subtraxeris, qui extingues artificem ab incio?

EXTINCTUS, particip. { **רַעַנְהֵבָרְמִשְׁמָרְמְבָרְ** chobeh. **דְּמוֹבִנְמָרְמְבָרְ**. GALL. Eſteint, mort.
ITAL. Eſtinto. GERM. Aufgelöscht/erloschen. HISP. Apagado. ANGL.
Quenched. { Cic. pro Cornel. Balb. Qum duo fulmina nostri impe-
rii ſubitò in Hispania, Cn. & P. Scipiones extinti occidissent. Idem
2. de nat. deor. Refrigerato, & extinto calore occidimus ipſi, & extin-
guimur. Plaut. Asin. ſc. 1. a. 2. Si lucerna extincta ſit. Idem Amph.
Duello extinto maximo, atque interneſatis hostibus. Idem Pſeuſ.
ſc. 2. a. 3. Dii me ſervatum velint, & lenonem extinctum. Cæſ. lib. 1.
de bell. civ. Extincti rumores.

EXTINCTOR, is. { **רַעַנְהֵבָרְמִשְׁמָרְמְבָרְ** mechabbéh. **אֲפֹכִיָּה**, **דְּמוֹבִנְמָרְמְבָרְ**. GALL. Eſteint, mort.
ITAL. Eſtinto. GERM. Aufgelöscht/erloschen. HISP. Apagado. ANGL.
Quenched. { Belli domestici extintor. Cic. de Arusp. Extintor
incendii. Idem ad Pilonem, **דְּמוֹבִנְמָרְמְבָרְ**. Extintor patriæ.
Idem Sylla, id eſt, eversor & deſtructō.

EXTINCTION, nis. { **רַעַנְהֵבָרְמִשְׁמָרְמְבָרְ** abadhón. **אֲפֹכִיָּה**, **דְּמוֹבִנְמָרְמְבָרְ**. GALL. Eſteinte, ex-
tinction. ITAL. Eſtintione. GERM. Aufgelöſung. HISP. Apagamien-
to. ANGL. Aruenching a putting out. { Cic. 2. Tusc. Nam ſi ſupre-
muſ ille dies non extinctionem, ſed commutationem affert loci, quid
optabilius?

EXTINCTUS, us, ui, verbale, idem quod Extinctio. Plin. lib. 7. cap. 7. Mi-
feret atque etiam pudet aſtimantem quam ſit frivola animalium ſu-
perbiſſimi origo, quum plerunque abortus cauſa fiat odor à lucernar-
um extinctu.

EXTIRPO, propriè eſt unà cum ſirpe evello, extraho, eradico. { **רַעַנְהֵבָרְמִשְׁמָרְמְבָרְ** nathák, **וַתְּנַחַתְּנָהָרָךְ**, **וַתְּנַחַתְּנָהָרָךְ**. GALL. Arra-
cher les racines, déraciner. ITAL. Stirpare, ſuellere. GERM. Ausreuten/
auſſwurzeln. HISP. Arrancar de raiz. ANGL. To pluck up by the
rootes. { Colum. lib. 1. cap. 2. Et extirpandis radicibus. Mart. lib. 6.
Extirpare pilos corporis.

Per translationem accipitur pro funditus extinguo. Cic. de Amic.
Quanobrem ſi cadi in ſapientem animi dolor (qui profecto cadi,
niſi ex ejus animo humanitatem extirpatam arbitremur) quæ cauſa
eſt, ut amicitiam funditus tollamus è vita? Extirpare perturbationes.
Cic. 4. Tusc. Extirpare & funditus tollere vitia. Idem de Fato.

EXTIRPATIO, nis: Eradicatio. { **רַעַנְהֵבָרְמִשְׁמָרְמְבָרְ** massach. **אֲפֹכִיָּה**. GALL. Déraci-
nement, arrachement jusques ès racines. ITAL. Diradicatione. GERM.
Aussrentung. HISP. Arrancamiento hasta a la raiz. ANGL. A pluck-
ing up by the rootes. { Col. lib. 2. cap. 2. Filicis frequens extirpa-
tio vel aratro fieri potest.

EXTISPICUS, diſti ſun haruspices, qui extis inspectis futura prædicunt.
אֲפֹכִיָּה, וְנוּנָהָרָךְ. Varro Sarrano, apud Nonium cap. 1. Sub-
ſilio, & hostias extispici disputanti relinquio. Cic. 2. de Divin. Arti-
ficiosa divinationis illa ferè genera ponebas extispicum, corūmque
qui fulguribus oſtentisque prædicerent.

EXTISPICUM, & EXTISPICINA: Iſpa extorum inspectio, quæ alio nomi-
ne haruspicium dicitur, vel haruspicina, **אֲפֹכִיָּה, וְנוּנָהָרָךְ**. Accius in
Medea, Principio extispicum ex prodigiis congruens ars te arguit.
Sueton. in Neron. cap. 56. Attendit & extispicio, nec unquam li-
tavit.

EXTO, as, extiti, ſupinum extitum, & nonnunquam extatum: unde par-

ticipium extaturus, vel extiturus; Emineo, ſuperum, appareo, con-
ſto, ſum. { **רַעַנְהֵבָרְמִשְׁמָרְמְבָרְ** haſáb, נִירָאָה nireah. **אֲפֹכִיָּה**, אֲפֹכִיָּה. GALL.
Apparo istre hors, ſe monſtrer, eſtre encore, ſuſſiter. It AL. Stare, ſo-
prafare, eſſere eminentē. GERM. ſürgehn/ überig ſein / vorhanden ſein.
HISP. Eſtar en cima de otra coſa. ANGL. To be apparant, to be be-
higher, to remaine. { Virg. 3. Georg.

Torment mole nova, & ſummis vix corniōbus extant.

Colum. lib. 5. cap. 10. Fafciculos ſarmenrorum brachii crallitudinis
demittito, ita ut ſupra terram paululum extent. { Extare etiam di-
citur id quod nondum intercidit. Unde opus extare dicitur, quod
non deperit. Cicero. ad Metel. Jam illud ſenatus consultum, quod
illo die factum eſt, ea præſcriptione eſt, ut dum id extabit, officium
meum in te obſcurum eſſe non poſſit. Idem, Quæ (ut ſciſ) extit
oratio. Ovid. Eleg. 6. lib. 1. Trift.

Quæ (carmina) quoniam non ſunt penitus ſublata, ſed extant.

Idem Eleg. 3. lib. 4. Trift.

Vester ab intacta circulus extet humo.

Idem lib. 4. Fast.

— testes Leſtrigones extant.

Septiſſimè præterea Extare accipitur loco verbi ſubstantivi Eſt.
Cicer. ad Brutum, Quales tibi ſaſe ſcripsi, Consules extiterunt.
Idem pro Archia, Ego multos homines excellenti animo, ac virtute
fuifſe, & ſine doctrina naturæ iſpui habitu propè divino, per ſe-
ipſos & moderatos & graves extiſſe fateor. Extans, antis. Sueton.
in Ner. cap. 49. In ea voce defecit, extantibus rigentibusque oculis,
&c. (id eſt, coniuentibus, in morte.)

Extatūrū, particiſum. Plin. lib. 17. cap. 22. Extatura etiamnum du-
bus geminis.

Extantia. **אֲפֹכִיָּה, וְנוּנָהָרָךְ**. Col. lib. 5. cap. 5. Iſpa capita ſine uilla extan-
tia, neque aratro, neque bubus obnoxia ſunt.

Extogatus, non amplius rogatus. Cafaub.

EXTOLLO, is, tuli, elatum: In altum elevo, educo, effero. { **אֲפֹכִיָּה, וְנוּנָהָרָךְ**
herim. **אֲפֹכִיָּה**. GALL. Elever, haſſer, löuer. ITAL. Inalzare,
accrescere. GERM. Erheben / in die höhe auſſheben. HISP. Enſalzar.
ANGL. To advance, to praise highly, to lift upon high. { Plaut. in
Amph. Devolant angues jubati deorsum in impluvium duo maxi-
mi: continuo extollunt ambo capita. Idem Moſtell. ſc. 3. a. 1. Ehol.
Mavis falſo vituperari, quam vero extolli? (id eſt, laudari) bis. ſenec.
cap. 16. al. 35. de conf. ad Polyb. Studia optimam felicitatem ex-
tollunt, & minuant calamitatem. Plaut Moſt. ſc. 2. a. 1. Parentes fu-
damentum ſubſtruunt libertorum: extruunt (ut aedes,) parant, &c.
Per translationem accipitur pro exaggerate, amplificare. Saluſ.
Iugurth. Ita eorum qui ea fecere, virtus tanta habetur, quantum ea
verbis potuere extollere præclara ingenia. Apud antiquos etiam le-
tum eſt pro Differre. Cacilius Plotio, Ito intrò, atque illæ auſt:
tamen hodie extollet nuptias.

EXTOR QUO, es, torſi, tum. Eſt tormentis, vel alia quavis vi aliquid
aufero, eripo, { **אֲפֹכִיָּה, וְנוּנָהָרָךְ**. GALL. Oſter par force,
tirer & avoir par force. ITAL. Rapire per forza. GERM. Mit
gewalt herauſ ſringen/ abtragen. HISP. Sacar atormentando. ANGL.
To reſet or takareay by force, to conſtreine, to confeſſe. { Unde ex-
torquere veritatem, eſt adhibitis tormentis veram confeſſionem ex-
primere. Donatus, Torquemus homines, extorquemus veritatem.
Velleius, Extorquere confeſſionem parendi (à viſtis.) Idem, Extor-
ſerat ei legiones. Et Sueton. in Auguſt. Extorquere poſſeſſoribus
domos. Ad hunc etiam modum dicimus extorquere errorem ex ani-
mo, extorquere regnum, vel pecuniam. Cicero. in Cat. Nec mihi
hunc errorem, dum vivo, extorqueri volo. Liv. lib. 2. Neque am-
biguitur quin Brutus, qui tantum gloriae ſuperbo exacto rege meruit,
peſſimo publico id facturus fuerit, ſi libertatis immaturæ cupidine,
priorum regum alicui regnum extorſiſſet. Extorquere pro Lux-
re. ſenec. epift. 18. Fregit aliquis crus, aut extorſit articulum: non
navem conſecdit, ſed medicum advo-
cat, ut fracta pars jungatur,
ut luxata in locum reponatur. Sic, Extorſiſſe talum dicimus. { Gal.
L'avoř demis, l'avoř deboëté. } ſenec. epift. 34. Cæſar dicit, in-
torquere.

EXTORTUS, particiſum. { **אֲפֹכִיָּה, וְנוּנָהָרָךְ**. GALL. Oſte par force, de violence
arraché, tiré, ravi. ITAL. Tolto à forza. GERM. Mit gewalt genom-
men. HISP. Sacado por fuerza. ANGL. Conſtreined by tormentis,
wraſted by violence. { Cic. pro Milone, Extorta eſt conſtentis ſcia
de manibus. Extortus pro Excruciato. ſenec. epift. 67. His oppo-
ne ferro transſoſſos, aut exanimatos ſerpentum mortu, aut fractos
ruina, aut per longam nervorum contractionem extortos minuta-
tim. Juvenal. Sat. 8.

— Prauam extortamque puellam.

EXTORTOR, is. { **אֲפֹכִיָּה**. GALL. Qui oſte par force. ITAL. Chi toglie à for-
za. GERM. Ein abtringen/ der mit gewalt etwas aus einem bringt/ oda-
ſunſt nimpt. HISP. El que ſaca algo por tormento. ANGL. He that
conſtraineth by tormentis, or taketh by force. { Qui vi rapit, & aufet,
Ter. Phorm. Bogorum extortor, legum contemptor.

EXTERRIS, is, qui eſt extra terram, id eſt patriam, exul. { **אֲפֹכִיָּה, וְנוּנָהָרָךְ**
tſohéh. **אֲפֹכִיָּה, וְנוּנָהָרָךְ**. GALL. Banni, hors du pays. ITAL.
Seacciato della ſua patria, fuor' uſcito. GERM. Ein vertriebner eines
landis/ ein bandit. HISP. Desſerrado, fuera de ſu tierra. ANGL. An
our laſſo he that is banished. { Cic. 4. Verr. Hinc centum patres fa-
miliaſ extortiſſos profugerunt. Gell. Exul, extortiſſoſt. ſenec. epift. 67. His oppo-
ne ferro transſoſſos, aut exanimatos ſerpentum mortu, aut fractos
ruina, aut per longam nervorum contractionem extortos minuta-
tim. Juvenal. Sat. 8.

Extra, ab ex, hinc exterius, externus. Præpoſitio ſeparata ſerviens caſui
accuſatiuo. { **אֲפֹכִיָּה, וְנוּנָהָרָךְ**. **אֲפֹכִיָּה**, cui contraria eſt Intra. **אֲפֹכִיָּה**.
GALL. Hors. ITAL. Fuori. GERM. Außerhalb/ draußen. HISP. Deſu-
ra. ANGL. without, forth. { Cic. 2. de finib. Et in corpore, & extra eſſe
quædam bona. Idem de Univers. Sic in omni mundo partes omnes
collocatae ſunt, ut nulla pars hujusce generis excederet extra. Idem
1. Offic. Cavendum autem, præſertim ſi ip

Inde Ianios arecessam. Plaut. Pseud. sc. 3. a. 1. & sc. 2. a. 2. & Milit. sc. 4. a. 2. Extra portram, &c. Item Menach. sc. 2. a. 1. Quid ego? Extra numerum es mihi. Idem Anl. sc. 5. a. 4. Declinavi me paululum extra viam. Idem Capt. prolog. Foris extra scenam sicut prælia. Ibidem sc. 1. a. 1. Extra portam ire. ¶ Extra, pro Praeter, exceptionis gratia elegantissime ponitur. Idem Amph. Ut mihi extra unum te, mortalis nemo corpore contigit, qui me impudicam faceret. Idem Milit. sc. 2. a. 2. Edieo quemque videritis, extra unum Palestriionem, deturbatore in via. Mox, Sed me exceptit. Terent. Phorm. Neque cognatus, extra unam aniculam, quisquam aderat. ¶ Extra iocum, dicebant antiqui, quum quid setio, non ioco dicere sese velle significabant. Cicer. Trebatio. Sed mehercule extra iocum homo bellus es. ¶ Extra quam, pro nisi, in exceptionibus concipiendis ponebatur. Idem 2. de Invent. Agit is, cui manus praecisa est, injuriarum: postulat is, quicum agitur, à Prætore exceptionem, extra quam in reum capitum præjudicium sit. Ubi, Si, particula deesse videtur. Extra quam sis, ut Ulpianus in l. 1. §. Labeo scribit, ff. de flumin. Sed ita excependum ait extra quam si quid ita factum sit, ut de lege fieri licuit. Hæc Bud. Liv. 3. decad. lib. 4. Campanos omnes, Attellanos, Galatinos, Sabatinos, extra quam qui eorum aut ipsi, aut patentes eorum apud hostes essent, liberos esse jusserunt. ¶ Ab extra deducuntur extet, exterus, extraneus, extrarius, extrinsecus, extorsum, & nō ἔξω, extremus, extimus, & Extrare verbum obsoletum, quo antiqui urebantur, pro Egredi: de quibus mox.

Extrabunt, exhibunt. Afran.

Extrabundus, extra focium, & Sacra menta. ¶

Extraclusus ager dicebatur, qui intra finitima linea & centurias interlacebat: ideoque extraclusus, quia ultra limites finitima linea clauderetur, & extraclusa loca sunt æquæ juris subcessivorum, ultra limites, & ultra finitimi lineam. Quod genus agitorum si Reipubl. populi Romani, aut ipsius coloniæ, cuius fine circundatur, sive peregrinæ urbi, aut locis sacris, aut religiosis, æquæ ad populum Romanum pertinentibus datum non est, jure subcessivorum in ejus, qui assignare potuerit, remanet potestate. Ex Frontino de agrorum qualitate.

Extraculus, foras versus. Gloss. Isid.

Extracautus, idem ibid.

Extrafilatus, exerto humero (quasi extra filum manus extens. Pap.)

Extro, as. Vide infra.

EXTRÄHO, is, extraxi, extractum, extrahere: Extra trahere, elicere. { יָצַא maschach, יָצַא dalâb, יָצַא gâch. יָצַא. GALL. Tirer hors. ITAL. Trar fuori. GERM. Ausszählen. HISP. Sacar à fuera. ANGL. To draw out. ¶ ut, Extrahere serpentes cantu: extrahere venena corporis, apud Plinium. Cicer. pro Cluent. Extrahitur domo Oppianicus à Manilio. Livius lib. 6. bell. Punic. Ni venirent in Senatum circa domos eorum ituros se, & in publicum omnes vi extracturos esse. ¶ Extrahere diem, est diem consumere, quod & eximere diem dicimus. Cœl. lib. 1. bell. civil. Catone verò acerrimè repugnante, & pristina consuetudine dicendi mora dies extrahente, ut sui ratio absentis haberetur, &c. Et paulò post, Sic triduum disputationibus, excusationib[us]que extrahitur. Livius lib. 7. d. 4. Extrahere tempus. Suet. in Tib. cap. 37. Extrahere aliquem, pro evocare è regno. Et Senec. cap. 3. de tranquill. Qui candidatos extrahit. ¶ Extrahere judicium, producere est, protogate, proferre. Paulus lib. 10. D. ad exhibend. Si optione intra certum tempus data judicium id in tempus extrahum est, quo frustra exhibetur, &c. ¶ Extrahere aliquem, pro inducere, & vehementer solicitare ut aliquid faciat. Liv. lib. 2. bell. Pun. Vulgus etiam extrahere ad Consulatum nitebatur. ¶ Extrahere se ex aliquo negotio. Terent. Phorm. sc. 4. a. 1. Ita nunc imparatum subito tanta te impudente mala, que neque uti devitem scio, neque quo modo me inde extaham. ¶ Extrahere scelus aliquod in lucem ex occultis tenetris, id est, prodere, & manifestare. Liv. 9. bell. Maced. Omnia diis propitiis, volentibusque ea faciemus, qui quia suum nomen sceleribus, libidinibusque contaminari indignè ferebant, ex occultis ea tenebris in lucem extraxerunt. Senec. cap. ult. de tranq. Extahendus animus in libertatem.

Extractus, participium: Productus, prorogatus. { יָצַא nimschach. ἀποληύσεις, ἀποληύσεις. GALL. Tiré hors, différer, prolongé. ITAL. Tirato fuori, differito, prolongato. GERM. Aussgezogen. HISP. Sacado à fuera, dilatado en tiempo, alongado. ANGL. Drawen out, differred. } Cic. Qu. fr. lib. 2. Sed per obrectatores Lentuli res calumnia extracta est.

Extractiorius, a, um: ἀπόληγε. Plin. lib. 24. cap. II. Vulgaris arundo extractioriam vim habet: hoc est, vacuatoriam & eductoriam.

Extramuranus, qui opponitur Intramurano. Lampid. in Heliogab. Jussitat & lenonem P.R. unius anni meterricibus, lenonibus exectis intramuranis dati, & extramuranis alia.

Extrāordīnāriūs, a, um: quod extra ordinem sit. { יָצְאֵל, מִצְאֵר. GALL. Extraordinaire, hors la façon accoustumée. ITAL. Straordinario. GERM. Ausser der ordnung oder gewohnheit. HISP. Cosa fuera de orden. ANGL. Extraordinaire, besyde use and custome. } Brutus Cic. Quare cum & facilitatem & providentiam laudabo tuam, quum exploratum habere cœpero, Casalem honoribus, quos acceperit, extraordinariis fore contentum. Idem 7. Verr. Ut omnia semper quæ jucunda videntur esse, non modò his extraordinariis cupiditatibus, sed etiam ipsi naturæ ac necessitati denegarem. Sic apud eundem, Præsidium extraordinarium, potestas extraordinaria, reus extraordinarius, milites extraordinarii, ἐπίλεκτοι. Vide Livium. Velleius, Extraordinaria Imperia Pompeii. Extraordinaria bella. Suet. in Tib. cap. 30. Extraordinarium munus. Livius lib. 7. dec. 4. Extraordinarium Imperium. Suet. in Cas. cap. 11.

EXTRÄIŪS, a, um: Alienus, aut alienigena, hoc est, qui ex ea, in qua agimus, civitate oriundus non est, aut etiam qui ex nostra familia non est. { יָצְאֵל nochri, יָצְאֵל nochâr, מִצְאֵר. GALL. Estranger, de dehors. ITAL. Straniere, alieno, forastiere. GERM. Ausländer. HISP. Cosa estranya y de fuera. ANGL. X Strange, foreyne. } Pomponius, Piæterea minabatur si extrario nupsisset, nihil se filii ejus ex paternis corum bonis testamento relieturum. Quintil. Declam. 325. Ha-

redem scriptis extrarium. ¶ Canis extrarius, pro non domestico, apud Sueton. in Vespas. Extraria lux. Lucret. lib. 4. τὸ ἔξω φῶς. Atque ut penitus hujus nominis vis intelligatur, idem est quod exterus, externus, & extraneus, sive alienus; hæc enim omnia unum ferè idemque significant: quanquam Corn. Fronto originem magis quam authorum consuetudinem sequutus hæc ita distinguit: Extraneus, inquit, est qui extra eandem januam est. Extrarius, qui extra eandem aream est. Exterus, & externus, qui extra illam terram alterius cuiusdam gentis est. Alienus autem nullo loco, sed re differt. Extrarum, dicitur quicquid est extra rem, de qua agitur. Quint. lib. 7. cap. 2. Quum in personam certain transfertur acculatio, aut in extrarium, &c.

EXTRÄNÆUS. Alienus, nullo propinquitatis gradu conjunctus: quasi exterraneus. { יָצְאֵל נֶכֶר, בְּכָרְנָה, נֶחָרָה. אֲוֹרְתָּא, אֲוֹרְתָּה. GALL. Estranger. ITAL. Straniere, alieno, forastiere. GERM. Ausländer. trembder. HISP. Estrangero, forastero. ANGL. X Stranger, of an other countrey. } Unde extraneus hæres, apud Sueton. in Claudio Casaræ cap. 4. Nec dubium est quid posthæc Augustus constituerit, & reliquerit eum nullo præter auguralis sacerdotii honore impertitum: ac ne hæredem quidem, nisi inter tertios, ac penè extrancos, ex parte sexta nuncupari. ¶ Extraneus, & Domesticus, contraria. Cic. ante quam iret in exil. Pax & concordia extraneis, gignotur, quum jam domesticis non insidet, sed publicè providenti eripiatur. ¶ bona extranea, id est, externa, neque animæ, neque corpori propria, quæ & bona fortuna dicuntur. Author ad Heren. lib. 4. Hoc pacto non inordinate poterimus & in laudando, & in laudando, aut in corpore, aut in animo, aut in extraneis.

EXTÉRÖT, comparativum, sicut ab Infernus, inferior, infimus. { יָצְאֵל חִטְסִין. אֲוֹרְתָּא חִטְסִין. GALL. Qui est plus dehors, extérieur. ITAL. Più di fuori, esteriore. GERM. Der ausserthalb ist. HISP. Mas adefuera. ANGL. That is further out. } Cicet. de Vniuers. Atque ita quum alterum esset exteriorem amplexus orbem, &c. Plaut. Milit. sc. 2. a. 2. Exterior sis (i. claude mihi latus lævum.) Idem Menach. Exterior sis, observato modo. ¶ Comes exterior, id est, inferiore indigniore que loco incedens. Horat. 2. Serm.

Extravagantes, sunt aliquot sanctiones Principium, ita dictæ quodd extra librorum juris civilis contextum frequentate sunt. Lex. J.C.

EXTREMUS, a, um: Ultimus, postremus. { יָצְאֵל אֲחָרְתָּן. אֲחָרְתָּה. אֲמָגָן. GALL. Tout le dernier. ITAL. & HISP. Extremo, ultimo. GERM. Der letzte, hindern. ANGL. The furthest, the last. } Cicet. de Amic. Cujus disputationis fuit extremum ferè de immortalitate animorum. Virg. 10. Eclog.

Extremum hunc Arethusa mihi concede laborem.

— Extremum missus in orbem.

Ovid. Eleg. 9. lib. 4. Triſt.

Sape per extremas profugus pater exulat oris.

Idem Eleg. ult. lib. 3. Triſt. Gratum extremum sermonem oris haurire. Senec. cap. 3. de conf. ad Marc. Tibull. lib. 4.

Quæ maris extremis tellus includitur unda.

¶ Extremo ejus anni. Liv. lib. 5. dec. 1. Et, Extremo hiemis. ibid. Idem 9. dec. 4. ¶ Extremi ingenii homo. Idem 2. bell. Pun. Extremi homines, id est, infimi, humili. Idem 6. bell. Pun. ¶ Extremum jus retinere. Cœl. lib. 1. bell. civ. ¶ Extrema metuentes (i. mortem.) Suet. in Calig. cap. 54. Item, Extremis suis rebus frustà requirere. Idem in Neron. cap. 6. ¶ Ponitut nonnunquam pro perditissimo ac nequissimo, quasi à consortio humanitatis remoto. Virg. 4. Æneid.

Illam terra parens, ira irritata deorum

Extremam (ut perhibent) Cœo, Enceladobque sororem

Progenuit:

hoc est, pessimam. Senec. In hoc summa bonitas, in illo extrema malitia, id est, maxima, & ultra quam nulla sit malitia major. Quod non sine ratione esse viderut, quandoquidem Medici affirmant, deteriores cæteris esse, qui ultimi nascuntur. Apul. lib. 3. Fateor, Quirites, extremos latrones fugare atque proterere aggressus sum. ¶ Extremum etiam aliquando initium alicujus rei significat. Plaut. Ab extremo narrare incipiam, hoc est, à principio. ¶ Ad extremum, pro In extrema parte. Liv. lib. 1. decad. Missile telum hastili oblongo, & cætera tereti, præterquam ad extremum, unde ferrum extabat. ¶ Extremus dies, vide Dies. ¶ In extremo situs, i. in summa rerum inopia constitutus. Salust. Ubi intelligit omnes suas fortunas in extremitate, in Ingurth. 70.

EXTIMUS, i. ¶ citimus. { יָצְאֵל עֲזָרָה. GALL. Tout le dernier, & le plus reculé ou éloigné de tous. ITAL. Più ultimo, più indietro. GERM. Der äußerste/fernste/ weiteste. HISP. Ultima, o cabera. ANGL. The last of all, the furthest. } Plin. lib. 2. cap. 78. Idem imperia quæ nunquam extensis gentibus fuerint. Extimum promontorium, apud eundem lib. 6. cap. 28. Gell. cap. 10. lib. 3. Extimum axem tangere. Cicet. in Som. Scip. Orbis, vel potius globus celestis extimus, qui reliquos omnes complectitur. Varro. Via extima.

Extrémò, adverbium. { יָצְאֵל בְּאַחֲרָה. GALL. Au dernier, & le plus reculé ou éloigné de tous. ITAL. & HISP. Ultimamente, finalmente. GERM. Letzlich zum hindersten. ANGL. Last of all. } Cic. ad Attic. lib. 12. Quod enim scribis extrémò, vide ne is ipse locus sit, cajus causa, &c.

Extremum, idem quod extrémò. Ovid. Eleg. 3. lib. 1. Triſt.

Alloquor extremum mæſtos abiturus amicos.

¶ Extremiūs, magis extremum. ¶

EXTREMITAS, atis, est id quod in quaere re extremitum est, ora. { יָצְאֵל קָטְהָה. GALL. La fin, le bout, le bord, le coin, l'extremité. ITAL. La fine, l'estremo, l'ultimo di qualche cosa. GERM. Das end vnd eüsserste rheil eines yeden ding. HISP. El fin y cabo de alguna cosa. ANGL. The extremities, end or bordeur. } ut, Extremitas lintezi, sudarii, stropholi, mappæ, sudarioli. { GALL. Le coing d'un drap ou linceul, d'un mouchoir, d'une nappe, d'une serviette. } D. Erasmus Rotet. in interpretatione cap. 10. Actor. v. 11. Et videt (Petrus) cœlum apertum, ac descendens ad se vas quoddam, velut linteum magnum, quatuor extremitibus alligatum. { GALL. Comme un grand linceul lié par les quatres coins. } Extremitas circuli,

circuli. Plin. lib. 2. cap. 17. Cœli extremitas. Cic. de Universit. Idem 2. de finibus. Hæc non erunt ejus, qui innumerabiles mundos, infinitasque regiones, quarum nulla est oria, nulla extremitas, mente peragravissim. Quintil. Inter has extremitates (grandis vocis & exiguae) medie sunt species. ¶ Extremitas, in agro ita definitur ab Aggeno: Extremitas finitima linea est, quæ intervenit aut per iter publicum, quod transcedi non potest, secundum legem colonicam: quia omnis limes itineri publico servire debet: aut per limites, five terminos, aliisque signa quibus territoria finiuntur: aut ubi insoluta loca remanserunt: hæc autem sunt loca quæ insoluta dicuntur, quæ aut in saxosis, aut sterilibus locis sunt, aut in paludibus, ubi nulla potuit exerceri cultura: quia dum non esset quod excoli potuerit, nullis necesse fuit limitum regulis obligari. Ex Aggeno de limitibus.

¶ Extreus, abortivus. Pap. ||

Extrinscens, adverbium: Externè, foris, aliunde, ab vel in exteriori parte. Respondet questioni Unde, & Ubi. { γένος μικρός. ἔξω. GALL. D'ailleurs, d'autre part, de dehors. ITAL. Di fuori. GERM. Ausserhalb, von aussen. HISP. De fuera à hacia fuera. ANGL. On the other side, outwardly, frome without. } Cic. 1. de Orat. Adhibita est igitur quædam extrinscens ex alio genere quodam. Varr. lib. 2. de re rust. cap. 41. Ut non denudes medullam, ne extrinscens imbre noceant. Cicer. 4. Acad. Irrumpunt extrinscens in animos nostros per corpus imagines, nobis dormientibus. Senec. cap. 10. de tranq. Extrinscens diversas facies habentia introrsus vana.

Extro, as: verbum obsoletum est, quo antiqui utebantur pro exeo, Η Intro. { εἰσιν. GALL. Sortir. ITAL. Uscire. GERM. Ausgehn. HISP. Salir à fuera. ANGL. To go forth. } Aftanius apud Nonium. Simul limen intrabo, illi extrabunt illico.

Extrōsum. Versus exteriorem partem. { γένος βαχυτάχ. εἰς τὰ ἔξω. GALL. Vers le dehors. ITAL. Verso la parte di fuori. GERM. Auswärts. HISP. Hacia fuera. ANGL. Towardes the outward part. } Sicut Introrsum, versus interiore.

Extrīco, as: Verbum est à tricis deductum. Explico, expedio, libero. { καίνειν, απολύτατον. GALL. Desempeñar, démeler, développer. ITAL. Distrigare, disviluppare. GERM. Entwickeln, aufklören. HISP. Desembolvar, à desenredar. ANGL. To unfetter, to ridd. } Sunt autem tricæ capilli, vel aliæ quævis res tenues, quæ gallinarum pedibus nonnunquam adhærent, earumque gressum impediunt: quamvis etiam pro quibusvis rebus minutissimis accipiantur. Plaut. in Epid. Aliqua ope exsoluam, extricabor aliqua. ¶ Extricate locum aliquem, pro Purgare, & mundare. Col. lib. 4. Sylvestris ager præcipue est eligendus, qui etiæ frutetis, aut arboribus obsecus est, facile exticatur.

Extricabile, à quo quis se facile potest extricare, hoc est, eximere, vel expedire. { ANGL. Of the which any may ridde him self. } Cujus contrarium est Inextricable, ex quo se quis extricare non queat. Plin. lib. 36. cap. 16. Intus labyrinthum inextricabile, quò si quis improperet sine gloriæ lini, exitum invenire nequeat.

Extrīdūs, idem est quod exalbidus. Gell. lib. 19. cap. 1. Atque ibi hominem conspicimus impavidum, & extrilidum, ploratus quidem nullus, sicut cæteri omnes, nec ulla ejusmodi voces crient: sed coloris vultus turbatione non multum à cæteris differentem.

Extrīngō, is, inxi, iustum: Stringo, { στρίγειν. GALL. Estreindre. ITAL. Stringere. GERM. Zusammen tricken. HISP. Apretar. ANGL. To straine, to wring. } Cic. 6. Acad. Deinde quum paulum digitos extrinxerat, assensus hujusmodi. Quo in loco ex vetustis exemplariis legitur contraxerat, non autem extrinxerat.

Extrīnsēcūs, Extro, Extrotsum: vide Extra.

¶ Extro, exeo, ab extra. Afran.

Extronius, extroneus, extremus. Gloss. Isid.

Extrorsum, versus exteriore partem.

Extructio, exornatio, expictio. Tertull. ||

Extrudo, is: Extratudo, per vim expello. { πορεύεσθαι καὶ ἀποβάλλειν. GALL. Pousser hors, chasser. ITAL. Cacciare fuori. GERM. Aufstrukken, ausschissen. HISP. Echar fuera forcejando. ANGL. To thrust or drive out violently. } Plaut. Casin. Illæ autem senem incœnem extrudere cupiunt ex ædibus, ut ipsæ solæ ventres distendant suos. Terent. in Hecyr. Eò amantem invitum Pamphilum extrudit. Plaut. Aulul. prolog. Anum foras extrudit, ne sit confusa. Ibid. sc. 1. a. 1. Nam qua nunc me causa extrusisti ex his ædibus? Accipitur nonnunquam pro Vendere, vel alienare. Horat. 2. Epist.

Laudat venales qui vult extrudere merces.

Galli dicunt, qui s'en veut défaire, débarasser. ¶ Extrudere tabellarios, pro Accelerare ad iter. Cicer. ad Brut. Ego autem quum ad me de Ciceronis abs te discessu scripsisses, statim extrusi tabellarios, literasque ad Ciceronem, Idem Terentia lib. 14. Pollicem, si adhuc non est profectus, quamprimum fac extrudas.

¶ Extruncis, arbor truncata. Gl. Isid. ||

Extruo, is: Aedifico, construo. { בָּנַה banah. ναζηνεύειν. GALL. Faire, éllever un monceau de quelque chose, edifier. ITAL. Edificare, fabricare. GERM. Aufbauen. HISP. Edificar, à componer. ANGL. To buil up. } Cæs. 3. bellum Gall. Omnem eam materiam quæ erat cæsa, convertam ad hostem collocabat, & pro vallo ad utrumque latus extruebat. Extruire ædificium in alieno, apud Ciceronem pro Mil. Extruire stramenta in acervum, apud Colum. lib. 6. cap. 3. Extruire mensas epulis, & poculis. Cic. 1. Tuse. Plaut. Men. sc. 1. a. 1. Cereales ecenas dat, ita mensas extruit. Idem Pseud. sc. 2. a. 1. Tu argentum eluto atque extruito. Ovid. Eleg. 3. lib. 1. Trist.

Contigit extructos ore tremente focos.

Extructus, participium. { בְּנִי bannui. ναζηνεύειν. GALL. Edifié, basti. ITAL. Edificato. GERM. Aufgebauen, zugründen. HISP. Edificado. ANGL. Bulded up. } Cicer. in Pisonem, Extructa mensa conchyliis, aut piscibus, sed multa carne subrancida.

Extructissimus, superlat. Apul. de Deo Socratis, Villæ extructissimæ. Extructio, nis. { בְּנִי binjan. מְבֻנֶּה mibneh. οἰκοδομία, οἰκοδύνη. GALL. Bastiment, entâssemement. ITAL. Edificio. GERM. Aufbauung. HISP. Aquella obra de edificar. ANGL. Building up. } Cic. 14. Philip.

Eaque extreunctione qua sit ad memoriam æternitatis.

Extubero, as: Intumesco, excresco. { תְּבֻצֵּה tsat ah. ικεδίως, ω, ικεδίως. GALL. S'enfler, à éllever en façon de vessie. ITAL. Confiare, enfiare. GERM. Ein knollen herfür gewünnen, aufgeschwollen, aufblähen oder sich erheben wie ein beulen. HISP. Hincharse. ANGL. To swell, to rise up lik a botche. } Plin. lib. 25. cap. 13. Neque in omnibus tertiis est, radice foliosa, ex qua media veluti extuberat. Item lib. 37. Cavæ aut extuberantes videntur viliores aequalibus: loquitur de gemmis. ¶ Nonnunquam etiam activè ponitur pro tuberibus aequali aliquid reddere. Senec. lib. 6. nat. quæst. Defert montes, subigit plana, valles extuberat, novas in profundo insulas erigit.

Extubratiō. Tumor. { תְּבֻצֵּה seéth. ικεδίως, ικεδίως. GALL. Elevation, ou enflure en façon de bosse, ou de vessie. ITAL. Confiatura, enfatura. GERM. Aufgeschwällung, aufsborzung. HISP. Hincharzen. ANGL. A swelling lik a botch. } Plin. lib. 31. cap. 9. Luxatis imponit cum farina & melle, item extuberationibus, hoc est, per corpus enascentibus.

¶ Extulo veteres in præsenti dicebant: unde extuli. Vide Tulo. || EXTŪMā, & extumesco. Tumesco, in tumorem redigor. { תְּבֻצֵּה tsat ah. ικεδίως. GALL. S'enfler. ITAL. Confiare. GERM. Geschwollen, aufblasen werden. HISP. Hincharse. ANGL. To swell. } Plin. lib. 37. cap. 5. Democritus in hoc genere posuit Armenios, & Persicos illos extumescentes pinguer.

Extrūmidus, a, um. { צְבָה tsabéh. ειδωλίος, ειδημετώδης. GALL. Enfli. ITAL. Confiato, infiato. GERM. Aufgeblasen, buchstädtig. HISP. Hincharado. ANGL. Swelled. } Varr. 2. de re rustic. cap. 51. Hanc esse modicam pro magnitudine segetis potissimum rotundam, & medianam paulò extumidam.

¶ Extunc, ex illa hora. ||

EXTŪNDō, is, tudi, tusum. Vi, vel blanditiis aliquid extorquo. { άνθάσαι, έκβασαι. GALL. Faire sortir quelque chose à force de coup, obtenir par force ou par amour. ITAL. Cacciar per forza à vero per prieghi. GERM. Aufstoßen, aufsporden mit müh herfürbringen. HISP. Empuxar por fuerça à por amor. ANGL. To beate out, to finde out with labourand paine. } Suet. Nec ut appeteret, compelli, nisi matre potuit: ea demum extudit magis convitio, quam precibus. Plaut. Most. sc. 3. a. 1. Eundem animum gratum mihi esse oportet, ut impetravi, atque olim fui. Senec. cap. 18. al. 37. de cons. ad Polyb. Extudisset illis fortuna sapientiam (alias excusisset.) ¶ Extundete, studiosè facere. Virg. 8. Æneid.

Lanigerosque apices, & lapsa ancilia cælo

Extuderat.

Idem 1. Georg.

Vt variis usus meditando extunderet artes.

Ita enim legit Nonius, licet ibi nonnulli legant excuderet.

Extrūbo, as: Eloci, dejicio, extra turbo, expello, disjicio, vi ejicio. { תְּבֻצֵּה hippil, תְּבֻצֵּה hischpil, ταραβήγη. GALL. Oster de violence quelqu'un de sa place. ITAL. Seacciare, precipitare, disturbare. GERM. Hinauss stürmen, ungestümlich hinauss stossen. HISP. Arrojar à echar confundiendo. ANGL. To put out or frome by violence. } Cic. pro Cluent. Lectum illum geniale, quem biennio ante filia suæ nubenti straverat, in eadem domo sibi ornati & sterni, expulsa atque exturbata filia, jubet. Plaut. in Cure. Si recte facias Phædrone, auctorites mihi, atque istam exturbes ex animo ægritudinem. Colum. lib. 18. cap. 17. Et in tranquillo consistens piscis, sedibus suis non exturbatur. ¶ Exturbare calculos, pro Ejicere, expellere. Plin. lib. 20. cap. 10. de asparago loquens: Radix quoque plurimorum prædicatione trita, & in vino albo pota, calculos quoque exturbat. Exturbare oculos alicui, pro Exculpere, sive effodere. Plaut. Pænula. Non ego homo trioboli sum, nisi ego illi mastigiae exturbo oculos atque dentes.

Extrubatus, participium. { תְּבֻצֵּה mupghál, תְּבֻצֵּה muschpal. ικεδίως, ικεδίως. GALL. Jetté par force, chassé. ITAL. Spinto à forza. GERM. Aufgestossen oder gerissen. HISP. Arrojado à echado per fuerza. ANGL. Put out by force. } Catull. Argonaut.

Eruit, illa procul radicibus exturbata

Prona cedit.

Extrüssio, is, ire: Tussiendo aliquid ejicio. { έκτριψίας. GALL. Cracher & jettez hors en toussant. ITAL. Tossire, gettar fuori qualche cosa con tosse. GERM. Aufhusten oder toden, aufwischen. HISP. Echar alguna cosa tosiendo, tosir. ANGL. To cough out. } Plin. lib. 35. cap. 15. Purulenta quoque extussientibus prodest, & contra scorpionum iactus. Idem lib. 23. cap. 3. Et radice olea quam tenerimè cotex derasus, in melle crebro gustatu medetur sanguinem rejiciens, & suppurata extussientibus.

Exübero, as. Affluo, abundo: ab adjectivo Uber, quod plenum, secundum, & fertile significat. { תְּבֻצֵּה horhir. ικεδίως. GALL. Abonder, estre abondant & fertile. ITAL. Abundare, soprabundare. GERM. Überflüssig sein voll sein. HISP. Mucho abundar. ANGL. To be wealthie and fertile, to abund. } Col. in Praefat. in Asia Mysiaque densa & glutinosa terra maximè exuberat. Virg. 8. Georg.

— pomisque exuberat arbor.

Suet. in Calig. cap. 40. Vectigalia nova atque inaudita, primùm per publicanos, deinde quia exuberabat, per Centuriones Tribunosque prætorianos exercuit. Aliqui per h. scribunt Exhubero.

Exuberans, antis. Quintilian. Exuberantis hoc est operis.

Exübērāntissimus, Superlativus. Gell. lib. 3. cap. 1. Hunc equum C. Bassus vidisse se Argis refert, haud credibili pulchritudine vigore, ac colore exuberantissimo.

¶ Exubetes, infantes ablactati. Fest. ||

Exuccus, a, um: quod est sine succo. { אֲחַזָּעָק achazak. GALL. Sec, sans suc, sans humeur. ITAL. Secco, senza succo & humore. GERM. One satt oder feuchtigkeit dürr. HISP. Seco, sin humo. ANGL. without sap or humour. } Senec. in Epist. Scis illum infirmi semper & exucci corporis fuisse. Quintil. lib. 12. cap. 10. Unde nunc quoque aridi, & exucci, & exangues. Melius Exsuccus.

Exūdo, as: Veluti per sudorem emitto. { אֲחַדְגָּא achadgā. GALL. Dé-goutter de sueur, rendre sueur. ITAL. Sudar, mandar fuori con sudore.

dore. GERM. Ausschweinen/ auslaufen. HISP. Sudar, et har aliqua cosa sudando. ANGL. To send out licour, to sweat out.} Melius Exsilio. Plin. lib. 24. cap. 9. Est autem trium generum: unum arbor ipsa exudat gummi modo: alterum manat in plaga quam floret. Virgil. lib. 1. Georg.

omne per ignem

Exequitur vitium, atque exudat inutilis humor:
dixit absolute, pro Sudando effluit, novo loquutionis genere: nam ipse humor propriè non dicitur sudare, vel exudare, sed id quod humorem emittit. Col. lib. 12. cap. 48. Quum oliva quicquid habuit amurex exudavit. Eodem modo usus est Persius Satyr. 3.

& agris

Faucibus exudat gravis halitus.

¶ Exudate causas, pro magno labore agere. Horat. 1. Serm. Sat. 10. Livius lib. 4. ab urb. Ingens exudandum præmium. Ibid. lib. 5. Novus exudetur labor.

Exucho, is: Exporto. D. lib. 10. tit. 4. l. 5. Celsus scribit, si quis merces quas exvehendas conduxit, in horreo posuit, cum conductore ad exhibendum agi potest.

Exvtræ: Purgatio quædam domus ex qua mortuus ad sepulturam rebatur, quæ purgatio fiebat per everriatorem, certo genere scopulum adhibito: ab extra verrendo dictæ. Author Festus. dñmcapitæ.

Exverto, is, exverti, exversum, etc: Prævenire, præoccupare. { מְקַדֵּם. ἀποφένειν. GALL. Prevenir, anticiper. ITAL. Prevenire. GERM. Vùkommen. HISP. Ir delante à anticipar. ANGL. To preveine.} Plaut. Paen. I in malam rem. M. I tu, & herus tuus. s. Verum enim qui bene cum norit, citò homo exverti potest.

Exugo, is, xi. Etum, quod & Exugeo, es: Sugendo elicio. { מְמַסֵּב, בָּזִי יָנָאָק. ἀπολάσσω, ἀπυγίω. GALL. Essucer, sucer tout l'humeur. ITAL. Succiare. GERM. Aussaugen. HISP. Chupar à mamar. ANGL. To sucke up or out.} Plaut. in Epid. Jam ego me convertam in hirundinem, atque eorum exugebo sanguinem. Idem in Rud. Ni hunc amittis, exugebo quicquid humoris tibi est. Idem in Paenulo. Jam nunc ego illi egredienti sanguinem exugam procul. Colum. lib. 4. cap. 24. Sed ab uno latere exugitur.

Exuctus, particip. { מְמַסֵּב nimis fēh. ἀπολαθεῖς, ἀπυγυθεῖς. GALL. Tout essucé, sans suc & humeur. ITAL. Senza sugo, sucioato. GERM. Ausglogen. HISP. Chupado del todo, sin zumo. ANGL. All sucked out.} Gell. cap. 8. lib. 20. Exulta ostrea. { GALL. Huius res sans eau, sans humeur.}

Exviciatus, vicariatu perfunctus.

Evito, as: evito, depello. Gloss. Isid. ||

Exul, is: si Nonius Marcel. credimus, dicitur quasi extra solum ejus, quasi solo patro expulsus. Quintil. declamat. 366. { מְמַסֵּב tsobéh, בָּזֶה nadh. Φυγάς, ἀπόλεις. GALL. Banni, envoyé en exil. ITAL. Bandito, esule, fuor uscito. GERM. Ein vertriebner aus seinem vatterland. HISP. Desferrado y fuera de su tierra. ANGL. A banished man.} Cicero. pro Aul. Cecin. Exilium non est supplicium, sed profugium, portusque supplicii. Nam qui volunt poenam aliquam subterfugere, aut calamitatem, solum vertunt: hoc est, sedem & locum mutant. Itaque in nulla nostra lege reperietur, ut apud cæteras civitates, maleficum ullum exilio esse multatum: sed quum omnes vincula, necesse, ignominiasque vitant quæ sunt legibus constituta, confugiunt quasi ad arma in exilium: qui si in civitate legis vim subire vellet, non prius civitatem quam vitam amitterent. Hæc Cic. Solum (inquit Festus) quin significet locum, quis dubitet, quum exules quoque dicantur loco patriæ sua pulsi? Cic. pro domo sua. Hunc tu etiam portentosa pestis, exilem appellare ausus es, quum tantis sceleribus es & factis notatus? Et iterum, Quid enim exul? Ipsum per se nomen calamitatis, non turpitudinis. Apud Jureconsultum, Exules hi propriè sunt, quibus aqua & igni interdictum est: cætera non exilia, sed relegationes sunt. Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Quippe relegatus, non exul dico in illo (edicto.)

Idem Eleg. 3. lib. 5.

Nec exul

Edicti verbis nominor ipse tui.

Idem Eleg. 3. lib. 3. Trist.

Sic ego non etiam mortuus exul ero.

Idem 13. Metam.

nec in his (majoribus) quisquam damnatus & exul.

Idem Eleg. 3. lib. 4. Trist.

cum diceris exulis uxori,

Avertis vultus.

Vide sequentia.

Exillum, ii: patriæ privatio, & natalis soli mutatio. { מְמַסֵּב ghaluth. בָּזֶה ghulâth. Φυγή, προστασία. GALL. Exil, bannissement. ITAL. Esilio, bando. GERM. Vertreibung/oder Verweisung in das elend. HISP. El destierro, fuera de su tierra. ANGL. Banishment.} Senec. in lib. de consolatione ad Helviam, cap. 6. Exilium nempe, loci commutatio est. Hanc commutationem loci aliquando sequuntur incommoda, paupertas, ignominia, contemptus: quibus detractis, nihil est quod magnopere exilium sit peritemendum, nec commutatio loci onerosa. Assiduus enim est humani generis discursus, & naturalis quædam irritatio animis mortalium inesse creditur commutandi sedes, & transferendi domicilia. Cic. 5. Tusc. Exilium credo, quod in maximis malis dicitur. Et paulò post, Jam verè exilium si rerum naturam, non ignominiam nominis querimus, quantum demum à perpetua peregrinatione differt? Triplex autem numeratur exilii genus. Nam aut certorum locorum interdictio est, aut lata fuga, ut omnipotens præter certum locum: aut relegatio in insulam. Erat autem exilium poena capitalis: & exilio mulctatus, capite damnatus dicebatur. Exulis enim caput de civitate eximi dicitur. Quoties autem civitas retinetur, relegatio propriè, non exilium dicitur. Senec. cap. 6. de cons. ad Helv. docet quid sit Exilium. Idem ibidem, Exilia publica sunt populorum transportationes. Plaut. Capt. sc. 3. a. 3. Neque exilium exitio est. Obscurè. Exilium aeternum, pro morte. Horat. Ode 3. lib. 2. Exilica causa, quæ adversus exulem agitur. Fest. ||

Exulo, as: Patria privatus sum, exul sum. { מְמַסֵּב ghalâth. φύγω, δένδις εἰπε. GALL. Être banni, être en exil. ITAL. Essere in esilio, essere in bando. GERM. Im elend sein/ ein vertriebner sein. HISP. Estar deserrado ó fuera de su tierra. ANGL. To be banished.} Et duobus modis dicitur, scilicet de loco in quo exul est, & de quo ejus est. Terent. in Eunuch. Perii, nam domo exul. Plaut. in Mostell. An id mavis, ut habeat foras urbem, exuletque à patria sua, causâ tui? Idem Pseud. sc. 3. a. 4. Ut exulatum ex pectore (cor) effugiat meo. Idem Cure. sc. 4. a. 4. Ne trapezita exulatum abierit. Ovid. Eleg. 4. lib. 3. Trist.

Nasonisque tui, quod adhuc non exulat, unum
Nomen ama.

Idem Eleg. ult. lib. 3. Trist.

Sapè per externas profugus pater exulat oras:

Vrbe tamennatis exulus esse licet.

Liv. lib. 9. ab urb. Exulat ignominia animi. Exulat avaritia ex urbe, per translationem. Plaut. Persa, Pulchre munit, arbitror, perfidia & peculatus ex urbe, & avaritia si exulant.

Exulans, exulantis, participium. { מְמַסֵּב tsobéh, בָּזֶה gholâth. μετακίνηση.}

Cic. 2. de Divin. Rex Prusias quum Annibali apud eum exulanti depugnare placeret, negabat se audere, quod exta prohiberent.

Exulcero, as: sive Exulcero. Ulcus facio. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת.

GALL. Exulcerer, blesser, entamer la peau. ITAL. Impiagare, tagliare la pelle. GERM. Die haut versetzen oder schrodrend machen. HISP. Llagar ó entamar la llaga tratandola. ANGL. To mak fore, to break the skinne.} Plin. lib. 20. cap. 6. Lepræ, lichenas, lentigines exulcerat. Varr. lib. 2. de re rust. cap. 9. de canibus loquens: Quidam nubibus Græcis in aqua tritis perungunt aures, & inter digitos, quod muscae, ricini, & pulices soleant (si hoc unguine non sis usus) ea exulcerare. Senec. cap. 15. de tranquill. Exulcerat quod percuratum non est. Per translationem accipitur pro exasperare, vel exacerbare. Cic. 2. de Orat. Aut ea quæ sanare nequeunt exulcerant. Idem pro Deiot. Fore putabant, ut in exulcerato animo facile factum crimem resideret.

Exulceratio, nis. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת. GALL. Playe, blessure, entameure de peau. ITAL. Efferrire, impiagare. GERM. Verferung der haut. HISP. Lлага, ó obra de encamar la aña. ANGL. A making of a botche.} Plin. lib. 20. cap. 3. Sed omnium consensu, stomacho utilissima judicantur, & interaneorum vesicatumque exulcerationibus. Senec. cap. 1. de cons. ad Marc. Non consolatio, sed exulceratio. Cels. lib. 1. cap. 1. Dentium & gingivarum exulcerationes.

Exulceratio, nis. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת. GALL. Playe, blessure, entameure de peau. ITAL. Efferrire, impiagare. GERM. Verferung der haut. HISP. Lлага, ó obra de encamar la aña. ANGL. A making of a botche.} Plin. lib. 20. cap. 3. Sed omnium consensu, stomacho utilissima judicantur, & interaneorum vesicatumque exulcerationibus. Senec. cap. 1. de cons. ad Marc. Non consolatio, sed exulceratio. Cels. lib. 1. cap. 1. Dentium & gingivarum exulcerationes.

Exulceratio, nis. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת. GALL. Playe, blessure, entameure de peau. ITAL. Efferrire, impiagare. GERM. Verferung der haut. HISP. Lлага, ó obra de encamar la aña. ANGL. A making of a botche.} Plin. lib. 20. cap. 3. Sed omnium consensu, stomacho utilissima judicantur, & interaneorum vesicatumque exulcerationibus. Senec. cap. 1. de cons. ad Marc. Non consolatio, sed exulceratio. Cels. lib. 1. cap. 1. Dentium & gingivarum exulcerationes.

Exulceratio, nis. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת. GALL. Playe, blessure, entameure de peau. ITAL. Efferrire, impiagare. GERM. Verferung der haut. HISP. Lлага, ó obra de encamar la aña. ANGL. A making of a botche.} Plin. lib. 20. cap. 3. Sed omnium consensu, stomacho utilissima judicantur, & interaneorum vesicatumque exulcerationibus. Senec. cap. 1. de cons. ad Marc. Non consolatio, sed exulceratio. Cels. lib. 1. cap. 1. Dentium & gingivarum exulcerationes.

Exulceratio, nis. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת. GALL. Playe, blessure, entameure de peau. ITAL. Efferrire, impiagare. GERM. Verferung der haut. HISP. Lлага, ó obra de encamar la aña. ANGL. A making of a botche.} Plin. lib. 20. cap. 3. Sed omnium consensu, stomacho utilissima judicantur, & interaneorum vesicatumque exulcerationibus. Senec. cap. 1. de cons. ad Marc. Non consolatio, sed exulceratio. Cels. lib. 1. cap. 1. Dentium & gingivarum exulcerationes.

Exulceratio, nis. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת. GALL. Playe, blessure, entameure de peau. ITAL. Efferrire, impiagare. GERM. Verferung der haut. HISP. Lлага, ó obra de encamar la aña. ANGL. A making of a botche.} Plin. lib. 20. cap. 3. Sed omnium consensu, stomacho utilissima judicantur, & interaneorum vesicatumque exulcerationibus. Senec. cap. 1. de cons. ad Marc. Non consolatio, sed exulceratio. Cels. lib. 1. cap. 1. Dentium & gingivarum exulcerationes.

Exulceratio, nis. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת. GALL. Playe, blessure, entameure de peau. ITAL. Efferrire, impiagare. GERM. Verferung der haut. HISP. Lлага, ó obra de encamar la aña. ANGL. A making of a botche.} Plin. lib. 20. cap. 3. Sed omnium consensu, stomacho utilissima judicantur, & interaneorum vesicatumque exulcerationibus. Senec. cap. 1. de cons. ad Marc. Non consolatio, sed exulceratio. Cels. lib. 1. cap. 1. Dentium & gingivarum exulcerationes.

Exulceratio, nis. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת. GALL. Playe, blessure, entameure de peau. ITAL. Efferrire, impiagare. GERM. Verferung der haut. HISP. Lлага, ó obra de encamar la aña. ANGL. A making of a botche.} Plin. lib. 20. cap. 3. Sed omnium consensu, stomacho utilissima judicantur, & interaneorum vesicatumque exulcerationibus. Senec. cap. 1. de cons. ad Marc. Non consolatio, sed exulceratio. Cels. lib. 1. cap. 1. Dentium & gingivarum exulcerationes.

Exulceratio, nis. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת. GALL. Playe, blessure, entameure de peau. ITAL. Efferrire, impiagare. GERM. Verferung der haut. HISP. Lлага, ó obra de encamar la aña. ANGL. A making of a botche.} Plin. lib. 20. cap. 3. Sed omnium consensu, stomacho utilissima judicantur, & interaneorum vesicatumque exulcerationibus. Senec. cap. 1. de cons. ad Marc. Non consolatio, sed exulceratio. Cels. lib. 1. cap. 1. Dentium & gingivarum exulcerationes.

Exulceratio, nis. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת. GALL. Playe, blessure, entameure de peau. ITAL. Efferrire, impiagare. GERM. Verferung der haut. HISP. Lлага, ó obra de encamar la aña. ANGL. A making of a botche.} Plin. lib. 20. cap. 3. Sed omnium consensu, stomacho utilissima judicantur, & interaneorum vesicatumque exulcerationibus. Senec. cap. 1. de cons. ad Marc. Non consolatio, sed exulceratio. Cels. lib. 1. cap. 1. Dentium & gingivarum exulcerationes.

Exulceratio, nis. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת. GALL. Playe, blessure, entameure de peau. ITAL. Efferrire, impiagare. GERM. Verferung der haut. HISP. Lлага, ó obra de encamar la aña. ANGL. A making of a botche.} Plin. lib. 20. cap. 3. Sed omnium consensu, stomacho utilissima judicantur, & interaneorum vesicatumque exulcerationibus. Senec. cap. 1. de cons. ad Marc. Non consolatio, sed exulceratio. Cels. lib. 1. cap. 1. Dentium & gingivarum exulcerationes.

Exulceratio, nis. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת. GALL. Playe, blessure, entameure de peau. ITAL. Efferrire, impiagare. GERM. Verferung der haut. HISP. Lлага, ó obra de encamar la aña. ANGL. A making of a botche.} Plin. lib. 20. cap. 3. Sed omnium consensu, stomacho utilissima judicantur, & interaneorum vesicatumque exulcerationibus. Senec. cap. 1. de cons. ad Marc. Non consolatio, sed exulceratio. Cels. lib. 1. cap. 1. Dentium & gingivarum exulcerationes.

Exulceratio, nis. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת. GALL. Playe, blessure, entameure de peau. ITAL. Efferrire, impiagare. GERM. Verferung der haut. HISP. Lлага, ó obra de encamar la aña. ANGL. A making of a botche.} Plin. lib. 20. cap. 3. Sed omnium consensu, stomacho utilissima judicantur, & interaneorum vesicatumque exulcerationibus. Senec. cap. 1. de cons. ad Marc. Non consolatio, sed exulceratio. Cels. lib. 1. cap. 1. Dentium & gingivarum exulcerationes.

Exulceratio, nis. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת. GALL. Playe, blessure, entameure de peau. ITAL. Efferrire, impiagare. GERM. Verferung der haut. HISP. Lлага, ó obra de encamar la aña. ANGL. A making of a botche.} Plin. lib. 20. cap. 3. Sed omnium consensu, stomacho utilissima judicantur, & interaneorum vesicatumque exulcerationibus. Senec. cap. 1. de cons. ad Marc. Non consolatio, sed exulceratio. Cels. lib. 1. cap. 1. Dentium & gingivarum exulcerationes.

Exulceratio, nis. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת. GALL. Playe, blessure, entameure de peau. ITAL. Efferrire, impiagare. GERM. Verferung der haut. HISP. Lлага, ó obra de encamar la aña. ANGL. A making of a botche.} Plin. lib. 20. cap. 3. Sed omnium consensu, stomacho utilissima judicantur, & interaneorum vesicatumque exulcerationibus. Senec. cap. 1. de cons. ad Marc. Non consolatio, sed exulceratio. Cels. lib. 1. cap. 1. Dentium & gingivarum exulcerationes.

Exulceratio, nis. { מְמַסֵּב machâts. אֲלֹת. GALL. Playe, blessure, entameure de peau. ITAL. Efferrire, impiagare. GERM

*Territus ipse fugit, nactusque silentia ruris
Exulat.*

Idem 4. Faſtor.

*Exulant comites, furiosaque tibia flatur. al. Exultant.
Exulat, particip. voce passiva activè significans. Ovid. Eleg. 1.
lib. 4. Trist.*

*Vtque suum Bacche non sentit saucia vulnus,
Dum stupet Idas exulata jugis.*

Ibidem,

feretur

Vrbis per medias exulata vias.

Exum : Extra sum. { ἄποινι. GALL. Eſtre dehors. ITAL. Eſſer fuori. GERM. Außen ſein. HISP. Eſtar y ſer de fuera. ANGL. To be forth. } Sic enim licet in quibusdam ſacris clamitare solebat: Hostis vicit, mulier, virgo exerto: hoc eſt, non introito, quia ſcilicet ingredi ea ſacra prohibebantur.

{ Exemptuavit, pauperavit. GLOSS. Isid. }

Exundo, as: Alveum exeo, ſive extra alveum undas effundo, inundo. { ὡληνυύειν, ὑπέρβανειν. GALL. Se déborder, s'écouler par dessus. ITAL. Inondare, uſcire delle rive. GERM. Überlaufen/überſteffen. HISP. Manar o rebollar lo liquido. ANGL. To overflow, to surrounde. } Plin. lib. 2. cap. 103. In Tenedo iſula fons ſemper à tertia noctis hora in ſextam ab aſtivo ſolſtitio exundat. Col. lib. 8. cap. 16. Verū me miniffe oportebit, ut riviſ per quos exundat pīcina, præfigantur ænei foraminibus exiguis cancelli, quibus impeditur pīcium fu ga. Transfertur etiam ad alia. Tacitus in Dialogo de oratoribus: Exundat, atque exuberat admittibilis illa eloquentia; hoc eſt, abun danter effluit.

Exundatio, nis: Inundatio, cluvio. { γένων ſchéphah. γενέτης. GALL. Débordement d'ondes. ITAL. Spargimento, inondatione. GERM. Aufgierung/außtiefung. HISP. Aquella obra de manar o rebollar. ANGL. A surrounding, an overflowing. } Plin. lib. 19. cap. 3. Negant naſci, niſi exundatione fluminum invecto ſemine ab Tiatis.

Exungo, is, ere: Ungo, inungo. { πῦρ maschach. κείω. GALL. Oindre. ITAL. Ungere. GERM. Wol ſalben. HISP. Untar. ANGL. To beſme re or anoynt. } Plaut. in Rud. Ante pœnitent in mari quod delavi, ne hinc in terra quoque eluam? s. Eluas tu, an exungere ſiccus?

{ Exungare, penitatem & ad unguem examineare: item exangulare.

{ Exungare vinum, vim per colationem frangere. Jun.

Exunguis, exedentula, excornis muræna, ſine unguibus, dentibus & cornibus. Tertull.

Exungulo, as, arc: Ungues aufero. { ἔξουγχιζω. GALL. Couper ou oſter les ongles. ITAL. Tagliar l'unghie. GERM. Die klauen oder negel von dannen thun. HISP. Cortar las uñas. ANGL. To tak away the nayles or hoofes. } Plaut. in Trucul. Hem, tuos exungula, male vivitis.

Exuo, is, exui, exutum, proprie eſt indumenta deraho. { ψυδό paschát. δένδων. GALL. Dévēſtir, dépoüiller. ITAL. Spogliare. GERM. Aufziehen. HISP. Desnudar el uestido, despojar. ANGL. To uncloth, to def ploye. } Lactant. lib. 1. Exuuntur etiam uestibus flagitante populo.

Exuere ſe fortunis paternis, idem eſt quod ſpoliate. Liv. lib. 1. Primo ſe agro paterno, avitōque exuiffe, deinde reliquis fortunis.

{ Sæpe etiam accipitur pro Solvo, > bw. Virg. 2. Æneid.

Sustulit exutas vineſ ad ſidera palmas.

{ Quandoque etiam accipitur pro Denudo, γυρίζω. Idem 5. Æneid.

magna offa, lacerisque

Exuit.

{ Exuere caſtris hostem, pro Expellere. Liv. 9. bell. Pun. Nec ante abſceſſum eſt, quām caſtris quoque exuerunt hostem. { Exuere ſe ex laqueis, pro Liberare. Cic. 7. Verr. Si mehercule (id quod fieri intelligo non poſſe) ex his laqueis te exueris, ac te aliqua vi ac ratione explicaris, in illas tibi maiores plagas incidentum eſt. Exuere caſtris, Vell. Exuere mentium colorem, Quintil. Exuere Consulēm exercitu, Vell. Exutus navibus fugit Pompeius. Idem. Exuitur feritas, &c. Ovid. 3. Faſt. Nunquam ſalvi ſuis exuitur ſervitus mulieris, Liv. lib. 34.

Exuta ſeneſtam

Roma.

Mart. Epigr. 7. lib. 5. Timore vano quietem exuere. Livius lib. 8. dec. 4. Item ſi non ſaltas, exue igitur (ſup. pallam.) Plaut. Men. sc. 3. a. 1. Exuere virtutes. Tacit. lib. 1.

Exupero, as, ab ex, & ſupero: Supero, excello. { γράψη hischtareah, πυά niféach, ῥυθόν hotbir, ὑπέρεμπτα, ὑπέρεννα. GALL. Surpaſſer, ſurmonter, outrepaffer. ITAL. Superare, avanzare. GERM. Oberreffen, HISP. Sobrar, vencer, ſobrepajar à otro. ANGL. To passe, to exceed, to ſurmont. } Plaut. in Milit. Metuo ne prædicatio tua nunc meam formam exuperet. Cicer. 4. Tuſc. Quis homo te exuperavit unquam gentium impudentiā? Ovid. 6. Faſt.

Et ſi non poterunt exuperare, cadent (pro ſuperare.)

Idem Eleg. 4. lib. 4. Trift.

Exuperas morum nobilitate genit.

Gell. cap. 3. lib. 14. Uter eſſet exuperantior (i. prætantior.) Idem cap. 8. lib. 5. Exuperanti forma virgo. { GALL. Qui eſt des belles l'ou trepasse, de beauté non pareille. } Exuperare anima, cui Mortuum eſſe opponitur. Cic. poſt red. in Sen. Quapropter memoriam vestri beneficii colam benevolentia ſempiterna, non ſolū dum anima exuperabo mea, ſed etiam cùm mortuo monimenta vestri in me be neficii permanebunt, id eſt, quandiu vivam. Ubi ex vetuſto codice legitur ſuperero.

Exupérantiā, pro eminentia, { γένων ſchéphah, יתרכז jithrón. ἔξεχη. GALL. Excellence par dessus tout. ITAL. Trapaffamento, avanzamento. GERM. Oberreffenheit. HISP. Sobrepujaña, exelen cia. ANGL. Surmounting, a passing. } Cicer. 5. Tuſc. Nonne omnem exuperatiā virtutis oderunt? Gell. cap. 1. lib. 14. Exuperantia ſplendoris. Sed cum doctioribus melius Exupero, & Exuperantia dicitur.

Exupératiō, nis: Superlatio. { γένων mothár, יתרכז jithrón. ὑπέρολή. } Ad Herenn. lib. 4. Significatio eſt, quā plus in ſuspicio ne relinquit, quām poſtum eſt in oratione: ea fit per exuperationem.

Et paulo poſt, Per exuperationem quām plas dictum eſt, quām pa titur veritas, augendae ſuspicionis cauſa. { ωτεγάνηθ, αἰκηθ. GALL. Qui peut eſtre ſurmonté. ITAL. Cosa che ſi puo vincere. GERM. Das ebas troffen werden mag. HISP. Cosa que ſe puede ſobrepujar. ANGL. That may be ſurmounted and paſſed. } Statius 1. Thebaid.

nec exuperabile diris

Ingenium mortale queror.

Vallum non exuperabile, Claudianus. ¶ Pro Inſuperabili. Gell. cap. 2. lib. 17. Cujus (Manlii) operam apud Gallos forte m atque non exuperabilem Repub. ſenſit, &c. (ubi Apud, pro adverſus, no tabis: loquitur enim de M. Manlio qui Capitolium ſervavit à Gal lis.) ¶ Exuperabile, ſignificatione activa, quā potest ſuperate. Virg. Georg.

toris que Ixionis angues,

Immanemque rotam, & non exuperabile ſaxum.

Exupératū, particip. Superatus, victus. { πυάδη menutsach. ὑπέρθ. GALL. Outrepassé, vaincu, ſurmonté. ITAL. Trapafato, vinto. GERM. Obertroffen, HISP. Sobrepujado, vencido. ANGL. Sur monted, overcomed. } Lucil. lib. 2.

Sed cīriū cadunt gravioribus exuperata.

Exupérantissimus, Superlat. ἕκοχάλτ. Apulcius in Hermetis Asclepio, ad fin. Gratias tibi agimus ſumme & exuperantissime.

{ Exuperatorius, mensis Decembriſ à Commodo dictus. }

Exürdo, as, activum: Surdum reddo. { εκωφέω. GALL. Assordir, faire ſourd. ITAL. Affordare. GERM. Dumm machen. HISP. Enſordar à otro. ANGL. To mak de affe. } cuius paſſivum poſuit Valerius Mar. lib. 2. Græcis actionibus aures curia exurdantur, id eſt, obtunduntur. Plin. lib. 32. cap. 10. Paniculae floſ, ſi aures intraverit, exudit. ¶ Exurdare palatum, dixit Horatius, pro ſenſu gulfus ſpoliate, & ſtupefacere. ſerm. lib. 2. Satyr. 8.

Fervida quād ſubtile exurdant vina palatum.

Exurgeo, extra urgeo, premo. ἐκτίζω.

{ Exurgito, exhaustio. Ibid. }

Exūrgo, is: Surgo. { ὑπ̄ kam. ἀνιγναι, GALL. Se lever, faillir. ITAL. Levarti. GERM. Auſtēhn. HISP. Levantarſe. ANGL. To arife out of frome place. } Plaut. Moſtell. sc. 1. a. 2. de dormiente: Quælo exurge, pater advenit. Idem Epid. Lumbos exollite, atque exurgite. Cit. pro Client. Paulisper exurge, & perfer hunc dolorem commemo rationis non necessariæ. Per translationem ponitur pro Erigere ſe, & recreare ex diutina afflictione. ἀναγέρει. Cic. pro lege Agrar. Hoc quæ procul erant à conſpectu imperii, non ſolū afflixi erunt, ſed etiam nequando recreata exurgere, atque erigere ſe poſſent, fundi tis (ut Dii) ſuſtulerunt. Idem ad Attic. Nos autem ubi exurge poterimus, aut quando? Idem ad Cassium, Authoritate veſtra Re publica exurget, & in aliquo tolerabili ſtatu conſiſter. Exuſtum ſcribendum. Tibull. lib. 4.

Quinetiam ſtructis exurgunt oppida muris.

Plaut. Mil. sc. 1. a. 2. Qui auſcultare nollet, exurgat foras. Idem ibid. sc. 1. a. 5. Poſtquam exurrexi (ſup. è convivio.) Idem Moſt. sc. 1. a. 1. Exurgere (ex marecor.) Senec. cap. 16. de eonſ. ad Helv.

Exuro, is, exuſſi, exuſtum: Ignē protuſ ſuſtum, comburo. { γιά jakádh, ἔρω ſaráph. κατεκάψω. GALL. Brufſer. ITAL. Abbruggiare. GERM. Verbrennen/außbrennen. HISP. Mucho quemar. ANGL. Burned, ne out. } Cic. in Pifon. Epirus excifa, Locri, Phocia, Bæotii exuſſi. Ex animo exuri, Idem 3. de nat. deor. Mihi quidem ex animo exuſſi non poſteſt, eſſe deos. Sed forte legendum exuſſi, aut erui. Ignē exuſſit ſeclus. Virg. 6. Æneid.

aliis ſub gurgite vaſto

Infectum eluitur ſecluſ, aut exurit igni.

Plaut. Men. sc. 2. a. 5. Ut ego illi oculos exuram lampadibus arde tibus. Peri, minatur mihi oculos exurete. Ibid.

Exuſſus, participium: Combuſtus, igne planè consumptus. { ἔρω ſaráph. κατεκάψεις, κακωδεις. GALL. Brufſe. ITAL. Abbruggiato, ar ſo. GERM. Gar verbrunnen. HISP. Quemado mucho. ANGL. Burned, parched, dried. } Plin. lib. 2. cap. 68. Media verò terrarum, quā ſolis orbita eſt, exuſſa flammis, & cremata. Tibul. lib. 4.

Nulla nec exuſſas habitant animalia partes.

Vivus exuſſus eſt. Cic. 3. Verr.

Et cum exuſſus ager morientibus eſt uſtus herbis.

Virg. 1. Geor. Exuſſus Sole caſeūs. Col. lib. 7. cap. 8. Qyorum vi toriorum primum ſolet accidere ſi parum preſſuſ: ſecondum, ſi nimio ſale ſit imbuſtuſ: tertium, ſi Sole exuſſus eſt.

Exuſſio, nis. { שְׁרָפָה ſerephah, ῥען hehir, עַרְרֵר. ḥan̄p̄e, κατεκάψη. GALL. Bruflement, incendie. ITAL. Eſſo ardere, abbruggiamento. GERM. Brumſt/außbrennung. HISP. Aquella obra de mactho quemar, quemadura. ANGL. A burning out. } Cic. in ſom. Scip. Propter eluviorum exuſſionēs terrarum, quas accidere tempore certo neceſſe eſt, &c. Exuſſio Solis. Plin. lib. 14. cap. 24.

Exuſſito, as: Uſſito. { כְּקִין kekim. ἀντέρει. GALL. Faire dresser, faire lever, éveiller. ITAL. Uſſitare, far levare, drizzare, deſta re. GERM. Auferwecken. HISP. Despertar. ANGL. To mak to arife, to wak from ſleep. } Cic. pro Muren. Te gallorum, illum buccinarum canuſ exuſſitar. Idem lib. 1. Offic. Quæ cura exuſſitat etiam animos, & maiores ad rem gerendam facit. Plaut. Cure. sc. 1. a. 1. Exuſſitate vefram huic custodem mihi. ¶ Exuſſitate ſe. Brut. ad Cie. Quare non Octavius eſt rogañus ut velit nos ſalvos eſſe, magis tu te exuſſita, ut eam civitatem, in qua maxima geſtisti, liberam, atque honestam fore putes.

{ Exuſſen, figura, cum rem aliquam extenuamus, & contem tam facimus. }

Exuſſe, arum: Spolia herti detraſta: ita diſta, ab exeundo. { לְחַלָּל iraq, λάφυος. GALL. Dépoüilles de l'ennemi, la peau & de poüille d'une beſte. ITAL. Spolie nimiche, & la pelle di una beſte. GERM. Die aufgezogen Kleider der feinde. HISP. Los deſpojos, como de enemigos y de beſtias. ANGL. Spoile taken from enemesis, boſtie, te bid of a beſte. } ſicut induviæ, ab induendo. Cicet. pro lege Manil. Quum eum vobis maiores veftri exuyis nauticis, & clauſum ſpoliis

spoliis ornatum reliquissent. Virg. 2. Aeneid.

qui redit exuvias induitus Achilli.

Plaut. Men. sc. 3. a. 1. Quid hoc est? M. Induvia tua, & uxoris exuviae. (De palla surrepta.) Idem ibid. Exuvias facere quas vovi volo. (i. Exuere pallam, & ea induere amicam, & tanquam opima spolia ei dicare.) Catull. de com. Beren.

Dulcia nocturna portans vestigia rixa,

Quam de virginis gesserat exuvias. (i. pudicitia.)

Suet. in Aug. cap. 94. Exuviae Jovis, pro ornato. ¶ Et non solum hominum tegmina, aut vestes dicuntur, sed etiam cæterorum animalium. Virg. lib. 2. de serpente.

Quum positis novus exuvias, nitidusque juventa

Volvitur.

Plaut. in Mostell. Manè castigabit eos exuvias bubulis.

Exuvias, prorogat. Gloss. Isid.

Exynistæ, qui fratres dormientes in Ecclesia excitabant. L. gr. b. ||

NOTÆ ANTIQUORUM.

E. Est, ens, ejus.

E. E. ejus atas.

E.B. ejus bona.

E.C. è comitio, è Capitolio. E. CONV. è convivio. E.C.S. AB. ejus causa senatus abdicavit.

ED. ABS.C.P. edidit absconditam pecuniam. E.D. ejus dominus.

EE. N.P. esse non potest. E.E. ex edicto. E.I. P. esse in potestate, vel in posterum. EE.MG. P. esse magnus potest, esse magister potest. EE. M.F.I. esse magis fieri jussit. E. ERG. R. ejus ergo rex.

E. F. ejus filius.

E.H. ejus hæres.

EIMO. ejusmodi. E.I.M.C.V. ex jure manu consertum vocavit.

E.L. edita lex. ELG. B. EI. clanguit bonitas ejus.

EM. vel EIM. ejusmodi. E.M. ex moe. E. M.D. ejus memoria dixit. EMP. emperor,

E.N. etiam nunc.

EOR. eorum.

E.P. edendum patrè. EPM. epitaphium. EP. epulatio. E.P. è publico. EP. epistola. EP.M. epistolam mittit. E.P.R. & p̄parat. EPS. Episcopus.

EQ. C. equestris cohors. EQ.M. SP. POM. Equitum magister Sp. Pompeianus. EQ.P. equus publicus, EQ.R. eques Romanus. EQ. COH. equestris cohortis.

ER. crunt. erit. ERG. ergo. ERP. eripiet. ER.P. erit pater. E.R.B. ejus regit bona. E.R.A. ea res agitur.

E.S. è Senatu. E.S. È. MR. è sacra æde Martis. ESS. VDD. MM.R. esse videndum monumentum regis.

ET. etiam. ET NC. & nunc.

EV. ejus. E.U.V.N.V.U.F. ede ut vivas, ne vive ut edas.

EX. exigitur, exactus. EX C. ex consuetudine, ex concione, ex conditione. EXCUR. excursus. EX D. A. vel EX D. AUG. ex domo Augusti. EX M. ex militiæ. EX RR. exactis regibus.

F

LITERA à Prisciano inter mutas numeratur, ab aliis inter semivocales, eo quod à vocali incipiat & in seipsum terminetur. Hæc alio nomine dicta Digamma Æolicum, quod duplex gamma imagine referat. F. digamma, cur reperta, docet Gell. cap. 5. lib. 14. Eundem sonum habet quem apud Græcos φ. Unde etiam distinctiones aliquot Græcae, in Latinorum usum receptæ, quæ apud illos per φ. scribuntur apud Latinos per f: ut, Fama, Fanum, & similia. Vetustissimi hac litera loco aspirationis uti solebant. Dicebant enim Fordeum, trafo, vefo, pro hordeum, traho, vego. Confirmat id Terent. Scaurus de Orthogr. his verbis: F, olim erat in multis nominibus, quibus h succedit, ut fordeum, scodus, fariolus, &c. quod nunc hordeum, hædus, hariolus, &c. Unde fucus, qui postea hirtus. Idem ibid. Quod etiam recentior dialectus Hispana recepit: ut quod olim Fazer, nunc Hazer dicatur, & in sexcentis aliis. ¶ Fuerunt præterea apud antiquissimos, qui loco literæ f, utebantur b, Bruges dicentes, pro quo posteri Fruges dicere maluerunt. Hanc Claudius Cæsar inversam, consonantis vicem voluit præstare, quod etiam hodie in plurisque vetustis monumentis conspicitur: nonquam tamen efficere potuit, ut omnium consensu recipetur. Sonat aliquando asperius quam U, consonans: auger sonum & minuit pro qualitate loci, & alterius literæ subsequentis. ¶ Vulgo Germani F, V, & PH, confundunt. Differentia vero quæ sit inter F, & φ, seu PH, sentietur, si separatum sonus animadvertisatur. Diomedes alias inter F, & PH, differentiam facete non videtur, nisi quod F in Latina voce, PH in Græca adhibeatur. || F

FABA, quasi faga, à φάγειν. Genus leguminis, notius quam ut egeat descriptione. ἡ πολ. κύανη. GALL. Vne féve. ITAL. Fava. GERM. Ein bon. HISP. La hava. ANGL. A bean. { A Faliscis hoc vocabulum Latini sumpserunt, una immutata litera. Dicebant enim illi Habam, quam Latini Fabam, propter cognationem literarum F, & H. Qu. Ter. Scaur. de Orthograph. Terent. Eunuch. Atenim istac in me cuendet faba. ¶ Faba Græca, λατός dicitur. Plin. lib. 16. cap. 30. Faba Græca, quam Romæ à suavitate fructus sylvestris quidam, sed cerasorum penè natura, loton appellant. ¶ Faba porcina, herba quam vulgus vocabulo depravato vocat Jusquiamum, ψωνόμη. Vide latius in dictione Hyoscyamus. ¶ Fabarum airofor, εὐρυγένει, proverbio dicebatur, qui in creandis magistratibus vendebat sua suffragia, ejusque quæstus gratiâ sedulò versabatur in Comitiis. ¶ Faba nigra signum damnationis: alba absolutionis. Plutarch. in Alcibiad. Faba pertusa signum damnationis. Plutarch. in Lyc. ¶ De fabarum suffragiis Plutarch. in Arist. Fabam rangere, nec nominare, Flaminii Diali nefas erat, ex lege Flaminica. Laurenbergius. Vide Plin. lib. 18. cap. 12. ¶ Item Plaut. Aul. sc. 3. a. 5. Reperi non quod pueri clamitant se in faba reperiisse. Qui circa fabam & salem, καὶ ἀλεύχη κύανης: in eos dicebatur, qui se simularent scire quod nescirent. ¶ In me hæc cuendet faba. Terent. in Eunuch. Donato interprete, hoc est, in me hæc vindicabitur culpa, in me malum hoc reciderit. Faba nummus. Dictum est olim fabis ferti solita suffragia: quod innuisse Pythagoram existimant, quam vetaret edere fabas. Corrupta itaque suffragia hoc lepidissimo tropo significavit. M. Tull. lib. 6. epist. 1. ¶ Est etiam faba inscriptio mimi. Turneb. ¶ fibula, diminut. ἡ κύανη. GALL. Petite féve. ITAL. Picciola fava. GERM. Ein bonte. HISP. Pequeña hava. ANGL. A little bean. } Plaut. Calcipi pars 1.

in Stich. Pro opibus nostris satis commodulè, nucibus, fabulis, siculis, &c.

¶ Faba Ægyptia, colocasia, Rondel. ||

Fabulum, pro faba vertit Gell. lib. 4. cap. 11. Opinio vetus falsa occurravit, & convaluit, Pythagoram philosophum non citavisse ex animalibus, item abstinuisse fabulo, quem κύανη, Græci appellant. Cic. 1. de Divin. Ex quo etiam Pythagoreis interdictum putatur, ne faba vescerentur, quod habeat inflationem magnam, tranquillitatē mentis querenti vera contrariam. Item fabulum pro fabalibus. Lucil. apud Non.

Hic in stercore humi fabulisque simo, atque fucerdis.

Fabaginūs, a, um: adjecit. quod est ex fabis. { κύανη. GALL. De féves. ITAL. Di fava. GERM. Das von bonen ist. HISP. Cosa de materia de havas. ANGL. Of beans. } ut Fabaginum acus, apud Catonem de re rust. cap. 54.

Fabariūs, a, um: adjecit. quod ad fabam pertinet. { κύανος. GALL. Pro pre & conveniente à féves. ITAL. Cio che à fava si conviene. GERM. Das zu den bonen gehört. HISP. Cosa perteniente à las havas. ANGL. That belongeth to a beane. } ut, Fabariae calendæ, hoc est, Calendæ Juniae, quia hoc mense adulæ fabæ divinis rebus adhibebantur, teste Macrob. in Saturn. Pilum fabarium, apud Catonem cap. 12. Insulæ fabariae, Isles où il croît force féves.

¶ Fabaria pila, vas concavum, ad fabam fresam p̄fendam. || Fabariae dicti sunt apud Gentiles cantores. Vetus Dicit. Unde Isid. lib. 2. de divin. Offic. Psallentes hoc legumine causâ vocis assidue ut bantur. Itaque Fortunatiani admonitio est, Firmam efficit vocem & suavem observantia cibi, & potus, & ventis continentia.

Fabalia, ium, sunt stipulae fabarum, hoc est, culmi illi ex quibus siliquæ fabaceæ dependent. { κύανης καὶ κύανης. GALL. Un favat de féves. ITAL. Stoppie de fave. GERM. Bonenstraw. HISP. Las cañas de havas. ANGL. The stalks of beans. } Plin. lib. 18. cap. 12. Sed major pars malunt fabalia maturæ sationis, quam trimitem frumentum ejus: nam siliquæ, cauleisque gratissimo sunt, pabulo pecoti. Col. lib. 2. Veteres rusticos plerumque dicentes audio, malle se matura fabalia, quam fructum trimitem.

Fabaliūs, e, adjecit. { κύανης. GALL. De féves. ITAL. Favole. GERM. Das von bonen ist. HISP. De havas. ANGL. Of beans. } ut, Stipula fabalis. Ovid. lib. 4. Fast.

Certe ego de vitulo tinerem, stipulamque fabalem

Sapè tuli plena februa testa manu.

Ac paulò post declarat quid sit stipula fabalis.

Sanguis equi sufficien erit, vitulique favilla,

Tertia res dura culmen inane fabæ.

Culmen vero pro stipula usurpavit. Sicut autem cinis vituli, & virtuti favilla, res est eadem: sic culmen fabæ, & stipula fabalis: quæ & fabalia substantivæ dicuntur. Plin. lib. 22. cap. 25. Fabalium etiam siliquarum cinis ad coxendices & nervorum veteres dolores cum adipisci suilli vetustate prodest.

¶ Fabale absolute, plurali ferè fabalia, stipula fabæ: quæ quia valde cava est, pœnit & faba duci à τριποδο, id est cavitas. ||

Fabaciæ, à veteribus dicebatur genus libi ex fabis. { κύανης. GALL. Vne sorte de gaſteau ou tortean fait de féves. ITAL. Favata, focaccia, torta di fava. GERM. Ein gattung Kuchen von bonen gemach. HISP. Manjar à potaje de havas. ANGL. A king of bread made of beans. } Plin. lib. 18. cap. 12. Quin & prisco ritu fabacia fuæ religionis diis in sacro est.

¶ Fabana, vox barbara, profabato, id est pulite ex fabis. || Fabaria, insula est in mari Germanico, non procul à Cimbria Chersoneso: alio nomine Burchana dicta. Fabaria à Romanis dicta, propter multitudinem fugis sponte ibi provenientis. Author Plin.

Si

Fibaliūs,

Fabat̄is, Flavius in Sabinis, cuius meminit. Virg. 7. Aeneid.

Qui Tyberim Fabarimque bibunt.

Alio nomine vocatus Farfatum, authore Servio. Plautus, Dissipabo te tanquam folia farfari. Ovid.

— & amena Farfarus unde.

Fibarium, ii : vas, vel patella, in qua puls fabata ponitur. Lampridius, Ut pro nascentis apiastris fasce Latibus & feno Græco exhibetet plisis fibarariis & discis.

¶ Fabatum, puls fabata. Græci posteriores etiam suum fecerunt φασάτην.

FABER, a facio : ut à fine, fiber. { ψῆπι cherésh. διμερέσ, πολυτόνος, τίκτων. GALL. Tout ouvrier travaillant en duré matière, comme en bois, fer, pierre, & semblables choses. ITAL. Fabro, artesice di cose dure, come legno, ferro, pietre. GERM. Ein schmid der etwas aus harter matery macht.

Hisp. El que artificiosamente obra. ANGL. A forger, a framer. } Quint. lib. 2. cap. 16. Et hercle Deus ille princeps, patens rerum, fabricatorque mundi, nullo magis hominem separavit à ceteris, quæ quidem mortalia essent, animalibus, quam dicendi facultate.

Fabricatio, nis : Fabrica. { תְּשִׁירָה mahaséh, מַיְהָלָה miyahal. διμερέσ, πολυτόνος. GALL. Forgement, façon, edifice. ITAL. Fabrica, edificio. GERM. Schmidung, machung. HISP. Aquella obra de fabricar.

ANGL. A framing or making. } Cic. 2. de nat. Deorum, Si eit tota hominis fabricatio perspecta.

Fabricatura, fabrica. Cod. ll. antiq. }

Fabrica, propriè fabri lignarii officina, quamvis & de aliis officinis dicitur. { εργασία, πεντελί. GALL. Bastiment, ouvrage, boutique,

une forge. ITAL. Bottega del lignaiuolo, fabrica. GERM. Ein wedsstatt. HISP. Botica, o tienda de carpintero, fabrica. ANGL. A forge or shope wher rein any thing is forge dar framed. } Nam fabricam ferream dixit Plin. lib. 7. cap. 56. Fabricam ferream invenere Cyclopes. Plaut. Mil. sc. 2. a. 1. Nec fabrica sit ars : Casas enim prius illi sine arte fecerunt. } Ponitur pro ipsa fabricatione, sive arte fabrili. { μεχεῖ. ANGL. A working in hard stuffe. } Unde & ædificium fabricam dicimus & machinationem. Plaut. in Pœn. Nunc hoc consilium capio, & hanc fabricam apparo, ut filias ducas tuas. Cic. 2. Offic. pro coagmentatione, sive compactione sumpsit. Hanc (inquit) tam diligen-tem naturæ fabricam imitata est hominum verecundia.

Fabricus, a, um : Adjectivum, quo usus est Paulus JC. in l. si mancipia, ff. de instruto vel instrumento legato, quum ait : Servum vero arte fabrica peritum.

¶ Fabricensis, qui in publicis fabricis bellica arma fabricat, ὑδωματι.

Fabricium, idem quod fabricatura. }

Fabrills, e : quod est fabri, sive quod ad fabrum pertinet. { τεχνη.

GALL. Appartenant à un forger. ITAL. Fabrile, pertinente à ma-

gnano. GERM. Das zu einem schmid oder andern dergleichen weckmann gehört / schmid zeug. HISP. Cosa perteneciente à tal obra. ANGL. Belonging to a smith or carpenter. } Horat. lib. 2. Epist.

— quod medicorum est

Promittunti medici, tractant fabrilia fabri.

Fabrile scalprum. Liv. 8. bell. Pun. Fabrile erratum. Cicero. ad Attic.

lib. 6. Fabrile gletinum. Plin. lib. 28. cap. 11. & Cels. lib. 8. cap. 5. id est, νυχονία Dioscoridi. Fabrilis manus. Mart. lib. 11.

Factaque fabrili dedolat ossa manu.

¶ Fabrilariter, more fabri. Prud. }

Fabianus, φασιαύς, Martyris nomen, qui unà cum Sebastiano, quod

Christum profiteretur, supplicio affectus est.

Fabiorum familia Romæ nobilissima fuit, cognomen hoc sortita ab eo

tempore, quo Romani penè omnes nobilissimi agriculturam exerce-

bant: quod primus qui hoc nomen adeptus est, in faba serenda excelle-

ret: sicut etiam Cicerones, Pisones, & Lentuli dicti sunt à lente,

cicere, & pisis benè serendis. Horum tanquam Romæ potentia fuit, ut

bellum adversus Vejentes soli cum suis clientibus & servis suscep-

tint: quumque ex levibus aliquot præliis sibi victoriam repon-

tassent, tandem ad Alliam fluvium insidiis circunventi, ad unum can-

nes cæsi sunt. Ovid. lib. 2. Fast.

Vna dies Fabios ad bellum miserat omnes :

Ad bellum missos abstulit una dies.

Ex tanta Fabiorum clade unus tantum superfaicit, qui nondum armis

per ætatem idoneus, in urbe relicitus erat: ex cuius sanguine per lon-

gam nepotum seriem natus Fabius ille Maximus est, qui Dictator

adversus Annibalem creatus, cunctabunda quadam prudentia rem

Rom. aliorum Imperatorum temeritate labefactata, primus resti-

tuit. Filius dicti olim Fodii, à fodiendo: & cur? vide apud Plutarch.

in Fabio. } Fuit & Fabius Rullus, ibid. } Fuit & alius Fabius, Allo-

brox cognominatus, à rege Allobrogum ad Isaram flumen interem-pto.

¶ F. Pictor, homo nobilissimus, juris & literaturum antiqui-

tatis benè peritus, ut author est Cic. in Brutus.

Fabianus, a, um: denominat Arcus Fabianus, Romæ erat juxta regiam,

in via sacra. Suet. in Aug. cap. 40. Fabiani tribules.

Fabius, a, um: aliud adj. Etivum: ut gens Fabia. Ovid. 3. de Ponte.

Fabrateria, φαστρισία. Oppidum Campaniae ad Terum fluvium. Juvenal. Satyr. 3.

— optimæ Soræ,

Aut Fabrateria domus, aut Fruzinone paratur.

Meminit hujus oppidi Silius lib. 8. Hinc deducitur denominativum,

Fabraternus, a, um.

Fabré, Fabricio, Fabrica: vide Faber.

Fabricius, ii, φαστρισίο. Nomen Romani civis frugalissimi, qui in te-

nussum censu, Samnitum munera forti animo sprebit. Vide Plut.

in Pyrrho. Hic unicum frugalitatis exemplar fuit apud Romanos:

patellam & salinum ex argento tantum colendorum deorum causa

domi habuit, ita tamen ut patella corneo pediculo sustineretur.

Hujus filia ob paupertatem ex publico dotata, ad maritos ierunt

portantes gloriam domesticam, pecuniam publicam. Hic adversus

Pyrrhum Epitorum regem & Samnites gravissima bella gessit: ad-

versus quos, ut bello invictum, ita munib⁹ se præstit in corruptum.

Regis etiam medicum, domini sui mortem per venenum poli-

centem, vincitum ad regem remisit.

Fabricianus, φαστρισίο, Fabriciani filius, qui matrem Fabiam inter-

fecit, quod illa maritum suum occidisset, ut libertus adulterio

cum Petronio adolescentem committeret. Author Dositheus apud Plut.

Fabrico, Fabrile: vide Faber.

FABVLĀ, propriè est sermo & rumor populi, & res passim divulgata,

à fando dicta. { תְּשִׁירָה maschál, שְׁנִינָה, מַעֲבֵד. GALL.

Fabul,

Table, conte, devis, bruit, rumeur, discours, farce, comedie, tragedie. ITAL. Favola, novella. GERM. Ein fabel/ein hemeine gassente/ein erdichter red. HISP. Fision, ò novela fingida. ANGL. A tale, a fable. Pro sermonibus & colloquiis. Plaut. Pseud. sc. 3. a. 1. Nolo bis iterare: sat sic sunt longæ fabulae (i. sermones, colloquia.) ¶ In fabulis esse, id est, in ore, sive sermone populi. Suet. in August. cap. 70. Cœna secretior ejus in fabulis fuit. Juvenal.

It nova, nec tristis per cunctas fabula cœnas.

Martial. lib. 1.

*Quod nunquam maribus junctam te Bassa videbam,
Quodque tibi mæchum fabula nulla dabit,*

Esse videbaris, fateor, Lucretia nobis.

Tetent. Hec yr. odiosa hæc est ætas adolescentulis: E medio æquum est excedere: postremò jam nos fabula sumus, Pamphile, senex atque anus. ¶ Hem tibi omnem fabulam (i. rem, commentum, dolum.) Plaut. Pseud. sc. 4. a. 2. Ne tetterè hanc tollas fabulam (i. ne differas & vulges, quod te vidisse dicas & singis.) Idem Mil. sc. 3. a. 2. Aliam occipis fabulam. Idem Men. sc. 5. a. 5. ¶ Pro Comœdia, Idem Pseud. sc. 2. a. 5. Si vultis approbare hunc gregem & fabulam. Idem Menach. sc. 5. a. 5. Aliam occipis fabulam. Idem Capt. prolog. Expediet fabula huic operam dare. Idem Men. sc. ult. a. 5. Quæ hæc est fabula? Ovid. Eleg. ult. lib. 4. Trist.

Nomine sub nostro fabula nulla fuit.

Idem Eleg. 1. lib. 1. Trist.

Sic ego delicias & mollia carmina feci,

Strinxerit ut nomen fabula nulla meum.

Plaut. Capt. prolog. Hæc res agetur nobis, vobis fabula. Et Gell. cap. 11. lib. 17. Fabulas apud populum date, & fabulas docete. Ibidem, & Tibull. lib. 4.

Atque hac seu nostras intersunt cognita terras,

Fabula sive novum dedit his erroribus orbem.

¶ Dicitur etiam fabula, || pactum conditionis. ¶ Item || narratio ad delectationem inventa, rerum nec verarum, nec verisimilium: ut quod Daphne versa sit in laurum, & Tantalus apud inferos fugientia capiet flumina. Horat. in Serm. satyr. 1.

— Quid rides? mutato nomine de te

Fabula narratur.

Cicer. 3. de nat. deor. Jam verò quid vos illa delectat explicatio fabularum, & enodatio nominum: exsectum à filio Cœlum, vincitum à filio Saturnum? ¶ Apologus autem differt à fabula, ut species à genere. Dicuntur enim apologi fabulae, quæ sub tectorio ridiculae alicujus narrationis, & inter bruta animantia colloquii reconducunt aliquid, quod ad vitam & mores pertineat, quales sunt fabellæ illæ quæ Hesopi nomine circunferuntur, quanvis ab Hesiodo primum profectæ constet. Comœdia & Tragœdia fabulae sunt, non apologi. Hujusmodi autem fabulae diversa sortiuntur nomina pro habitu & qualitate personarum. Aliae enim togatae dicebantur, quarum personæ togis & Romanorum cultu erant ornatae. Aliae palliatæ, cum personæ Græco more palliis induitæ, in scenam prodibant. Erat enim pallium Græcis peculiare, quemadmodum Romanis toga. Togatum genera quatuor. Sunt enim togatae, quæ prætextatae dicuntur, in quibus reges Romani, vel Duces inducuntur, personarum dignitate & sublimitate Tragœdiis similes. Prætextatae autem dicuntur, quia ferè regum, vel magistratum prætexta utentium in hujusmodi fabulis personæ introducebantur. Secundum genus togatum, Tabernariae dicuntur, humilitate personarum & argumentorum similitudine Comœdiis pares: in quibus non magistratus, sed humiles & privatæ personæ induci solebant, quales ferè sunt Mercatores, aut iustitores, qui in tabernis merces suas vendere consueverunt. Erant præterea fabulae Attelanæ, jocis & salibus quam proximè ad satyram accedentes: ab Attelis Campaniæ oppido, in qua plurimum actitatæ sunt, nomen sortitæ. Aliae erant Planipediae, à planis actuum pedibus dictæ, qui ob humilitatem argumenti, & vilitatem personarum, neque cothurnis utebantur, neque soccis. ¶ Sine capite fabula, ἀκιφαλός μούσης, dicitur imperfectus ac mutilus sermo. Zenodus ex Platone & Plutarcho. Fabulae, verbum in responsione ponit solitum, quem negamus verum esse quod quis dicit, veluti per tridum. Terentius Heaut. Si tibi narrem quamobrem id faciam, vta causa est. CL. Fabulae.

Fabellæ, diminutivum est à fabula. { τὸ μικρὸν. GALL. Petite fable, petite farce. ITAL. Favolettæ, favoluccia, novelletta. GERM. Ein märtle. HISP. Pequeña fision, ò novela fingida. ANGL. A little fable. } Cic. pro Calio. Verum hæc tota vetus, & plurimarum fabellarum poëtria. Idem 5. de finib. & 2. de Divin. Nihil debet esse in Philosophia commentitiis fabellis loci.

¶ fabello, as: Fabulor. Petr. Gell.]

Fabulör, aris, à fando derivatur, & significat Loqui. { γῆγεν schahâh, γῆγεν hischthah, ՚ɒ sippér. μυθολόγος, θύματος. GALL. Contes des fables, deviser, caquerer, babilier. ITAL. Ragionare, favolare, favolegiare. GERM. Schwochen/ reden. HISP. Dezar o contar novelas. ANGL. To bable, to prattle or chatter. } Plaut. in Capt. Quid fabulabor? quid negabo? aut quid fatebor? Idem in Cistell. Hæc nostram rem fabulatur, hanc scire oportet, filia tua ubi sit: id est, de te nostra loquitur. Idem in Merc. Quid illud quod solus secum fabulatur filius? Idem, Satin' hoc rectè fabulor. Idem Men. sc. 1. a. 5. Expedite fabulatus. Ibid. sc. 2. a. 1. Nunc quomodo, & verbis quibus me deceat fabularier, prius ipse mecum etiam volo hic meditari: sic hoc proloquar. Idem Amph. Claret adversum fabulabor. Ibid. Vigilans video, vigilans fabulor. Idem ibidem: Vigilo, & vigilans id quod factum est fabulor. Ibidem. Videor cum illa fabularier. Idem Pseud. sc. 1. a. 1. ¶ De fabula poëtica loquens, idem Amph. sc. 4. a. 4. Verum quod olim auditum est fabularier. ¶ Fabulari, pro inepte garrire. Liv. lib. 5. dec. 5. Et tu centurio, miles, quid de Imperatore Paulo Senatus decrevit, potius quam quid Sergius Galba fabuletur, audi. Plaut. Capt. sc. 3. a. 3. Nec tu quod fabuletur in aures immittat tuas. (Moz, garrivit.) ¶ Invenitur & fabulo, as, ate. Idem Mil. sc. 4. a. 2. Nimis itulta sum & mora, quæ cum insano fabulem. ¶ Ejus compositum est Confabulator. ¶ Item pro confabulatori interdum usurpatur. Galepius Parte I.

pastur. Gellius cap. 13. lib. 19. Stabant fortè unæ in vestibulo palatiis fabulantes Fronto Cornelius, & Festus Posthumius. Fäbülü, in activa voce, pro codem. Plaut. in Milite, Mala es. P. Imō æcastor stulta multum, quæ vobiscum confabulem. Fäbüütör, is. { γῆγεν schehéh, γῆγεν mischthahéh, ՚ɒ sippér mes appér. μυθητής, λογοτόπος. GALL. Un faiseur de contes, raconteur de fables. ITAL. Narratore di favole. GERM. Ein schroeizer/ tandrier/ märlesager. HISP. El dezidor y contador de novelas, habrador. ANGL. A babler or pratter. } Facetus colloquutor. Sueton. in Aug. Si interruptum somnum recuperare, ut evenit, non posset, lectoribus, aut fabulatoribus accessitis resumebat, producebatque ultra primam sèpè lucem. Gell. lib. 3. cap. 29. Ablopus ille Phrygianus fabulator. Cato in lib. originum, Ut fabulator Tiræus existimavit.

Fäbülär, are, adjectivum: Fabulosus, μυθητός: ut, Historia fabularis, in qua multa falsa, & minimè vera scribuntur. Sueton. in Tiberio. Maximè tamen curavit historiæ fabularis notitiam usque ad inceptias & derisum.

Fäbülös, a, um: dicitur quod commentitium est, quod fabulis & fragmentis celebratur, vel de quo multa singuntur. { μυθητός. GALL. Fabuleux. ITAL. Fabuloso. GERM. Erdicht / davon man vil sagt / und aber erdicht fabelwerck ist. HISP. Fingido. ANGL. Full of fables or inventions, fayned. } Horat. lib. 1. Carm. Od. 22.

Vel qua loca fabulosæ

Lambit Hydaspe.

Plin. lib. 10. cap. 49. Pegasos equino capite volucres, & gryphas auritos ad uncitati rostri, fabulosos reor. ¶ Fabulosior. Idem lib. 33. cap. 1. Midæ quidem annulum, quo circumacto habentem nemo cerneret, quis non etiam fabulosiorem fateatur?

Fäbülös, adverbium: Falsò, vel per fabulas. { μυθητός, ψεύδως. GALL. Par mensonge, fabuleusement. ITAL. Favolosamente. GERM. Falschlich / lügenhaftiglich. HISP. Fingidamente. ANGL. Feynedlie. } Plin. lib. 32. cap. 11. Accedit his Tabrobane, insulæque alia Occani fabulosæ narratæ. Idem lib. 5. cap. 1. Colonia à Claudio Cæsarē facta Lixos, vel fabulosissimè ab antiquis narrata.

Fäbülös, atis: hoc est, fabulantum vanitas. { τὸ μυθητός. GALL. Conte, menterie, fables. ITAL. Il contar favole, menzogne. GERM. Ein erdichtung/ fabelwerck. HISP. Aquella obra de fingir. ANGL. A tellingung of fables or lies. } Plin. lib. 36. c. 13. Sed quum excedat omnia fabulositas, utemur ipsius M. Varronis in expositione ejus verbis. Idem lib. 7. cap. 32. Reperimus inter exempla, Aristæ etiam viam evolantem ex ore animam in Proconneso corvi effigie, magna quidem fabulositate.

Fäbülös, Deus, qui pueris primò fari incipientibus præesse putabatur: cui etiam Romani sacrificabant, quum primum liberi eorumfari incipiebant. { GERM. Der sprach herrgot bey den Römern / welches sie opferten als bald ire kinder ansiengen reden. } Author Nonius, citans testimonium Varronis de liberis educandis.

Fabulo, fabulas componens. Item Fabulones, fabularum inventores. Mactob. lib. 2. Hac nobis sit litterata latitia & docta cavillatio, vicem planipedis & fabulonis impudica & prætexta verba jacientes, ad pudorem modestiam versus imitata. Aliqui legunt fabulonis, & fingunt instrumentum musicum verè fabulonis.

*Et ortophallica attulit psalteria,
Quibus sonant in Gracia dicteria,
Qui fabularum collocant exordia,
Ut comici, cinadici, scenatici.*

Fabulum: vide Faba.

¶ Faccio, adulando impedio.

Facella, facela, acetarium. Salmas. ¶ Item fabulae in actis. Thrac. Matt. Facellarium, vas in quo reponitur acetarium.]

Fäcētū, vide Facio.

Fäcētū, i, dicitur qui salibus & sermonis urbanitate, circa scurrilitatem tamen, abundat. Salsus, urbanus, venustus, scitus, concinnus, festivus, argutus, dicax. { στρεγμάτω, κρυψός. GALL. Facetieux, plaisant, railleur, recreatif en paroles. ITAL. Faceto, piacevole, chi ragiona piacevolmente per ridere. GERM. Schimpflisch / höflich und bösechrig mit reden. HISP. Donoso. ANGL. That speaketh or doeth to mak, men lauge, merie, pleasant. } Cic. ad Quint. fratrem. Eam neque parum facetus scurra Sextus Nonius. Plaut. Mil. Cavillator facetus, vel commodus conviva item ero. Ibid. sc. 1. a. 2. Faceris fabricis, & doctis dolis. Idem Asin. sc. 2. a. 2. Facio me facetum magnificum virum. Cic. lib. 2. de legib. Facetissimus Poëta veteris comœdia Aristophanes. Quidam à faciendo derivant, ut is sit, qui gestibus, aut verbis ita alium imitatur, ut se illum faciat. Alii à fando deducunt. Cic. de clar. Orat. Acuti, elegantes, faceti, breves homines. ¶ Veteres facetum dixerunt quicquid venustum esset, & elegans. Horatius facetum dicendi genus Catoni, Virgilio decens tribuit.

Fäcētē, adverbium: Eleganter, urbanè. { κρυψώς, χαρίτως. GALL. Plaisamment, par railleurie. ITAL. Piacevolmente. GERM. Schimpflisch / mit höflichen worten. HISP. Donosa y graciosamente. ANGL. Pleasantly, merely. } Sic decet facetē verba dari custodi catē. Plaut. Mil. sc. 2. a. 1. Non vidi magis facetē ludificari. Idem Mil. sc. 6. a. 2. H. Te ad cœnam vocari volo. E. Facetē dictum. Idem Capt. sc. 2. a. 1. Ut facetē orationem ad servitum contulit? Ibid. Facetē advotis animum tuum ad animum meum. Idem Mil. sc. 1. a. 1. Cic. 6. Verr. Nunquam tantum mali est Siculis, quin aliquid facetē & commode dicant. Idem pro Rose. Amer. Nolque ab isto nebulone facetius eludimur.

Fäcētæ, arum, sunt quasi deliciae quedam sermonis, & dicta urbana si ne scurrilitate: locus, sal, lepos, urbanitas, festivitas, argutæ. { στρεγμία, μέλαχα. GALL. Plaisanteries, joyeuseté de paroles, railleuries. ITAL. Facetie, burla, piacevole. GERM. Schimpfteden / höflichkeit mit reden. HISP. Los donaires de palabras. ANGL. Merie gestes or cenceites. } Plautus in Milite. Nam tu quemyis potis es facete ut fluat facetiis. Catullus. epigr. 12.

*Est enim leporum
Disertus puer & facetiæ.*

Cic. 1. Offic. Sale verò & facetiis Cæsar Catulli patris frater vicit omnes. Idem 2. de Orat. Etenim quum duo genera sint faciarum, alteram æquabiliter in omni sermone fusum, alterum peracutum, & breve: illa à veteribus superior cavillatio, hæc altera dicacitas nominata est. Gell. cap. 6. lib. 6. Facetas nebulonis risi (i. ineptias.) Idem cap. 8. lib. 15. Facetæ (œnæ.) Velleius, Leporis Latini faceties. ¶ Reperitur & in singulari *facetia*, apud Apuleium in *Apolo-gia*. Atque ego scio nonnullos, & cum primis Æmilianum istum facetia sibi facere res divinas deridere.

Facetus, a, um: Jucundus, facetus abundans. { οὐρανὸς, οὐρανοῦ. GALL. Facetieux, plein de plaisanteries & râilleries. ITAL. Pieno di piacevolezza. GERM. Vol schimpffischer und kühneßlicher reden. HISP. Lleno de gracia y donayres. ANGL. Full of merie conceites. } Cic. 2. de fin. Quos quidem dies quemadmodum agatis, & in quantam hominum facetiam urbanitatem incuratis, non dico. Quanquam alii hanc lectionem apud Cicetonem suspectam habent, & pro ea facitorum urbanitatem legendum censem.

Facialis, linteum, quo facies sudore tergitur. Gloss. Isid. || **Facies**, ei, à faciendo: quia est omnis forma totius corporis. Species oris. { פָּנִים. GALL. La face, le visage. ITAL. Faccia. GERM. Das angesicht. HISP. La cara o frente. ANGL. The face, the visage. } et. vultus, & vultus, et. vultus. Differunt, quod vultus, voluntatis indicium sit, quod pro motu animi in facie ostenditur. Unde Servius, Vultus est voluntatis indicium, qui pro voluntatis varietate mutatur. Virg. 4. Æneid.

Spem vultu simulat, premit altum corde dolorem.

Facies est pars anterior capitidis humani, constans ex fronte, oculis, naso, malis, ore, & mento. Salust. in Catil. Prorsus in facie vultuque recordia inerat. ¶ Sumitur tamen facies pro totius corporis forma. Terent. in Eunuch. O faciem pulchram! Ut enim ab aspectu species, à fingendo figura: ita à faciendo, vel à factura corporis dicitur facies. Est enim facere, propriè in opere esse, id est, rei alicui faciem inducere: ut qui facit vas, vasi illi faciem imponit: qui gladium, gladii, &c. id est, formam, sive figuram. Plaut. in Poenulo, Sed carum nutrix qua sit facie, mihi expedi. M. Statura non magna, corpore aquilino. P. Atque ipsa est. M. Specie venusta, ore parvo, atque oculis peregrinis. Salust. in Iugurth. Praeclara facies, i. venusta forma. ¶ Neque solùm de hominibus dicitur, sed etiam de rebus inanimatis. Idem lib. 2. hist. Sardinia in Africo mati, facie vestigii humani, in Orientem, quam in Occidentem latior prominet. Idem, Quibus rebus permota civitas, atque immutata urbis facies erat. Faciem illam rerum ultimam promis (i. funeris imaginem.) Senec. cap. 15. de consol. ad Marc. Item, In faciem polveris (i. formam & modum.) Gell. cap. 18. lib. 10. { GALL. En fagon, forme & maniere de poudre. } Item

Vrbis abell facies,

Ovid. Eleg. 6. lib. 3. Trist.

Hæc facies Troia, cùm caperetur, erat.

Idem Eleg. 5. lib. 1. Nomen quod appellationis Græca vim habear, non faciem. Senec. cap. 2. de transq. Ista facie ingenii blandiuntur. Quint. In eadem facie (orationis) quasi vultus mutandus. Idem. Facies plures eloquentia & genera dicendi. Idem. Belli facies. Salust. Iugurth. 90. ¶ Accipitur tamen nonnunquam vultus pro facie, præsertim apud Poëtas, qui pro eodem dicunt, Fœdato vultu, & fœdata facie. ¶ Quandoque etiam facies pro specie dicitur: ἄρτος. Virg. lib. 6. Æneid.

Qua scelerum facies, o virgo effare!

Idem lib. 1. Georg.

— tot bella per orbem,

Tam multa scelerum facies.

¶ Facies etiam pro corporis longitudine ponitur. Pacuvius in Nip-tra, Ætate integra, feroci ingenio, facie procera. Vide Gell. lib. 13. cap. 28. ¶ Antiqui declinabant, hæc facies, hujus facies, vel facii, pro faciei, ut testimonii aliquot docet Gell. lib. 9. cap. 13. & 14. ¶ Facies quid propriè, & unde? Idem cap. 28. lib. 13. Est totius corporis forma, non vultus tantum. ¶ Facies pro statura, totiusque corporis figura: & apud Plaut. & Quadrigarium ibidem, & cap. 13. lib. 9. ¶ Peregrina facies hominis. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 4. Qua facie hominem? Malum, callidum? Ibid. sc. 4. a. 2. Qua facie est? macilento ore. Idem Capt. sc. 4. a. 3. Faciem cùm aspicias, haud videntur mali. Idem Pseud. sc. 2. a. 1. Ego Sauream non novi, neque qua facie sit, scio. Idem Asin. sc. 2. & 3. a. 2. Qua facie est? Subniger, rufus, ventrosus, acuto capite, magnis pedibus. Idem Pseud. sc. 7. a. 4. ¶ Vertere se in omnes facies, id est, experiri omnia consilia, aut vires. Virg. lib. 11. Æneid.

Verte omnes tete in facies, & contrahe quicquid

Sive animis. sive arte vales.

¶ Faciem alicuius ignorare. Salust. Iugurth. 104. De facie nosse, est leviter cognitum habere, quasi quem semel atque iterum videris duntaxat: non quicum-sis familiariter versatus. Id si transferatur ad res animi, fieri venustius. Cic. in Pis. Habet hoc ipsa virtus, quam tu ne facie quidem nosti, id est, ne tenuiter quidem. ¶ Simile huic est, Prima facie, pro primo aspectu, & priusquam pressius ac diligentius consideres. ¶ Faciem proverbio perficiuisse dicuntur, qui pudorem omnem dedidicerunt, velut abstero manu à vultu pudore. Plin.

¶ Faciecula, parva facies. Cath. ||

Facitergium, pro faciali.

Facili, Facilitas, Facinus: vide *Facio*.

Facio, is, feci, factum, cuius passivum est *fio*, à φάω. Præficio, præficus, & præficus, Facialis, apud quem bellum & pacis facienda justerat. { פְּרַאֲפָה. πορθμός, δρός, ποτα. GALL. Faire. ITAL. Fare. GERM. Machen / thun. HISP. Hacer. ANGL. To mak any thing, to do. } Apud antiquissimos in usu fuit *factor*, quod adhuc remansit in verbis iis quæ ex præpositionibus sunt: ut *afficio*, passivum facit *afficior*: *conficio*, *conficior*, & sic de reliquis. Quæ verò ex aliis partibus componuntur, passiva faciunt per verbum *fio*: ut *Fabrefacio*, *fabreficio*: *Mafefacio*, *mafeficio*. Sic etiam *pinguefacio*, *assuefacio*, *cælfacio*, *candefacio*, *excandefacio*, *condofacio*, *commonefacio*,

frigefacio, servefacio, consuesfacio, tepefacio, dissuefacio, mansafacio, stupefacio, satisfacio, vacuefacio, patefacio, putrefacio, pufefacio, labefacio, expergefacio, torrefacio, & si qua alia repetiantur. Ubi illud obiter notandum est, composita à facio, habentiae, ante f, quæ sunt ex verbis secundæ conjugationis, habere quartam à fine indistinctem. Horat. lib. 2. Serm.

In matris jugulo ferrum tepefecit acutum.

Catullus,

Alta tepeficies permista flumina cade.

Est autem facere propriè, in opere esse, id est, rei alicui faciem quædam inducere. Unde etiam facies dicitur. Qui enim facit vas, vasis faciem illi imponit: qui vestimentum, vestimenti faciem. ¶ Intendit sumitur pro scribere, id est, componere. *moūs*. Donatus in Tarentum, Facit qui materiam componit, ut Menander. Hinc litteras facere super realia (i. scribere.) Gell. cap. 15. lib. 6. & Plaut. Asin. sc. 1. a. 4. Ne sit illi cera, ubi facere possit litteras. ¶ Facete etiam verbum est circense (unde factiones 4. & in lusu pilæ factores dixit Plaut.) ut apud Cic. in Brut. Aut si auditor omnino tanquam equus non facit. Equus verò non facit, qui segnis & ignavus est, qui non in partem ad victoriam adjuvat, nec in curriculo corripit spatiū, neque autigam audit. ¶ Pro æstimare, *ποσεῖν*. Plaut. in Cur. Migrat certum jam nunc è fano forus, quando Esculapii ita sentio sentiantur, ut me nihil faciat, me salvum velit. Sic magni facio, *ποσεῖ μεγάλην*. Parvi facio, *ποσεῖ μικρήν*. Idem Asin. sc. 1. a. 1. Te ipsum haud facio magni. Tanti facio, magno pretio æstimo, nullius æstimo, tanti æstimo. Nec composita sunt hæc, quæ manifestè divisa inveniantur. Idem in Cur. Respicio vos nihil meum gratiam facere. Idem in Rud. Minacias ego istas flocci non facio tuas. Cic. Cecin. Utebar familiarissime Cæsare, Pompeium faciebam plurimi. ¶ Jungitur & cum genitivis lucri, & sumptu: ut Luctifico idem sit, quod facio lucrunt, *ποσεῖσθαι*: & sumptu facere, idem quod facere sumptum, *ποσεῖσθαι*. Plaut. in Persa. Non ædepol trecentis cara est, fecisti lucri. Idem in Casin. Si nunc me suspendo, meam operam lusterim, & præter operam restim sumptu fecerim. ¶ Transfuerit porro verbum *facio* ad inumeros propemodum usus. Nam & facere verba dicimus, id est, loqui: *ποσεῖσθαι λόγους*. Facere iter, est iter, *ποσεῖσθαι*. Facere aliquem certiorum, est significare alicui rem aliquam. Facere gratium, *ποσεῖσθαι φίγους*. Facere ludos, exhibere. Facere lucrum, lucrari. ¶ Facere etiam, pati est: ut Facere jacturam, damnum, naufragium: *ποσεῖσθαι θύλαιν*. Non facit ad aulam contumacia. Senec. 4. de tranquill. Non bene facit ad forensem pulverem vestis vesicolor. Quintil. Faciunt hæc ad inclinationem causæ (i. prosunt.) Idem

Non facit ad stomachum nostra lagena tuum.

Mart. Epigr. 45. lib. 10.

Non facit ad savos cervix nisi prima leones.

Idem Epigr. 19. lib. 1. Mirè hoc facit ad pullatum circulum. Quintil. cap. 13. lib. 2. Nihil æquè facit ad viperæ mortuum (id est, prodit.) Suet. in Claudio, cap. 16. { GALL. Il n'y a rien de si bon, & de si su-verain pour la morsure d'un serpent. } Quintilianus. Alii (canes) ad aprum, alii ad cervum faciunt (id est, apti sunt.) ¶ Mixtus loquendi modus diligenter notandus. Plaut. Aul. sc. 6. (alias 10.) a. 4. Quem ego avum feci ut essem hodie. Idem in Pseud. sc. 6. a. 4. Quid cello Pseudolum facere, ut det nomen ad molas. Idem Amphit. Me meus herus fecit ut vigilarem. Idem Moſt. sc. 1. a. 2. Adveniens patrem faciam ne introeat. Idem Pseud. sc. 2. a. 1. Pernam, calum facito in aqua jaceant. Ita etiam Gellius cap. 12. lib. 14. Facit me ut essem prudentior. Et cap. 13. lib. 19. Fac me ut sim cens. In quibus loquutionibus. Accusativi illi, avum, Pseudolum, perna, me, &c. per suos nominativos avus, perna, &c. resolvuntur. ¶ Item facere pro sacrificare: *ποσεῖσθαι, ποσεῖσθαι*. Virg. 4. Eclog.

Quum faciam vitula pro frugibus, ipse venito: id est, quum sacrificabo. Cic. pro Muren. Nolite à sacris patriis Janonis sospitæ, cui omnes Confules facere necesse est, domesticum & suum Consulem potissimum avellere. Plaut. Plenam faciam tibi fideliā, id est, implebo. ¶ Item rem obsecnam facere. Idem, Mavult ancillæ facere, quam liberæ. Idem Moſt. sc. 4. a. 7. 1. Si tibi cotidie facere (i. amplecti amicam,) licet. Facere consuetudinem stupi cum aliqua. Suet. in Calig. cap. 24. Complectere. Ph. Facio lubens, Plaut. Asin. sc. 3. a. 3. Et factum flagitium, vide infrā in Factum. Gell. cap. 12. lib. 7. Fecit quod Cincedi facere solent. ¶ Facere matres, vide Mater. Facere avum, vide Avus. Hic senex clam uxore animo suo fecit volupe. Plaut. Asin. Item Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Detexit variis qui sua facta modis (i. adulteria.)

Pertinet & ad pecuniam, quæ fieri dicitur, quum cogitur, seu coligitur. Salust. Iugurth. Quæ pecunia at H[ispan]iæ bellum Metello facta erat. ¶ Denique facere (ut Papinianus inquit) omnem omnino faciendi causam complectitur, dandi, solvendi, numerandi, judicandi, ambulandi, reddendi. Unde qui oriosus sedet, si rogetur quid faciat? rectè respondere poterit, se nihil facere, quandoquidem oriosus est. Rectè etiam se sedere: quoniam & sedere ipsum aliquid facere est, ut jacere, navigare, quiescere. ¶ Faciam te ut plutonium amem, id est, plurimum amabo. Faciam ut tibi profim, id est, tibi proderio. ¶ Plaut. Mil. sc. 6. a. 2. Arbitramini quidvis licere facere vobis? Idem Aul. sc. 6. a. 2. Dedecoris plenum faciam herum illum. ¶ Facere delicias, vide Delicia. Tu facito ut venias ad vos. Idem Men. sc. 4. a. 2. Hoc servi facinus frugi, quod facere perseguor. Idem Aul. sc. 2. a. 4. Faciam vestra latera loca. Idem Mil. sc. 2. a. 2. Facero sementem, vide Sementis. ¶ Fac te esse qui sum, id est, finge te esse me, vel ponere cum esse qui sum. ¶ Facto opus est, fieri opus est. *ποσεῖσθαι, ποσεῖσθαι*. Quod etiam dicimus Opus est factu. ¶ Contumeliam facere alicui. Idem Asin. sc. 4. a. 2. Tu contumeliam alteri facias, tibi non dicatur. ¶ Factum iri audio illi injutiam, hoc est, audio futurum ut illi fiat injuria. Factum itur mihi contumelia. Cicet. Cato pro se contra Cassium, apud Gell. cap. 14. lib. 10. Atque evenit ita Quirites, ut in hac contumelia, quæ mihi propter hujusmodi peccata factum itur, Rei quoque publicæ medius fidius miseretur Quirites. ¶ A facio item sunt verba primæ conjugationis in terminata, quæ propè infinita sunt: Sacrifico, magnifico, deibi-

ed, clarifico, ædifico, vivifico, mortifico, justifico, & falsifico, & hujusmodi. ¶ Facere are, apud Lucretium lib. 6. pro Ares facere, & spūas.

Principio terram sol excoquit, & facit are.

¶ Factum, in responsione affirmativa, pro Ita, sive etiam. Terent. in Eunuch. Chæreane tuam vestem detrahit tibi? Do. Factum. Pr. Et ea est indutus? Do. Factum. Ibidem. Dic mihi, aufug istin? Ch. Hera factum. Plaut. Pseud. sc. 3. a. 1. Furcifer: B. Factum optime: (assentientis.) Sic idem Cura. sc. 2. a. 5. Benè facis. Mox, lepidè facis (quia annuit petenti.) Vide Benignè.

— da facto gaudia lucro.

Ovid. 5. Fast. Ut de Claudio factum palam est (i. de morte.) Suet. in Neron. cap. 8. Factis vicibus. Vide Vicem. ¶ Facete ægræ alicui, hoc est, facere alicui rem molestam. Terent. in Eunuch. Miles vero sibi putare adductum ante oculos æmulum, voluit facere contra huic ægræ. ¶ Facere animum alicui, est incitare, & animum alicui augere. Liv. 5. bell. Pun. Missum à Metaponto præsidium Romanis fecit animum, ut nocte ex improviso opera hostium invaderent. Ovid. 5. Trist.

Quæ tibi res animos in me facit improbe?

¶ Facere argentariam, est facere quæstum argentarii, hoc est, trapezitæ, sive mensarii. Cic. 7. Verr. Is quem ille argentariam Lepti seculle dicit. Facere auspicium dicitur avis, è qua auspicium capit. Liv. 1. ab Urbe, Eam alitem ea regione cœli, & ejus diei nuntiam venisse, circa summum culmen hominis auspicium fecisse. Item, Facere pecuniam. Suet. in Cas. cap. 42. & Plaut. Aul. sc. 3. a. 4. Cor cœpit artem ludicram facere. Idem Amph. prol. Jovem facere histrionom. Facere medicinam, pro mederi. Vide Medicina. Facere scriptum, pro scribam esse. Gell. cap. 9. lib. 6. ¶ Facere cadaver, occidere. Apul. lib. 8. Cadaver quod ipse fecerat, avidè complexus est. Gell. cap. 23. lib. 13. ex oratione M. Catonis: Succidias humanas facere, funera (i. occidere.) ¶ Facere vulnera, Ovid. 4. Fast. Velleius, Quin tu hoc facis? (de eo qui invitauit ad mortem exemplo suo.) Facere paucos dies cum aliquo. Senec. epist. 67. ¶ Facere damnum & flagitium. Plaut. Pseud. sc. 5. a. 1. Facere orbum. Idem Asin. sc. 3. a. 3. Acerbum funus filiæ faciet, si te carendum est (id est, immaturæ morti dabit filiam, &c.) & Men. sc. 2. a. 3. Fecisti funus, absente me prandio (i. sepelivisti prandium.) Vous avez encoffré, devoré le disner. Metaphor. ¶ Haud caussa est, quod nunc voluisti facere, quin facias mihi (i. occidere, mergere.) Idem Most. sc. 2. a. 2. Facere facinus. Idem Cura. sc. 1. a. 1. ¶ Facere copiam & potestatem alicui. Idem Capt. Gratiam habeo tibi, quum copiam istam mihi, & potestatem facis, ut ego ad patentes hunc remittam nuntium. ¶ Facere cum aliquo, est partes illius fovere, aut sequi. Gellius lib. 15. cap. 22. Ex eis nationibus quæ cum Sertorio faciebant, quum multis præliis superatus esset, neminem unquam ab eo despiciisse. Cicer. pro Quint. Quum veritas cum hoc faciat, &c. Ovid. Eleg. 1. lib. 4. Trist.

Deorum

Casare cum magno cetera turba facit (i. consentit.)

¶ Minus quam æquum erat feci. Plaut. Aul. sc. 2. a. 3. Facere compendium pulandi. Idem Pseud. sc. 2. a. 2. Facere obsequiam liberis. (i. obsequi.) Idem Asin. sc. 1. a. 1. Dii tibi faciant benè. Idem Mil. sc. 6. a. 2. ¶ Sermoni finem face tuo. Idem Asin. sc. 3. a. 3. ¶ Facere exuvias (i. exuere.) Vide Exuvia. ¶ Quid me facturum putatis? (pro facturam.) Ibidem, Aliquid facere certum alicui (pro reddere.) Idem Men. sc. 1. a. 2. ¶ Fac esse: permittentis & concedentis est loquutio, ac si dicas, Esto, vel pone ita esse. Cic. in Verr. Facita esse, ramen hoc ferendum nullo modo est. ¶ Facere fidem, est facere ut quis credat, persuadere: πίστιν ποιεῖν, vel παραγγέλλειν. Cic. in Catil. Ut quoniam auribus vestris propter incredibilem magnitudinem sceleris minorem fidem faceret oratio mea. ¶ Facere gradum, est ambulare. Idem de Orat. Quin prodis mi Spuri, ut quotiescumque gradum facias, toties tibi tuarum virtutum memoria veniat in mentem? Plaut. in Cura. Sed grandiorem gradum ergo fac ad me obsecro, id est, propria ad me accedere. Gradum ad aliquid facere, est per quosdam veluti gradus ab una re paulatim ad aliam transitum facere. Quint. lib. 3. cap. 6. Namque & illud frequens est, ut ea quibus minus confidimus, quum tractata sint, omittamus: interim sponte nostra veluti donantes, & ad ea quæ sunt potentiora, gradum ex his fecisse contenti. ¶ Facere gradum, pro Promovere. Liv. 6. ab Urbe, Accingendum ad eam cogitationem esse, conando, agendoque, jam eo gradum fecisse plebeio: unde si potrò annuntiantur perenire ad summa, & patribus æquari tam honore, quam virtute possent. ¶ Facere gratiam jurisjurandi, id est solvere vinculo jurisjurandi. Plaut. Rud. Nihil hercle hic tibi est, ne tu spares: jurisjurandi volo gratiam facias. ¶ Facere gratiam, pro onus quod subire quis teneatur, ei remittere, privilegioque ab eo eximere. Suet. in Aug. cap. 38. Mox reddendi equi gratiam fecit eis, qui majores annorum quinque triginta retinere cum nollent. ¶ Facere gratiam delicti, pro ignoscere. Salut. in Ingrurha, Cæterum Baccho, quoniam pœnitit delicti, gratiam facit, id est, ignoscit. ¶ Facere gratum, pro gratificari. Ter. in Eunuch. Hac re, & omni te turba evolves, & illi gratum faceris. ¶ Facere injuriam, est verbo factōve aliquem injustè lädere. adixit. Plaut. Mercat. Filio suo innocentio qui fecit tantam injuriam. ¶ Facere initium, incipere, δημιουροῦν, ἀρχεῖν. Cic. ad Attic. lib. 9. Si hic qua ratione initium fecit, eadem cetera ager sincerè, temperate, prudenter, valde video. ¶ Facere largitionem, seu largitiones, est largiri, & profundere, ac dissipare. Idem 3. Tuscul. Et quidem C. Græchus quum largitiones maximas fecisset, & effudisset æratum, verbis tamen defendebat æratum. ¶ Facere literas, i. scribere. Plaut. in Asin. Ne ulla sit cera, ubi facere possit literas. Idem in Rud. aliter dixit. Neque quicquam melius est mihi, ut opinor, quam ex me ut una re faciam literam longam, laqueo collum quando obstrinxero. Hic translaterè pro se suspendere. ¶ Ne longum faciam, id est, ut breviter dicam: apud Horat. 1. Serm. sat. 3. ¶ Facere ludos, irridere. στρεψα. Plaut. in Aul. Quem tu senecta ætate ludos facias. ¶ Experior te quanti facias uxorem tuam. Idem Amph. ¶ Facere magni,

Calepini Pars I.

est magni æstimare. τοὺς πάντας ποιεῖν. Idem in Asin. Nunc nequæ quid velim facitis magni. ¶ Facere maximi. Terent. in Phorm. Merito te semper maximi feci Chrem. ¶ Nihili facere, est nihili æstimare, εἰδῆς ποιεῖν. ¶ Facere parvi. Plaut. Rudente: Illos scelestos, qui tuum fecerunt fanum parvi, & ausi sunt violare nos. Idem Ps. sc. 2. a. 4. Pauci istuc faciunt. Item, Facio ut memineris, & facito ut pretio pervincas. Idem Cura. sc. 3. a. 1. Et, Equi facite ut in flexu si pedum pernitas. Idem Men. sc. 2. a. 5. ¶ Facere verba, vide Verba. Idem ibidem sc. 5. a. 5. Properè, quicquid sis facturas, face. Idem Asin. sc. 2. a. 2. Facio me facetum, magnificum virum. Idem Capt. prolog. Reducem faciet liberum in patriam. Idem Men. sc. 2. a. 1. Nunc adeò ut facturus dicam. Idem Pseud. sc. 2. a. 3. Boves convivas faciunt. ¶ Ne pili quidem facere. Catullus epigr. 17. ad Coloniam,

Ludere hanc finit ut lubet, net pili facit uni.

¶ Pluris facere. Cic. Attic. lib. 8. Ego pro Pompeio libenter emori possum: facio pluris omnium hominum neminem. Totum insanum amare, hoc est, quod heret facit. Plaut. Capt. sc. 3. a. 1. Facere turbas, vide Turba. Facere moram, vide Mora. ¶ Facere manum, pro colligere milites. Cic. in Verr. Illi nocte, facta manu armataque veniunt. Idem pro Cacina. Quum manum fecerit, copias parat, &c. Facere bellum. Liv. lib. 3. d. 4. Facere terrorem. Idem 8. d. 4. ¶ Facere silentium. Plaut. Prol. Amph. Ita huic facietis fabulæ silentium. Facit censum adjectio syllabæ. Facere viam. Liv. lib. 6. d. 4. Facere semitam per fundum. Plaut. Cura. sc. 1. a. 1. Facere opus, vide Opus. Facere reducem, vide Redux. ¶ Facere somnum. Ovid. 4. Fast. vino somnum faciente jacebant.

Et 3. Fast.

— — — — — volucrēsque canora

Fecerunt somnos.

Celsus cap. 39. lib. 3. Quæ quia levat morbum, potest etiam facere somnum. ¶ Facere negotium alicui. Gell. cap. 16. lib. 3. Item, Face id, ut jam paratum sit. Plaut. Asin. sc. 1. a. 1. ¶ Facit mecum, hoc est, sentit mecum, ac meæ est opinionis. Ovid.

Vt fatear, mecum sola Corinna facit.

Horatius,

Et facit, & mecum facit, & Ioue judicat aquo.

Ad eum etiam modum dicimus, tecum, secum, nobiscum, aut vobis- cum facere. Cic. pro Sylla, Quid tum? Crassus si respondisset idem sentire, & secum facere Syllam. Idem pro A. Cecin. Videatis au- thoritatem sapientissimorum hominum facere nobiscum. Facere men- tionem, commemorare. Idem de senect. Lysandrum Lacedæmonium (cujus modò mentionem feci) dicere hoc solitum, Lacedæmon esse honestissimum domicilium senectutis. ¶ Facere missum, idem quod dimittere. Idem 3. Offic. Juravitque se illum statim interfectorum, nisi jusjurandum dedisset se patrem missum esse facturum. Missiones facere veteranorum. ¶ Facere intercessiones. Gell. cap. 12. lib. 13. ¶ Facere testes. Ovid. 5. Fast.

Sive ego te feci testem, falsōve citavi.

Facere testimonia. Quintil.

— — — — — Facit omnia festa (laurus.)

Ovid. Eleg. 1. lib. 3. Trist. ¶ Facere judicium, pro judicare: vide Iu- dicium. ¶ Fecit hominem frugi, ut facere oportuit. Plaut. Capt. sc. 2. a. 2. ¶ Facere modum alicujus rei, est sibi temperate, & modum non egredi. Cic. de legib. Ipsisque magnoperè authorem fuisse, ut ali- quando controversiarum aliquem facerent modum. ¶ Facere modos, est inter actus fabularum intercinete. Terent. in prolog. Andr. Flac- cus Claudi filius modos fecit tibiis paribus, dextris & sinistis. Cic. de Orat. Neque id actores prius viderunt, quam ipsi poëtæ, quam denique illi etiam qui fecerunt modos. ¶ Facere mutuum & pro- prium cum aliquo. Plaut. Trin. Benè vult tibi, si ædepol mutuum mecum facit. Idem Cura. sc. 1. a. 1. Ea me deperit. Ego autem cum illa solo facere mutuum: id est, solo eam deperire, ut me deperit. ¶ Naufragium facere. Cicer. ad Tironem, Qui cupidè profecti sunt, multi naufragia fecerunt. ¶ Facere nomen, est nominare. Liv. 8. ab Urbe. Scelerato campo, crede ab incesto id ei loco nomen factum. Ovid. 6. Fast.

Tum sibi Calluceo Brutus cognomen ab hoste fecit.

Plaut. Men. sc. ult. a. 5. Quomodo nomen factum Menæchmo tibi. Ibid. Fecit mihi nomen quod tibi est. Et alibi, Juventus fecit mihi nomen Paeniculo. ¶ Facere scriptum, pro scriptam esse. Gell. cap. 9. lib. 6. Neque sibi placere, qui scriptum faceret, eum ædilem fieri. Paulò ante, Qui ædili appararet. Idem. ¶ Facere, pro aptum esse. Quint. Alii canes ad aptum, alii ad cervum faciunt (i. apti sunt.) Item, Nupsisti ejus patri? Dii melius faciant. Plaut. Pseud. sc. 3. a. 1. Facite, coquite, festinate. Idem Aul. sc. 3. a. 3. ¶ Pro ostentare. Idem Milit. sc. 4. a. 2. Dum te fidelem facere hero voluisti. ¶ Faciebam me glo- riolum (i. jaætabam.) Idem Pseud. sc. 4. a. 2. Facere nomen alicujus amplius, est conciliate famam & celebritatem. Liv. 8. bell. Pun. Ubi per aliquot annos maximis rebus gerendis amplissimum nomen apud exteris gentes, popul. Rom. familiaque vestræ fecerant. ¶ Facere nomina, idem quod debitorem se constituere. Senec. cap. 1. lib. 1. de benef. &c. 24. de vita beata. Cic. 3. Offic. Emit homo cupidus & lo- cuples, tanti quanti Pythius voluit, & emit instructos: nomina fa- cit, negotium conficit. ¶ Accipitur etiam pro pecuniam mutuam dare, aut alias debitorem sibi aliquem facere. Idem Gallo, lib. 7. Ac- ceperi Aviani literas, in quibus hoc inerat liberalissimum, nomina se facturum qua ego vellem die, id est, pecuniam creditum, in eam diem solvendam quam ego postulasse. ¶ Facere nomen cum vineis, hoc est, facere supplicationem redditus vinearum. Col. lib. 3. cap. 3. Quod quasi nomen si ut scenerator cum debitore, ita rusticus cum vi- neis suis fecerit, ejus summæ, ut in perpetuum, &c. ¶ Facere otium, id est, dare. Virg. 1. Eclog.

O Melibæe, Deus nobis hac otia fecit.

Facere spem. Sueton. in Tib. cap. 24. Item, Facere multa judicia vio- lenti amoris (de Artemisia.) Gell. cap. 18. lib. 10. ¶ Facere, pro fore. Ovid. Eleg. 5. lib. 3. Trist.

Spes igitur supereft facturum ut molliat ipse

Mutati pœnam conditione losi (i. fore, vel futurum esse.)

¶ Facere ova, pro parere. Varr. 3. de re rust. cap. 9. Neque ferè in villis ova ac pullos faciunt, sed in sylvis. ¶ Facere par. Plaut. Trinum. Feceris par tuis cæteris factis patrem tuum si percole. ¶ Facere periculum, est tentare, & experiri. Terent. Andr. Qui scis ergo istuc, nisi periculum feceris? ¶ Facere potestatem, permittere, concedere. Cic. in Catil. Si quid de his rebus dicere vellet, fecit potestatem. Facere potestatem, sive copiam sui, est aditum ad se præbere, & permittere ut secum agatur: ut, Facere omnibus sui convenienti potestatem. Idem 8. Philipp. ¶ Facere imperium in aliquem. Plaut. Amphitr. Facit testa in angues imperium. ¶ Facere auctionem, § GALL. Faire un encan, ou vente en public, au plus offrant & dernier encherisseur. § Idem Men. sc. ult. Facere compendi: vide Compendium. ¶ Facere fortunatum. Idem Aul. sc. 5. a. 2. Ut Fortunatis faciat (lat) gnatae nuptias. ¶ Facere recognitionem mutuam, Faire reconnaissance mutuelle, s'entre-reconnostre l'un l'autre. Gell. cap. 14. lib. 5. de leone canda & lingua Androdo benefactori suo blandiente: Tum (inquit) quasi mutua recognitione facta, &c. ¶ Facere progressum in studiis. Cic. 4. Tusc. Philosophia denique ipsius principes nunquam in suis studiis tantos progressus sine flagranti cupiditate facere potuissent. ¶ Facere proventum majorem, hoc est, uberiores fructus dare. Col. lib. 2. cap. 15. Nec solum ea res majorem facit proventum, sed etiam saporem & odorem vini, pomorumque reddit meliorem. ¶ Facere pulverem. Cels. lib. 5. cap. 28. Pulveris paulum, quem ex lapide molari contrito fecit. ¶ Facere quæstum, lucrari. Plaut. Capt. Ægrè est mihi hunc facere quæstum careeriarum propter sui gnati misericordiam. Quæstum suo corpore facere, id quod meretricis est. Liv. 6. bell. Pun. Quid tu huic homini facias? Idem pro Cecin. ¶ Facere ratione, hoc est ob aliquam certam causam. Cic. ad Attic. lib. 12. Quod domi te inclusissi, ratione fecisti. ¶ Ratum facere, est confirmare. Liv. 8. bell. Pun. Quæ nobis Imperatores vestri commoda tribuerunt, ea rata atque perpetua vestrâ autoritate facietis. ¶ Facere rem, est opes querere & parare. Terent. in Adelph. Nunquam rem facies: abi, nescis inascar homines Sannio. Plaut. Pseud. sc. 1. a. 2. Hinc ego rem meis civibus faciam. ¶ Mei tergi facio hoc, non tui fiduciâ. Idem Most. sc. 1. a. 2. ¶ Facere rem divinam, sacrificare. Idem in Amph. Ego rem divinam intus faciam, vota quæ sunt. ¶ Facere reum, hoc est, accusare, sive reum agere. Tacit. lib. 1. Violatorem fœderis vestri Arminium, apud Varum qui tum exercitu præsidebat, reum feci. ¶ Facere sacrificium, & sacra. Cic. de clar. Orat. Licet aliquid etiam de M. Popilii ingenuo suspiciari, qui quum Consul esset, eodemque tempore sacrificium publicum cum lana faceret. Liv. 1. ab Urbe. Qui sacra publica pop. Rom. faceret. ¶ Facere sanguinem, pro effundere. Idem 5. bell. Maced. Nondum indicto bello, aut ita commisso, ut strictos gladios aut sanguinem usquam factum audissent. ¶ Facere satis, est debitum persolvere. Plaut. Asin. Sed vina quæ vindidi heri vinario Exærambo, jam pro his satisfecit Sticho? L1. Fecisse satis opinor, id est, soluisse. ¶ Facere satis alicui, pro ejus voluntati obtemperare. Cic. 1. de clar. Orat. Ego verò, inquam, si potero, faciam vobis satis. ¶ Facere somnum, i. somnum conciliare. Cels. lib. 3. cap. 18. Quæ quia levat morbum, potest etiam somnum facere. ¶ Facere stipendia sub aliquo, idem quod militare. Plin. de viris illustr. Sub Oreste in Sardinia stipendia fecit. Facere stipendiarios, est cogere ad solvendum tributum. Cas. 1. bell. Gall. Heduos quoniam belli fortunam tentassent, & armis congressi & superati essent, stipendiarios sibi factos. ¶ Facere excisionem oppidis, pro oppida excidere. Plaut. Cura. sc. 2. a. 4. ¶ Facere intercessiones. Gell. cap. 12. lib. 13. Intercessionibus faciundis, &c. Facere amolitionem, pro amoliti. Idem cap. 1. lib. 12. Ubi facta infantis amolitio est. § GALL. Quand on a envoyé l'enfant en nourrice. § Facere testes. Ov. 5. Fast. Sive ego te feci testem, falsum citavi.

Facere conjecturam, vide Conjectura. Facere capital, vide Capital. Item, Facirent ædes: propria, habes quod facias. Plaut. Pseud. sc. 1. a. 1. ¶ Item, Jamdudum factum est, cum primum bibi. Idem Asin. sc. 2. a. 5. Jamdiu factum est, cum discessisti ab herbo. Ibid. sc. 1. a. 2. Impridem videtur factum, quod. Idem Amphitr. Quamduum factum est istuc: &, Nunquam factum est. Ibid. sc. 2. a. 2. Factum est illud, ut ego vini hirneam ebiberim meri. Ibid. ¶ Facere stomachum alicui, est commovere aliquem, & bilem excitare. Cicer. Lent. lib. 1. epist. Non illi quidem, ut mihi stomachum facerent. ¶ Facere sumptum, quod alias facere expensas, vel expendere dicitur. Plaut. Capt. Quin ita faciam, ut te cupias facere sumptum, et si ego vetem. ¶ Facere vadimonium, pro promittere. Idem Epid. Ille, ut vadimonium mihi hic ultrò facit. ¶ Facere vela, id est, velificare. Virg. 5. Æneid.

Vela facit tamen, & plenis subit ostia velù.

¶ Facere vestigium, ambulare, progredi. Cic. pro Rab. Posthum. Hic vos aliud nihil orat, nisi ut rectis oculis hanc urbem sibi intueri, atque in hoc foro vestigium facere licet. ¶ Facere vitium, est correre, vel vitiare, & aliqua parte labefactari: & propriæ de ædificiis dicitur. Idem in Topic. Si ædes exæstæ corruerunt, vitiumve fecerunt. Facere vitium, pro vitiare & corrumpere. Vitruvius. Si venti frigidí sunt, lœdunt: si calidi, vitiant: si humidi, nocent: iidem faciunt vitia pavimentis. ¶ Facere volupe animo suo. Plaut. Asin. sc. 2. a. 5. & Most. sc. 4. a. 1. Hic senex si quid clam uxore suo animo fecit volupe, neque novum, neque mirum fecit, nec secus quam alii solent. ¶ Facere vota, est supplicate. Plin. lib. 17. cap. 2. Ergo qui dixit hyemes serenas optandas, pro arboribus vota fecit. ¶ Facere urinam, est meiere. Colum. lib. 6. cap. 30. Plerunque jumenta morbos concipiunt lassitudine & æstu: nonnunquam & frigore, & quum suo tempore urinam non fecerint. Quid faciemus hoc homine? hoc puer? pecunia? Loquendi mos est perelegans, & veteribus solum usitatus, in quo ellipsis esse viderur præpositionis Cum. Plaut. Most. sc. 4. a. 1. Quid hoc nomine faciam postea? Idem Mil. sc. 5. a. 3. Quid facies ea machæra? Idem Capt. sc. 1. a. 5. Quid meo minore factum sit filio. Terent. in Andr. Quid me faciam? nescio. Cicer. lib. 6. ad Attic. Quid iis fieri, si hue Paulus venerit? ¶ Interdum tamen præpositio De, exprimitur, ut apud Plaut. Pseud. sc. 1. a. 1. Quid de

drachma facere vis? Et Cic. lib. 6. ad Attic. Quid de P. Clodio fiat rescribe. Terent. Neutra in te vobis à me difficultas erit. Sed quid faciemus puer? Cic. Quid factum est Strabone & Nicostrato? quid te futurum putas? ¶ Facere unguentarium, pro Illinete oleo & unguentis: quod balneatores vel ante balneum, vel post balneum facere solebant. Unguentia autem vocabant antiqui omnia olea-composita. Plaut. Pœn. Ibi te replebo usque unguentorum è zeugmaris. Quid multa verba faciam? ubi tu laveris, ibi ut balneator faciat unguentarium. ¶ Faciundus, a, um. Idem Cure. sc. 1. a. 2. Date faciundam statuam. Et Gell. cap. 11. lib. 15. Visum est faciundum, ut ostenderemus. Faciundum fuit: hoc est, factum oportuit. Terent. Ennuchi sc. 2. a. 1. Non pol quo quenquam plus amem, aut plus diligam, eo feci: sed ita erat res, faciundum fuit. ¶ Factu id optimum. Plaut. Aul. sc. 5. a. 3.

¶ Face, fac. Enn.

Faciem, faciam antiquè. Lips.

Facitur, fit. Titin. Non.

Factio, ipsa *minus*, ejus motus, qui est in opere. ¶ Factio item astonomicum vocabulum, de quo Scaliger in Manilianum illud lib. 1.

mittunt in tempora signum.

Tralatio, inquit, à prætore, qui Circensis signum mittendi currit dat, præunte linea albâ à carceribus ad metam.

Factionarius, qui ex factione aurigaria erat: item dominus factio-num. ¶

Factus, a, um: Facta ad pudicos mores fabula. Plaut. Capt. sc. ult. 4.5. Facta pareas, vide Parens. Facta ruina, vide Ruina. Ego sum in sua factus nimio nequior. Idem Most. sc. 2. a. 1. Factus nequior usus ædium. Ibid.

Notaque non tardè facta Thalcia mea est.

Ovid. Eleg. ult. lib. 4. Trist. Virtute id factum tua. Plaut. Most. sc. 1. a. 1.

Fert bene præcipites navis modò facta præcellas,

Ovid. Eleg. 6. lib. 4. Motibus præfectum mulierum hunc factum relim. Plaut. Aul. sc. 5. a. 3. Ædes factæ probè examissum. Idem Most. sc. 2. a. 1. Facta est pugna in gallo gallinaceo. Idem Aul. sc. 4. a. 3.

Factum, i: substantivum. Res gesta. { תְּשִׁׁיםָהָבָשָׁכֶבָה, לְשִׁׁיםָמָבָשָׁכֶבָה. GALL. Un fait, une chose faite. ITAL. Fatto. GERM. Ein that. HISP. El hecho. ANGL. A thing done, a doed. § Virg. lib. 1. Æneid.

Fortia facta patrum.

Terent. in Andr. Dictum ac factum invenerit aliquam causam, quamobrem ejiciat oppido. Utinam dictis facta suppetant. Plaut. sc. 1. a. 1. Dicto non audebat, facto nunc lædat, licet. Idem Capt. sc. 2. a. 2. pro claris factis diritis aguntur malis. Idem Amph. Usq; me insanum facit fœdis suis factis. Ibidem. Eorum alter suis factis immortali te afficiet gloria. Ibid. sc. 1. a. 5. Magis percipimus lingua dici, quam factis fore. Idem Asin. sc. 3. a. 1. Matronarum hic facta permovit probè. Item, Hoc factum est optimum. Idem Pseud. sc. 1. a. 1. Tibull. lib. 4.

Ergo ubi præclaros poscent tua facta triumphos.

¶ Factum pro beneficio. Plaut. Asin. sc. 1. a. 5. Isto me facto devinxisti. Idem Milit. sc. 3. a. 3. Neque scis herum tuis factis sospitatur, (id est, beneficiis.) Catull. de com. Beren.

Quis ego pro factis (i. meritis, vel eventis.)

¶ Factum pro flagitio. Plaut. Asin. sc. 2. a. 5. Hoc facto sese ostendit. Idem Aul. Dabo illi spatium exquitandi meum factum. ¶ Factum mutare, pro sententiam mutare. Terent. in Andr. Hand muto factum. ¶ Bonum factum. Veteres hoc in edictis præfari solebant, boni omnis causa. Suet. in Cas. Bonum factum, ne quis Senatori novo catiam monstrare velit. Plaut. in Pœn. Bonum factum est, edita uerbetis mea. Tertull. O edictum, cui adscribi non potest Bonum factum.

Factus, us: Confectio. { תְּשִׁׁיםָהָבָשָׁכֶבָה, לְשִׁׁיםָמָבָשָׁכֶבָה. mieu. GALL. Une chose faite. ITAL. Fatto. GERM. Ein gemacht. HISP. El hecho. ANGL. A doing or making. } Unde factus olei dicitur, quantum una vice conficitur. Cato de re rust. cap. 67. Factoribus det in singulos factus olei sextarios, & in lucernam quod opus siet: hoc est, in singulas olei confectiones, vel quoties oleum conficitur. Varro de re rust. lib. 1. cap. 24. Hostum vocant, quod ex uno facto olei reficitur: factum dicunt quod uno tempore conficitur. ¶ Factus villa, pro structura, opere, & adificatione. Varro lib. 3. de rerust. cap. 1. Ego quoque quod exornatio villa esse posset fructu, quia factu, haec ad te misi.

Facessi, is, facessi, supinum in usu non est: legitur tamen participium facessitus, tanquam supinum est facessitum. Cic. in Verr. Quum audiisset sibi negotium facessitum. Significat autem propriæ, ad faciendum eo, ut Viso, ad videndum eo. { תְּשִׁׁיםָהָבָשָׁכֶבָה. GALL. Faire aller, aller faire. ITAL. Andar à faire. GERM. Zuhun machen/hingehn zuthun. HISP. Andar para hazer. ANGL. To go about to dooe. } Virg. 4. Georg. Hand mora, continuò matris precepta faceſſit.

¶ Interdum est discedere. { תְּלַיְּנָהָלָךְ. יְגַזְּזֵרְעַלְּפָרְעָן. } Terent. in Phorm. Dic quid velis dari tibi in manum, ut herus his desistat litibus. Hæc hinc facessat, id est, sua curatum abeat. Donatus: Faceſſat, pro Hinc se faciat, id est, abeat. Cic. in Hortens. Faceſſant igitur qui docere nihil possunt quo melius sapientiusque vivamus. ¶ Negotium facessere, est cuipiam molestum esse. { פְּרַעַן הַבְּחִיקָה, תְּשִׁׁיםָהָבָשָׁכֶבָה. GALL. Moleſſer, faſcher, ennuyer, bailler des affaires à quelqu'un. ITAL. Essere moleſſo, molestare. GERM. Zuschaſſen machen / zuthun geben. HISP. Moleſſar o enojar a alguuno. ANGL. To vexe with busineſſe. } Cic. Appio Pulchr. Quum est nobis allatum de temeritate eorum, qui tibi negotium faceſſerent. ¶ Et periculum alicui faceſſere, id est, creare, parare. Cic. in Verr. Profectò metuere incipies ne innocentì periculum faceſſeris. ¶ Hujus passivum extulit Cic. pro Client. Sed hoc polliceor omnibus, sicuti forte hac lege negotium faceſſetur: qui lege non teneatur, si is uti me defensore voluerit, me ejus causam legis præſidio defensurum. Plaut. Men. sc. 1. a. 2. Dictum faceſſas doctum, & discaveas malo. ¶ Facille, Gloss. Facillare, spazſadisq; id est, strangulate: ergo quæ fauillare, à fauce. }

Factio,

Factitio, as: Sæpè facio. { כְּשֶׁ יַעֲשֵׂה. GALL. Faire souvent. ITAL. Fare spesso. GERM. Oft machen. HISP. Hazer a menudo. ANGL. To make or do often. } Cicer. lib. 2. Offic. Hæc apud maiores nostros factitata. Terent. in Eunuch. Idem hoc Pyrrhus factitavit. Horat. in Arte, Nec satis appetet cur versus factitet.

Quint. Factitare medicinam. Gell. cap. 3. lib. 5. Factitare corpore vecturas onerum (id est, bajulum etc.)

Factitior, is, apud Tertull. adversus Valent. significat conditorem creatorumque. Ergo & factum intelligebat, & factitatem facti esse quemcunque. Ibidem mox, Saltem suspectus de aliquo factitatore. Factitatio, nis, apud eundem Tertull. adversus Hermog. creatio, conditio. An & hæc in nominis factitatione censemur?

Factor, oris, nomen à verbo facio: Qui aliquid facit. { פָּשָׁע hofeh, יִפְּשֹׁעַ pohel, מִנְחָה. GALL. Faiseur, manœuvre. ITAL. Fattore. GERM. Ein mächer. HISP. Hazedor. ANGL. A dober or maker. } Cato de re rust. cap. 13. Lectum stratum, ubi duo custodes liberè cubent, & tertius servus unà cum factoribus ubi cubet. Idem cap. 64. Leguli volunt ut olea caduca quā plurima sit, quo plus legatur: factores, ut in tabulatu diu sit, ut fracula sit, quō facilius oleum efficiant. Plaut. Cure. sc. 3. a. 2. Et datores, & factores subdam sub solum (de lusu pilæ.) Factores item pro criminum authoribus ponuntur. Maccer 1.7.D. de custod. & exhib. reor. Solent præsides provinciarum, in quibus delictum est, scribere ad collegas suos, ubi factores age-re dicuntur.

Factitius, a, um: quod arte aliqua effectum est, hoc est, quod naturale non est. { וְאֵת הַבָּשָׂר. οὐδεὶς ἀνθρώπος, πράγματα, τιχία. GALL. Fait par artifice, qui est fait de main, non de nature. ITAL. Fatto à mano, non da natura. GERM. Gemacht mit händen. HISP. Cosa hecha à hechisa. ANGL. Made to the likeness of another thing. } ut, Vinum factitium, Color factitius, Sol factitius. Plin. lib. 12. cap. 17. Ergo in utraque gente bina laudavi genera, terrenum & factitium. Plaut. Milit. sc. 1. a. 2. Factitiis fabricis (alias facetis.) Factitia verba dicuntur quæ & fictitia appellantur, quæ ad soni alicujus similitudinem efficta sunt: ut Crocite, Hianire, Classis, Tintinnibulum, & similia.

Faction, nis, ab initio (ut author est Festus) honestum vocabulum fuit. aigrius, unde factiones hiltronum, & quadrigariorum dicebantur. Nunc verò (inquit) nomine factionis, seditio, & arma dicuntur. { שְׁמָךְ késcher, בְּכָר chebér, scīors. GALL. Vne bande & ligue, une faction, une secte. ITAL. Fattioni, parti, congiura, setta. GERM. Ein rott/ auftur/ Meuterey. HISP. Vando en la ciudad. ANGL. A bande or faction of one opinion. } Nam est divisio civium in diversa studia, quum aliqui se principes in civitate efficere conantur, inter quos est amulatio, utroque quam maximam corraderet potest, civium trahente multitudinem, quos clientes vocant. Suet. in Tib. cap. 3. in fine, Reliquit filium, quem diversa factio per fraudem interermit (i. diversæ partes.) Idem in Claud. cap. 13. Per factioem, & civili denique bello infestatus. Nonius, Factio dicitur malorum consensus, & conspiratio. Salust. de bell. Iug. Inter bonos amicitia, inter malos factio. Qui autem hujusmodi factiones exerceant, factiosi appellantur. Factio interdum etiam in bonam partem sumitur, ut apud Livium lib. 4. d. 4. Factio pro eo quod est consensio quædam & amicitia. Catto, Utrinde iram, utrunde factiones tibi pares. Interdum factio est potentia, & authoritas alicujus in civitate: quod & Nonius annotavit, Titinnii loco: Sed jam hercle metuo ne nimis stultè fecerim, qui ex tanta factione atque opibus ea ausus sum aggredi. Plaut. in Aul. Istan magnas factiones, dotes dapsiles nihil moror. Idem in Cistell. Neque nos tanta factione sumus, neque opes nostræ tam sunt validæ. Quatuor apud antiquos ferunt aurigantium factiones, Venera, Prasina, Alba, Rosea, à coloribus nominatae. Cassiodorus quatuor colores harum factiōnum, cum partibus anni quaternis assimilat. Prasinus virenti veri dicatus erat: Roseus, flammæ æstati: Venetus, nubilæ hyemi: Albus pruinoso autumno. Sueton. in Domitian. cap. 7. scribit his addidisse Domitianum duas, alteram Autati, alteram Purpurei panti. Hæ certamine curuli & perniciitate cursus inter se decertabant, favoréque populari, sive Imperatorio, victoriæ præmia adjudicabantur his qui vicissent. Sueton. in Calig. cap. 35. Prasinæ factiōnis meminit: Prasina, inquit, factiōni ita addictus & deditus, ut scenaret in stabulo, & maneret. Factiones Pantomimorum cum ipsis telegatae. Suet. in Neron. cap. 16. Domini factiōnum (i. Aurigantes.) ibid. cap. 5. & 22. Factio interdum est jus faciendi: unde factiōnem testamenti dicimus, pro jure seu potestate confiendi testamenti. Cic. Topic. Quos is instituerit, cui testamenti factio nulla esset: hoc est, qui confiendi testamenti non haberet potestatem. Testamenti autem factio non modo testamenti faciendi, sed etiam capiendi ex testamento facultates significat, quam Jurisconsulti testamenti factiōnem passivam vocant: priorem vero activam.

Factiosus, i, appellatur, qui proclivis est ad factiōnem, id est, discordiam & seditionem. { וְאֵת הַגְּדוּלָה ischgeddudhim. surasinghs, φιδιστής, ανταρσίης. GALL. Sédicieux, factieux, faiseur de menées. ITAL. Seditioso. GERM. Aufrührisch. HISP. Alborotador. ANGL. Geneto sedition, seditious. } Salust. in Catil. Cn. Piso adolescentis nobilis summa audacia, egens, factiosus: quem ad perturbandum Rempub. inopia, atque mali mores stimulabant. Factiosus, dives & potens. Plaut. in Aul. Venit hoc mihi in mentem Megadore, te esse hominem divitem, factiosum: me item esse hominem pauperem, pauperimum. Factiosus, ad faciendum patatus, actuosus. Plaut. in Bacch. Lingua factiosi, inertes operi: i. lingua prompti ad promittendum se aliorum causa quicquam lubentissime facturos esse, qui tamen cum ad rem ventum est, opera intentes sunt, nec fidem & diligentiam amico promissam præstant.

Factiosissimus, superlativus. Plin. Ep. lib. 4. Vrso: Dicerem causas, quibus factiosissimū quemque, & illum ipsum Theophanem offendisset. Factrix, a: Compositio rei quam facimus. { פָּשָׁע mahaféh, מִפְּשָׁע mish'âl. מִתְּחִילָה. GALL. Facture, façon, ouvrage. ITAL. Opera fatta per besogno. GERM. Ein gemacht / machung. HISP. Hechura. ANGL. The making of anything. } Plin. lib. 34. cap. 14. Aliubi vena bonita- Calepini Pars. 1.

tem hanc præstat, aliubi factura, ut Sulmonæ aqua, ut diximus. Gell. cap. 28. lib. 13. Facies, est forma omnis, & modus, & factura totius corporis, à faciendo dicta, &c. Faxim, & faciam, pro Fiet, eveniet. Plaut. in Aul. Ego faxim muli pretio qui superant equos, sicut viliores gallici: canterii. Et in Persa, Si id fiat, næ isti faxint nusquam appateant. Et alibi: Si erit, ego faciam ut pugnam inspetet non bonam.

Facturio, is, ποιητής. Facere desidero, quod nonnulli ad rem venereum transferunt. Plautus, Facturit postquam ancillam aspicerit; hoc est, coire cupit.

Faxo, is, pro faciam, ποιῶν. Virg. 12. Æneid.

Ego sœdera falso

Firma manu.

Verbum est defactivum, quod tantum habet futurum Indicativi, nec id omnino integrum. Faxon, is, it: & in futuro Optativi, & præsentis Subjunctivi, Faxim, is, it, faximus, itis, faxint. Terent. Heaut. Utinam dii faxint. Ennius apud Cit. de sen.

Nemo me lachrymis decoros, nec funera faxit.

Plaut. Amphitr. Familiaris falso accipere haud familiariter. Idem Asin. sc. 2. a. 1. Ibo ad tres vitos, ibique vestra nomina falso erunt. Idem Amph. Ego faxim te Amphitruonem esse malis, quām Jovem.

Facilius, e: Quid expeditum est, & nullius negotii, proclivis, expeditus. { יְאֵן nakel. סְקָרְבָּן, סְקָרְבָּן, יְאֵן. GALL. Facile, aisément à faire. ITAL. Facile, age vole. GERM. Leicht/ gering zuthun. HISP. Cosa que legeramente se puede hazer, facil, tratabile. ANGL. That may be done easily, or lightly. } Terent. in Heaut. Faciet omnia. s. Hæc dum incipias gravia sunt, dumque ignores: ubi cognitis, facilia. Ibidem, Bonam atque justam rem oppidò numeras, & factu facilem. Ovid. Eleg. 5. lib. 3. Trist.

Et faciles motus mens generosa capit.

Plaut. Cure. sc. 1. a. 2. Facile est miserum itidere. Facilis legi epistola (i. lectu.) Gell. cap. 9. lib. 17.

Vt facilisque tuus aditus sit, & arduus hosti.

Tibull. lib. 4. Hujus contrarium est Difficilis, hoc est, multum habens negotii & molestiae zähnen. Unde difficiles terræ dicuntur, quæ non sine labore fructum producunt. Virg. 1. Georg.

Difficiles primū terra, collēisque maligni.

Facilis uteris. Qui facile exerit quicquid continet. Plin. lib. 8. cap. 31. Feminae autem ante partum purgantur herba quadam, quæ Seselis dicitur, faciliote ea utentes utero. Facilis ad. Cic. Tuscul. Quod non modò facile ad credendum est, &c. Aliquando facilis ponitur pro exorabilis, lenis, & placabilis. Virg. 4. Georg.

faciles venerare Napas.

Terent. in Heaut. Mihi si unquam filius erit, næ ille facilis me utetur patre. Plin. lib. 7. cap. 6. Melior color matrem ferenti, & facilior partus. Ibidem cap. 16. Incipiente autem hoc statu, aut desinente, conceptus facillimi traduntur. Ex facilis, pro facilis. pædias. Senec. cap. 1. de tranquil. Colum. lib. 6. cap. 1. Quæ vitanda non ex facilis dixerim. Plinii lib. 30. Eorundem cinis, excis dentibus conjectus, ex facilis eos cadere cogit. In facilis. Livius lib. 3. ab Urbe, Cum exitus haud in facilis esset.

Facile, adverbium: Nullo negotio, nullo labore. { pædias, σχεῦρος. GALL. Facilement, aisément. ITAL. Facilmente, agevolmente. GERM. Leichtlich. HISP. Ligeramente, facilmente. ANGL. Easily, lightly. } Cic. lib. 1. Epist. Cæteris injuriis quæ proposita sunt à Catone, facile, spero, resistemus. Facile est cuivis facere nequiter. Plaut. Most. sc. 1. a. 2. Facilis tu dormis curans? pro faciléne. Idem Men. sc. 5. a. 5. Facile fungitur munus octo hominum parasitus. Ibid. sc. 4. a. 1. { GALL. Un écormisseur qui mange pour huit. } Tam facile novi, quām me. Idem Cure. sc. 2. a. 5. (i. benè.) Ibid. sc. 1. a. 1. Facile afferabitis. Supra, Rectè dum illo vinclo vincies. Ibidem. Haud sum falsus, quām facile sit properare (sup. parum, vel non.) Idem Men. sc. 2. a. 5. Comparativus est Facilius. Idem Most. sc. 6. a. 5. Magis multò facilius patior verba, verbera ego odi. Idem Pseud. sc. 3. a. 1. Nimio facilius fertur quod pudet, quām quod piget. Est etiam confirmantis adverbium, significans Haud dubie, liquido, certò, nullo adversante, σχεῦρα. Iungiturque eleganter cum nomine Princeps. Cic. lib. 3. epist. Tu qui essem ordinis tui facilis princeps. Admittit & superlativum: ut, Facile doctissimus, facile primus. Item adjektiva diversitatem importantia: ut, Facile dissimilis. Aliquando & verba cum præpositione Præ, composita: ut facile præstat æquilibus. Nonnunquam accipitur pro libenter. Cic. 4. Tusc. Sed te aberrare proposito facile patiebar, id est, non invitus. Antiqui pro facile, facul & faculter dixerunt, ut supra ostendimus in dictione Difficilis.

Facilitas, atis: est inclinatio quædam & propensio ad aliquid promptè dicendum faciendum, ferèque in meliorem partem accipituk: nam propensio in deteriorem partem usitatiū Proclivitas dicitur. { יְאֵן. GALL. Facilité, aisance. ITAL. Facilità, agevolezza. GERM. Leichterungkeit. HISP. Facilidad, aquella ligereza de hazer algo. ANGL. Gentlenessse, easinessse, readinessse. } Cicet. 4. Tusc. Proclivitas ad ægrotandum: sed hæc in bonis rebus, quod alii ad alia bona sunt aptiores, facilitas nominetur: in malis proclivitas, ut significet laphonem. Sic facilitatem ingenii dicimus, qua aliquid facile apprehendimus. Facilitas carminis, vel orationis, est perspicuitas quædam & claritas, qua mentem scribentis facile assequimur. Accipitur etiam pro lenitare & humanitate. Terent. in Heeyr. Etsi ego meis me omnibus scio etiam ad primè obsequentem, sed non adeò ut facilis mea illorum corrumptat animos.

Facul, adverb. antiquitate obsoletum. Lucil.

Peccare impunè rati sunt

Posse, & nobilitate facul præpellere iniquos.

Afranius, Haud facul fœmina inveniet bona. Huic contrarium est Difficil.

Facultas, atis, propriè facilitas agendi. { כְּבָד choab, גְּבָרָה rischjon. pædias. GALL. Faculté, pouvoir & puissance, aisance. ITAL. Facul à, arbitrio, potestà. GER. Vermögenheit oder leichter etwas zuthun. HISP. La hazienda & possibilità. ANGL. Facultie, habilitie porer. } Terent. Andre-

Dii date facultatem obsecro huic pariundi, atque illi in aliis potius peccandi locum. Cujus contrarium est Difficultas. ¶ Aliquando pro potestate, seu commoditate, ἐξστα. Plin. Si mihi facultas daretur utrum mallem eligendi. Ovid. Eleg. 9. lib. 4. Trist.

Denique vindicta si sit mihi nulla facultas.

Velleius, Facultatibus & licentia vitia aluntur. (Alias, facilitatibus.) Cæs. lib. 8. de bell. civ. Si qua facultas daretur, ad se veniret. ¶ Præterea facultas est vis quædam quæ facit, ut id facilius fieri posset, quod de unaquaque arte præcipitur. διάβασις. Est enim genus omnium artium, quo in omnium artium definitione uti possumus: ut quum dicimus, Dialetica est facultas differendi: Rhetorica est facultas dicendi, & sic de aliis. ¶ Facultates quoque in plurali tantum numero dicuntur opes: quoniam quum dives quis existit, facile quod vult agit. Cic. ad Attic. lib. 11. Si quas habuimus facultates, eas tum Pompeio, quum id videbamur sapienter facere, detulimus. Itaque tum à tuo villico sumpsimus, & aliunde mutuati sumus, &c. Cæsar 6. bell. Gall. Tantas videri Italiae facultates, ut si quid esset in bello detrimenti acceptum, non modò, &c. ¶ Quare non absque ratione facultates à nonnullis ita dictæ putantur, quod rerum omnium facultatem ac veluti quandam facilitatem præbeant, Græcorum imitatione, qui facultatem & opulentiam uno verbo significant. Hinc ait Horat. lib. 2. Serm. satyr. 2.

omnis enim res

Divitiis paret, quas qui construxerit, ille
Clarus erit, fortis, justus, sapiens, etiam rex.

¶ Facultatem à facilitate distinguit Plin. illam vocans vim & energiam eloquentiae: hanc promptitudinem duntaxat. Sic enim ep. 115. inquit, Quia scilicet nimia assiduitate facilis magis, quam facultas: nec fiducia, sed temeritas paratur. ¶ Omnem facultatem induitus est, ἀπονεω τὸν οὐτού τοῦ φίλου. De paupere qui præter vestitum nihil præterea rerum possidet: alioqui ἀνίστηται καὶ αἰδεῖται. Faciens, oris: à facio est deductum. Vocabulum est medium, quo tam in bonam, quam malam partem uti possumus. Gell. cap. 9. lib. 12. Est enim facinus insigne aliquod factum, sive bonum, sive malum. ¶ מַהְשָׁבֵח mahashéh, פֹּהָל pohál. GALL. Vne entreprise notable, un haut fait, une belle ou mauvaise action. ITAL. Fatto rilevato, così in buona come in mala parte. GERM. Ein namhaftige That/sie sei gut oder böse. HISP. La hazana en buena y en mala parte. ANGL. A fact or deed. } In bonam partem accipitur apud Salustium, pro virili & strenuo facto, quod Græci ἀρεταῖνον appellant. Et apud Catull.

Anne bonum oblita es facinus?

Et Gell. cap. 2. lib. 5. Facinora facere fortia. Et Plaut. Men. sc. 2. a. 1. Vin' tu facinus luculentum inspicere. Idem Aul. sc. 1. a. 4. Hoc est servi facinus frugi. Idem Pseud. sc. 1. a. 2. Stultitia est facinus magnum timido cordi credere. Qui aliquo negotio intenti, præclaris facinoris, aut bona artis famam querunt. ¶ Sapiens in malam, κακόγεννος. Cic. lib. 3. Offic. Ab hoc nulla fraus, nullum facinus aberit. Terent. in Adelph. Proh dii immortales, facinus indignum. Idem in Heaut. Is mihi ubi adhibebit plus paulò, sua quæ narrat facinora: O facinus indignum! Plaut. Men. sc. 6. a. 5. Proh facinus indignum! Senec. Facinus fecit audax (mulier.) Plaut. Mil. sc. 3. a. 2. Qui facinus tantum, tamque indignum feceris. Ibid. sc. 6. a. 2. Facinus audax incipit, qui cum opulento pauper ccepit habere negotium. Idem Aul. sc. 4. a. 3. Facinus apud nos natum novum. (De stupro.) Idem Mil. sc. 3. a. 2. Sequitur, Impudicum. Item, Haud decorum facinus tuis factis facis. Idem Aul. sc. 4. a. 1. Me insimulat falsum facinus. Idem Amphitr. Si abstuleris (à me argentum) mirum & magnum feceris facinus. Idem Pseud. sc. 5. a. 1. Nam tu (quod genere indignum sit tuo) facis, aut inceptas facere facinus? Idem Cura. sc. 1. a. 1. Me hæc tanta facinora promittere. (De dolis.) Idem Pseud. sc. 5. a. 1. Nunquam facinus feci pejus, nec scelestum. Idem Men. sc. 1. a. 3. Equis argutus est! Malorum facinorum sapissimum. Idem Men. sc. 4. a. 2. Facinus istud non est mihi conducibile: id est, non profuerit mihi si istud egero. Idem Bacch.

Faciens, a, um: Sceleratus & flagitosus. ¶ יְשָׁר rascháh. χαρῆγε. GALL. Plein de toute méchanceté, méchant. ITAL. Scelerato, malvagio, sedizioso. GERM. Ein lasterhafter schalke. HISP. Hazaño en mala parte, lleno de pecado y destrucción para otros. ANGL. Wicked, naughtie, mischievous. } Cicet. in Catilin. Quintum genus est patriciarum, sacerdorum, denique omnium facinorosorum. Vita facinorosa. Idem 1. de Legibus,

Facula, Facularii: vide Fax.

¶ Faculentus, lucidus, clarus. }

¶ FACUNDVS, i: Disertus. A fando, quod ea quæ mente conceperit, ad audientes facile & ornata fatur, effatur, edisserit, ac profert. ¶ γένιος melitus. ἀκόμη, οὐφερδός. GALL. Facond, eloquent, qui parle bien. ITAL. Facundo, eloquente. GERM. Wolberdt. HISP. Elegante. ANGL. Eloquent, well spoken. } Ovid. de Arte,

Non formosus erat, sed erat facundus Ulysses.

Quintilian. lib. 12. In omnibus gentibus alias alio facundior habetur, & in eloquendo dulcis magis. Velleius, Facundus malo publico Curio.

Faciens, Eloquentia, orationis elegantia. ¶ מִלְתָּאַלְמָן melitsah. λεπτός. GALL. Grace à bien parler, eloquence. ITAL. Gratia di ben dire. GERM. Wohlredenheit/ geschicklichkeit zu reden. HISP. Elegancia en las palabras. ANGL. Eloquence, a good grace in speaking. } Plin. lib. 7. cap. 30. Facundia, Latinarumque literarum parens Cicero. Gell. cap. 7. lib. 3. Facundiarum Græcarum magniloquentia. Salust. in Iugurth. de Memmio: Cujus facundia clara pollensque fuit.

Faciens, adverb. Disertè. ¶ σύφερδος, λογίνε. GALL. Eloquemment, de bonne grace. ITAL. Con eloquenza. GERM. Mit zierlicher seiner red. HISP. Eloquentemente. ANGL. Eloquently, with a good grace ande ready. } Liv. 8. bell. Pun. Tanta autem inerat comitas Scipioni, atque ad omnia naturalis ingenii dexteritas, ut non Syphacem modò barbarum, insuetumque moribus Romanis, sed hostem etiam infestissimum facundè alloquendo sibi conciliaret.

Faciens, adverb. Gell. lib. 13. cap. 8. Nihil enim fieri posse in-

dignius, neque intolerantius dicebat, quād quod homines ignavi ac desides, operti barba & pallio, mores & emolumenta philosophiz in lingua verborumque artes converterent, & virtus facundissime accusarent, intercutibus vitiis ipsi madentes.

Faciens, adjecit. Sempron. Ael. referente Gellio lib. 4. cap. 9. Facta sua spectari oportere, dicta non, si minus facundiosi essent.

¶ Faderium, dos. Cod. II. antiqu. }

Fadius, Pompeianus miles, cuius meminit Asinius Pollio apud Cicet.

lib. 10. Epist.

Fax, facis, per æ diphth. ut Apul. docet, ut differat in dativo à præ verbī facio: & est excrementum cujuscunque rei: cujus diminutivum est facula, deduciturque à facio. ¶ ξενον schemer. τρύπη, τρυπητή. GALL. Lie, fondrille, bourbe ou limon. ITAL. Feccia, l'ordura di qualche cosa. GERM. Trüsen/hesen. HISP. La hez. ANG. The dregges, lies or groundes. } Horat. 1. Carm. Ode 35.

— Diffugunt cadis

Cum face secatis amici.

Fax unguenti, est materia crassior, ex qua expressum est unguentum: magnata Græco vocabulo appellantur, teste Plin. lib. 13. c. 1. Fæcum civitatis (τρύπη ουσιώδης) homines viles & abjectos, quod vitam agant sordidam & abjectam, vocamus. Cic. pro Flac. Opifices & tabernarios, atque illam omnem fæcem civitatum, quid est negotii concitare? Sordes & fax urbis. Cic. Attic. lib. 1. Fax Romuli, pro plebe Romana, quam ideo faciem vocat Cicer. quod collecta esset ex confusa & turbulenta multitudine, Attic. lib. 2. Epist. 1. Loquitur enim illic de Catone, quem reprehendit, quod ita se geret quasi esset in Republ. Platonis, & non in face, hoc est, Romuli facula plebe. ¶ Malibibunt improbitatis facem, οἱ τραχὴ πίνακες τοντούς τρύπας. Dici solitum ubi pena maleficis digna meritis contigisset. Translatum appetit ab iis, qui vino limpido epoto, tandem ad facem usque perveniunt. ¶ De face haurire, figura nimis proverbiali, Cicer. in Catalog. illustrium orator. dixit pro eo quod est, sordida quæpiam ac plebeia, nimisque humilia persequi.

Fæcacia sportæ, apud Catonem de re rust. quibus inclusa fax prelo supponitur, ut vinum fecatum exprimitur: quod Catonis cap. 13. declaratur.

¶ Fæcula, condimentum à face vini factum acidum. Turn. ¶ Item parva fax. ¶ Item uva pinguis decocta usque ad crassitudinem mellis.

Fæculentus, a, um: quod est fæcis plenum. ¶ τρύπας. GALL. Plein de lie, de fondrilles, bourbe ou limon. ITAL. Feccio, pieno di feces. GERM. Voll trusen/hefchting. HISP. Lleno de hezes o borras. ANGL. Full of lies or dregges. } Ut fæculenta aqua, apud Plin. lib. 31.

Fæcatum vinum, quod è fæcibus est expressum. ¶ τρύπας οἴνος. GALL.

Du vinot, vin de dépense, vin de pressoir. ITAL. Vino mal purgato. GERM. Trusechtiger trüber wein. HISP. Vino no purgado. ANGL. Wine unsetled or not fined. } Cato de re rustica, cap. 154. Vinum fæcatum sic facito. Fæcias olearias Campanicas duas illi rei habeto: eas fæcibus impleto, sub prælumque subdito, exprimito. Plinius lib. 14. cap. 10. de vini operarii generibus agens: Tertium, inquit, est fæcibus vini pressum, quod fæcatum Cato appellat.

Fæcūtinus, Fæcatus. Fortasse est substantivum. ¶ τρύπας. GALL. Plein de lie. ITAL. Pieno di feccia, non purgato dalla feccia. GERM. Von lauter von trusen. HISP. Cosa llena de hezes o borras. ANGL. Full of lies or dregges. } Gell. lib. 13. cap. 19. Non eas finitiones præstandas, neque fæcūtinus grammaticas spectaveris: sed autem tuam interrogat, quo quid loco convenerat dicere.

Fæcinæ uvæ, dictæ sunt, quæ plus quam cæteræ fæcis afferunt, τρύπας στροφυλακι. Alio nomine à colore Rubellanae vocantur: & à loco Nomentanæ. Author Col. lib. 3. cap. 2.

¶ FAGEA, glandis genus. Plin. Pabuli genus instar glandis faginez. Jun. }

Fagūs, i. ¶ φυγός. GALL. Un arbre qu'aucuns appellent fau, les autres fourreau, & les autres hestre. ITAL. Faggio. GERM. Ein buchbaum. HISP. La haya, arbol conocido. ANGL. A beech tree. } Arbor est glandifera, quam rusticæ in Gallia vocant, unfau, ita dicta δέντρο φεγγός, hoc est, à comedendo, quod ante inventas fruges (ut fabulantur poëtae) homines ejus arboreis glandibus solerent viettare. ¶ Sunt qui scribant Phagus, ad Græcam originem spectantes: id tamen magis superstitionis est, quam necessarium: est enim hæc dictio ita jam apud Latinos recepta, ut metitò Latinorum more scribi possit.

Faginæ, Faginus, & Fageus: qui ex fago est. ¶ GALL. Qui est de fau, de fourreau, ou de hestre. ITAL. Di faggio. GERM. Buchin/von buchbaum. HISP. Cosa de haya. ANGL. Of the beech tree. } Ovid. 4. Faf.

Bis sua faginea tempora fronde tegit.

Sic faginus axis, apud Virg. 3. Georg.

Pōst valido nitens sub pondere faginus axis.

Et pocula fagina, apud eundem 3. Eleg. Glans fagea, apud Plin. lib. 16. cap. 5. Alia fageæ glandis figura, alia quernea.

¶ Fagopyrum, frumenti species, tanquam Latinæ dicas fagotriticum, quod vocant frumentum Saracenicum. }

Fagatal, fuit Roma facillum Iovis, in quo erat fagus arbor, quæ Iovi facula habebatur. Plin. lib. 16. cap. 10. A Plinio videtur dissentire Varro, qui lib. 4. de ling. Lat. Fagatal locum fuisse scribit urbis in regione Esquilina, cui nomen à fagis, ut de laureto à lauris, esculetio ab esculis. In hoc tamen loco templum est Iouis Fagatalis.

¶ Faia, glans. Cod. II. antiqu. }

Faïda, gravis & aperta inimicitia ob cædem ferè aliquam suscepit, unde & vindictam mortis interpretantur.

Falactium, φαλάκτιον, Ptol. 6. 7. Europæ tabula, promontorium est Siciliæ, quod nonnulli idem esse credunt: quod vulgo hodie appellatur Melazzo, vel Rafoculmo.

Falæ, Torres ligneæ, ob latitudinem dictæ, quibus in oppidorum oppugnationibus, & in spectaculis utebantur, à falando: Tusci enim falandum, cœlum vocabant.

Falanga

Falangarius, bajulus.

¶ Falantum, vel falandum, molliore pronunciatur, cœlum erat Hettus-
cis. Græcum est φαλάντης, quod jugum & celsitatem significat, à
φάλη.

Falarica: vide Phalarica.

¶ Falaris, quæ & Faleria veteribus, hodie Falare. V. olim E. Falisco-
rum, à paucis hodie rusticis incolitur.

Falcarius, Falcatus, Falcata: vide Falx.

Falcidia lex, φαλκίδης νόμος, quæ amputat legata, quando ad mini-
mum quartæ pars bonorum non superest hæredibus.

¶ Falcito, à falce. Gloss. Isid. Falcitat, putat, secat, æstimat.

Falco, nis, à falce, quam imitantur illius unguis. { Græcè ἡρεζ. GALL.

Vn faucon. ITAL. Falcone. GERM. Ein falch. HISP. Falcon. ANGL. A falcon. } Avis est ex accipitrum genere: ita dicta (ut Festus inquit) quod unguis more falcis habeat introrsum flexos. Avis volatus à veteribus in auguriis maximè observabatur. Felicissimum siquidem omen ad res agendas putabant, si falco è sinistra volasset: unde & à Græcis ἡρεζ, quasi sacra avis vocatur. Campani capyn olim vocabant: à qua etiam nonnulli volunt Capuæ nomen esse impositum; quod ex volatu falconis, de ea ædificanda sumptum fuerit augurium. Sunt autem falcones omnes (ut hodie à Principum aucupibus observatum est) fœminæ: mares verò sunt quos vulgus hodie vocat Moscardinos.

Falcones, qui pollices pedis intra curvos habent. Festus: Falcones di-
cuntur, quorum digitæ pollices in pedibus intro sunt curvati, à similitudine falcis. Glossarium: Falcones, δάκτυλοι ποδῶν ἵστηθεντες.

¶ Falda, bellum, in ll. Longobard. Est & fal Belgis nota vox, fel: cru-
delis, truculentus, immisericors: & Gallis felle, iracundus, bilius, impotens.

Falere, neutri generis. Varr. de re rust. cap. 5. Intra rete aves sunt omne genus, maximè cantrices, ut lusciniolæ ac merulæ, quibus aqua ministratur per canaliculum, cibus objicitur sub rete. Subter columnarum styl' obaten est lapis à falere, pedem & dodrantem altus, ipsum falere ad duos pedes altum à stagno, latum ad quinque, &c. Falere erat lapideus margo piscinæ, seu crepido & moles faxea in orbem ducta, & opposita stagno, à Græco φάλη, id est caput, quia prominet in altum illa moles, & quasi caput sit aquis.

¶ Falera, ιππογόμια. Glossar. i. e. equorum ornamenta. Idem phalera, φάλερα.

Falerii, orum, φαλέρεον, oppidum fuit Faliscorum in Tuscia mediter-
taneis. Author Ptol. lib. 3. cap. 1.

Falernum, vinum nobile, dicitur à Falerno agro, qui teste Plin. lib. 14.
cap. 6. Campaniæ tractus est. A ponte Campano incipiebat lèvâ pe-
tentibus urbanam coloniam Syllanam. Totus hic tractus vitiferos
habet colles, generosissimo vino nobiles, quod à regionis nomine
etiam Falernum est appellatum. Huic inter generosa Italiae vina
secunda nobilitas tribuebatur. Prima enim laus dabatur Pucino,
quod à Græco Piçtanum appellabatur. Nequaquam verò mirum vi-
deri debet, si hoc vini genus hodie aut prorsus ignotum sit, aut mi-
nus celebre, quum etiam Plinii seculo (ut ipse testatur) exolesceret,
culpâ agricolarum, copiæ magis studentium, quam bonitati. Pro vi-
no frequentissimè neutr. generis est. Tibullus tamen in masculino
genere usurpavit.

Nunc, inquit, mihi fumosos veteres proferte falernos.

Falisci, φαλίσκοι, populi Hetruriae fuerunt, quorum oppidum Falerii,
φαλερον, Stephan. vocabatur. Ovid.

Adde senem Tatiū, Iunonicolásque Faliscos.

Vulgò Monse Fiasco. Terent. Scaurus de Orthograph. eorum memi-
nit. Falisci, inquit, Habam dixerunt, quam nos Fabam.

Falifica, α, vulgò rastelier, in qua ponitur pabulum gramineum & her-
baceum, ut fœnum, farrago, siliqua. Cato de R.R. Bonas præsepeis,
faliscas clartatas. Præsepeis vocat, quas vulgò les mangeoires, vel
auges, quibus pabula minuta, ut avena, hordeum, & id genus ju-
mentis objiciuntur.

Faliscus venter, non dissimilis Lucanicis, inventus primò à Faliscis.
Papinius lib. 4. Sylvarum,

Non Lucanica, non graves Falisci.

Martial. lib. 1.

Et Lucanica ventre cum Falisco.

¶ Falista, stabuli locus, ubi fœnum, & gabulum ponitur: præsepe, ubi
hordeum. Turn.

Falla, fallacia. Nævius Decumis: Me non vocavit, ob eam rem hanc
feci fallam. }

FALLO, is, fefelli: Decipio, induco, fraudo. סְתַּבָּה pittah, בְּגָדָה baghádh,
בְּגָדָה bethél. ἐξαντύπωσις, παρεγγέλμα. GALE. Decevoir, abuser &
tromper. ITAL. Ingannare, gabbare. GERM. Betriegen. HISP. En-
gañar. ANGL. To abuse a man, to deceive, to beguile. } A fando
deductum verbum, ut inquit Varro, quum contra quam diximus,
facimus: nam si quis te decipit, impropiè fallere dicitur. Terent.
in Heaut. Per alium quemvis ut des, falli te si nas technis per servu-
lum. Idem in Andr. Quidvis cupio, dum ne ab hoc me falli com-
periar. Cicer. pro Rose. Amer. Perditissimi est igitur hominis, simul
& amicitiam dissoluere, & fallere eum, qui læsus non esset, nisi
credidisset. Fallere tempus. GALL. Passer le temps. Ovid. Eleg. 3.
lib. 3. Trist.

— Non qui labentia tardè

Tempora narrando fallat amicus adeſt.

Idem ibid. Eleg. 1. lib. 4.

Cantantis pariter, pariter data pensa trahentis

Fallitur ancilla, decipiturque labor.

Ibid. Eleg. 2. lib. 3.

Fallebat curas agraque corda labor.

¶ Pro Fugere, vel latere. Idem Eleg. 2. lib. 4. Trist.

Nos procul expulso communia gaudia fallunt (i. fugiunt, &
latent.)

¶ Pro Decipere, & illudere Plaut. Amphitr. sc. 3. a. 4. Ostendam
quid sit mulierem fallere minis, & dolis incessere. (Dixerat an-

tē, territare minis, i. illudere.) Ovid. 5. Fast.

Sive Deum prudens alium, divāmve fefelli.

Plaut. Amph. sc. 2. a. 3. Id ego si fallo, tum me summe Jupiter; &c.
Ibid. sc. 1. a. 1. S. Quid si fallis? M. Tum Mercurius Sosia iratus
siet. Et Aul. sc. 5. a. 4. Quid si fallis? L. Tum me; quod vult, fa-
ciat Jupiter, &c. Senec. cap. 14. al. 33. ad Polyb. Aut me omnis
fallunt, ait.

Fallor? an hi fient ingentia mœnia montes.

Ovid. 1. Fast.

Fallimur? an veris prænuncia venit hirundo?

Idem 2. Fast.

Fallor? an arma sonant? Non fallimur, arma sonabant.

Ponitur & pro Lateo, λαγύνω. Liv. Speculator Catthaginensis, qui
per biennium fellerat, Romæ deprehensus, præcisis manibus di-
mittitur. ¶ Fallit me, id est ignoror. Cicer. de Orat. Neque hoc te
Crasse fallit. Et in Orat. Quem quælo nostrum fellerit, ita vos esse
dicturos? Idem Attic. lib. 2. Tamen in lege nulla esse hujusmodi
capita, te non fallit. Tacit. lib. 12. Quæ mutatio neque Neronem
fefellit. ¶ Fallere spem, fallere opinionem, est secus facere quam
quis opinatus fuerit. Cicer. in Catil. Sivis improbotum spem meam
fefellerit. Idem Lentulo lib. 2. Epist. Non fallam opinionem tuam.
¶ Fallere promissum, pro non implere. Fallere aliquem omnia,
pro Fallere in omnibus. Senec. epist. 96. Amici omnia me fallunt:
Fallunt opera. Plaut. Pseud. sc. 1. a. 1. At faciem quum aspicias eo-
rum, haud videntur mali, opera fallunt, id est, ipsorum operibus
apparet eos esse deceptores. Fallens, entis: Particip. act. ¶ Con-
stans. Cicer. de finib. His initii induci, omnia vera diligimus: id
est, fidelia, simplicia, constantia: tum vana, falsa, fallentia odimus,
ut fraudem, &c.

Falsus sum: Deceptus sum, lapsus sum. { ANGL. Beguiled, deceived. }
Terentius Andr. Heu me miserum, qui tuum animum ex animo
spectavi meo. p. Falsus es, id est erras, aliter est atque tu putas. Plau-
tus in Trucul. Mihi etiamnum quid sit negotii, falsus incertusque
sum: nisi quia timeo tamen. Hujus compositum est Refello. ¶ Fal-
sus eris. Ovid. 5. Fast. à Passeratio exponitur falleris. Item, Haud
falsus quam mihi hoc facile. Plaut. Men. sc. 2. a. 5. Item, Haud falsa
sum nos odiosas haberi. Idem Aul. sc. 3. a. 1. (non me fugit), haud
me later, sive fallit. Lambin. in eum locum.)

Falsus, a, um, nomen activè accipitur: quod fallit, adulterius, ina-
nis, mendax, vanus. { ψωνια chechásch, בְּגָדָה chozéb, בְּגָדָה bethál.
ψωδָה. GALL. Faux. ITAL. Falso. GERM. Falsch. HISP. Engañoso;
ANGL. False. } Terent. Eunuch. Quæ vera audivi taceo, & continuo
optimè: si falsum, aut vanum, aut fictum est, continuo palam est:
Catullus de com. Beren.

Anne parentum

Frustrantur falsis gaudia lacrymulis.

Plaut. Asin. sc. 1. a. 1. Si quid erga me falsum dixeris. ¶ Gell. cap. 3.
lib. 1. Falsum dejerare. ¶ Falsijuris animus. Plaut. Milit. sc. 2. a. 2.
Item, Vera illi prosunt, falsa obsunt. Idem. Capt. sc. 5. a. 3. Illic
(i. ille) observavi meæ falsæ fallaciæ. Idem Asin. sc. 1. a. 2. Qui sa-
pe falsa testimonio perdidit cives innocentem. Idem Men. sc. 2.
a. 5. Siccine insimulare falsum facinus tam malum. Idem Amph.
Injuria est. Falsum nomen possidere postulas. Idem Mil. sc. 5. a. 2.
Ovid. 13. Metam.

An falso Palamedem criminis turpe est

Accusasse mihi, vobis damnasse decorum.

Idem Eleg. 13. lib. 3. Trist.

Dum me terrarum pars penè novissima ponti

Euxinus falso nomine dictus, habet.

Et Eleg. 1. lib. 2.

Famina cui falsum Lesbia nomen erat.

Idem Eleg. 11. lib. 3. Trist.

Qui falsum lento torruit igne bovem.

¶ Falsus, pro impudico, sive adultero. Plaut. Amph. Vir ego tutus
sum? Ne me appella falsa, falso nomine (i. impudica.) Omne enim
falsum, inquit Tertull. adulterium est. Plaut. in Milit. Æcastor er-
go mihi haud falsum evenit somnum. Sic falsus tutor dicitur, qui
se pro tutori gerit, quum vetus tutor non sit. Falsum testamentum,
quod suppositum est, vel corruptum. Sic Falsum judicium, Falsum
sententiam, Falsum nomen dicimus, pro eo quod verum non est:
non quod fallendi gratia aut dictum, aut factum sit: sed quod ho-
minum opinionem fallat. Quando verò participum est, passim ac-
cipitur pro Deceptus. Terent. in Andr. Falsus es, hoc est, deci-
peris, ut interpretatur Donatus. Salust. Jugurth. 120. Ne illi falsi
sunt. Falsus animi dicitur is, cui longè aliter cecidit atque opina-
batur. Terent. in Eunuch. sc. 2. a. 2. Sed quid videtur hoc tibi
mancipium? p. Non malum hercle. o. Uro hominem, ut falsus ani-
mi est.

Falsum habere, est fallere. μαραγέουμ. Salust. in Jugurtha. Neque ea
res me falsum habuit.

Falsò, adverbium: Falsè, fallaciter. { ψωδָה. GALL. Faussement, &
tort. ITAL. A torto, falsamente. GERM. Falschlich. HISP. Falsamente,
engañosamente. ANGL. Falsely. } Salust. in Procœlio Jugur-
tha, Falsò queritur de natura sua genus humanum. Plaut. in Bac-
chid. Non maneo, neque tu me habebis falsò suspectum. Falsò in-
simulatam probri. Idem Amph. sc. 2. a. 3. Si falsò cam insimulas,
hoc perieris. Idem Milit. sc. 3. a. 2. Sequitur, Si id verum est, & in-
nocentem falsò insimulavit. Ibidem sc. 4. a. 2. Item, Perperam fal-
sò insimulata. Ibidem. Et Men. sc. 4. a. 2. Haud falsò prædicas. Et
Mostell. sc. 3. a. 1. Falsò vituperare, & verò laudare. Ovid. 5. Fast.

Sive ego te feci testem, falsò ve titavi;

Non audituri numina vana Iovis.

Idem Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Et falsò movi pectus amore meum.

Falsè, aliud adverbium. Plaut. in Capt. Tace modò, ego Philocrates
falsè faciam, ut verus hodie reperiare Tyndarus.

Falsidicūs, i: Falsiloquus. Qui falsa loqui consuevit. ¶ Veridicus.

{ ψωνια chechásch, בְּגָדָה chozéb, בְּגָדָה bethál. ψωδָה, περιπολούμενος, περιπολούμενος. }

Idem *Eleg.* i. lib. 5. *Cæs.* lib. 3. de bell. civ. Fama plerumque in novitate antecedit. ¶ De fama victoriatum. Plutarch. in *Paulo Æmilio*. ¶ Idem autem sunt rumor & fama, præterquam quod alterum Latinum est, alterum verò è Graeco, testatur *Valla*. ¶ Et fama fuit, & eras. ἡμέρα κλήσις, ἡδονὴ θάρσος: id est, & dicebaris, erasque. Hemisticion proverbiale, quoties facta respondent opinioni. Suidas & poëta quopiam. ¶ Fama obtinet. *Liv. lib. 1.* *Salust. Iugurth. 65.* Quanquam ab ea fama quæ plerosque (al. apud plerosque) obtinet, diversum est. ¶ Fama etiam dicitur de re inventata, firmatique in hominum opinione, quamvis incerta. *Mart. lib. 1.*

Quicquid fama canit, donat arena tibi.

Quintilianus: Fama est, olim Jovem in imbre aureum conversum, puellæ in gremium descendisse. Plin. junior in Epist. Huc eum liberalitatis tuæ fama perduxerat. Sic fama Scipionum, fama Camilli, id est laus, celebritas. Virg. 1. *Æneid.*

Sum pius Æneas famâ super aethera notus.

Famæ, in plurali: Plaut. *Trinum.* Hem mea malefacta, hem meam Avaritiam tibi: hæcine me propter res maledictas famas ferunt? ¶ A fama, diffamo, & infamo deducuntur, de quibus alibi. ¶ Homo fama æquabili atque inviolata. *Salust. Iugurth. 87.*

¶ Famella, diminut. parva fama. Fest.

Famægerulus, nuncians. Pap.

Famen, φάνη, βάζεις. Onomast. id est, sermo, id quod famur. ¶

Famōsitas, atis, in bonam partem, pro Celebritas. Apul. lib. 9. Hic uxorem generosam, & eximia famositatem præditam. Vide tamen, ne formositate legendum sit, vel reclamantibus codicibus.

Famōsus, a, um. Frequentius in deteriora partem accipitur pro infami, {δύο δημοσίου. GALL. Fameux, fort renommé, soit en bieu ou mal. ITAL. Famoso, di gran fama. GERM. Berühmt/oder verschreyt und verleumbdet. HISP. Famoso en buena y mala parte. ANGL. Much spoken of ather forgoode or evill. } Salust. Largitionem famosam, impudentemque. Inde famosa mulier, quæ est famæ parum integræ, hoc est, quæ impudicitia nomine malè audivit. Cicer. 2. de Orat. ex Poëta, Quid tu Ægilia mea quando ad me venis cum tua colu lana? Non pol, inquit, audeo: Nam me ad famosas vetus maturt accedere. Quem locum in id expendit Nonius Marcell. Ita Sueton. in *Tiber.* cap. 35. Fœminæ famosæ, ut ad evitandas legum penas, jure ac dignitate matronali exsulerentur, lenocinium proferre cœperunt. Et famosus adulteriis. Sueton. in *Claud.* cap. 16. Et famosa epigrammata. Idem in *Cæs.* cap. 73. &c. Mart. lib. 2. *Epigr.* 39. Coccina famosa donas, & ianthina mæcha. Et rufus Epig. 47.

Subdola famosa (moneo) fuge retia mæcha.

¶ Interdum in activa significatione accipitur pro eo quod vulgo dicunt *Dissimilatorum*. Unde famosi libelli apud Jurisconsultos, qui alicujus famam lœdunt. ¶ Et famosa judicia, quæ turpia dicuntur, quod turpitudinem damnatis adferant, ut judicium tutelæ, fiduciae, societatis, &c. ¶ Sueton. in *Tib.* cap. 35. Famosi judicii notam sponte subibat. Et famosa causa, in l. sed si hac, §. prætor ait, ff. de del. mal. Et famosum interdictum, in l. neque, ff. de vi armat. Sic famosum carmen dicitur apud Horat. lib. 1. epist. 20. ad *Menæstem*.

Nec sponsa laqueum famoso carmine nettit.

Et Sueton. in *Tib.* cap. 28. Famosa carmina dixit. Eadem ratione famosi versus apud Horat. lib. 2. *Serm. satyr. 1.*

Famosisque lupo cooperito versibus.

Et famosa Epigrammata, apud Sueton. in *Cæs.* cap. 73. Famosa scripta, apud eundem in *Domitiano*. Famosi libelli, apud eundem in *August.* cap. 54. Famosi gladiatores, apud Apul. lib. 10. *Metam.* ¶ Invenitur interdum in bonam partem acceptum, præsertim apud Plinium juniorum, & ejus seculi scriptores. Nam Ciceronis seculo vix quisquam aliter, quam in malam partem usus est. Plin. lib. 6. epist. Impensè petis ut causam tuam pertinente ad curam tuam, pulchram aliqui & famosam faciam. Tacit. lib. 21. Sed quia famosa urbis (de Hierosolyma loquitur turpi & vili) supremam diem tradituri sumus, congruum videtur primordia ejus aperire. Sueton. in *Calig.* cap. 19. Famosi equi, id est, nobiles victoria.

Famōsissimus, in superlativo. Laclant. lib. 13. cap. 15. ubi de Aristippo loquens: Quid ergo interfuit, quo animo Philosophus ad metrictem famosissimam convenire? Gell. cap. 3. lib. 7. Superbia Rhodiensem famosissima. { GALL. tres-fameuse, tres-renommée, connue & divulguée partout le monde.

FAMIGÉRO, as: Divulgo. { יְתַבֵּל בִּשְׁמִיאָה.Alg.θηνιζ. GALL. Divulquer. ITAL. Divulgare. GERM. Ein geschrey außbringen. HISP. Derramar, à divulgar fama. ANGL. To mak or forge nerwes. } Famigeratus, divulgatus, fama celebratus. Alg.θηνεis.

Famigératör, qui rei alicujus famam spargit. { יְתַבֵּל בִּשְׁמִיאָה. Alg.θηנ. GALL. Semeur ou porteur de bruit. ITAL. Quello che divulga la fama di qualche cosa. GERM. Einer der ein new geschrey außbringt. HISP. Aquel divulgador de fama. ANGL. A forger of nerves. } Plaut. in *Trinum.* Ego de verbis eorum famigeratorum inscius prosilui.

Famigératio, onis: Fama disseminatio. { יְתַבֵּל בִּשְׁמִיאָה. Alg.θηנ. GALL. Bruit semé ou porté çà & là. ITAL. Divulgatione di fama. GERM. Aufzpreitung einer sâg oder leumbdens. HISP. Aquella obra de derramar à divulgar fama. ANGL. A forging of nerves. } Plaut. in *Trin.* Hæc famigeratio te honestat, me cum conlutelet.

Famigérabilis, e: Celebris, clarus, famâ notus. { יְתַבֵּל בִּשְׁמִיאָה. Alg.θηנ. GALL. Bien celebre, renommé. ITAL. Celebre, illustre, conosciuto per fama. GERM. Berühmt. HISP. Bien ensamado, solenne, famoso. ANGL. Famous, renowned. } Apul. de *Afin.* auro, satis famigerabilis consector.

Famigératūs, fama celebratus. Alg.θηנ. Apul. *Florid.* lib. 2. Fanum Junonis antiquitus famigeratum.

¶ Famagusta, Famagoſta, V. E. insula Cypri, sub A. Nicosiensi, olim Tamassus dicta, à Turcis anno 1570. obsessa, & vi expugnata cum universa insula. ¶

FAMES, is, & olim famii. Gell. cap. 14. lib. 9. edendi cupiditas. { כֻּבְעַר רָתָבֶת. λύπης, ὀργής. GALL. Faim, famine. ITAL. Fame. GERM. Hunger. HISP. Hambre. ANGL. Famine, hunger. } à φάγω, edo: & d. fert ab inedia, quod famæ est semper cum cupiditate edendi, inedia etiam sine appetitu, ut in ægrotis. Est enim propriæ inedia, abstinentia à cibo, ab edendo dicta, ἀπτία. Unde summos aliquot vitos legimus aliquot dierum inedia se eneuissse. Cicer. pro *Aul.* Cluent. Jam hoc ignoratis, judices, ut etiam bestia, fame dominante, plerumque ad eum locum ubi pastæ aliquando sint, revertantur. ¶ Accipitur interdum famæ, pro caritate ex annonæ penuria, quum scilicet plerique aliquo in loco alimento deficiente de vita periclitantur. Idem Cic. pro *Flacc.* In fame frumentum erat exportare ausus. Multa docet famæ, πονητὴ λύπης γίγνεται διδάσκεται.

— fractus morboque famæque (Philoctetes.)

Ovid. 13. *Metam.* Periculum ne nos moriamur fame. Plaut. *Afin.* sc. 1. a. 3. Nisi hanc anum intefecero fame & algæ. Idem *Most.* sc. 3. a. 1. Item, Verbera, compedes, molæ, famæ, frigusque durum. Idem *Men.* sc. 6. a. 5. Hunc leonem famæ jam occiderit. Idem *Pf.* sc. 3. a. 1. Hic dies mihi famem & pauperiem obtulit. Idem *Aul.* sc. 6. a. 4. Reddam te ex fera fame mansuetam. Idem *Afin.* sc. 2. a. 1. Fames & mora bilem in nasum conciunt. Idem *Amph.* Famem expectat obambulans. Idem *ibid.* Item Fame lippiant fauces. Et de fame plura apud eundem in *Cure.* sc. 3. a. 2. ¶ Fames Melia, λύπη μηνιαց. De fame extrema, deque rebus difficillimis. Est enim Melius oppidum Thessaliam quod Nicias Atheniensium dux obsedit expugnavitque, non tam machinis bellicis, quam fame. Suidas ex Aristoph. Famis, & famæ. Varro lib. 2. cap. 5. Varras algor & famis macrescere cogit.

Famelicus, a, um, qui fame laborat. { כֻּבְעַר רָתָבֶת. בְּלִיעָדָה, בְּלִיעָדָה. GALL. Affamé, qui a faim. ITAL. Famelico, affamato. GERM. Hungerig / oder hungerstötig. HISP. Hambriento. ANGL. Hungrie, hunger storven. } Plaut. in *Casin.* Post id quum laffus fueris & famelicus, noctu ut condignè recubes, curabitur. Terent. *Eunuch.* Ille ubi miser famelicus videt me esse in tantum honorem, & tam facile vicitum querere, ibi homo, &c. Plaut. *Pseud.* Dùmque ridebunt saturi, mordebunt famelici.

Famelicosus, a, um, qui frequenter fame conficitur. { בְּלִיעָדָה. ANGL. That is very or often hungry. } Unde famelicosam terram palustrem veteres vocabant, teste Festo.

¶ Famelia: vide *Familia.* ¶

Familia, æ, vel familias. Vocabulum Oscum.

FAMILIA appellatione comprehenduntur tam liberti, quam servi utriusque sexus, unius, quem patremfamilias vocamus, juri subjecti. { כֻּבְעַר מִשְׁכָּבָה, בַּיִת. bajith. יְכִינָה. GALL. Famille. ITAL. Famiglia. GERM. Haufgesind. HISP. La familia, casa y personas de casa. ANGL. A family, a kinred. } Apud antiquissimos familia scribatur per e literam, tantumque de servis dicebatur: Osca dictione *Famel*, qua illi servum appellabant, ut author est Festus: postea commutata e, in i, familia appellata est. Quo vocabulo, Varronis etiam seculo, servi significabantur. Ita enim ait lib. 1. cap. 16. Si ab fundo longius absunt oppida, aut vici, fabrig parent quos habeant in villa: sic cæteros necessarios artifices: ne de fundo familia ab opere discedat, ac profestis diebus ambulet, ferienta potius, quam opere faciendo agrum fructuosiorem reddat. Hinc emperor familia, apud Suet. in *Claud.* cap. 4. Et familiae emancipatio: vide *Emancipatio*. Deinde tamen paulatim invaluit usus, ut etiam liberi familiae nomine, & quicunque sibi unius parrisfamilias jure viverent, comprehendenterentur. Plaut. in *Truc.* Hæc una opera circumit per familias, puerum vestigat homo indiligens cum pigræ familia. Idem *Most.* sc. 2. a. 1. Fui imperator familiae (i. paternfamilias.) Idem *Capt.* sc. 2. a. 2. Ego Lar sum familiaris, ex hac familia, unde me exētum aspexisti (i. domo.) Idem *Aul.* Ex hac familia me planè excidisse intelligo. Idem *Men.* sc. 2. a. 4. Filiafamilias, mater Seneca, c. 14. de cons. ad Helv. Familia alienati (i. abdicati.) Quint. In familiam redire. Idem ¶ Post hæc ad eos quoque translatum est, qui ex eadem sunt cognatione: ut, Cæsarum familia, Scipionum familia, Suet. in *Nerone*, Ex gente Domitia duæ familiae clauerunt, Corvinorum, & Ænobarborum. Velleius. Familia Porcia (i. gens.) Idem. Item, Juliorum familia. Idem. ¶ Familia pro secta, αὐτοῖς. Cicer. 2. de *Divin.* Magnus locus, philosophiaque proprius à Platone, Aristotele, Theophrasto, totaque Peripateticorum familia tractatus uberrimè. ¶ Unicus vero servus familiae nomine non continetur, nec duo faciunt familiam. Est enim collectivum nomen, pluralitatem in se continens. Vide latius nominis hujus significationem apud Paulum Jurisconsultum l. pronunciatio, ff. de verb. signif.

Familiaris, quando adjективum est, significat quod ad familiam pertinet, quod est familiae. { אַיִלָּאָגָס, אַיִלָּאָגָס. GALL. Familiar, domestique, de la maison. ITAL. Famigliare, di casa. GERM. Das zu dem haufgesind gehört. HISP. Familiar. ANGL. That belongeth to the familie, familiar household. } Unde familiaria negotia, res familiates, epistolæ familiares, res domestica. Author ad Heren. in operis præfatione. Credo expectatus veniam familiatibus. Plaut. *Mostell.* sc. 2. a. 2. Ut se domi videant familiares. Idem *Milit.* sc. 2. a. 2. Familiari faxo accipiare haud familiariter. Idem *Amphir.* Idem *Afin.* sc. 2. a. 2. Subvenire familiari filio. Idem *ibid.* Item, Minus familiaris vultu respicere aliquem. Sueton. in *Casar.* cap. 78. Familiaris epistola. Quintil. & Macrob. cap. 4. lib. 2. Saturn. Familiaribus litteris aliquem evocare. Sueton. in *Tiber.* cap. 62. ¶ Flatu non familiaris auræ morbidus homo. Senec. cap. 11. de consol. ad Marc. ¶ Etsi negotiis familiaribus impediti, vix satis otii studiis supeditare possumus. Gell. lib. 3. cap. 17. Memoriæ mandatum est, Platonem Philosophum tenui admodum pecunia familiari fuisse. Idem cap. 1. lib. 18. Livius lib. 8. ab urb. Caput jecinotis à familiari parte casum. ¶ Familiaris focus. Columell. lib. 11. cap. 1. Consuescat rusticos circa latem domini focumque familiarem semper epulari. ¶ Sepulchra familiaria, quæ quis sibi ac familiæ suæ constituit: quemadmodum hæreditaria dicuntur quæ quis sibi & hæredibus exstruit.

exstruit. Author Caius Iutisconsultus, *i. familiaria, de relig. & sumpt. funerum.* ¶ Interdum idem est quod necessarius, amicus, intimus, arctaque familiaritate conjunctus. { תְּמִירָהֶבֶתְּרַתְּנֵס, יְמִינָה, וְעַמְּדָה, תְּרַתְּגָתְּרַתְּנֵס, תְּרַתְּגָתְּרַתְּנֵס. GALL. Familiar, amy & privé, qui hante souvent avec. ITAL. Famigliare, amico. GERM. Ein geheimer vnd guter freund auf beywohnung h&r. HISp. Familiar, d' amigo de casa. ANGL. A freind, one with up troe another hauntheth. } Cicet. Att. Homo familiarissimus mihi, & omnibus in rebus conjunctus. Idem de Amic. Vidimus P. Æmilius C. Luscinio familiarem fuisse. Idem pro Cal. Mulier illa quadrataria permutatione familiaris facta erat balneator. ¶ Familiares etiam olim dicebantur, qui servi erant. Postea dicti mimi. Senec. Epist. 47. Me argueret familiaris meus visus est (i. servus ex nostra familia.) Plaut. Milit. sc. 4. a. 2. Inspectavit nescio quis familiarium (mox, conservus.) Ibid. sc. 2. a. 2. Ne qui essem, familiares quererent (mox, conservi.) Idem Amphitr. prolog. Item, Hæc sola sanâ mentem gestat meorum familiarium (i. fervorum.) Quantum h̄c familiarium est (i. omnes conservi.) Milit. sc. 3. a. 2. ¶ Item, Lar familiaris sum ex hac familia. Idem prolog. Aulul. ¶ Advenisse familiares dicito (i. concives.) Idem Amphitr. Macro. lib. 1. cap. 2. Nam & nostri majores omnem dominis invidiam, omnem contumeliam servis detrahentes, Dominum patrem familias, Servos familiares vocabant. Idem scribit Senec. lib. Epist. 6. epist. 47. ¶ Arbor familiaris Italiae, id est, prostita, & passim nascens: apud Plin. lib. 23. cap. 5. ¶ Quandoque hoc nomine intelliguntur domestici, quive sunt ex familia. Plautus in Amphitr. prolog. Ne qui essem, familiares quererent, versari cetero hic quum viderent me domi. ¶ Familiaris sella, à veteribus appellata fuit sella perforata, ejiciendis alvi excrementis accommodata. ἀριστάρχος. Varro 1. de re rust. cap. 13. Itaque periti, ut cō aqua influat, eo nomine faciunt: quidam & sellas familiares ponunt. Familiaris filius, pro familia. Plaut. Capt. sc. 2. a. 2. quanquam non multū fuit molesta servitus: nec mihi fecus erat, quām si essem familiaris filius. Idem Asin. sc. 2. a. 2. vers. ... Ubi ego nunc Libanum requiram, aut familiarem filium (i. herum minorem.) Passer. interpret. ¶ Familiaris, a, um, ad familiam pertinens. ¶

Familiaritas, atis: Consuetudo ipsa, quæ est inter familiares & amicos. οὐνίδεα. GALL. Accointance, familiarité, amitié familiere & privée, privauté. ITAL. Familiarità, domestichezza. GERM. Freundschaft/Beywohnung/geheime. HISp. Familiaridad. ANGL. Familiaritie, acquaintance. } Quid sit propriè familiaritas, Ciceto docet in Orat. pro Milon. Terent. in Heaut. Mihi magna cum eo jam inde usque à pueritia semper fuit familiaritas. Cicer. de Amic. Sic quām accepissemus à patribus, maximè memorabilem C. Lælii, & P. Scipionis familiaritatem.

Familiaritär, adverbium: Liberè, amicè. { οὐνίδεως. GALL. Familiament, privément. ITAL. Famigliamente, domesticamente. GERM. Freundlich/beheimlich. HISp. Amigable y familiarmente. ANGL. Familiarlye, by acquaintance. } Plaut. Men. sc. 3. a. 2. Quæ hominem ignotum compellit tam familiariter. Idem in Rud. Ah nimium familiariter me attractas. Terent. in Heaut. Tamen vel virtus tua me, vel vicinitas (quod ego in propinquia parte amicitia puto,) facit ut te audacter moneam, & familiariter. Cic. 6. Verr. Præsertim quum is L. Sisenna defensore tuo tam familiariter uteretur. Familiariter ferre mortem alicujus, id est, graviter & molestè: nam quæ sunt nobis familiaria, ea animo nostro sunt chara, inquit Donatus. Terent. in Andr. Hujus mortem tam fert familiariter. Senec. cap. 3. de cons. ad Mare. Familiariter eam coluisti.

Familiarica, φαμιλιαρική, dicuntur ea, quæ militibus dantur ad familiam alendam, quæ familiarici titulo dantur cuique militi. Mauritius lib. 2. stragag. Inde familiaricē, φαμιλιαρικής. Cedrenus & Georgius Codinus.

¶ Familiarum, quod servo competit: ut sagum, gladius. Corn. Fronto de differ. verb.

Famino, dicitto. Fest.

Famis, contusio faucis: fortè Ramex. Gl. Isid.

Famösüs: vide Fama.

FAMVLVS, i, originem habet ab Oscis Italiae populis, apud quos servus famul dicebatur. { תְּבָבָהָה, מְשֻׁרָּתָה, מְשֻׁחָרָהָה, תְּבָבָהָה. GALL. Serviteur, valet. ITAL. Famiglio, servitore, famigliare. GERM. Ein knecht oder diener. HISp. Servidor. ANGL. A servanda, ahoushold servand that attendeth on his maistres businesse. } Martial.

Argolico famulum non te servire tyranno
Vidissent gentes, savaque regna pati.

Lucr. lib. 3.

Ossa dedit terra, proinde ac famul infimus esset.

Item usus est Ennius famul pro famulo, ut author est Nonius.

— mortalem summum fortuna repente

Reddidit, ut summo regno famul optimus esset.

Ovid. Eleg. ult. lib. 4. Trist.

Quid referam comitumque nefas, famulósque nocentes.

Catul. de com. Beren.

Ipsa suum Zephyritis eō famulum legarat (i. equum suum.)

Famulus, a, um, adjectivum. Idem quod famularis. { δέλης. GALL. Appartenant à un serviteur ou servante. ITAL. Pertinente à servitore. GERM. Das der Diener ist oder zu den Kurchten gehört. HISp. Coisa perteneciente à servidor. ANGL. That belongeth to a servand. } Ovid. 3. de Pont.

Nec dedita est abjectis Illyris armis
Casareum famulo vertice ferre pedem.

Idem 1. Fast.

Tradiderat famulus jam tibi Rhenus aquas.

Famula, α: Ancilla. { תְּמִירָהֶבֶתְּרַתְּנֵס, תְּמִירָהֶבֶתְּרַתְּנֵס, תְּמִירָהֶבֶתְּרַתְּנֵס. GALL. Chambrière, servante. ITAL. Serva, fantesca. GERM. Ein diesnerin/dienstmagt. HISp. Sierva. ANGL. A maid servand that attendeth on his maistresse. } Cicero. 5. Tusc. Sin autem virtus subjecta sub variis incertosque casus, famula fortunæ est. Virg. 8. Aeneid.

Noctem addens operi, famulásque ad lumina longo

Exeret penso.

Famulör, aris: Famuli officio fungor, servio. { תְּבָבָהָה, תְּבָבָהָה. GALL. Servir. ITAL. Servire. GERM. Dienen. HISp. Servir el que es libre. ANGL. To Serve. } Plin. lib. 2. cap. 63. Ut alimentis nostris famuletur. Ibid. cap. 7. Famulantur æternis sacris. Fortuna famulante aliquid agere, id est, adjuvante fortuna. Claud. de bell. Get.

A magno Stilicone cave, qui semper iniquos
Fortuna famulante premit.

Famulär, in activa significatione. Papinius in suo Hercule Surrent, Pacatus mitisque veni, nec turbidus ira,
Nec famulare timens.

¶ Et Tert. adversus gentes, Elementa ipsa famulant.

Famulanter, adverbium: Suppliciter, & in modum famuli. { תְּבָבָהָה, תְּבָבָהָה. GALL. Servilement, humblement. ITAL. Supplichevolmente, humilmente. GERM. Dienstiglich/vnderthäniglich. HISp. Servilmente, humilmente. ANGL. After the manner of a household servand. } Nonius, Famulanter, suppliciter. Accius Tereo, Semela natum affare, & famulanter pete.

Famulär's, e, quod pertinet ad famulum, sive famulam, servilis. { תְּבָבָהָה, תְּבָבָהָה. GALL. Appartenant à serviteur, ou servante. ITAL. Pertinente à servitore. GERM. Das zu einen dienstkecht oder dienst magt gehört. HISp. Pertenecente à servidor. ANGL. That belongeth, to a manservand or maidservand. } Cicero. 1. Tusc. Qui se in medios immisit hostes famulari ueste, ne posset agnosciri, si esset ornatu regio. ¶ Jura famularia dare, pro imperare populo regia potestate. Ovid. 13. Metam.

Si Romam intrarit, famularia jura daturum.

Manus famularis. Senec. Herc. O Etæo.

Tuba famularis mensa instruit.

Stat. 2. Achil.

Famulärum, ii: Cornelius Fronto lib. de nominum verborumque differ. Familiarum est quod servo competit, ut sagum, gladius, &c.

Famulär, neutrum, pro adverbio Serviliter. Stat. 3. Syl.

— nec turbidus ira,

Nec famulare timens:

id est, more famuli.

Famulätus, us: & Famulitium, servitus. { תְּבָבָהָה, תְּבָבָהָה. GALL. Servitude, servage. ITAL. Servitù. GERM. Dienst oder Dienstbarkeit. HISp. Servidumbre. ANGL. The service of houses hold servandes. } Cicero. de Amic. Qui aliquandiu propter ignorantiam stirpis & generis in famulatu fuerint. Idem 3. Offic. Quām miser vitutis famulatus servientis voluptati. Varro, apud ignavum dominum duro famulitio adstrictus. ¶ Dicitur etiam famulitium, servorum copia. { תְּבָבָהָה, תְּבָבָהָה, תְּבָבָהָה. GALL. Compagnie de serviteurs. ITAL. Multitudine de servi. GERM. Vilà del knecht. HISp. Aquellos mismos servidores. ANGL. The whole company of household servandes. } Macrobius: Unus è famulitio, cui provincia erat admittere volentes dominum convenire. ¶ Item famulitas, pro servitute antiqui dixerunt. Accius in Andromeda, Nam postquam parva vos opprescit famulitas, vis atque egestas, fama, formido, pudor. Pacuvius, Quæ famulitas.

Famulär: Famulorum, famularumque multitudo. { תְּבָבָהָה, תְּבָבָהָה. GALL. Compagnie de serviteurs. ITAL. Multitudine di servi. GERM. Vilà del knecht. HISp. Los servidores. ANGL. The whole companie of household servandes. } Apul. lib. 2. Et ecc mulierem quampli frequenti famulatione.

¶ Famulosus, serviens. Gloss. Isid. obsequiosus, servilis. Gell.

Fanaticus: vide Fanum.

Fandus: vide Faris.

Fancisi, populi in Oceano Septentrionali, qui (ut ait Plin. lib. 4. cap. 13.) tales habent aures, ut eorum nuda corpora his tegantur.

Fanestrīs, colonia: Pomponio Umbrix, sive agri Gallici oppidum est, non procul à Pisauro urbe, & Metauro amne, quod à Plin. lib. 3. cap. 14. Fanum fortunæ appellatur. Id vide: vulgo Fano.

Fannia lex, φάνιος, à Macrobius lib. 2. cap. 24. numeratur inter leges sumptuarias, quæ ad nimium conviviorum luxum compescendum à Fannio consule lata fuit, anno post Urbem conditam quingentesimo octavo. Hæc ludis Romanis, item ludis plebeis, Saturnalibus, & aliis quibusdam diebus singulos centenos dies insumi concessit, decimque aliis diebus in singulis mensibus tricenos: cæteris autem omnibus diebus denos. Vide & Gell. lib. 2. cap. 24.

Fannianā pyra: vide Favoniana.

Fannius, duorum oratorum nomen, quorum meminit Cicero. in Brut. Horum (inquit) ætaribus adjuncti sunt duo C. Fannii, Marci filii: quorum C. Fannius, qui Consul cum Domitio fuit, unam orationem de sociis & nomine Latino contra Gracchum reliquit, sanè & bonum, & nobilem. Alter autem C. Fannius, M. F. C. Lælii gena, & moribus, & ipso dicendi genere durior. Hæc ille.

Fanum Fortunæ, φάνα Steph. Agri Gallici urbs est, teste Plin. lib. 14. in litore Adriatico, inter Pisaurum & Senogalliam, non longè à Metauro amne sita: sic dicta, quod in ea pulcherrimum Fortunæ templum fuerit. Hujus urbis incolæ, Fanenses, & colonia ipsa, Fanestrīs à Pomponio appellatur. Vide Panestris colonia, & verb. Panotii.

FANUM, i: Templum. { תְּמִלְפָתָה, בָּמָה. GALL. Temple. ITAL. Tempio, chiesa. GERM. Ein tempel/ein kirch. HISp. Templo donde se davan respuestas. ANGL. A temple, a church. } à Fauni Latinorum diis, qui in dormientibus responsa dare solebant, ut ait Marcus Capella, vel à Fauno, qui (authore Probo Grammatico) primus oraculi conditor fuit. Festus, Fanum à Fauno, vel à fando, quod Pontifex in dedicatione templi certa verba præfati solebat. Fanum religiosissimum templum, unde fata petuntur. Ascon. 3. Verrin. Liv. lib. 10. ab Vrb. Fanum (i. locus templo effatus.) Plaut. Aulul. sc. 5. a. 3. Te auferam (aula) in fidei fanum. Ibid. sc. 2. a. 4. In luco fa-

nōque fidei situm. Idem Cicer. se. 1. ad. In fano Æsculapii ægrotus incubat. Cicero. 2. de Legibus. Illud vitiosum Athenis, quod Cylonio scelere expiato, Epimenide Crete suadente, fecerunt Contumelie fanum, & Impudentia. Sunt tamen qui hoc nomen per ph, scribant λαὶ φανεῖς, quod significat manifestum, quod è phano aperta responsa dabantur. Differunt autem fanum, templum, facellum, delubrum, & lucus: quod fanum sit locus Fauno consecratus: Templum in loco augurato: Sacellum parvulum ædificium diis consecratum: Delubrum, in quo homines piacula sua diluunt: Lucus locus fulmine iactus & arboribus tectus. Corn. Fronto de differ. votab. ¶ Ab hoc nomine adjectivum deducitur profanus, sive prophanus, a, um, id est nulla religione obstrictus, tanquam potrò fanum, id est, procul è fano.

Fanaticus, a, um, adjectivum à fano deductum. { γνῶθι με σχύλος. ANGL. Mad or possessed with a prophesy or some evil spirit. } Dicuntur autem fanatici, quos Græci vocat κόσμος, θεοφορούμενος, quod non sua sponte, sed divino numine ferri credantur. Fanatici autem dicti sunt idcirco quod in fanis, hoc est, in templis sacerdotes oraculum edituri, hujusmodi futore corripiebantur. Virg. 6. Æneid. & Lucan. Phars. lib. 5. Liv. lib. 3. bell. Maced. Galli Matri magnæ à Pessinunte occurserunt cum insignibus suis, vaticinantes fanatico carmine, deam Romanis viam belli & victoriam dare. Quint. lib. 11. Frequens etiam capit is nutus non caret vitio: adeò caput jactare, & somas excutientem rotare fanaticum est. Juven. sat. 2.

— & crine senex fanaticus albo,

Sacrorum antistes.

Cicer. pro domo sua. Quid tibi necesse fuit anili superstitione, homo fanaticus, sacrificium, &c.

Fanūs, Deus qui cunctis præterat, vel Deus anni: cuius imaginem quum Phœnices vellent exprimere, draconem fixerunt in orbem reductum, caudamque suam devorantem, ut appareat mundum in se revolvi. Macrob.

Fār, farris, olim generale nomen fuit ad omnia genera frumenta: ita dictum à ferendo, quod à terrena proferatur: sive (ut Varr. placet) à faciendo, quod in pistrino fieret, id est, præpararetur & contundetur. Hinc triticeum far, pro tritico, veteres dixerunt, & hordeaceum far pro hordeo: & far ad oreum pro cerro frumenti genere, quod alio nomine ador appellabatur. Col. lib. 8. cap. 3. Post hanc, cava cum matre claudendi sunt, & farre hordeaceo cum aqua inchoato, vel ad oreo farse vino resperso modicè alendi. Et paulò post, Uva labrusca de verbris immatura lecta cum farre triticeo minuto cocta objicitur esurientibus. ¶ Propriè autem farris nomine certum quoddam frumenti genus intelligimus, quod primùm ab edendo edor, deinde litteræ primæ immutatione ador, appellatum fuit, quodque paulò ante etiam far ad oreum dici indicavimus. { פְּרַתְּן חִיטָה. GALL. Toute sorte de blé, mais principalement froment. ITAL. Farro. GERM. Dinkelkorn/fern. HISP. Farro, ò escandia. ANGL. All manner of corn properly meale of wheate and barley. Plin. lib. 18. cap. 8. Vulgarissima frumenti genera, far quod ad oreum veteres appellavere, filigo & triticum. Et paulò post, Qui zea utuntur, non habent far. Et rurum, Et omni genere durissimum far, & contra hyemes firmissimum: primus antiquo Latio cibus. Et iterum lib. eodem, cap. 7. Populum Romanum farre tantum è frumento ccc. annis usum, Verrius tradidit. Far etiam pium dicitur, quod adhibebatur in sacrificiis.

Fare pio, saliente mica. Horat.

Vide in dictione Nefarium. ¶ Farris quatuor genera, clusinum, vermiculum duplex, & trimestre, quod & alicastrum vocatur. Vide Colum. lib. 2. cap. 6. Far vernaculum. Idem lib. 11. cap. 2. Eodemque moeante Calendas Februar. farriende segetes autumnales, sive illæ seminis adotei sint (quod quidem Far vernaculum vocant,) seu tritici. ¶ Far, pro farina, & Farreus, pro farinaceus. Serenus Sammonicus de pruigine,

Aut acido Baccho miscebis farra lnpini.

Et cap. de porrigine,

Desinet interea glomerari farrea nubes.

Farraria pila, apud Cat. de reruſt. pila ad pinsendum far, ut fabaria ad fabam fresam.

Farrēus, a, um, quicquid ex farre confectionum est. { σιληνός, ὁ τὸς ζεῦς, ζεῦς. GALL. De froment. ITAL. Di formento. GERM. Keim/aus kernen oder dunkel gemacht. HISP. Cosa de farro ò escandia. ANGL. Meade of wheate or corn. } ut, Panis farreus. Col. lib. 7. cap. 12. Farreo, vel triticeo pane satiandi sunt. ¶ Farreus, pro farinaceus: vide Far.

Farraceus, a, um. ζεῦς. Idem quod farreus, ut farraceum pollen. Plin. lib. 24. cap. 7.

Farreum, i: genus libi ex farre factum. { τὸς σιληνός, τὸς οὐρανὸς ζεῦς. GALL. Gâteau de froment. ITAL. Focaccia di formento. GERM. Ein kuchen aus kern gemacht. HISP. La hogaza ò torta de farro ò trigo. ANGL. A wheat cake. } Plin. lib. 18. cap. 3. Novæ nuptiæ farreum præferabant. ¶ Farreum quoque veteres vocabant horreum à farre: sicut granarium à grano, & hordeum ab hordeo.

Farrelio, genus sacrificii erat, quo sacerdotum nuptiæ confirmabantur. Nam (ut author est Boëthius in Topita Ciceronis) tria erant genera uxorum: Unum quum uxor tantum in letri partem veniebat, quam matronam vocabant: Alterum quum in manum mancipium que viri conveniebat, omniumque ejus fortunatum siebat particeps, & marito suo intestato ut haeres succedebat, & maritus vicissim illi: cujusmodi uxores, Matresfamilias vocabantur: Tertium quum adhibito libo farreo, certa sacrificii solennitate nuptiæ contrahebantur. Sed ejusmodi solennitate in contrahendis nuptiis soli sacerdotes utebantur. Porro matrimonium per farreationem contractum, non nisi per dissipationem poterat dissolvi. Erat autem dissipatione aliud sacrificii genus, quo nuptiæ per confarreationem contractæ, contrario ritu dissolvebantur.

FARRAGO, inis, quod ex multis satis, ut hordeo, vicia, & leguminibus fit, pabuli causâ. { מִשְׁבֵּד misto, בְּלִי beli. יְגָסָה, יְגָסִיס. GALL. Mélange, dragee pour les bestes. ITAL. Commissione de diverse biada. GERM. Ein gemischt fuer den röch/als aufkern/haber/

wicken/et c. HISP. Herren de centeno y otras cosas. ANGL. A folder for beasts mingled an made of diverses sortes of cornes. } Vattro, Inde quod farro cæsum, farrago dictum, aut quod primum in farracea segete seri exceptum sit. ¶ Diversarum quoque rerum commixtio farrago dici potest. Juven. Satyr. 19.

Quicquid agunt homines, votum, timor, ira, voluptas,
Gaudia, discursus, nostri est farrago libelli.

Pers. autem Sat. 9. Farraginem pro farre, vel frumento posuit.

Vappa & lippus & in tenui farragine mendax.

Farraginaria, pluraliter. Col. 11. cap. 2. Nam & napinæ, itemque rapinæ, siccaneis locis per hos dies sunt. Farraginaria quoque pecori futura per hyemem præsidio.

Fārīnā, a: Frumentum mola comminutum, & in pulverem redactum. { πόδη κεμάτη. ἀλογός, ἀλοπίτη. GALL. Farine. ITAL. Farina. GERM. Mäl. HISP. Harina. ANGL. Meale. } Quod nomen à farre deducum tradit Plin. lib. 18. cap. 9. Nam (inquit) quæ sicca moluntur, plus farinæ reddunt: quæ salsa aquâ sparsa, candidorem medullam: verum plus retinent in furfur. Farinam à farre dictam, ex nomine ipso appetet. Hæc ille. Scribitur tamén unico r, quamvis far in obliquis & geminer. Corripit enim priuam syllabam. Martial. lib. 13.

Pascitur & dulci facilis gallina farina.

Ovid. de Med. facie.

Nam qua pulverea fuerint confusa farina.

Perf. Satyr. 3.

— cribro de cussa farina.

¶ Quid ad fatinas? τὶς πόδης τὸν ἄλοπίτην: id est, quid atinet ad patandas facultates? Concupivit assam farinam, οὐ γέλοιον ὅπου ἄλοπίτης. In eum dicebatur, qui domesticam tenuitatem pertæsus, apud alias lautiorem vitam quæsisset. Theocritus in Cyniscis, farinam assam, novam & lautiorem victimæ rationem vocat, propriea quod præcos illos pulce duntaxat victimæ legimus, videlicet cibano coquendi panis usu nondum reperto. Mart. Epigr. 16. lib. 18.

Et panem facis, & facis farinam:
ambiguæ. Et Persius Satyr. 5.

— nostra palastra antè farina.

¶ Exigit è statuis farinas, αὐτῆς μὲν, καὶ τῆς ἀρπάζας ἄλοπίτην. In eum dicebatur, qui nullius misertus, undecunque quod potest avellit, vel ab ipsis mortuorum statuis. ¶ Nostræ farinæ dicuntur, inter quos est indiscreta similitudo. Persius in 5. Satyr. ¶ Ne verba pro farina, μὴ λόγος ἄλλη ἀλοπίτης: id est, ne verba pro fatinæ. Adversus eos jaciebatur, qui beneficium verbis, non te dabant. Qui frè Magnatum mos est, ut suos splendidis promissis alant.

¶ Farinula, exigua farina. Cath. ||

Fārīnācēus, a, um, quod factum est ex farina. { ἀλοπίτης. GALL. De farine. ITAL. Di farina. GERM. Aus mäl gemacht. HISP. Cosa de materia de harina. ANGL. Of meale. }

Fārīnālum, locus ubi servatur farina. { ἀλοπίτης. GALL. Lieu pour garder la farine. ITAL. Luogo da tener farina. GERM. Ein malzst/ ein ort da man das mäl behalt. HISP. Lugar donde se guarda la harina. ANGL. A place wherein meale may be kept, a boulting house. }

Fārīnālus, a, um, quod ad farinam pertinet. { ὁ ἄλοπίτης, ἀλοπίτης. GALL. Servant à farine. ITAL. Che serve à farina. GERM. Das zu dem mäl gehört. HISP. Cosa perteneciente à harina. ANGL. That belongeth to maale. } Plin. lib. 18. Farinario cribro succernunt.

¶ Farinulentus, farinæ plenus. Apul. ||

Faran. { גְּרַפְּרָן parán. φαράν. } Oppidum trans Arabiam, Sarracenis junctum, qui in solitudine vagi errant. Pharan (inquit Steph.) oppidum est inter Ægyptum & Arabiam: à quo fit gentile Pharanites, φαρανῖται, & possessorum Pharaniticus, φαρανῖτης.

FARCIO, is, farsi, fattum, à far: quasi farre impleo. Sagino, pinguefactio, saturo. { עַשְׂבָּד hisbiah, נְחַמֵּה hibrî, מִלְלָה mille. συμπλεγώ, συδύω. GALL. Farcir, remplir. ITAL. Ingrassare, impire. GERM. Füllen/mesien. HISP. Embutir ò recalcar. ANGL. To fill, to stuff, to fast, or cramme. } Col. lib. 8. c. 7. Hæc enim ferè communis est cura farcientium: nam illi qui volunt non solum opimas, sed etiam teneras ayes facere, mulsas recente aqua prædicti genetis farinam conspergant, & ita farciunt. ¶ Significat & quovis modo implere, idque per metaphoram. Plin. in epist. Præterea architectus sane æmulus ejus, à quo opus inchoatum est, affirms parietes (quanquam viginti & duos pedes latos) imposita onera sustinere non posse: quia sint clementia medii parti, nec testaceo opere præcincti. ¶ Farcite alicui centones. Plaut. Epid. Hic non est locus, quin tu alium quæras cui centones farcias, id est, quem tu gloriois mendaciis, & confarcentis fabulamentis explesas. Farcire pannum in os, pro Inservere. Senec. 3. de Ira. Dum spongiæ non reperiuntur, scindi vestimenta miserorum, & in os farcire imperavit. ¶ Hujus verbi composita sunt Confercio, Effercio, Infercio, Offercio, Refercio, quorum significata vide suis locis.

¶ Fartum, pro fartum, antiquis: ut Farsura, pro fattura. ||

Fattus, seu Farcitus, participium. { μαλεῖ. εἰμι φαγεῖσας, εἰμι φαγεῖσας, μαλεῖς. GALL. Farsi, rempli. ITAL. Guarnito, riempito. GERM. Gefüllt/volgeschöpt. HISP. Embutido ò recalado. ANGL. Stuffed, crammed. } Cicer. 7. Verr. Lectica octophoro ferebatur, in qua pulvinus erat pellucidus, Melitensi rosa fæcetus. Martial. lib. 5.

Hic farta premitur angulo Ceres omni.

Plin. lib. 29. cap. 5. Fattus ventriculus coriandro.

Farcimēo, inis: Intestinum variè ac minutum concisa carne refertum. { ἀκάμας. GALL. Saucisse, andouille, ou boudin, farey. ITAL. Salciccia, lucanica. GERM. Ein wurst. HISP. Lompaniza, salcicia, ò relleno. ANGL. A sausage, a pudding. } Varr. lib. 6. de ling. Lat. Ab eadem fattura fæcimina extis appellata.

¶ Farcitum, fitorum pulpa. Rh.

Farturæ, materia lapidea, vel camentitia fæcimens.

Fattoræ, qui fæcimina faciunt ex infecta carne & adipe & huicmodi. { λαμπτερᾶς. GALL. Patissiers, faiseurs de saucisse, ou farcy. ITAL. Salcicciari,

Salcicciarii, che fanno salcicie. GERM. *Burstmacher*. HISP. *Los que hasen salcicias*. ANGL. *Pudding makers*, *crammers of geesse or capons*. Aut certe aves macras ab aucupibus emptas, lucri gratia farciunt, hoc est, saginant, *σιληνοί*. Terent. in *Eunuch*. Cupedinarii omnes, cetarii, lanii, coqui, fattores, aucupes. Col. lib. 8. cap. 7. Pinguem quoque facere gallinam, quanvis fartoris, non rustici sit officium. Hoc etiam vocabulo, authore Festo, appellati sunt nomenclatores, quod obviorum nomina candidatis in aurem infarcirent.

Fartilis, e: Fartus. { בָּרִיאַת bari. οὐρώτος. GALL. Engraffé, farci. ITAL. Ingraffato. GERM. Gejült/gemest. HISP. Embutido, relleno, recalado. ANGL. Made fatt, franced or crammed. } Plin. lib. 10. cap. 22. de anseribus & corum jecore loquens: Nostri sapientiores, qui eos jecoris bonitate novere, fartilibus in magnam amplitudinem crescit. Ubi fartiles anseres vocat fattos & saginatos.

Farrago, τεύχη. Lege γέγαντι. Gloss. Isid. Fartum, i: genus libi, à farciendo dictum: quod multis variis rebus farciretur. Pers. Sat. 2.

Attamen hic exitus & opimo vincere farto
Contendit.

Veteres enim (ut Cato de re rust. scribit) struem farris, tritici, hordei, fabae, seminis rapacii, thure ac vino additis, ante messem patabant in portæ præcidaneæ immolatione, Janóque & Iovi ac Junoni sacrificabant: quæ diversarum rerum congeties fartum appellabatur. Scribitur etiam fertum, & Cornutus dici putat à ferendo: quod genus hoc libi diis infertur à Pontificibus: quanquam non nulli (ut inquit idem) vas putant esse, quod ornatum certis speciebus & refertum sacris diis infertur. ¶ Erit & fartum, quo quid farcitur, vel fartum est. { τὸ μαθητήρ, τὸ εἰτότος, τὸ ἵρημα. ANGL. Suffe wherewith any thing is stuffed. } Columell. lib. 3. Semper prodiderit, simul ac fotia agere cœperit siccus, rubricam amurca diluere, & cum sternere humano ad radicem infundere: ea res efficit ubetiorum fructum, & fattum sibi speciosius & plenius. Plaut. Amphit. Quin jubes illam pro Cerrita circumferri? A. Quin factio opus est. Idem Mil. sc. 1. a. 1. Quæ (machera) gestis fartum facere ex hostibus. ¶ Fattum vestis, pro ipso corpore posuit idem Mostell. sc. 3. a. 1. Non vestem amatores mulieris amant, sed vestis fattum, i. corpus quod vestem farcit impléisque, h. e. mulierem ipsam.

¶ Fatticula, parva farca, seu farcimina. Turn. ||

Fartūrā, æ, dicitur actus modusve farciendi altilia. { επόγεντος, ἔνθυμος, οὐρώτος. GALL. Engrissement, farci. ITAL. Ingrassamento di bestie. GERM. Säulum/mestung. HISP. Aquella obra de embutir, relleno. ANGL. A cramming or making fatt. } Col. lib. 9. Sed si fastidet cibum, totidem diebus minuere oportebit, quot jam fattura præcesserunt. Vattro 4. de ling. Lat.

Fartim, adverbium, penè idem quod acervatim, accumulatim. { חומרי כחומרם כחומרם. συμπορευόμενος. GALL. A monceaux. ITAL. Amuchi, à montoni, GERM. Haufschicht/schollechtig. HISP. A montones. ANGL. By heapes. } Apul. Parabat sicut fattim concisum. Fariolus, i. GALL. Un Devin. Terent. Scaurus de Orthograph. Fariolus pro hariolo apud veteres, ut fordeum, & fœdus, pro hordeo & herdo.

¶ Farfara, tussilago, herba: Jun. ||

Farfarus, sive Farfat, Syriæ fluvius, qui ex radicibus Libani montis emittitur, & per Antiochiam fluens Syriaco miscetur mari. Farfarus etiam dictus est fluvius per Sabinos fluens, de quo Ovid.

— & amæna Farfarus undæ.

Alio nomine dicitur Fabaris. Virg. lib. 7.

Qui Tybrim Fabarimque bibunt.

¶ Farfarum vocat Plaut. in *Pœnulo*, arborem Populum. Prosternebam, inquit, eos ut folia farfari, quæ levi pulsu venti alicujus, Autumno universa aliquando cadunt.

Farfenum, virgulti genus est, inquit Festus.

Farfugium, ii, herba est nymphæ non absimilis, circa fluvios nascens, populi folio, sed ampliore, μεγάλωσην: alio nomine sartanum dicitur. Vide Plin. lib. 4. cap. 15.

¶ Fario, pisces est in Aulonii Mosella. Trutta aliter dicitur. Scribit:

Qui nec dum salmo, nec jam salar, ambiguusque
Amborum, medio fario intercepte sub aro.

Ferior, in l. 12. tab. ubi verbum fariari, pro fari ponitur: Antiquis enim fuisse morem testatur Diomedes, ut in quibusdam dictiōni bus syllabas interdum adderent: quæ tamen additio nihil illis con ferret: ut aggrediri, pro aggredi, & in plerisque aliis. Hujus legi meminit Gellius lib. 15. cap. 13. Eam Jacobus Rævardus lib. sing. ad II. XII. tabularum, cap. 10. sic legit: Qui se scierit testarier, libripensve fuerit, ni testimonium fariatur, improbus intestabilisque esto. Sic autem explicat: Qui se vocari in testem passus est, libripensve fuit: si de perhibito testimonio rogatus, illud fari, ejusque approbare fidem non voluerit, improbus intestabilisque esto.

Farlegani. In antiquis Frisorum legibus est titulus de Farleganis. Cl. Siccam legendum putat, de Horleganis, tanquam sit, hoerleggers, id est, de concubinis, seu cubantibus cum scortis.

Faria, verba multa. Isid. Gloss. A.L.

Farnus, arbor è genere quercuum. ||

FARIS, vel fare, fatur, fatus. A Fero deductum est, quod inter alia significat Loqui. { בְּרִיאַת dibér. φάνετ. GALL. Parler. ITAL. Parlare. GERM. Reden HISP. Hablar. ANGL. To speak. } Quanquam fari, teste Vatrone, minus sit quam loqui. Pueri enim quum primùm vocem edere incipiunt, quæ intelligi potest, fari dicuntur. Plin. lib. 11. cap. 1. Qui celerius fari cœpere, tardius ingredi incipiunt. Loqui autem nemo dicitur, nisi qui servato quodam verborum ordine perfectè quæ sentit efferre potest. Unde pueri qui nondum fari didicerunt, infantes dicuntur. Hæc tamen Vatronis differentia non observatur. Virg. lib. 6.

Sic fatur lacrymans, classique immittit habenas.

Legitur & in significatione passiva. Suetonius: Prætorum fasti dies sunt quibus jus fatur, id est, dicitur; sicut nefasti, quibus non dicitur.

dur. Διπορεύεται. Hujus verbis prima persona deberet esse For, ut inquit Prisc. quæ tamen non est in usu. ¶ ¶ Fatis item, pro farris, inscri antiq. ¶ ¶ Ejus composita sunt Effari, alloqui, παραπτεῖν. Cicet. in Cat. Licet mihi iisdem versibus affari te, ô Attice, quibus affatur Flaminium ille vir. Praefari, antè fari. παραπτεῖν. Colum. in Prefatione, Quos ordine suo tunc demum persequat quum præfatus fuero, quæ reor ad universam disciplinam maximè pertinere. Profari, idem quod effari. Virgil. I. Aeneid.

Tum breviter Dido vultum demissa profatur.

Fandi, Gerundium. Gell. cap. 3. lib. 16. Homo fandi dulcissimus. Fando, gerundium. Plaut. Amphit. Quæ neque fieri possunt, neque fando unquam accepit quisquam, profers Carnifex. Cicet. pro Quintio, Non denique ulla unquam intercessit postulatio, omitto quæ, verum ante hoc tempus ne fando quidem audita. Sæpè occurrit apud Livium.

Fâns, participium. { טְרִיבָּרְ dober, medhabbaér. פָּאָרְ, זֶבָּרְ. GALL. Parlant, qui dit. ITAL. Parlante. GERM. Redend. HISP. El que habla. ANGL. That speaketh. } Propriet. lib. 3. Eleg. 5.

Subtrahit hac fantem torta vertigine fluctus.

Fatūs, particip. עֲנָזָרְ, פָּאָמָרְ. Virg. 6. Aeneid.

— Sic fatus: deinde comantem
Androgei galeam, clypeique insigne decorum
Induitur.

Fândūs, a, um: quanvis ratione originis videatur significare quod fatus dignum est, ferè semper tamen accipitur pro eo quod justum, æquum, rectumque est. { θημός, φατίς, φατός, πνός. GALL. Qui en doit, ou qu'on peut dire. ITAL. Cosa degna di che se ne parli. GERM. Das würdig oder billich ist davon man rede. HISP. Cosa de hablar. ANGL. What may or ought to speake, lawfull, meate. } Quemadmodum è contrario infandum, nefandum dicimus, quod injustum est, & minimè rectum. Livius,

Ita respersa fando, nefandoque sanguine ara.

Cic. I. de Divin. ex vetusto Poëta.

Neque me Apollo fatis fandi dementem invitam ciet.

Virg. I. Aeneid.

At sperate deos memores fandi, atque nefandi:
hoc est, iutti atque injusti, interprete Servio. Vide Fandi, & Fand.

¶ Farnus, arbor è genere quercuum. ||

Fârtâgo, Farreatio, Farreum, Farina, Farinaceus, Farinarius: vi de Far.

Fartilis, Fartim, Fartores, Fartum, Fartura: vide Farcio.

Fâs, nomen est defectivum, tres tantum casus habens, cōsque singulari numero, nominativum videlicet: accusativum & vocativum. Est autem Fas, idem quod jus, quod pius, & fando dignum: & putant referri ad deos, quemadmodum justum ad homines. { פָּאָסְ, δόξα. GALL. Ce qui est loisible, licite & permis. ITAL. Ciò che è giusto, lecito & honesto. GERM. Götlich / billich vñnd recht. HISP. Lo que es licito por religion. ANGL. Lawful, standing with it lawe. }

Fas prohibet quemquam Latio de sanguine natum

Vincula pati.

Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Sifas est homini cum Iove posse loqui.

Ibid. Eleg. 3. lib. 5. ¶ Pro Potest. Idem Eleg. 5. lib. 3. Trist.

— sive hoc contingere fas est.

Idem Eleg. 3. lib. 5. Trist.

Fas etiam fieri solitis atate priorum

Nomina, &c. (i. fieri potest, ut, &c.)

Idem Eleg. 2. lib. 1. Trist.

— nec qua damnaverit ille

Crimina, defendi fasve piuum puto.

(i. justum, honestum.)

— Nec vos mihi fallere fas est, ô Manes (i. piuum.)

Virg. I. Georg.

Fas & jura sinunt, id est, divina & humana jura permittunt.

Et paulò post,

Quippe ubi fas versum, atque nefas tot bella per orbem,

Tam multa scelerum facies.

¶ Fas est, id est, licitum, sive pius. Plaut. in Asin. sc. 1. a. 3. Neque polte accuso, neque id me facere fas, id est pius, existimo. Cicet. pro Mil. Clodium nihil delestat quod aut per naturam fas sit, aut per leges licet. Tacit. lib. 14. Ex hominum fibris consulere deos fas habebam. Quint. lib. 3. cap. 8. In judiciis enim vulgo fas habetur indulgere aliquid studio suo. Hujus contrarium est Nefas, quod est impium & execrabile, αφίειν.

Fasceatum. Quintilian. lib. 1. cap. 4. Per fasces, ut opinor.

Fâscell's, idis: dicta est Diana, à fasce lignorum, in quo absconditum ejus simulachrum Orestes & Iphigenia ex Taurica regione Atticam attulerunt.

Fascemina, clausibilis vallatio circa castra. Lege Fascina. Gloss. Isid.

Fâscia, æ: à φάκελος, genus linteoli, quo pueri, vel aliud quid ligari solet. { פָּאָלָה חֲתַחְלָה, לֹוֹטָן חִתְּלָעָלָה. מִדְבָּרְגָּשָׁה. GALL. Une bande, ou autre piece de linge, comme pour emballer les petits enfans, ou un gorgias ou bavette, ou un brayer, ou des gueftres. ITAL. Fascia. GERM. Ein wiegenband / winden. HISP. Faxa. ANGL. A bande lykunto that where with little babes arbound in their swathing clothes. } Cicер. 2. de Divin. Desit ad conjectorem quidam, somnisse se ovum pendere ex fascia lecti sui cubicularis. ¶ Et propriè pro tegumento erurum pedumque fascia ponì consueverunt: ideoque erurules, pedulæisque dicuntur.

Ulpianus: Fasciae erurales, pedulæisque vestis loco sunt, quia partem corporis vestiunt. Scribit Plin. lib. 8. Mures portendisse extium Carboni Imperatori, arrosis fasciis quibus in calceatu utebatur. Columell. lib. 7. Rectè genibus applicantur, ac fasciis circundantur.

Fascia pectoralis, qua mulieres mammas tegunt. Martialis lib. 14.

¶ Idem fascia dicuntur sectiones quædam orbis, quæ ab Astrologis zonæ, sive plagæ appellantur. Idem, Orbis terræ in quinque

zonas, sive melius, fascias discernitur. ¶ Est quodque fascia insignis regum. Senec. epist. 81. & Sueton. in Cæs. cap. 79. Cum quidam, inquit, è turba status ejus (Cæsar) coronam lauream candida fascia præligaram imposuisset. Et paulò infra, Ex eo infamiam affectati regni discutere voluit, &c. Idem in Calig. cap. 17. Vitis, pueris, ac feminis fascias purpuræ ac conchylii distribuit. ¶ Item Quintilian. Fasciæ sunt quibus crura vestiuntur ægrotum. Item Sueton. in Galb. cap. 21. Fascia carnem quæ excrevit, substringere. ¶ Ponitur pro nube in modum fasciæ cœlum percurrente. Juvent. Sat. 14.

Nil color hic cœli, nil fascia nigra minatur.

Fasciola, diminut. Parva fascia. { īmōlōrū. GALL. Bandelette, petit gergias, drappeau. ITAL. Picciola fascia. GERM. Ein bindle. HISP. Pequeña faxa. ANGL. A little bande, a garter. } Cic. de Arusp. resp. P. Clodius à crocata, à mitra, à muliebribus soleis, purpureisque fasciolis, à strophio, à psalterio, à flagitio, à stupro est factus repente popularis. Horatius lib. 2. Serm. satyr. 3.

— ponas insignia morbi.

Fasciolas, cubital, focalia.

Fascio, as, ate: est fascia ligare. { חַחְתִּיר hechethil, חַבָּשׁ chabash. ἀπορριψεῖν. GALL. Bander, emmailloter, lier de bandes, envelopper. ITAL. Facciare, bendare. GERM. Binden/einbinden. HISP. Faxar ò embolver al cuerpo la faxa. ANGL. The knitt or binde with a bande, to swalde. } Spartanus de Antonio Pio: Sed quum esset longus & senex, incurvatusque, tiliaciis tabulis in pectore positis fasciabatur, ut rectius incederet. Mart. lib. 12.

Nec fasciato naufragus loquax truncus.

Fasciculus: vide Fascis.

Fascinum: Quoddam incantationis genus, quo homines ita ligantur, ut liberi non sint, nec mentis compotes, saxeque ad extremam maciem deveniant. Unde dictum, docet Gellius cap. 12. lib. 16. { כְּבָשָׂחָה chaschaph. βαναύσια, γαντεία. GALL. Sorcelerie, enchanterie, enchantement. ITAL. Malia, incantamento. GERM. Verzauberung. HISP. Ojo, encantacion, ojadura, hechizo. ANGL. An enchantment, bewitching. } Horat. pro virili membro posuit in Epop. Ode 8.

Illiterati num minus nervi rigent,

Minsusve languet fascinum?

Fascino, as: Fascino noceo. Unde dicantur, vide apud Gell. cap. 12. lib. 16. { כְּבָשָׂחָה chaschaph. καλεγόνθισμ. GALL. Enforceleur, enchanter. ITAL. Amaliare, strigare. GERM. Verzaubern. HISP. Aojar con mal ojo. ANGL. To bewitek, to forepeak. } Virg. 3. Eclog.

Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos.

Lingua mala fascinare aliquid. Catull. ad Leſb. Fit autem à verbo Græco βαναύσιον, quod significat Invideo, Indignor, Irascor, Accuso. Hujus compositum est Effascino.

Fascinans, tis, particip. { כְּבָשָׂחָה mechashaph. βαναύσιον. GALL. Enforceleur, sorcier. ITAL. Strigante, ammaliante. GERM. Verzaubern. HISP. El que aoja, ò hechizante. ANGL. One that bewitcheth or forepeaketh. } Plin. lib. 13. cap. 4. Dente contra fascinantes religione politum.

Fascinatio, nis. { כְּבָשָׂחָה chaschaph. βαναύσια, γαντεία. GALL. Enforcelement, sorcellerie. ITAL. Lo strigare ò ammaliare, ammalimento. GERM. Verzaubening. HISP. Aquella obra de aojar con mal ojo, ojadura, hechizo. ANGL. A bewitching, a forespeaking. } Plin. lib. 28. cap. 2. Cur & fascinationibus adoratione peculiari occurrimus? Idem lib. 19. cap. 4. Hortosque & fores tantum contra inadvertitum fascinationes dicari videmus Gell. cap. 4. lib. 9. Fascinationes fieri oculis.

Fascinus, i: Dei nomen apud veteres. Plin. lib. 28. cap. 4. Religione matutina & fascinus, Imperatorum quoque, non solum infantium custos: qui deus inter sacra Romana à Vestalibus colitur, & currus triumphantium sub his pendens defendit medicus invidiae, jubetque eosdem recipere.

Fascis, is, masculini generis: Lignorum aliatumve retum colligatum congeries. { כְּבָשָׂחָה aghudhah. διρύν. GALL. Un faiseau de quelque chose que ce soit, un paquet, fardeau ou botte, un fagot. ITAL. Fasce, fardello. GERM. Ein buschel/es sey holz oder ein ander ding. HISP. Haz, emboltorio, ò cargo como de leña. ANGL. A fagot, a shaffe of arrows. Unde fascem cocularium vocare possumus, id quod Parisiens vocant, Bourrée. Nam cocula (ut Festus ait) sunt ligna minuta, quibus facile coquuntur obsonia. Cæsar 8. bell. Gall. Fasces stramentorum, ac virgultorum. Sic fasces calamorum, apud Martiale lib. 13. ¶ Per translationem quandoque ponitur pro oneute, ξύλα. Nam fasces lignorum, seu aliatum rerum, graves sunt portantibus. Virg. in Bucol.

— ego hoc te fasce levabo.

Idem 3. Georg.

Non secus, ac patriis acer Romanus in armis

Injusto sub fasce viam dum carpit.

¶ Uno fasce complecti, legitur apud Plinium in Epist. pro eadem opera & conjunctim agere, non separatim, Id Græcè dicunt συλλόγω, id est, comprehensim. ¶ Erant præterea fasces, apud Romanos magistratum insignia, quæ illis à lictoribus præferebantur: Consulibus quidem duodení, proconsulibus autem & Prætoribus seni. { πάσχει τον διδύμην τεργέτην την πλεύσαν. GALL. Petit trousseau de verges à l'entour des bâches d'armes, qu'au temps passé on portoit devant les magistrats Romains. ITAL. Insigne portate anticamente avanti y magistrati Romani. GERM. Buschel ruten vmb ein art gebunden / so man vor zeitten zu Rom den Burgermeistern vorgetragen hat. HISP. Las insignias del consul Romano. ANGL. Signes or tokens of honours borne in oldes tymes before the magistrats of Rome. } Fiebant autem ex betula arbore in eum usum ex Gallia in Italiam translata. Figura fascium erat hujusmodi: Detractis ex betula arbore virgis, ita includebatur securis, ut acies ferri in summitate emineret, reliqua pars circumducto loto tegeretur. Quod eo consilio à majoribus fuit excogitatum (ut docet Plutarchus in Problematibus,) ut ostenderent magistratum iram in sumendo supplicio non debere esse præcipitem, cōsque fasces habere, sed tamen ligatos: quique sine justa causa non debeant dissolui. Præ-

terea si subito in aliquem magistratus excanduisset, ut ea mora, dum virgæ, aut securis expediretur, furor ille aliqua in parte subsisteret. Duo autem videbant esse facinorosorum genera, quorum alterum sperabatur posse emendari, alterum planè erat deploratum. Qui igitur corrigi poterant, virgis castigabantur: malitia vero deplorata securi amputabatur. ¶ Quoniam vero fasces erant magistratum insignia, factum est ut pro ipsis etiam magistratibus ponantur. Virg. lib. 2. Georg.

Non illum populi fasces, non purpura regum

Flexit.

Hinc Summittere fasces, est authoritatem vimque imperii majori atque angustiori imperio submittere. ὑφῆσις τὰς ἡδεῖς τῷ στρατῳ τὴν πηγὴν. Sic Publicola, authore Plutarch. in Valer. & Liv. lib. 2. ab Vrb. Cum populo Romano asturus, ejus majestati fasces submisit, hoc est, lictores, ceteraque magistratus insignia à se recedere jussit, ut veluti privatus populi judicium subiret. Vocato, inquit, ad concilium populo, summissis fasces in concessionem ascendit. Ad hunc etiam modum intelligendum est illud Plin. lib. 7. cap. 30. Cneus Pompeius confecto Mithridatico bello, intraturus Possidonii sapientiae professione clati domum, fores percuti de more à lictore vertuit: & fasces lictorios januæ submisit is, cui se Oriens, Occidentisque submiserat: hoc est lictores suos ad januam subsistere jussit, ut veluti privatus familiariter cum Possidonio colloqueretur.

Fasciulus, & Fasciculus, i: diminutivum: Parvus fascis. { כְּבָשָׂחָה aghuddah. Nouv. GALL. Un petit faiseau ou fardeau, paquet. ITAL. Picciolo fascio, fardello. GERM. Ein bürbelen / büschlein. HISP. Pequeño haz, embolitorio. ANGL. A little fagot, or fardell. } ut, Fasciculus litterarum. Cicer. ad Quintum fratr. lib. 2. Idem ad Tironem, Quod fasciculus alter ad me jam tuis litteris perlatus est. ¶ Accipitur & pro olfactiolo. ὄσφαστιον. Cicer. lib. 3. Tuscul. Fasciculum ad nares admovebis, incendes odores, & serris redimiri jubebis, & rosas.

Fascicatum. Quint. lib. 1. cap. 4. Adjiciebat & asleverationem, ut heul & attractionem, ut fasceatim: quæ mihi non approbantur.

Fasciulus: vide Phaselus.

Fasciulus, i. { φασιλός. GALL. Des fasoles, une espece de pois. ITAL. Fagivolo. GERM. Ein hülsen frucht / Fässelen. HISP. Fasoles, legumbre. ANGL. A king of pulse. } Genus leguminis siliquam ferens longiore quam scenogrammum, quæ una cum semine mandit viridis ex oleo & gato. Colum. lib. 2. cap. 15. Fasoli modii quatuor obruantur totidem operis. ¶ Legitur & Faselus, i, per tres syllabas. Virg. 1. Georg.

Si vero viciāmque seres, vilēmque faselum.

Galen. lib. de aliment. facult. fascolos distinguit à faselis: vultque fascolum plantam hortensem esse eandem cum similace, cuius fructus lobii dicuntur, & dolichi Theophrasto: Faselum autem eundem esse cum cicercula, aut certe ejus speciem, quæ etiam hodie Fastolorum nomen apud vulgus retinet.

Fasti dies. Dicti sunt quibus Prætoribus licebat tria verba fari, do, dico, addico. { αἱ ἔριδι, δικαλύγι, ἕριγξ. GALL. Jours plaidoyables. ITAL. Giorni da litigare & lavorare. GERM. Gerichts tag an denen man gericht halten darf. HISP. Dias en losquales se puede pleitear. ANGL. Dayes of assise, or pleadible dayes in the which judges did sitte. } & Nefasti, quibus non licebat fari. Ovid. lib. 1. Faſt.

Ille nefastus erit, per quem tria verba silentur:

Fastus erit per quem lege licebit agi.

¶ Fasti etiam libri omnium dierum totius anni rationem, & numerum continent. { ιφεργίς, ιμεργάλησιον. GALL. Calendrier, par lequel on pourroit connoître les jours festez, plaidoyables & non plaidoyables. ITAL. Calendario da cognoscere i giorni festivi da gli altri, & quando si litiga ò no. GERM. Kalender oder bücher aus welchen man die feiertag oder andere gebottene oder verbottene tag eslernt. HISP. Libro de los annales, el calendario para conocer las fiestas. ANGL. An almanack to knaroe holy or pleadible dayes. } Pro eodem etiam legimus Fastus, hujus Fastus, per quartam declinacionem. Lucan. lib. 10.

Nec meus Eudoxi vincetur Fastibus annus.

Et, ut author est Priscianus, eadem forma dicitur fastus, vel fasti, qua senatus, vel senati, ornatus, vel ornati, apparatus, vel apparatus. Ante tempora Appii Cæci, Romani fastos non habebant, paucique sciebant, posset lege agi, necne; donec Cn. Flavius Appii scriba, compilatis patroni scriniis, fastos populo publice legendos proposuit: quod adeò gratum populo Romano extitit, ut illum primum Tribunum plebis, deinde etiam Aedilem curulem designarint. Senec. cap. 14. al. 33. de consol. ad Polyb. Ad fastos & annales te perducam publicos. Et Suet. in Tib. cap. 5. In fastos actaque publica relatum.

Fastidio, Fastidium: vide Fastus, pro superbia.

Fastigium, ii, à fastus: ut à lis, litigium. Altitudo, & summitas operis, quæ latitudine surgere incipiens, paulatim tollitur in acumen. { ψηνή rosch. οὐρανόφαν. GALL. Le coupet ou sommet, le comble ou cieme. ITAL. Fastigio, sommità, acutezza. GERM. Ein spitz / gipfel oder gibel / ein syrt. HISP. Cobre ò altura de alguna cosa. ANGL. The ridge of an house, the toppe or higt of a thing. } Hinc illam formam in quacunque re fastigium dixerit, εἴσαι. Virg. 1. Aeneid.

— & fastigia sufficit urbis.

Cæsar 7. bell. Gall. Medioctri interjecto spatio, pari altitudinis fastigio. Plin. in Paneg. Excessu quoque temporum fastigium titulos.

¶ Quandoque est quod vulgus Statum vocat: unde apud Livium, Cives ejusdem fastigii, hoc est, ejusdem status, fortis, conditionis, aut dignitatis, ίσι τὸ μέγε. Cuttius, Hamanum fastigium excedit: id est, humanæ conditionis modum, μέτρον, ή τὸ αὐτόπτην, γένον. Hinc attollere fastigium, id est, augere nomen, existimationemque. Sueton. in Calig. cap. 22. Fastigium principum & regum. Et in Cæs. cap. 76. Ampliores humano fastigio. Item Cæs. lib. 2. de bell. civ. Fastigio levio, & molliore fastigio. Et Senec. cap. 4. de consol. ad

ad Mare. In fastigio collocatis (i. principibus.) Et Velleius, Principe fastigium (de Metello.) Idem, In quod fastigium emersissent partes Pompeianæ. Quintilian. In fastigio eloquentia stetit Cicero. Idem, Quantum fastigium accepit eloquentia à Demosthene, & Cicerone. ¶ Usurpavit pro ima altitudine Virg. lib. 2. Georg.

Forsttan & scrobibus qua sunt fastigia querat.
Varro lib. 1. de reru. Fossæ fastigium. ¶ Per translationem etiam pro cuiuslibet rei sine & extrema manu quæ operi imponitur. Cic. lib. 3. Offic. Sed quoniam operi inchoato, propè tamen absoluto, tanquam fastigium imponimus. Tracta est metaphora à ratione ædificiorum, quibus acuminatum illud rectum, quod propriè fastigium vocatur, ultimo loco imponitur. ¶ Fastigia Diomedi Grammat. lib. 2. sunt accentus, qui capitibus litterarum apponuntur. Accentus, inquit, quidam fastigia vocaverunt, quod capitibus literarum apponenterunt. ¶ Fastigium, idem quod genus. Varro de reru. lib. 1. cap. 6. Igitur quum tria genera sint à specie simplicia agrorum, campstre, collinum, & montanum: est & ex iis tribus quartum, ut in eo fundo, in quo hæc duo, vel tria sunt, ut multis locis licet videri. E quibus tribus fastigiis simplicibus, sine dubio infimis alia cultura aptior quam summis, quod hæc candidiora, quam summa: sic collinis, quod ea tepidiora, quam infima, aut summa. Paulò post, Propter hæc tria fastigia formæ, discrimina quædam sunt sationum. Ibid. ad finem capit. Hæc atque hujuscemodi tria fastigia agri ad colendum dispariliter habent momentum.

Fastigio, as: Acumino, & quasi in fastigium erigo. { ὄλιγος. GALL. Faire en pointe, aiguisez par le haut. ITAL. Aguzzare, tirare in punta. GERM. Spitzen/in die hohe wie ein gibel aufrichten. HISP. Enhestar à encumbrar à empinar. ANGL. To mak a thing sharpe to warden the toppe. } Plin. lib. 18. cap. 7. Frumenta hyeme in herba sunt, verno tempore fastigiantur in stipulam, quæ sunt hyberni temporis. Sic dicimus fastigiatum in etiam, quod summa sui parte acutius quam ima, metæ habet similitudinem: & fastigiatum in mucronem, quod summa sui parte cuspidatum mucronem refert. Usus est & Cesar lib. 2. de bell. civil. Liv. 7. bell. Maced. Ipse collis est in modum metæ in acutum cacumen fundo satis late fastigiatus.

Fastigo, as: Silius lib. 5.

— medianque per alvum

Sensum fastigans, compressa cacumina necit.

Fastigatio, verbale. { ἀναρρίπτειν. GALL. Aiguisement & amenuisement en pointe. ITAL. Sommità, aguzzamento. GERM. Spitz. HISP. Aquella obra de encumbrar à empinar, encumbramiento. ANGL. A making sharpe in the toppe. } Plin. lib. 17. cap. 14. Calami exacutio medullam ne nudet: tenui tamen fistula detegat, ut fastigatio laxe descendat cuneo, tribus non amplior digitis.

FASTVS, us, masc. gen. à φάσις, φασός. Superbia, & elatio quædam cum jactantia verborum. { τύρων γανύα, τύρων γεύθ, τύρια ζαδόν. τύφος. GALL. Arrogance, hauteur, orgueil, fierté. ITAL. L'arroganza, l'orgoglio, la propria presuntione. GERM. Pracht, stolze heit/hochmut. HISP. Fasto, soberbia, altivez. ANGL. Pridiness, haughtiness. } Plin. lib. 11. cap. 37. Hæc maximè indicant fastus. Idem lib. 9. cap. 35. Superbo simul ac procaci fastu, ut regina meretrix. Ovid. 1. Faſt.

Fastus inest pulchris.

Fastosus, a, um, qui magno fastu alterum contemnit. { τύριος, τύριος. GALL. Arrogant, dédaigneux, hautain, fier, orgueilleux. ITAL. Arrogante, altiero, sfegnoso. GERM. Prachtig/stolz/ hochtragend. HISP. Sobervio à altivo. ANGL. Hawtie, that provokid disdayneth other. } Mart. epig. 13. lib. 10.

Ad nocturna jaces fastosa limina mætha.

¶ Fastosus Maximus, κέρας μακρός. In eum dicebatur qui sibi plus satis arrogasset in sapientia. Sumptum à moribus Maximi cuspiam arrogantis, & sibi immodecum placentis. Diogen. Collect.

Fastidio, is, ivi, itum, à fastus & odium. Nam propriè fastidio, est cum fastu quodam contemno, fastidio afficio, fastidium ad rem habeo, διαπίστευσι, cum accusativo. { γνώμης, γνώμης, γνώμης. γνώμης. GALL. Rejeter avec dédain, ne tenir conte, mépriser, dédaigner. ITAL. Haver in fastidio, fastidire. GERM. Ein unwillen haben/ verachten. HISP. Enfadado, hazer fastidio. ANGL. To contemne with disdain, to lothe. } Virg. 3. Eclog.

Invenies alium, si te hic fastidit Alexis.

Fastidire preces alicujus. Liv. lib. 34. Et, Fastidire gloriosos. Plaut. Curc. sc. 2. a. 5. Ut fastidit gloriosas! Idem Men. sc. 1. a. 1. Olfacta Penicule lepidè ut fastidis. Idem Capt. sc. 2. a. 4. Nescio quem ad portum nactus es ubi cenes, eò fastidis (i. non vis apud me co-nare.) Dicitur etiam de stomacho, quum cibum aliquem respuit: construiturque sèpissimè cum accusativo, interdum etiam cum genitivo. Horatius. in Serm. Num esuriens fastidis omnia, præter pa-vonem, rhombumque? Plaut. in Aut. Abiit, neque me certiore fecit, fastidit mei. Lucilius lib. 7. Difficiles sumus, fastidimus bo-norum. Fastidiendo. Quintilianus. Quasi fastidiendo calcare quæ re-futare non possis. Fastidire, cum infinitivo, pro Recusare. Quint. lib. 5. cap. 11. Philosophi quanquam inferiora omnia præceptis suis ac literis credunt, repete tamen autoritatem à plurimis litteris non fastidiunt. Idem, idque fieri, quia fastidiani præstare hanc in-ferioribus curam.

¶ Fastidibile, fastidium gerens. Tertull. ||

Fastiditus: Fastidio habitus. { γνώμης νιγήλ. παρερθεῖς, παρερθεῖς. GALL. Méprisé, délaissé par dédain. ITAL. Fastidito. GERM. Veracht/ ab dem man ein unwillen getraggen. HISP. Enfadado, o meno greciado. ANGL. Hathed, lethod, disdained. } Lucan.

— pars magna Senatus

Fastidita jacet.

Plin. in Praefat. Res ardua vetustis novitatem dare, novis authorita-tem, obsoletis nitorem, obscuris lucem, fastiditis gratiam, dubiis fidem. Verba fastidita repellere. Ovid. 4. de Poncio. Domus fastidita. Idem 2. de remed. amor. Idem Eleg. 1. lib. 2. Trist.

— & audet (me)
Non fastiditis annumerare viris.

Ibid. Eleg. 6. lib. 1.

Non fastiditus si tibi lector ero.

Fastidium, ii: Contemptus, tedium. { γνώμης γνώμης. GALL. Déprisement, mépris, dédain, dégoûtement. ITAL. Fastidio, sed, sprezzamento. GERM. Missleidigkeit / verdruß / verachtung. HISP. Hastio à aborrecimiento, enfado. ANGL. Disdaine, loath somesse. } Cicero. 12. Philip. Si essent arrogantes, non possem ferre fastidium. Quint. lib. 2. cap. 4. Fastidium movent ut frigidī & reposū cibi. Soc. in Tib. cap. 49. Ad fastidium vita adigere. Idem in August. cap. 36. Pari fastidio sprevit cacozelos. Idem in Tib. cap. 10. An uxoris tridio, an assiduitatis fastidio virato, &c. Idem in Neron. cap. 44. Ingenti fastidio exigere tributum. Quint. lib. 9. cap. 3. Quotidiani, & semper eodem modo formati sermonis fastidium levat. ¶ Fastidium meum, quo scilicet ego alios fastidio: fastidium mei, quo ab aliis fastidior. Idem, Ceu mulier omnibus exposita mortalibus, vanitatem fastidio mei, despectuque captavit. Ad hunc eriam modum Fastidium stomachi dicimus, quum nos ciborum nausea capit & sa-tietas. Plin. lib. 7. cap. 6. Fastidium in cibis, redundatio stomachi, in-dicia sunt hominis inchoati.

Fastidiosus, qui omnia fastidit, ambitiosus, superbus. { τύριος, τύριος. GALL. Qui est tout dégoûté, dif-ficile, & dédaigneux, qui méprise tout. ITAL. Fastidioso. GERM. Missleidig/verdrüssig/verdächtig. HISP. Cosa que haze, à da hastio, à enfado. ANGL. Disdaine full. } Cic. de clar. Orat. Propterea quod Antonius, qui maximè expetebatur, facilis in causis recipiens erat, fastidiosior Crassus, sed tamen recipiebat. Cum genitivo. Idem ibid. C. Memmius, L. filius perfectus litteris, sed Græcis, fastidiosus sanè Latinorum, argutus orator, &c.

Fastidiosè, adverbium: Ambitiosè. { τύριος bezadbon. HISP. αὐδῶς. GALL. Arrogamment, par dédain, dédaigneusement. ITAL. Arrogantemente, con sfoggia, fieramente. GERM. Verächtlich/stolzlich/verdrüsslich. HISP. Hastiosamente, y con hastio. ANGL. Prudely, disdaine fully. } Cic. 1. de Orat. Quam diligenter, quam sepe fastidiosè judicamus? Idem de Orat. Nolo enim dicere de tam suavi homine fastidiosius.

Fastidilitèr quoque veteres dixerunt, pro fastidiosè. Varro Saty.

Cras credo, hodie nihil.

Quibus instabilis animus ardens, mutabiliter non habere fasti-liter inconstanti pectori. Non.

¶ Fatæ, fatuæ, Dryades: mulieres divinatrices. Salmas. ||

Fatalis: vide Fatum.

FATÉOR, eris, fassus, à for, fatis: Confiteor, verum esse concedo. { τύριος hodhah. αἰσχυλος οὐδεὶς, οὐδεὶς οὐδεὶς. GALL. Confesser, accorder, consentir au dire de quelqu'un. ITAL. Confessare, af-fermare. GERM. Bekennen/veridiken. HISP. Confessar por su voluntad. ANGL. To confess, to acknowledge. } Terent. in Andr. Ego me amare hanc fateor: si id peccare est, fateor id quoque. Matu-lis lib. 5.

*Ingenium studiūmque tibi, morésque, genésque
Sunt Equitis, fateor; cetera plebis habes.*

Virg. 4. Æneid.

Anna (fatebor enim) miseri post fata Siehai, &c.

Donatus item, Fateri non testis est, sed rei. Terent. in Eunuch. Vi-dittin' fratrem Chæream: p. Non potest sine malo fateri, video. Cicet. 3. Tuse. Ut victim se quando esse fateatur. Pro ostendere. Ju-venal. Satyr. 10.

— Mors sola fateatur

Quantula sint hominum corpuscula. (id est, ostendit, arguit.)

Ovid. 5. Fast.

Horrueram, tacitique animum pallore fatebor. (id est, ostendit, debam.) Idem:

Pramia magna peti fateor.

Ovid. 13. Metam. & Plaut. Men. sc. ult. a. 5. Est tibi Menæchmus nomen. M. Fateor. Idem Mil. sc. 6. a. 2. S. Fateor. P. Quidni fateor ego quod viderim. Idem Capt. sc. 2. a. 2. Hic fassus est mihi. E. Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist.

— sape legenti

Delicias versu fassus es ipse tuas.

Ibidem Eleg. 1. lib. 2.

Déque mea fassa est pars quoque vita fide.

Vtque sedet vultu fassus Telamonius iram (id est, ostendit, arguens.)

Idem Eleg. 1. lib. 2. Trist. ¶ Hujus composita sunt, Confiteor, Di-fiteor, Infiteor, Profiteor: vide suis locis.

Fassus, participium. { τύριος modhah. οὐδεὶς οὐδεὶς, οὐδεὶς οὐδεὶς. GALL. Qui a confessé. ITAL. Chi a confessato. GERM. Bekenn. HISP. El que a confessado. ANGL. That hath confes-seth. } ut

— Ignoscere fasso.

Ovid. 13. Metam.

Da veniam fasso, tu mihi Casar eris.

Idem de Poncio, eleg. 8. lib. 1.

Faticanus, Faticulus, Faticifer, Fatioquo: vide Fatum.

FATIGO, as, quasi fatim ago. Lasso, sive ad lassitudinem perduo. { τύριος hitriach, πλήκη heleach. ηλέκτης, ηλέκτης. GALL. Lasser, travailler, fatiguer. ITAL. Faticare. GERM. Bemühen/müde machen. HISP. Acossar, cansar à fatigar à otro. ANGL. To weary or tire. } Est autem fatim adverbium ejusdem significationis cum suo compo-sito affatim, hoc est valde, seu vehementer. Virg. 5. Æneid.

Veloce jaculo servos, cursusque fatigat.

Liv. 8. ab Urbe, Qui aliquandiu pugna atroci quum & semet ipsi fa-tigassent, & hastas aut præfregissent, aut hebetassent. Gell. cap. 1. lib. 14. Expectatio spe te suspensum fatigabit. Liv. lib. 6. ab Urbe. Fatigare interrogando. Idem lib. 7. bell. Pnn. Matronæ supplicis votilique fatigavere Deos. Idem lib. 5. dec. 4. Fatigare aliquem precibus. Item, Fatigare rogando & allegando. Idem lib. 6. dec. 4.

¶ 10

¶ Pro arare, colere, fodere, exercere. Arnob. lib. 1. Cuja sit ista,

quam fatigatis, tetra. ¶ Aliquando Percutio. Virg. 9. Aeneid.

— versaque juvencum

Terga fatigamus hasta.

¶ Aliquando Pertubio, commoveo. cœx. lœw. Idem 1. Aeneid.

Quæ mare nunc, terraque metu, cœlumque fatigat.

¶ Aliquando Excito, instigo. Aeneid. 4.

— sociosque fatigat:

Principites vigilate viri.

¶ Aliquando Cohibeo. egypt. Cic. lib. 3. Offic. Qui non verbis sunt

& disputatione Philosophorum, sed vinculis & carcere fatigandi.

¶ Hujus compositum est Defatigo, valde fatigo. Terent. in Adelph.

Utinam quidem (quod cum salute ejus fiat) ita se defatigabit ve-

lim, ut triduo hoc perpetuo prorsus lecto nequeat surgere.

Fatigatus, participium. { ταπάνος νολεέβ. καταπονεῖσθαι, καταπονεῖσθαι, καταπονεῖσθαι. GALL. Lassé, travailé, fatigué. ITAL. Stancato, travagliato. GERM. Müde gemacht. HISP. Acostado, cansado. ANGL. Vuariet, tyred. } Ut somno fatigatus. Horat. 3. Carm. Ode 4. Fatigatum corpore dicimus, animo verò fessum. Servius. Seneca cap. 1. de consol. ad Marc. Fatigatae alloquitiones amicorum.

Fatigatio. { ταπάνη τελα. ab. ιγρός, καπάνης, καπάνης. GALL. Lassitude, travail, fatigue. ITAL. Stanchezza, travaglio. GERM. Müdemachung. HISP. Aquella obra de cansar à otro, cansamiento. ANGL. Weariness. } Colum. lib. 4. cap. 18. Quinetiam ipsa hortorum descriptio, quanto est minoribus modulis consita, fatigationem veluti minuit, &c. Quint. lib. 1. cap. 12. Minus afficit sensus fatigatio, quam cogitatio.

Fatim, adverbium est antiquum, idem significans quod abundè, copio-

sè, à fando, seu multiloquentia. { כְּדָרֶב berot. ἀφθόνως, ποτέ, ποτε. GALL. Abondamment, copieusement. ITAL. Abondevolmente, copiosamente. GERM. Gnugsamlich, überflüssiglich. HISP. Abundante, copiosamente. ANGL. Abundantly. } A quo affatim, medià correptā, ut tradit Agellius, compositum ejusdem significationis; & verba fatisco, & fatigo: quæ vide suo loco.

Fatisco, is, ere, est abundanter aperior, quasi fatim hisco. { פְּתַח niptab. zahav. GALL. Basiller, s'ouvrir. ITAL. Aprirsi grandemente. GERM. Häftig ausslecken, ausspalten. HISP. Henderse a abrirse mucho. ANGL. To gape, to chinke. } Virg. 1. Aeneid.

Accipiunt inimicum imbre, remisque fatiscunt.

Fatim enim, abundanter veteres dixerunt: unde & affatim: hiscere

autem aperiri. ¶ Fatisco à Fator deduci notavit Aulus Cell. lib. 17.

cap. 2. ex Qu. Claudii Annalium lib. 1. Fatiscere etiam saepe accipi-

tur pro deficere. διακρίνειν, απογεσθεῖν, καθαπτύνειν. Colum. lib. 2.

cap. 14. Sed omni solo quod prædictorum leguminum segitibus fa-

tisicit, una præsens medicina est, ut stercore adjuves, & absumentas

vires hoc velut pabulo refoveas. Virg. 1. Georg.

— neu pulvere vita fatiscat.

Tacit. lib. 14. Ipse exercitusque ejus per inopiam & labores fatisce-

bant, carne pecudum propulsate famem adacti.

Fatotaris: Multum loquor. { πολυλογία. GALL. Parler beaucoup. ITAL.

Parlar molto. GERM. Viel reden. HISP. Hablar mucho. ANGL. To

hablar mucho. } Est enim frequentativum à verbo fari. Festus, Fatantur, id est, multa fantur.

Fatua, Deæ nomen erat, cui à Romanis matronis in opero sacra sie-

bant nocturno tempore. Viri autem tanta cura ab ejus sacris arce-

bantur, ut vel in ædem ejus inspexisse, capitale haberetur. Rationem

hujus affer Macrob. lib. 1. Saturn. cap. 12. Fatuam dum inter homi-

nes ageret, Fauni uxorem fuisse tanta pudicitia, ut perpetuo gynæcio,

hoc est, mulierum conclavi inclusa: nullum unquam virum præter

matum aspexit. Varro eandem esse existimat quæ & Telluris seu

terræ nomine à Romanis colebatur. ¶ Fatuæ autem nomen à fando

deductum volunt, quod infantes partu editi, non prius vocem

edant quam terram attigerint. Eadem & bona dea vocata est,

quod omnium nobis ad viëtum bonorum causa est: & Faunia,

quod omni usui animantium favet: & Ops, quod ipsius ope vita

constat.

Fauitæ, vide Fatuus.

Fatuum, i, à participio fatus (teste Prisciano) deducitur, quod fatum

nihil aliud sit quam dictum & jussum divinum. { εἰμαρτόν, τὸ μη-

πονόματον. GALL. Destinée, ordonnance divine, à laquelle on ne peut

contrevenir. ITAL. Fato, destino, ordine divino infallibile. GERM.

Ein schickung oder ordnung Gottes/verhengnus Gottes. HISP.

Hado que es la voluntad de Dios. ANGL. Destenie, goddes providence, a

perpetuall order of thinges following one upon another. } Cic. lib. 1.

de Divinat. Fieri igitur omnia à fato, ratio cogit fateri. Fatum au-

tem id appello, quod Græci εἰμαρτόν, id est, ordinem, seriémque

causarum, cùm causæ causa nexa rem ex se gignit. Ea est ex omni

æternitate fluens veritas sempiterna. Quod quum ita sit, nihil est fa-

tum quod non futurum fuerit: eodemque modo nihil est futurum,

cujus non causas id ipsum efficientes natura contineat. Ex quo in-

telligitur, ut fatum sit non id quod superstitione, sed id quod phy-

sice Causa æterna rerum appellatur, cur & ea quæ præterierunt facta

sint: & quæ instant, siant: & quæ sequuntur, futura sint. Chrysippus,

referente Gellio cap. 26. lib. 6. definit fatum esse sempiternam quan-

dam, & indeclinabilem rerum seriem. Senec. in quæst. natur. Quid

intelligis fatum? Existimo necessitates rerum omnium, actionumque,

quas nulla vis rumpat. Quam tamen sententiam refellit Euseb.

6. de preparat. Evang. ¶ Apud Poëtas fatum quandoque capitur

pro natura, ut docet Aulus Gellius lib. 13. cap. 1. exponens hunc lo-

cum Ciceronis ex 1. Philip. Multa autem impendere videntur præ-

ter naturam etiam, præterque fatum. Et pro Calio: Nolite, Judices,

aut hunc jam natura ipsa occidentem, velle maturius extingui vul-

nere vestro, quam suo fato. Ubi morti naturali & fatali violenta

opponitur. Sic εἰμαρτόν accipitur ab Aphrodiseo. Unde Virgil. 4.

Aeneid.

Num quia nec fato, meritâ nec morte peribat.

Tibull. lib. 4.

Sænatura dies fato properat mihi mortem.

Calepini Pars I.

Catull. de com. Beren.

Abiuncta paulò antè come mea fata sorores

Lugebant.

Tibull. lib. 4.

— nulla mihi statuent te fata canendi.

Ovid. Eleg. 4. lib. 5.

— dum mea fata sinebant.

Gell. cap. 9. lib. 3. Et fato, sive fortuna fuit ille equus. Senec. cap. 10.

de cons. ad Marc. Hoc fatum ab ureto cum prosequebatur. Idem

cap. 15. & 16. de cons. ad Helv. Crudel. fatum, supra fortunam.

Plaut. Amphit. Sic statuit Jupiter, sic fatum habet. Ibid. Fata illæc

me premunt. Ovid. Eleg. 4. lib. 3.

Dignus es & fato candidiore frui.

Senec. cap. 14. de consol. ad Marc. Fata publica secum duxit Julia

Cæsar's filia. Ovid. Eleg. 2. lib. 3. Trist.

Exstimulare precor cessantia fata.

Idem Eleg. ult. lib. 4. Trist.

Cum cecidit fato consul uterque pari.

Ibidem,

Et jam complerat genitor sua fata.

¶ Pro fortuna. Idem Eleg. 1. lib. 5. Trist.

Nec mea sunt, fata verba sed ista mei.

Idem ibid.

Tristia, quo possum carmine, fata levo.

Idem Eleg. 4. lib. 3.

— mea fata gementem.

¶ Quandoque pro oraculo, quod dii fantur, λόγος. Virg. lib. 5. Aeneid.

Oblitus fatorum, Itala ne capesseret oras.

¶ Quandoque pro morte: quippe quum nihil tam necessarium im-

pendeat homini, quam mors: unde fato concedit, qui moritur, pro

quo etiam Fungi fato, dicimus. Plin. in Panegyr. In principe enim,

qui electo successore, fato concessit, una eadēque certissima divi-

nitatis fides est, bonus successor. Quæ hujus verbi significatio inde

sine dubio ducitur, quod crederent veteres, quo temporis puncto

quis nasceretur, eo ipso fataliter constitui de morte atque interititia

ipsius, quod indicat versiculus Manlii,

Nascentes morimur, finisque ab origine pendet.

Et illud Senecæ, Primus dies dedit extremum. Fato functus. Suet.

in Calig. cap. 6.

Fatális, c, quicquid nobis ex fato accidit, sive bonum sit, sive malum.

{ πεπειρόν, επιπεληρόν, πεπειρόν. GALL. Fatal, chose

qui doit venir par nécessité ou ordonnance de Dieu. ITAL. Fatale,

che viene per ordine divino. GERM. Von Gott zugeordnet oder ver-

hengt. HISP. Cosa hadada, q que no puede no ser. ANGL. Fatal, chat

perteineth to destenie. } Gell. cap. 1. lib. 14. Fatales rerum omnium

stellæ. Sueton. in Neron. cap. 49. Fatalis hora. Item, Fatalis victoria.

Velleius. Et Ovid. Eleg. 1. lib. 5. Trist.

Est aliquid fatale malum per verba levare.

Idem 13. Metam.

— & ostendit signum fatale Minerva.

Item, Fatales libri (qui etiam infrâ fatidici dicuntur.) Suet. in Cas.

cap. 79. Cicero 2. de Divinat. Si enim provideri nihil potest futu-

rūm esse eorum, quæ casu fiunt, quia esse certa non possunt; divina-

tio nulla est. Sin autem idcirco possunt provideri, quia certa sunt &

fata, rursus divinatio nulla. Fatale remedium. Valer. lib. 1. Eò le-

galatiss missis, unicam fatalis remedii opem impetraturam se credit.

Faunus, φαῦνος, filius Pici & pater Latini, antiquissimus Aborigintum rex, Deus post mortem habitus, qui regnauit in Latio. Is genuisse etiam fertur Faunos, Satyros, Panes, & Sylvanos rusticorum numina, quos Poëtae fingunt & cornigeros, & caprinis pedibus. Picus & Faunus vincti à Numa, & qui. Plut. in Numa. || § Faunus sicarius, incubus, faunorum in quiete ludibrium. ||

Favonius, φαύνιος, ventus ab Occasu æquinoctiali spirans, contra Subsolanum, teste Plin. lib. 2. cap. 47. } De westwind. } A favendo dicitur, quod cuncta foveat. ζεφύρος. Est enim genitalis spiritus mundi, quo planeta hyberno frigore enectæ reviviscunt. Unde etiam à Græcis Zephyrus dicitur, quasi ζεφύρος, hoc est, vitam afferens. Vide Gellium cap. 22. lib. 2. || § Favonios appellabant spurious, quia quædam animalia, favonio spiritu hausto, concipere existimantur. Isid. lib. 9. cap. 5. § Favonia odia, quæ Græcæ τάντα dicuntur, ea sunt, quæ sine initu maris concepta sunt. Favonii igitur, quasi sine patre. Scal. ad Fest. § Favonium odium, leve & sine causa, velut à vento collectum. Gloss. Isid. § Favoniana pita. Plin. lib. 15. cap. 15. Dicta putant, quod Favonio flante, statim fortinentur. Alii à Favonio quodam colono, seu insitore. ||

Favotabillis, vide Favoe.

Favitinus, φαύνινος. Nomen Philosophi, de quo sit frequens mentio apud Gellium. Oriundus fuit Arelate celebri Gallia Narbonensis oppido. Inde in Græciam profectus, sub Dione philosophiæ operam dedit. Hic tria præcipue in se solebat admirari, quod Gallus quum esset, Græcissaret: quumque eunuchus esset, in adulterii tamen suspicionem aliquibus veniret: & quum Imperatorem inimicum haberet, adhuc tamen viveret. Erat enim Adriano Cæsari infensissimus. Hunc Herodes Atticus patrem solebat appellare, hæresque librorum ab eo factus est. Hæc ex Philostrato. Elianus de varia historia, dicit hunc quandoque in disputatione quadam Adriano cœlisse, admiranib[us]que proximis: Nonne cedam, inquit, ei qui virgini habeat legiones? ||

Fauina, vide Phœnacia. ||

Fauſtānum vinum, dicebatur quod in mediis collibus Faletni agri gignebatur. Nam quod in summis jugis nascebat, Gauranum vocant: quod in mediis collibus, Fauſtānum: quodque in ima radice gignebatur, Falernum appellabant. Author Plin. lib. 14. cap. 6. Fauſtūs, Pastor Remi & Romuli nutritor. Vide Liv. lib. 1. ab Vrb.

Fauſtūs, L. Sylla Dictatoris cognomen fuit, quod sibi ille ob perpetuum in rebus gerendis felicitatem arrogavit. § Faustus Quintilianus Senator sub Juliano principe fuit. Fuerunt & alii hoc nomine, quorum catalogum vide apud Volaterranum.

Fauſtūs, a,um, à favore: Prosper, felix, fortunatus. } γένης aschrē. δόξη. GALL. Heureux. ITAL. Fausto, prospero, felice. GERM. Glückselig, oder glückhaftig. HISP. Dichofo, o de buena ventura. ANGL. Happy or luckie. } Terent. in Andr. O faustum & felicem hunc diem. Cic. 1. Tusc. Eodem tamen simus animo, ut horribilem illum diem aliis, nobis faustum putemus. O nox illa fausta huic urbi. Idem pro Flacco, Faustum omen. Livius 7. ab Urbe, Hujus contrarium est infauustum & horribile. Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Omine non fausto.

Et Senec. cap. 13. de conf. ad Marc. Fausta nuncupans (dicantis.) Faustum vocant Romani quod prosperè succedit, unde Faustus. Plut. in Sylla. Suet. in Aug. cap. 58. Faustis omnibus, &c.

Fauſtulus, porcellorum fœtura, porcorum. Fest. ||

Fauſtē, adverbium: Fortunatē, feliciter. } εὐτὸν, εὐτυχῶς. GALL. Heureusement. ITAL. Felicemente. GERM. Glückseliglich/glücklich. HISP. Dichoſamente y bien aventuradamente. ANGL. Happelie, luckelie. } Cic. pro Mur. Idem ego sum precatus, ut his quoque hominibus, quibus hic consulatus me rogante datus esset, ea res faustē, feliciter, prosperé eveniret. Huic contrarium est Infauſtē.

Fauſtītās, atis: Felicitas. } γένης aschrē. δόξη. GALL. Bonne aventure, bonne fortune, bonheur. ITAL. Felicità. GERM. Glückseligkeit. HISP. Aquella dicha è bien aventuranza. ANGL. Good happy and lucky. } Horat. 4. Carm. Ode 5.

Nurit rura Ceres, almaque Fauſtītas.

Favīs, à favo. Apum domus & cellulæ: à favendo, quod in his sobolem foveant. } פָּרַע tsuph, פָּרַע nopheth, נְגִיאָה. GALL. Un bornal ou rayon de miel, un cousteau de cire ayant des trous, dans lesquels les mouches font le miel. ITAL. Cera piena di mele, favo di mele. GERM. Ein roaben der ymen/ Ein honig roß. HISP. Pañal de la miel. ANGL. A honie comb. } Plin. lib. 11. cap. 5. Primum itaque favos construunt, ceram fingunt. Virg. 4. Georg.

Prima favis ponunt fundamina, deinde tenaces

Suspendunt ceras.

Cic. 1. Offic. Apum examina non singendorum favorum causa congregantur: sed quum congregabitia naturâ sint, fingunt favos. Hujus diminutivum est Favulus. Plaut. Meus dulciculus favulus. || § Est etiam Favus tumor quidam in cute consistens, eamque majoribus fotaminibus perrodens, ex quibus humor melli similis excertitur.

§ Estque favus hexagona regula in sex angulos excurrentis. ||

Faux, cis, vel potius in plurali numero Fauces (nam singularis numerus tārō est in usu,) à φαῦνο, inserto u, quasi φαῦνο. Hinc Suffoco. Superior pars gulæ mento propinquæ, sed interior ubi os angustatur. } γνήθη. λαγύη. GALL. La gorge. ITAL. Parte superiore della gola. GERM. Schlund/rachen. HISP. La garganta, trago del animal. ANGL. The chawes or jaws. } Plin. lib. 11. Summum gulæ, fauces vocantur: postremum, stomachus. Cic. 1. Tusc. Has tamen imagines loqui volunt: quod fieri nec sine lingua, nec sine palato, nec sine faucium laterūm & pulmonum vi & figura potest. Plaut. Moſt. sc. 3. a. 1. Velim in anginam verti, ut illi beneficæ fauces prehendam. Idem ibid. sc. 1. a. 2. Miserum est opus fodere pureum ubi sitis fauces tenet. Idem Cura. sc. 2. a. 1. Ingurgitat in se merum plenis faucibus. Idem Asin. sc. 1. a. 1. Excreta ulque ex penitis faucibus. Idem Cura. sc. 3. a. 2. Lupiunt fauces fame. § Fauces per translationem dicuntur stricti ingressus vallium, seu alterius loci: ut, Fauces Orci. Virg. 6. Æneid.

Vestibulum ante ipsum, primisque in faucibus Orci.

Calepini Pars I.

Florus de bello Ligustico, De sub Alpibus, hoc est, de sub ipsis Italæ faucibus. Fauces, ora, sive ostia fluviorum, quibus in mare se extinxerant. Plin. de Nilo verba faciens lib. 5. cap. 9. Multis quanvis faucibus in Ægyptium mare se evomit. Fauces portus. Cæs. 3. de bell. civ. ¶ Hinc deducuntur Suffoco, Präfoco, & Obsoco, diphthongō au, in o longum mutata, de quibus suis locis. § Bolus è faucibus eripi dicitur, quoties commoditas aliqua, quæ jam propemodum tenebatur, præter expectationem subito præripitur. Ter. in Heaut. § Statuam faucibus colas, ἀστράψας ταρραῖς. De te majorem in modum absurdæ, quæque fieri nullo modo possit. Veluti si quis hominem præpotenter & invictum frustra conetur opprimere, nec enim liquescit statua.

Fax, acis, à φαῦνο, luceo. Fustis incisus, & ceta, vel oleo inunctus, ad lumen faciendum, tæda. } τίτλη lappidh. δάχτυλο. GALL. Un flambeau, une torche, un fallot. ITAL. Face, torchio. GERM. Ein factel, torschen. HISP. La hacha de cera, o tea encendida. ANGL. A torch, a fier brande. } Firme præcipue ex arundinibus atidis, & picei generis arbitris: cuiusmodi sunt tæda, & larix. Varto de vita pop. Rom. lib. 2. Quum à nova nupta ignis in face afficeretur, de foco ejus sumptus, fax ex pinu ablata esset, ut eam puer ingenuus afferret. Seneca cap. 11. de trang. Fax cereusque præcedebat exequias immaturas; § Per translationem accipitur pro Incitatore, & authore alicuius facinoris. Plin. in Epist. Rufo successit Theophanes, unus ex legatis princeps, fax accusationis, & origo, id est, author & incitamentum, sive (ut Nonius inquit) suscitabulum. Velleius, faciem flagrantissimam bello subiectit Curio. Cic. pro domo sua, Nonne sententi providendum fuit, si in hanc tantam materiam seditionis ista funesta fax seditionis adhæresceret? § Addere faces alicui, est eum incitare, incendere, inflammare ad aliquid agendum. Tacit. lib. 17. Flagrantibus jam militum animis veluti faces addiderat Mævius, &c. § Primam facem veteres noctis principium vocabant, quod tum primum uti face incipiamus. Gell. cap. 2. lib. 3. Sed quum jam prima fax noctis, & densiores esse tenebrae cœpissent, discessimus. § Faciem in nuptiis præferre solebant, sive ad observandam antiquam consuetudinem, quod non nisi noctu duci novas nuptas à sponsis mos erat: sive in honorem Cereris, quæ facem in querenda Proserpina gestaverat: sive ut nova nupta ignem & aquam, quæ duo sunt in vita maximè necessaria, cum viro communicate videbatur. Etenim aquâ quoque aspergi solebat, ut casta purâque ad sponsum duceretur. § Fax genus teli. Gell. cap. 2. lib. 10. Hinc Trifax, & Bifax apud Festum.

Faculā, diminutivum: Parva fax, hoc est, tæda ex arbortibus pīnei generis səpius dissecta, ut facilius ardeat: quanquam & ex cera, & ex pice fieri posset. } δάχτυλο, λαρράδιο. GALL. Petit flambeau, petite torche. ITAL. Facella. GERM. Ein kleine factel. HISP. La raja, ANGL. A little fier brand. } Propriet. lib. 2. Eleg. 20.

Quorum alii faculas, alii retinere sagittas, &c.

Faculārī, dicuntur qui faculas gestant. } δάχτυλο. GALL. Porteur de torches. ITAL. Quelli che portano le facelle, torchie. GERM. Sackelträger oder torschenträger. HISP. Los que llevan antorchas. }

Faxo. Plaut. Cure. sc. 4. a. 4. Quingentos prouo faxo repertas. Jam faxo hic erit. Idem Mil. sc. 5. a. 2. Ex tabellis faxo scias. Idem Pseud. sc. 1. a. 1. Hæc jam madebunt faxo. Idem Men. sc. 2. a. 2. Ob istanc industria faxo amabit amplius. Ibid. sc. 2. a. 5. Faxo referetur pallæ. Ibid. sc. 2. a. 4. Hæc pallæ & spinther faxo referantur simul. Ibid. sc. 3. a. 3. Faxo scias quid tristis sit. Ibid. sc. 2. a. 4. Faxo haud inultum prandium comedetis. Ibid. sc. 2. a. 3. Si ullum verbum faxo, nisi quod jussiferis. Ibid. sc. 2. a. 1. Helieborum potabis faxo aliquos viginti dies. Ibid. sc. 5. a. 5. Jam faxo manifestò hominem opprimas. Idem Asin. sc. 2. a. 5. Si quid tale post hæc faxis, faxo ut vidua vias patrem. Idem Men. sc. 2. a. 1. Faxim, faxis, faxit, faxint. Idem in Aul. Ego faxim nulli pretio qui superant equos, sint viliores gallicis canteriis. Idem Asin. sc. 1. a. 2. Cave tu idem faxis, alii quod servi solent. Ibid. sc. 3. a. 3. Cave verbum faxis verbero. Ibid. Si istuc quod dicas faxis, certum est in me efficere omnia, quæ tu in te faxis. Idem Aul. sc. 3. a. Quod tibi salutare sit. M. Ita Dii faxint. Ibid. sc. 4. a. 5. Dii istuc bene vertant. M. Ita faxint. Ibid. sc. 5. a. 3. Ita dī deæque faxint. Idem Capt. sc. 2. a. 1. Item, Ne tuum animum avatiorem faxint divitiae meæ Ibid. sc. 2. a. 2. § Faxem, pro feciss. m. Idem Pseud. sc. 5. a. 1. Pistillum in mundo. scibam, si id faxem mihi, &c.

F E

FEBRIS, is, à feritate morbi, vel (sicuti Servius docet,) à fervore: vel à φοῖβο, quasi φοῖβος: ut à φοῖβο, φοῖβος. Est (ut medicidocen) intemperies calida totius corporis. } γαρ्भηρ καδάκησι. ποτέρες. GALL. Fièvre. ITAL. Febre. GERM. Das feber oder kältree. HISP. Fièbre, tallentura. ANGL. An ague or fever. } Cic. ad Tironem, Is eis mihi nuntiavit te planè febri caedere, & bellè habere, &c. Plaut. Cure. sc. 1. a. 1. Caruitne febris te hodie? Idem in Pseud. sc. 2. a. 2. Scio hoc tibi febrim esse, quia non licet huc injicere ungulas: Febris quartana, vide Quartana. Cels. lib. 2. cap. 8. Febris astidua, quæ & cibi tempora eripit, & siti affligit. Plin. lib. 2. 3. cap. 8. Febris frigidas leviores facit agaticum potum in calida aqua. Idem lib. 7. c. 51. Antipater Sidonius poëta, omnibus annis uno die tantum natali corripiebatur febre, & ea consumptus est, satis longa senecta. Febris periodica, quæ statim temporis periodo accedunt & recessunt, cujusmodi sunt quotidiane, tertiane, & quartanæ. Plin. lib. 20. cap. 3. Semina ejus si fuerint pati numero adalligata febribus, sanare dicuntur, quæ Graci periodicas vocant. Sunt & alia febrium genera, quæ quoniā ad nostrum institutum nihil condicunt, rei medica studiosis ex libro Galeni, quo ex professio febrium differentias tractat, petenda relinquimus. Valetudo febrium. Idem lib. 23. cap. 1. Quod ad febrium valetudines attinet, certum est non dandum in febre, nisi veteribus ægis vinum, nec nisi declinante morbo. Celsus lib. 13. cap. 5. Quum vero febris instet, incipiat, augeatur, consistat, decedat: deinde in decessione consistat, aut finiat: scire licet, optimum cibo tempus esse febre finita: deinde quam decessio ejus consistit: tertium si necesse est, quandocunque decedit: cetera omnia periculosa esse. Si tamen propter infirmitatem necessitas urget, satius esse consistente

T 2

jact

jam incremento febris aliquid offerre, quām increscente. Satius esse instantē, quām incipiente. ¶ Febris Querquera, dura, gravis, seu frigida, aut tremens. Scal. ¶

Febricula, æ, diminutivum: Parva febris. { πυγία. GALL. Petite fiévre. ITAL. Febricella. GERM. Ein klein sieber. HISP. Pequeña fiebre. ANGL. A little fever. } Plancus Cie. Qui ex labore in febriculam incidit assiduam, & satis molestam. Celsus lib. 3. cap. 22. Ex phthisi febricula levis fit, quæ etiam cùm quievit, tamen & repetit.

Febriculōsūs : Febri subjectus, qui febrem sèpe habet. { πυρώδης. GALL. Fiévreux, qui a grande fiévre. ITAL. Chi a molta febre, febricitante. GERM. Voll sieber oder kaltwet. HISP. Calenturoso, che tiene mucha fiebre. ANGL. Subject to the fever. } Gell. Non morbus hic febriculosus, aut nimium gravis.

Febrili, e: Quasi ad febrem pertinens. { πυρώδης. GALL. De fiévre. ITAL. Di febre. GERM. Das des febers ist. HISP. De fiebre. ANGL. Of the fever. } Apulcius, Ardore astuans febrili.

Febrilo, is, ivi, itum: Febrem patior. { πυρώδης. GALL. Avoir la fiévre. ITAL. Haver la febre. GERM. Das feber oder kaltwet haben. HISP. Tener fiebre. ANGL. To have the fever. } Macer, Hæc nondum tremulo potanda dabis febrimenti. Cels. lib. 6. cap. 11. Potiones, si febriat puer, aquæ: si sine febre est, vini diluti. Colum. lib. 6. cap. ult. Mulae febrimenti cruda brasifica datur.

Febrictio, as: Febre labore. { πυρώδης. GALL. Etre en fiévre, avoir la fiévre. ITAL. Haver febre. GERM. Das kaltwet haben. HISP. Tener fiebre. ANGL. To be sick of the fever orague. } Col. lib. 2. cap. 7. Febricitanti bovi convenit abstinere cibo uno die. Cels. lib. 2. cap. 7. Febricitavit aliquis, aut inhorruit.

¶ Febricitas, febris. Tertull.

Febriculosus, febri subjectus. ¶

Febrifuga, Matricacia, & Centauria minor. Diosc. lib. 2. cap. 8. & Conyza apud eundem lib. 3. cap. 23. & 35.

FEBRÖ, as: Lustro, purgo, à ferrevo: hoc enimadolendo, & flammis ferventibus fieri solebat. { ἡρῶ τικάρ. ἡρῆ νικάρ. κατέρη, οὐρδού. GALL. Purger par sacrifices. ITAL. Lustrare, purgare. GERM. Reysnigen. HISP. Purgar, limpiar. ANGL. To purge by sacrifice. } Vel à Sabinotum lingua, qui februum, purgamentum dicunt. Varro de vita pop. Rom. In eorum enim sacris liba quin sint facta, incerni solent fariis semine, ac dicere se ea februate, id est, pura facere. Hinc

Februarius mensis dictus est, quod tum, id est, extremo anni mense, populus februaretur, id est, purgaretur. Per duodecim enim dies continuos Februarii celebrabantur febra: hisque diebus pro impetranda mortuorum manibus quiete, omnis populus piaculis, sacrificiisque, circa sepulchra accensis facibus cereisque intentus erat. { אָדָר adhár. Φεβρουάριος. GALL. Le mois de Février. ITAL. Febrero mense. GERM. Hormung. HISP. El mes de Febrero. ANGL. The month of Februar. } Et Juno Febrata, sive Februalis, quod ei hoc mense sacra siebant: ejusque feriae erant Lupercalia.

Febräa, orum, dicebantur quæcumque purgamenti causa in quibusunque sacrificiis adhibebantur. ηρημέρα. Plin. Vulgata priscis temporibus opinio obtinuit, februa esse omnia, quibus malefactorum conscientiae purgarentur, delerenturque peccata, aut Manes defunctorum placidi redderentur. Ovid. 2. Fast.

Februa Romani dixere piamina patres:

Nunc quoque dant verbo plurima signa fidem.

Et paulò post,

Denique quodcunque est quo corpora nostra piantur,
Hoc apud intonos nomen habebat avos.

Febrüs, dictus est Pluto, vel Dis pater, inferorum Deus, quod ei mense Februario sacrificaretur. αὔτης. Vide Macrobi. lib. 1. Saturn.

FECIALES, dicti à faciendo (ut author est Festus) quod belli pacisque facienda penes eos ius erat, φόναις. Neque enim licebat bellum infestre nisi hi ex justa causa susceptum declaravissent, & prius indixissent. Varro, Et priusquam indiceetur bellum iis à quibus injurias factas sciebant, faciales legatos res repetitum mittebant quatuor, quos Oratores vocabant. Cic. 7. Verr. Habemus hominem in faciliū manibus educatum: unum præter ceteros in publicis religiōibus fœderum sanctum ac diligentem.

Fecialium Collegium à Numa Pompilio institutum, qui de belli, pacisque jure consulenterunt. ¶ Fecialium verba in bello indicendo, vide apud Gell. cap. 4. lib. 16. De eorum munere Plutarch. in Num. & in Camil.

Fecialis, e, adjективum. Quod ad faciales pertinet. Cicer. 1. Offic. Belli quidem æquitas sanctissimè feciali populo Romano jure perscripta est.

Fecutinus, a, um. Gell. cap. 19. lib. 13. Finitiones illæ, prærancidæ & fecutinæ, &c.

Fedus, pro pacto, vide Fædus.

Feda, vel faida, est aperta inimicitia in legibus Longobardicis. Vide Feudum. ¶

FEL, fellis. { פְּלִיל merorah. χλή. GALL. Fiel. ITAL. Fele. GERM. Die gall. HISP. Hiel. ANGL. The gall. } Humor est flavus in corpore, in ima hepatis parte, in vesicula quadam contentus, quam appellant χλωδόζην. Humor autem ipse à medicis flava bilis appellatur. Bilis autem atra est, quam Græci melancholiā vocant, insaniam generans. Plaut. in Amph. Delirat uxor, atra bili percita est. Dicitur in plurali Fella. Q. Screnus cap. de felle,

ab tali auxilio fella horrida purgas.

¶ Aliquando fel, quod sit amarissimus humor, pro animi amaritudine ponitur. Plaut. in Trucul. In melle sunt lingua sita vestra atque orationes: corda in felle sunt sita, atque acerbo aceto. Linguis dicta dulcia datis, corde amatè facitis amantes, si quid non danunt. Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Candidus à salibus suffusis felle refugi.

Fel terræ, genus herbæ, quæ & centaurion, teste Plin. lib. 25. cap. 6. propter amaritudinem summam appellatur.

Fellus, a, um. { χλωδης. GALL. De felle. ITAL. Di felle. GERM. Galleschig von der gall. HISP. De hiel. ANGL. Of gall. } Plin. lib. 26. cap. 12.

Sudores enim felleos movent. id è της χλωδης.

¶ Feliatum, curvatum. Gloss. Isid. ¶

FELIS, is, mascul. gen. à fel, aut à fallendo murem. Animal quadrupes, quod domi alimus ad mutum venatum: vulgo Catus dicitur ab insigni astutia. { οὐληγερ, γαλῆ. GALL. Un chat. ITAL. Gatto. GERM. Ein katz. HISP. Gato. ANGL. A cat. } Veteres enim catos dicebant eos, qui cauti & astuti erant: unde etiam Catones primò volvunt appellatos. Quod etiamnum apud Germanos in usu est: sic enim de astuto homine verba facientes dicunt, Et ist ein listige katz. Plin. lib. 10. cap. 37. Feles quo silentio, quām levibus vestigiis, quām multo speculatu in musculos exsilijunt: excrementa sua obruunt tem, intelligentes odorem illum indicem sui esse. Varr. lib. 3. Omnes paries rectorio lavigantur, ne felis aliave bestia introire ad nocendum possit. Senec. lib. 10. epist. Quid est quare tam pavonem, quin anserem gallina non fugiat? ac tantò minorem eis metuat accipitrem: quare felem pulli timeant, canem non timeant? De animaliis hujus natura sic scribit Ælian. lib. 7. cap. 40. Quemadmodum ex libris mas est libidinosissimus, sic amantissima catulorum famis: quæ venereum idcirco matis consuetudinem refugit, quod is calidissimum, ignis que simile semen emitat genitale ut foemineum addat. Ejusce rei mas non ignatus, communes catulos intermit. Hæ autem novorum catulorum desiderio permota, ejus libidini more gerit. Quod autem ab omni tetro odore feles abhorreat, eo eximenta sua fossa prius facta in terra occultant. Hæc ille. ¶ Felis vaginalis à Plauto dicitur virginum raptor. Felis pullaria, raptor putorum & corruptor. Auson.

Qui Marcus? felis nuper pullaria dicitur.

¶ Sunt & feles feræ, domesticis aliquanto maiores, pelle nigris maculis variegata, ex quibus domesticum nostrum animal videtur propagatum. ¶ Feli crocoton, γαλῆ κροκότην, subaudiendum das, ut addis. Dici solitum quoties honos additur indignis, & quos hanc quaquam decet: aut quum datur quippam iis, qui munere non rount uti. Veluti si quis à Musis alienissimo bellissimum donaret librum. Crocoton vestis genus est rotundæ ac fimbriatæ, qua divites utebantur Matronæ. ¶ Minervæ felem, ἀστλωτὴ τὸν εὔλεγον, subaudiendum comparas. Quum multò inferiora cum præstantioribus comparantur, quod levicula quadam in re convenientia. Quid enim habet Minerva dea cum fele, præter glaucoma oculorum? Referrut à Zenodoto & Suida.

Felinus, Adject. à Felis. Cels. lib. 5. in malagmate ad strumas, felini stercoris meminit, si mendosus non est codex.

FELIX, icis, ab ἡλιξ, ἡλικίᾳ: aliis à fœtu. Prosper, beatus, fortunatus. { יְהוּנָן aschre. סְדָאָמָעָת, כְּרוּתָה, μαργάρη. GALL. Heureux. ITAL. Felice, fortunato. GERM. Sälig/ glücklich. HISP. Bienaventurado, dichoso. ANGL. Happy blessed, luckie. } Virg. 3. Æneid.

Vivite felices, quibus est fortuna peracta
Iam sua.

¶ Interdum propitium significat, qui scilicet alios felices reddit. Idem 1. Æneid.

Sis felix, nostrumque leves quacunque laborem.

Ubi Servius, Felix, propitia. Felix enim dicitur & qui habet felicitatem, & qui facit esse felicem. Unde & deos felices, vel infelix dicimus ex rebus quas præstant. Idem in Daphnide.

Sis bonus o, felixque tuus: en quatuor aras.

Ovid. Eleg. 1. lib. 5. Trist.

Felix qui patitur quæ numerare potest.

Senec. cap. 15. de transq. Circumcurrit tot scelerum felicium tuba. Ovid. Eleg. 10. lib. 3. Trist.

Heu loca felici non adeunda viro.

Ibid. Eleg. ult. lib. 4.

Felices ambo, tempestivèque sepulti.

Idem Eleg. 3. lib. 4. Trist.

Hectora quis nosset, felix si Troia fuisset?

¶ Aliquando idem est quod utilis, sive commodus. σύμφωνος. Material.

Illa manus quondam studiorum fida meorum,

Et felix domino, notaque Caesaribus.

¶ Aliquando pinguis, fecundus, ferox, fertilis. Οχας, Οχυρ. Virg. 2. Georg.

Exiit ad cœlum ramis felicibus arbos.

Martial. lib. 13.

Hos Amiternus ager felicibus educat hortis.

¶ Felix arbor, quæ fert fructum. Liv. lib. 6. ab Vrb. Nulla felicitas, nihil frugiferum in agro relicum. Et Gell. cap. 12. lib. 19. Vigilata felicia pomis gignendis. ¶ Hujus contrarium est Infelix, infutatus, δυστυχεῖς. Cic. 4. Philipp. Si quis Reipublica sit infelix, iste felix esse non potest. Accipitur pro adversario. Virg. 7. Æneid.

Ast ego magna iouis conjuncta nil linquere inausum.

Qua potui infelix.

Ubi Servius: Infelix, id est, adversa Troianis. Aliquando pro sterili & infæcundo. Virg.

Infelix lolium & steriles dominantur avena.

Felicitas, atis: Prosperitas, beatitudo. { יְהוּנָן escher. סְדָאָמָעָת. GALL. Bonheur, prosperité. ITAL. Felicità, prosperità. GERM. Glückslidigkeit/ wolstand. HISP. Benaventuranza, felicidad. ANGL. Happiness, prosperitie. } Cic. pro Fonteio, Videor hoc leviter yobis pro mea autoritate præcipere posse, ut ex eo genere homines, quorum industria, virtus, felicitas cognita in re militari sit, diligenter yobis retinendos existimetis. ¶ Felicitas terræ, fecunditas, apud Plin. in Epist. Οφειλ. ¶ Erat & Dea apud Romanos hoc nomine, cui ad impletandum prosperos rerum institutarum successus sacra siebant. August. 4. de civit. Quid felicitas? Dea est, ædem accepit, aram meruit, sacra ei congrua instituta sunt. Hujus contrarium est infelicitas. ¶ A Deo felicitas, Θεοῦ δὲ δοξάς in διπλαῖς βετταῖς: id est, felicitas datur Deum homini munere. Ut res nostræ benè cedant, id in nobis situm non est, sed à superum attribuo pender. Homini est conatus, Dei est eventus. ¶ Felicitas multos habet amicos, διπλάνη πολύφιλος. Finis suum est illi, τὸ διπλαῖς

FELICITAS: id est, felicibus cognatus est vel quilibet. Notio est sententia quam ut requiat interpretetur. ¶ Felicitas raro invidiam effugit. Senec. cap. 2. al. 21. de consol. ad Polyb. Felicitatem suam non continuit Oceanus Jul. Cæsar. Idem cap. 14. de consol. ad Marc. Felicitatis simulachrum. Suet. in Tib. cap. 4.

Feliciter, adverbium: Prosperè, beatè, fortunatè. { δέδαυρος, δέτως. GALL. Heureusement. ITAL. Felicemente. GERM. Glücklich/oder glücksliglich. HISP. Bienaventurada y fertilmente. ANGL. Prosperous, happy, with good lucke. } Cic. 3. de finibus. Necessariò sequitur omnes sapientes semper feliciter, absolute, fortunatè vivere, nulla re impediri, nulla re prohiberi, nulla egere. Plaut. Mercur. Feliciter is sapit, qui alieno periculo sapit. Virg. 1. Georg.

Hic segetes, illis veniunt felicius uva.

Suet. in Claud. cap. 7. Acclamante populo Feliciter. Plaut. Aulul. sc. 6. a. 4. Quæ res tibi benè felicitèque vertat.

FELICITO, as: Felicem ac beatum facio. { θύειν iſchſcher. δέδαυρος. GALL. Rendre heureux, faire heureux. ITAL. Felicitare, far felice. GERM. Glücklich machen. HISP. Hacer bienaventurado. ANGL. To mak happy. } Infelicito, hoc est, bonis omnibus spolio, infelitem reddo, de quo suo loco.

Felico, as, felicem facio. Cath. ||

Fellebre, à fellando, i. sugendo deductum. Solinus de Boa, Longo seculo ita fellebri satietate ultimò extuberatur, ut obsistere magnitudini ejus nulla vis queat: i. fellando ac sugendo ubera, emulgedoque quæsita sagina & mole.

Fellitare, fugere. Legitur Fellare, apud Nonnum cap. 2. n. 344.

FELICO, as: Lac exsugo. { πάντα γαλάκτων. GALL. Toster. ITAL. Tettare, poppare. GERM. Aufsaugen/oder aufsmelchen. HISP. Mamar leche. ANGL. To sucke milk out of a dugge. } Solinus in Collect. Nequamam mater pullo præbet ubera felicanda. Alii legunt fellitana. Nam fellare primum fuit honestum verbum. Apud Nonnum est fellare pro exsugere. Varro, Tum cum ad quem veniunt in hospitium lac humanum fellasse.

Felonia, perfidia, ingratitudo, improbitas vassalli. ||

Felsina, vulgo Bologna. Urbs Italæ, postea Bononia appellata, ut scribit Plin. lib. 3. cap. 15. in descriptione octavæ regionis Italæ: Intra (inquit) colonia Bononia, Felsina vocitata, quum princeps Hertria esset.

Felitum, filtrum, quia ex pilis & filis animalium fit, feltro: unde feltatus. Cod. II. antiquarum, feltræ vestes. Calcag.

Feltia, Feltre. V.E. ditionis Venetæ, sub P. Aquileiensi. Antonino est urbs Rhætia. ||

Femæ, inis, sumitur in eadem significatione qua femur. { γένη γαρεχ. μητέρ. GALL. Le dedans de la cuisse. ITAL. La parte dentro della coscia che si tocca con l'altra. GERM. Das inner theil am schenkel bey derscham. HISP. El muslo por la parte de dentro. ANGL. The inne part of the thigh. } Proprietamen feminæ, teste Valla lib. 4. sunt interiores partes, femora exteriores: femina posteriores, femora anteriores. Plin. lib. 11. sic de apibus scribit: Prioribus pedibus feminæ onerant propter matura scabra. Et lib. 28. Femina, inquit, atteri adurique equitatu notum est. Femina enim interiora equitando atteruntur, non exteriora. Hæc duo tamen interdum confunduntur femen & femur. Plaut. Milit. sc. 2. a. 2. In feminine habet lævam manum. Mox, Feriens femur dextrum. Lucret. lib. 4.

—ideo fastigia posse

Surarum ac feminum pedibus fundata plicari.

Varro lib. 2. cap. 9. A feminibus summis corpore suppresso. ¶ Hinc Apuleius fixit vocabulum, Interfemineum, pro pudendis mulieribus, veluti positis inter feminæ. Col. lib. 7. Utile quoque & sub feminæ manum subjicere, ne ad hujusmodi tactum postmodum pavescant. ¶ Existimat Servius feinen in nominativo non reperi. Priscianus docet in raro usu. ¶ Femina etiam inferiores partes significant: nam à flexu dicta videntur. Ubi igitur junctura cum flexu pedis est, feminæ dicuntur. Plaut. in Asin. Sed tamen tu nempe eos ainos prædictas, vetulos, claudos, quibus obtritæ ad feminæ erant ungula. Colum. lib. 6. Femina secari, & interdum inuri solent. Femellarius, feminis deditus, quem antiqui Mulierarium vocabant. Ita Hispani hodie Mugeriego.

Reminælla: Tegumenta feminum, & subligacula. { τεγματία γυναικεία. GALL. Le dedans de la cuisse, culotte. ITAL. Le brache. GERM. Badeh/ schmütz mit welchem die weiber ihr scham bedecken. HISP. Las bragas. ANGL. Breeches or oves stockings. } Suct. in August. Vide dictionem sequentem.

Himyr, oris, quod & Femor dicitur, secundum Phocam à ferendo, quod his præcipue partibus sustineatur animal, atque feratur. { γένη γαρεχ. μητέρ. GALL. La cuisse, ou le dehors de la cuisse. ITAL. Il di fuor de la coscia. GERM. Die aufwendige dicke des schenkels / von oben herab bis auf die knie. HISP. El muslo por la parte de fuera. ANGL. The out roarde part of the tight, the hamme. } Vide latius in dictione Femen. Plaut. in Milit. sc. 2. a. 2. Ecce autem advortit, nimis læva, in femore habet manum: dextera digitis rationem computat, feriens femur dexterum. Livius 4. bell. Fun. Scipionis femur stagula cofixum. Velleius, Ad femur alligare pugionem. Plaut. Mil. sc. 1. a. 1. Elephanto perfregisti brachium. p. Quid brachium? Illud volui dicere femur.

mötällä, femorum tegmina, subligaculum. { תְּכִנְתֵּן michnesajim. επειγόλ. GALL. Des brayes, haut de chaussettes, culotte. ITAL. Brache. GERM. Ein bruch/miderkleid. HISP. Las bragas, muslos de calza. ANGL. Slopes or over stockings, breeches. } Suet. in Augusto, Quare quassato corpore neque frigora, neque æstus facile tolerabat: hyeme quaternis cum pingui toga tunicis, & subucula, & thorace laneo & femoralibus, & tibialibus muniebatur. Legitur & feminibus.

Fœs, p. vox Arabica, est doctrina.

Fenna, τεγματία, articulus, particula.

Fendo. Hoc simplex ponitur, quia sunt composita, defendo, offendō, infensus. ||

FENESTRA, x. à φανάρι, antiquè dicebatur festra. Locus apertus ad lucem. Galepini Pars I.

men accipiendam. { ἡλιον challon. δια τον φανάρι, lucere. φεγίς. GALL. Fenestre. ITAL. Finestra. GERM. Ein fenster / tagloch. HISP. La ventana. ANGL. A window. } Ovid.

Quæ lumen thalamis parva fenestra dabat.

¶ Interdum ponitur pro aditu, & via, & occasione. Terent. in Heaut. Huic quantam fenestram ad nequitiam patet feceris. Plaut. Milit. sc. 4. a. 2. Neque solatium, neque fenestra quasi clathrata. Ovid. 6. Fast. Per fenestram ire.

Fenestrinula: Parva fenestra. Hieton. Sic autem una, vel plures fenestrinulae, juxta dispositionem Episcopi. Et per detractionem mediae syllabæ, Festra, quod est ostium parvum in facatio, ut ait Macrob. vide infra Festra. ¶ Fenestram aperite, metaphor. Sueton. in Tib. cap. 28.

Fenestella, & Fenestrula, & Fenestrula, diminutiva sunt à fenestra. { φεγίδιον. GALL. Petite fenestre. ITAL. Finestretta. GERM. Ein fensterlein. HISP. Ventanilla. ANGL. A little window. } Col. lib. 1. cap. 1.

Granaria modicis fenestellis Aquilonibus inspicientur. Apul. de Asino: per quandam fenestrulam, quidnam sibi vellet tumultus, prospicere gestio. Laurenbergius. ¶ Est etiam Fenestella, nomen proprium historici, sèpius à Plinio citati, qui novissimo tempore Tiberii Cæsaris clatuit: de hoc nomine ita Alciat. in lib. 11. parergon, Latini (inquit) veteres calvos in medio capitib. Fenestellas vocabant, quod ea calvities fenestræ similitudinem præ se ferret: hincque historici Fenestellæ nomen apud Plinium, quod ea corporis parte glaber, author ejus familie fuisse. ¶ Fenestella item alias fuit, cuius de magistratibus Romanorum liber extat.

Fenestro, as: { φεγίδων, φεγίδας ποιῶν. GALL. Faire fenestres & ouvrir quelque chose. ITAL. Aprire qualche cosa, far una finestra. GERM. Ein fenster machen/ein tagloch machen. HISP. Abrir alcuna cosa, hazer ventanas. ANGL. To mak windowes. } Plin. lib. 11. cap. 36. Media oculorum cornea fenestravit pupilla.

Fenestratus, a, um: Fenestræ ornatus & abundans, perforatus. { πολύθερος, πολύθερης. GALL. Percé, & fenestré. ITAL. Aperto, fatto à fenestre. GERM. Durchfenster/oder das fenster hatt. HISP. Cosa con ventanas. ANGL. That hath windowes, bored through. } Plaut. Nulla est fenestrator domus.

Fenestralis, adjectivum. { φεγίδος, φεγίδας ποιῶν. GALL. De fenestre. ITAL. Cosa de fenestra. GERM. Das zu den fenstern gehört / oder von fenstern den nahmen hatt. HISP. Cosa de ventana. ANGL. Of windowes. } Ut, porta fenestralis. Ovid. 6. Fast.

Feraribetæ, dicitur agrestis. Sisenna apud Nonium, partim ferabite, partim lauro ac pinu abundant. Legendum fera vite, i. labrusca, quæ ἄπειλη φέρει.

FERA, arum, à ferendo dictæ sunt, quod cum imperu, & sine ratione ferantur: aut quod naturali utantur libertate, & pro desiderio ferantur. { τρίχων chajiah. φηγες. GALL. Bestes sauvages. ITAL. Fiere, bestie salvatiche. GERM. Wilde thier. HISP. Las bestias bravas y fieras. ANGL. wylde beastes. } Propriet autem feræ dicuntur quæ ferocitatem habent, ut leones, pardi, lupi, quæ ubi mansuæ sunt, cicures appellantur. Ovid. in Epistol. Ariad.

Mitius inveni quam te genus omne ferarum.

Idem 2. Metam.

Vastarumque videt trepidus simulachra ferarum.

Quint. lib. 1. cap. 10. Non feras modò, sed faxa etiam, sylvásque duxisse, memoria proditum. ¶ Feræ bestiæ. Liv. 6. bell. Fun. & lib. 1. d. 4. lib. 6. d. 5. ¶ Fera tellus. Tibull. lib. 4.

Nec fera Tereo tellus posse colono.

Et fera beltia, luxuria. Liv. lib. 34.

Magna, minórque, fera. (id est, ursæ.)

Ovid. Eleg. 3. lib. 4. Trist. ¶ Interdum feræ significatio latius extenditur, ut omnia feræ bruta terrestria complectatur. Cicer. 1. Offic. Expertes rationis & orationis feræ. ¶ De fera comedisti, ἀρετή βιογενες. Dicebatur olim oscitanti. Nam vulgo creditum, carnem ferinam comesam crebras oscitationes excitare. Venustius erit, si commode transferatur ad supinos, oscitabundos, & negligentes.

Ferinus, a, um: Feralis, quod est ferarum. { φερίας, φεριάδης. GALL. De beste sauvage, comme beste sauvage. ITAL. Ferino. GERM. Thierisch / das von wilden thieren hist / oder ihnen gleich ist. HISP. Cosa perteneciente à fiera. ANGL. Of a wilde beaste, resembling à wilde beast. } Apuleius, Ferino, ac beluino ritu. Salust. in Iugurtha. Getulis cibus erat caro ferina. Ibidem, Numida plerumque laete & ferina carne vescabantur. Colum. lib. 10. in Proæm. Largior tamen pauperibus fuit usus, lactis copia, ferinæque, ac domesticatum pecudum carne. Cicet. 1. de invent. Nam fuit quodam tempus quum in agris homines passim bestiarum more vagabantur, & sibi victu ferino vitam propagabant. Ovid. Eleg. 11. lib. 3. Trist.

Natus es è scopulis, nutritus lacte ferino.

Idem 5. Fast.

Vberaque expōsitis illa ferina dedit. (Lupa.)

¶ Ferina, absolute aliquando usurpatum: & subintelligitur caro. Virg. 1. Æneid.

Implentur veteris Bacchi, pinguisque ferina.

Ferūs, a, um, à φερε. Agrestis, & indomitus. { τρίχων sorēr. φερε. GALL. Sauvage, farouche, cruel. ITAL. Fiero, salvatico, indomito. GERM. Grimm/wild/grausam. HISP. Fiero, bravo y cruel. ANGL. wylde, cruell, fierce. } Cui opponitur cicur, & per translationem atrox, lœvus, qui ferinum animum habet, vel qui durioris est vita, & animi crudelioris. Virg. 2. Æneid.

— ferus omnia Iupiter Argos

Transluit.

Cic. ad Attic. lib. 12. O fera tempora, quum dubitet Curtius consulatum petere. Ovid. 13. Metam.

Pérque feros enses.

Idem Eleg. 3. lib. 3. Trist. Feri Manes: & umbræ Sarmaticæ. Idem Eleg. 1. lib. 1. Trist.

Absertus, & nobis nimium crudeliter hostis!
 Idem Eleg. 1. lib. 1.
Me fera jactat hiems.
 Et Eleg. 1. lib. 2.
Parce, precor, fulmenque tuum, fera tels reconde.
 Idem 3. Fast.
Nec vos turba feri censu fraudate magistri (id est, Lanistæ.)
 Ibidem,
Qui fera bella canunt.
 Idem Eleg. 2. lib. 4. Trist. Fera Germania. Ibid. Feræ cædis plena.
Fera flumina. Tibull. lib. 4.

Et fera discordes tenuerunt flumina venti.

*Ferus, absque adjuncto, pro equo. Virg. lib. 2. Æneid. & pro certo. Idem lib. 7. ¶ A feras, componitur Semiferus. Unde semifera dicuntur animalia, quæ ex fero placidoque nascuntur, ut ex apto & sue: aut certè quæ nec placida, nec fera sunt, sed media inter utrumque naturæ, ut in volucribus hirundines: in campo lepores, cuniculi: in mari, delphini. Perferus, valde feras. *marus et ceteri.* Varr. lib. 2. de re rust. Boves perferi etiam nunc multi sunt in Dardania, & Media, & Thracia. ¶ Et per translationem, fera ulcera, fera scabies, fera papula, quæ manu chirurgica non possunt perdomati.*

Feritæ, atis: Immanitas, naturæ asperitas. ¶ Mansuetudo. { *άγριος*, *άγρια*. GALL. Farouche & sauvage maintien, brutalité, & cruauté sauvage. ITAL. Fierezza, crudeltà. GERM. Wilde, grimmigkeit, grausamkeit. HISP. Fiereza, bravura, & crudeldad. ANGL. Wildness, cruelty, fierceness. } Cæsar 8. bell. Gall. Cultu & feritate non multum à Getmanis differebant. Martial. lib. 1.

Postquam inter nos est, plus feritatis inest.

Livius 4. bell. Maceæ. Lacetanos, deviam, & sylvestrem gentem, cum insita feritas continebat in armis, tum, &c. Ovid. 4. Fast.

Depositæ sequitur taurus feritate juvencam,

Quem toti saltus, quem nemus omne tremit.

Idem Eleg. 6. lib. 4. Trist.

Nec feritas animo (leonum) qua fuit antè manet.

FERĀLIA, otum, Feræ erant Romanis, diis Manibus sacratae: ita dictæ à ferendis ad tumulum epulis. { *γενέσια*, *έπολις*, *τάφος*. GALL. Iour dédié & consacré aux morts. ITAL. Giorno dedicato ad officii mortorii. GERM. Ein feyrung oder opferrung den Höllischen Göttern oder Gaistern. HISP. Dia consagrado à los muertos. ANGL. Allsoules day, a day dedicated to godde for the dead. } Ovid. 2. Fast.

Hanc quia justa ferunt, dixere Feralia lucem,

Vtima placantis Manibus illa fuit.

Cicer. Attic. lib. 7. Eodem enim die video Caſarem à Conſinio post meridiem profectum esse, id est feralibus, quo Canusio manè Pompeium.

Ferālis, e, adjективum: Funestus, ditus, exitialis: à feralibus diebus, quibus epulæ in mortuorum sepulchra inferebantur. { *γενέσια*, *έπολις*, *τάφος*. GALL. Mortel, pestifer, pernicieux. ITAL. Mortale, crudele. GERM. Das zu der todten feytag gehört tödlich / tödlich / grausam. HISP. Mortal, cruel. ANGL. Deadlie, mortall. } Virg. 4. Æneid.

Solaque culminibus ferali carmine bubo

Visa queri.

Ovid. Eleg. 13. lib. 3. Trist.

Funeris ara mihi ferali cincta cupressu

Convenit.

Idem Eleg. 3. lib. 3. Trist.

Tutamen ex incho feralia munera semper

Deque tuis lacrymis humida ferta dato.

Idem lib. 5. Fast.

Vt nunc ferali tempore operta vides (templo.)

Generaliter dicitur de omni te ad defunctorum pertinente. Unde Feræ virtæ, quæ sunt funeri accommodatae. Feralia amicula, sunt vestimenta quibus cadavera defunctorum vestita sepulchro conduntur. Feralia fœdera, tæda ferales, & arma feralia, hoc est, mortifera. Feralia officia, quæ inferis & defunctis exhibentur. Feralis cultus, pro funebri & lugubri. Feralis item arbor. Plin. lib. 26. cap. 10. Picea montes amat, atque frigota, feralis arbor, & funebri indicio ad fore posita. Et ferales præcones, quos anteambulones atratos, Latinæ appellare possumus, ex quorum grege sunt funerum indictores. Budæus.

Feræ. Ferculum: vide Fero.

FERBEO, es, ui: Bullio. { *ζω*. ANGL. To bubble as water in seething. } Horat.

Velatimque stola mea cum deferuit ira.

Unde & Ferbeo, scis. Hujus composita sunt Deferbo, quod est, à bulliendo cesso. Gell. propriè: Punt interea venerat, & olla deferuerat, tempisque esse cœperat edendi. Efferbo, *άεριος*. Extra & valde bullio. Vide Ferveo.

¶ Ferdaria: vide Fridaria. ¶

Ferè, adverbium, à fero, quia quod fertur, ferè adeat. Fermè, propè, propemodum, penè, quasi. { *ψυχή chimhar. μηρός μηρός*, *χείρ*. GALL. Presque, il ne s'en faut gueres. ITAL. Quasi. GERM. Schier, darnach. HISP. Quasi, à poco mas à menos. ANGL. Almost. } ut, Ferè hominem occidisti: id est, parum abfuit, quin hominem occideris. ¶ Ferè, proplerumque. Terent. Phorm. Quippe homo jam grandior, pauper, cui opera vita erat, ruri ferè sese continebat: id est, non semper, sed plerumque. Quint. lib. 2. cap. 5. Nam in omnibus ferè minus valent præcepta, quam experimenta. Plaut. Curc. sc. 1. a. 2. Nam ferè maxima pars morem hunc homines habent. Ovid. Eleg. 1. lib. 4. Trist.

Sentit amans sua damna, ferè tamen haret in illis.

¶ Interdum in oratione ita construitur, ut intelligatur quædam universitas. *πᾶσι*. Quintil. Ha ferè sunt emendatæ loquendi scribendique partes, id est, ferè omnes. Cic. de Amic. Meminit in eum sermonem incidere, qui tum ferè multis erat in ore, id est, ferè semper, vel ferè omnibus. Ferè (inquit Valla lib. 2.) de loco, de tempore, similibusque dicitur, ut utor ferè hac ueste in faciendis sacris, id est,

omni ferè tempore. Ferè Romani orbem subegerunt, id est, ferè totum orbem. Ferè sit ut juvenes ament, id est, ferè ubique. Liv. 1. ab Urbe, Contrahit celeriter similitudo eos (ut ferè sit) malum male aptissimum.

Ferentarii: vide Fero.

Ferentium, φερεντῖον Ptolemæo, Fiorentino, oppidum est Tuscorum, juxta Fesulas, non procul ab Arno fluvio. Cujs oppidi ineolæ dicuntur Ferentini φερεντῖοι. Author Plin. lib. 3. cap. 5. & Pomp. Melib. 2. ¶ Ferentines autem, Latii populi sunt, apud eundem Plin. leco jam citato, quorum oppidum Ferentinum commemoratur i Strab. lib. 4. Ferentina porta Romæ. Plutarch. in Romul.

¶ Ferentum, quod & Ferentium & Ferentia, Ferento, patria Othonis Imperatoris. V. olim E. Etruria, inter Falrium, & Viterbum: ob haeresim à Viterbiensis solo æquata jacet. Ejus ruinae inter Vincoriam & montem Flasconium spectantur, & vulgo Ferento, nuncupantur. ¶

Fereola, ε, vitis cuiusdam genus est, apud Columell. lib. 3. cap. 1. Italicam (inquit) fereolamque non facile asseverem quo gradu habenda sint.

Feretrius, φερετρῖον, dictus est Jupiter non à pace ferenda (ut quibusdam visum est,) sed à ferendis spoliis. Nam Romulus devictis Ceninensibus, hostium spolia ferculo ad id facto, in Capitolium detulit, ibique ex queru suspensa, Jovi consecravit, eodemque in loco Iovi Feretrio templum condidit, authórumque fuit posteris, ut eò capu ex hostibus spolia deferrent. Vide Plut. in Romul. & in Marc. Liv. lib. 1. ab urbe, Inde exercitu victore reducto, ipse cum factis vir magnificus, tum factorum ostentator haud minor, spolia ducis hostium cæsi suspensa, fabricato ad id ferculo gerens, in Capitolium ascendit: ibique ea quumad quercum pastoriis sacram depositisset, simul cum domo designavit Jovis templo fines, cognoménque addidit Deo: Jupiter Feretri, inquit, hæc tibi vicit Romulus Rex regi arma fero: templumque iis regionibus, quas modò animo metatus sum, dedico: sedem opimis spoliis, quæ regibus, ducibusque hostium cæsis me authorem sequentes posteri ferent. Hæc templi est origo, quod primum omnium Romæ sacratum est. Ita deinde dū visum, nec irritam conditoris vocem esse, quâ laturos eò spolia posteris nuncupavit: nec multitudine compotum ejus doni vulgare laudem. Bina postea inter tot annos, tot bella, opima parta sunt spolia: adeò rara ejus fortuna decoris fuit. ¶ ¶ Est præterea Feretria, vel Feretranus Mons, Monte Feltræ, provincia ditionis hodie Urbinensis, cujus caput est S. Leonis oppidum munificissimum, quod habet Episcopum Urbinensi A. Suffraganeum. Vide Leopolis. Episcopus vulgo dicitur Montis Feltri. ¶

Feretrum: vide Fero.

FERIA, arum, quasi festæ, à festis. Dies cessationum ab opera: ita dū vel à feriendis victimis, vel ab epulis ferendis: in his enim epile siebant ex pecorum frugumque proventibus. { *γενέσια*, *έπολις*, *τάφος*. schabbath, שַׁבָּת chagb. חֲגָב, iορδα, πλεύτη. GALL. Feries, festes, ημέραι de fêtes. ITAL. Ferie, giorni quieti. GERM. Feiertag, festtag. HISP. las fiestas, días de guardar. ANGL. Holy days, days vacant from labour. } Cic. de legibus. Ferias jurgia amovento. Festus, Ferias antiqui festa vocabant: & alizæ erant sine die festo, ut nundinæ: aliz cum festo, ut Saturnalia: quibus adjungebantur epulationes ex proveni factus, pecorum, frugumque. ¶ Feræ præcidaneæ quid, docet Gell. cap. 6. lib. 4. Ferias servare. Idem cap. 28. lib. 2. Idem Capt. sc. 1. a. Lucrum, ludum, iocum, festivitatem, ferias. ¶ Esuriales feræ, vide Esuriales. ¶ Feræ vindemiales excusant militem. Gell. cap. 4. lib. 16. Feriatum astivarum tempus. Idem cap. 15. lib. 9. ¶ Feriarum autem apud antiquos multa erant genera, quæ pollui dicebantur, si in his aliquod opus fieret. Erant enim inter ferias alizæ publicæ, alizæ familiæ quibusdam propterea. Feriarum publicarum quatuor erant generi, ut docet Macrobius lib. 1. Saturn. cap. 16. Stativæ, universo populo communes, quæ certis & constitutis diebus siebant, in quibus præcipue servabantur Agonalia, Carmentalia, Lupercalia. Concepitur, quæ quotannis à magistratibus, vel sacerdotibus concipiebantur certos, sive incertos dies, ut Latinæ, Sementinæ, Paganalia, Compitalia. Cic. 1. de nat. deor. Nam quum ferias Latinis ad cum ipsius rotatu accessu que venissem. Ferias autem Compitalia, quomodo prætor concepierat, vide apud Gell. cap. 24. lib. 10. Imperativæ, quæ Consules, vel prætores pro arbitrio indicebant extra ordinem profligate Reipublicæ, aut Principis, aut ob rem feliciter gestam. Nundinæ paganorum erant ac rusticorum, quibus ad negotia & merces conveniebant. Erant præterea propria familiarum feræ, quas quæque familia ex usu domesticæ celebratæ observabat, ut Claudia feræ, & Æmilia. Item singulorum, ut natalium dierum, quæ Natalitiæ dicitur, & fulgurum & funerum expiationis. ¶ A ferias festi dies dū sunt Feriati, hoc est, in quibus feræ celebabantur. ¶ Ignavis semper feræ sunt, αἴστησις καὶ τοιοῦται. Aptè accommodabitur in eos, qui nunquam non causantur aliquid, quod sint in otio, quicunque optat dies festos, quod liceat otiali, ventrique & voluptatibus indulgere.

Ferio, & Ferior, aris: depōnens. Vaco ab opere, cesso, quiesco. ¶ schabbath, שַׁבָּת chagb. חֲגָב, χολιά ἄρω. GALL. Cesser, se reposar, sester, ne faire rien. ITAL. Farferia, far vacanza. GERM. Seyten. HISP. Guardar sin obra la fiesta. ANGL. To keep holy day so be unoccupied. } Vacare ab aliquo opere, vel studio. Ut feriati ab studiis. Tribon. ad Cic. lib. Epist. 12.

Feriatus, a, um: Quietus, otiosus, nihil agens. ¶ שְׁבָת schabéth, שְׁבָתָה chagbh. χολιά ἄρω. GALL. Qui fait la fête, qui ne fait rien, qui n'est pas en service. ITAL. Otioso, che non fa nulla. GERM. Geseyret, mässig. HISP. El que es de fiesta, ocioso y sin obra. ANGL. That keepeth holy day, idle. ¶ Trebonius Ciceroni, Illud quoque nobis erit curæ, ut Crispinus una cum eo sit, ne putes in Asia feriatum illum ab iis studiis, in quæ tua cohortatione incitat, futurum. Plaut. in Milli. Tibi ego dico, feriatus ne sis. Martial.

Nec feriatus ibat ante currucam.

Cicer. 1. de natura deorum, Deum sic feriatum volumus cessatione torpore. ¶ Feriati dies, in quibus feræ aguntur, iορδα. Gell. cap. 10.

lib. 19.